577.

N. Inv. 577.

Astrarii Joannis de Dondis Patavini

D. D. III 28.

Johannis de dondis fabrice horatij magistralis

CELESTIVM sideꝝ uarios multiplicesq; decursus: quos logis obseruationib⁹ studiosi ingeniosa intellectu uigetiu professor manifeste deprehendimus: ex quos ipis alijs accidentib⁹ seu uicinioribus nobis effectis: alias uo recedentib⁹ seu elongatis a nobis: pro ut cu aliis euidentiss manifestis ipoꝝ magnitudo uisibilis uariata demonstrat: Nunc uo uelocius recedentib⁹ alias tardius: imo ex pspe: un pmoi cesserat retrogradientib⁹ aliqto: aliisq; huiusmoi accidentiu varietatib⁹ quotidiana ex sensibilis experientia notos facit: tota orbiu uarietate totaq; mirabili sperarq; dispositioe plenaria atq; clara pauissimis seu potius multiplicitate prodere: solers ex industriosa sapietia antiqtas adaquauit: ut illoꝝ orbiu experarq; dispositioe plenaria atq; clara pauissimis leue sit metis imaginatioe gripe: ex cu suffragio figuraq;: pauis ex possibile: 53 explurimis aut oio ipossibile aut difficillimu udeatur. Quinimo exsolemioribus ex magni igenij qda uiri penitus ero neu nuciart: ex impossibilitate manifestam ichudere: de facto tale dispositioe orbiu ex sperarq; asserere: demostrare conati st: Hinc cetra copoꝝ plarq; p excentretras epicicloꝝ icedere, aut qd ueritati cocordatius est: ipa plarq; cetra epicyclos circulos circumuoluta describere: cetraq; dictoꝝ epicicloꝝ moueri p excentretras deferetiu: aut ppius ipa circa terram debitis sperarq; delata coporibus, ita ut i hoc motu ipa cotingat aliqn ad terram ppius accedere: ex i opp^to ab eade amplius remoueri ecctricos circulos dessignare: Ac cetra ductoꝝ deferetiu extra cetrq; mudi porta circa mudi cetrq; ialigb⁹ circuduci: im grigit ipoꝝ eleuatioes seu auges p mutari: ex alia plura huiusmoi nequaq; posse grigere: qn aut

uacui aut penetrationis seu rarificationis & condensationis: & proseques alterationis impossibilia cosequt̃ philos eximius aristoteles & maxim⁹ eiusdē interpetrator auerois putauerūt irrefragabiliter demonstasse. Sed hij profecto mō quo dicta saluari possint absq; aliqua inconuenietia nō uidert: pp qđ astronomos ūba superficietenus intellecta mag̃ q profūda & eis implicita scietia impugnarūt. Hac nimis tā laboriose coceptionis multiplicitate speraū: tāq; orbiū & motuū uarietate ghisi plurimi qb⁹ nāli ingenij perspicuitas & imaginationis fertilitas nō succurrit ad gphēsioēz pdictos ptingē. plenarie nequeūtes ab hac pulcherrima ac subtilissimā speculatione discedut; ea tāq; nihil realitatis hītem: & penitus imaginariam & fantastica respuētes. Nonulli nō qb⁹ fas esset ad dictos intellectū quis cū labore ptigere: ipo labore & materie difficultate pteriti onus huius gradis speculationis reiciūt desperati. Sūt & q astros scietia affectates: imo se ipos astrologos affirmātes: hec que tāq; propria ft & fundamēta scietie qa nō facile cōprehensibilia pretemittūt, ad alia que ft secundaria trāseūtes. & hij sine baculis ambulāt uelut ceci aliena suffragia mendicates: et uia qua incedāt ab alijs mutuāt. propter qđ eis accidit uelut sup alieno & ignoto fabricatib⁹ fundameto i suis opationib⁹: & iudicijs pnūciationib⁹ eseppe deludi. Haec tāq; ōia ia satis ūm cōsiderās & pcipies ab huius subtilissima ac pfundissime speculatione: & ob hoc pulcherime factiae uidelicet de celestiū motuū qualitate despectioēz & infamiā redūdare. Q ua pp plurimi uelut deliramētū asserūt hāc nobilissiāz theoricā: & illos penitus ifatuāt q illis adherēt, que diuini & eleuati ualde ingenij hoies inuenerūt, & que inuestigata gbata mltis laboribus docuert. Q obrē nostris diebus aut nulli aut paucissimi ft q huic gradi speculationi imiscēat metes suas: imo solis sensibilib⁹: & hijs que immediatis subiacet sensib⁹ theretes reliqua mēdatia pura reputāt

& figmeta Imaginatus fu diuino fauete presidio opus materia
le ꝯponere ī quo motus ōes logitudinales, q stellis erraticis, seu
planetis ab auctorib astnomis assignat cū suis cīclis: & ipoꝝ
debitis ītitatib oculo discēnāt: & oīa accidētia denotētur
quę dictis astris ex suis motib docēt auctores accidere: &
obstata expīetia demostrauit. Ac & loca cuiuscq dictoꝝ astoꝝ
uera oī qua uolūt hora ꝑnti globo & possit accipe absq; alīq
cōputatiōis & calculatiōis tedio ac si ad dicta hora fūt cum
tabulis opatus modicissima & quae curę sīqua ītēuēnīt disse
retia uarietatis. Q d opus ubi diuina gratia cōsequēte pfecto
ro: à qua oīs sapia & oe bonū ꝓfluit ut à fōte, ita poterit
oī ptēuo represoī manifeste mostrari: qđ nec est ī possibile
nec oīo negadū ee de facto illā spheraꝝ & cęlestiū cōpoꝝ
mltiplice uarietate, qua ingeniosi auctores theoricę docuēt.
Nā ubi humanū ingeniū ducēte deo haec artificiose ordina
uēit ī materia uliori, nulla ī possibilitate uel ī conuenięta
phibēte; qto facilius: qto pfectius & copletius idē ī sblimi
& pfecta materia disponere potuisse putādū est puidetiam
creatoris. Siue at talis oīo de facto sit dispositio spheraꝝ
ī cęlis quale cōcepit industriosa imaginatio sapietu: & quale
ī hoc ope ꝓponimus ordinare: seu artificiosiori & pfectiori ītō
pabiliter ordine stabilita sit ꝑ ut fas est ī extimabili sapia
creatoris. at tn sufficit speculatiōis huius artifici & mihi: cōditoris.
ut ex tali imaginata dispositiōe motuū & spheraꝝ, & talib
ītitatib & ꝓpōtionib eoꝝdē oīa cōsequāt ꝑ ut ī cęlestibus
cōporib deprehēdūt. Sumpsi at huius mei ꝓpōti & ima
ginatiōis exordiū: ex stabili & artificiosa imaginatiōe cāpam:
ī cōstructiōe istrumetoꝝ adaequatiōis: qua docuit ī sua theo
rica ptaꝝ: ītitates & orbiū oūz & ꝓpōtiōes adse ī uicē
eoꝝdē distātiasq; cētroꝝ tāq sufficiēter examinata, ab ipo su-

sapies. Sane nãq; uiq; illu mltu singularis ingenij fuisse: & profundissimũ i mathematicis speculatiõibꝫ plurima ab ipo ostructa opa manifestãt. Et qm ppolti artificij & opis finalis intentio est loca & accidetia & ipos motus & orbes erratũ astroꝝ ostendere: unusq; at iustu est appellatiõez a fine sortiri: ut ait philosophus: merito astrarij mucupet. Opus at hoc iquo illi⁹ artificij costructio & usus & regimẽ docebũt trifaria diuidat. In pma eius parte modus & qualitas opositiois huius opis demostret: put ipe de facto posuit: qto manifestius & clariꝰ mã patuet: ut cuiusq; mti ingenij: & i arte astrl aliquãt erudito uia sit ad ipius fabricã si libeat exequenda. In 2ª uõ pte modus aptãdi & ordinãdi hoc ia factu artificiũ: ut motus ões copoꝝ exspheraꝝ q in ipo ert fuisset cedat ordinibꝫ sbũgat. Et quãt ex ipo i ope utilitas heat. In tertia uõ pte qm pfti motus nequeũt sic pfecte dispoi pfti i instrumeto tã modice grositatis qn i eis de plapsu tpis aliqui oriãt errores. hi errores quales & qn sit i motu quolibet descibat & i qto crescat tpe: & quomodo qn sensibiliter creuerit corrigãt. ut ipis correctis opus ad suos cursus debitos reũtat. Et ille nobis i hiis adiutor exisit q hinc gfundã imaginatiõez duxit i metem ——.

Vndametu seu casametu opis i quo debet oia pfate intentioi ptinetia dicendo i sequentibꝫ mo disponi feci septilateꝝ & septagoniũ: penes num plaꝝ: ut singulũ latus planete siglo designet. Quia tn nolo ut abuno pmo motore oiũz reliquoꝝ motus sit est i unius dependeat costitui pmitus coue horologiũ ut rota heat q i duo nali seu i spacio 24 horaꝝ eqlẽ pficiat cursu suũ. Ista nãq; erit sit motor pmus: a qua tota reliquaꝝ rotaꝝ & spheraꝝ nuosa ggeries motus suos

debitos sortiet. primo itaq; ex auricalco fabricaui vij colūnas
sup qbꝫ 1.7. angꝰ opis situatis fōstetabr totū opus. Et fuer-
hēc colūne lōgitudinis unius pedis & dimidij: quaꝝ colūna-
rū figura & qualitas talis fuit ut seq̄tis pnīs designatio mōstrat.
Nō feci at has colūnas oio rectas imo feci eas i parte iferiori
cūuatas cū pedib; sic patet i figura ut basis iferior opis
eet latior: ppr qd sedere firmius sup plano: & i supiori pte
feci eis quasdā eminētias seu additamēta quedā ad ex-
teriꝰ: ut sup eis firmaret aliud casamtū / qd debeo postea
fabricare. Istis & colūnis feci duas icastraturas una exte
supiori ex directo illius additamti: & alia inferiꝰ supra
plicatura sic uidere potes pp causā que postea patebit.
Post iō fabricaui duo cōpora septilatera quoꝝ latera sit
minora pedali ad q̄titatē duoꝝ digitoꝝ p trāsūsū: & i lo-
cis angloꝝ cōpoꝝ predictoꝝ feci icastraturas 9sites illis quas fe-
cera i colūnis: ut unū possit cū alio firmiter solidari / aut 9
clauari. Illa ergo cōpora fuerut sic ōdita i figura ostēsa

quę cõpora sollidaui cũ columis i dictis ĩcastraturis ponẽdo
unũ eorũ supius & aliud iferius. Seu ponẽdo oẽs columnas
supiores ĩcastraturas cc ĩcastraturas unius dictorũ cõporũ sep-
tilateroꝝ: & iferiores cĩca reliqũ & bn diligẽter ad iuice
applicãdo & cõsollidãdo simt: ut fec: aut si libeat pforado
utrũqꝫ & iclauãdo simul cũ clauicts pforatis & trasfixis
factis isto mo. ⟜ ut dũ uolutas fũt totũ hoc opus
possit ĩ suas partes dyssolui: & reuniri secũdũ libitũ uolũ-
tatis. Attẽde tñ qđ si uolũtas fũt ipum aliqn posse dysol-
uere: & unire necesse est notas fiẽ ĩ columis cc ĩcastra-
turas & ĩ cõporibꝫ septagonis cĩca suas cõrespõdẽtes, ut ille
notę cõcurrãt qn uolumus reunire: & nõ cõtingat errare.
ponẽdo alterũ p altero ĩ loco nõ suo. Opus ergo totũ uni-
tũ aut cõclauatũ qđ resultat fuit sicut ordinat desigñto
sequẽs. s. ĩ latere ꝓsequẽti. Tuc nõ dustixi latera
huius totius casamti ponẽdo ĩ uno latere supioris septa-
gom notã primũ. In secũdo nõ uersus dextra
posui notã: secũdũ: In Tertia tẽciũ. Et sic
ꝓ ordinẽ usqꝫ ad septimũ sic pdicta
sequẽs dessignatio manifestat. Qđ
ideo fecĩ: ut ĩ apponendo ro-
tas & instrumenta
q debebãt dictis
terib⁹ applicari
n̄ negligat errr.
Cꝫ h totũ sic
gstitutũ op⁹
appellop̃
mũ casa-
mtũ.

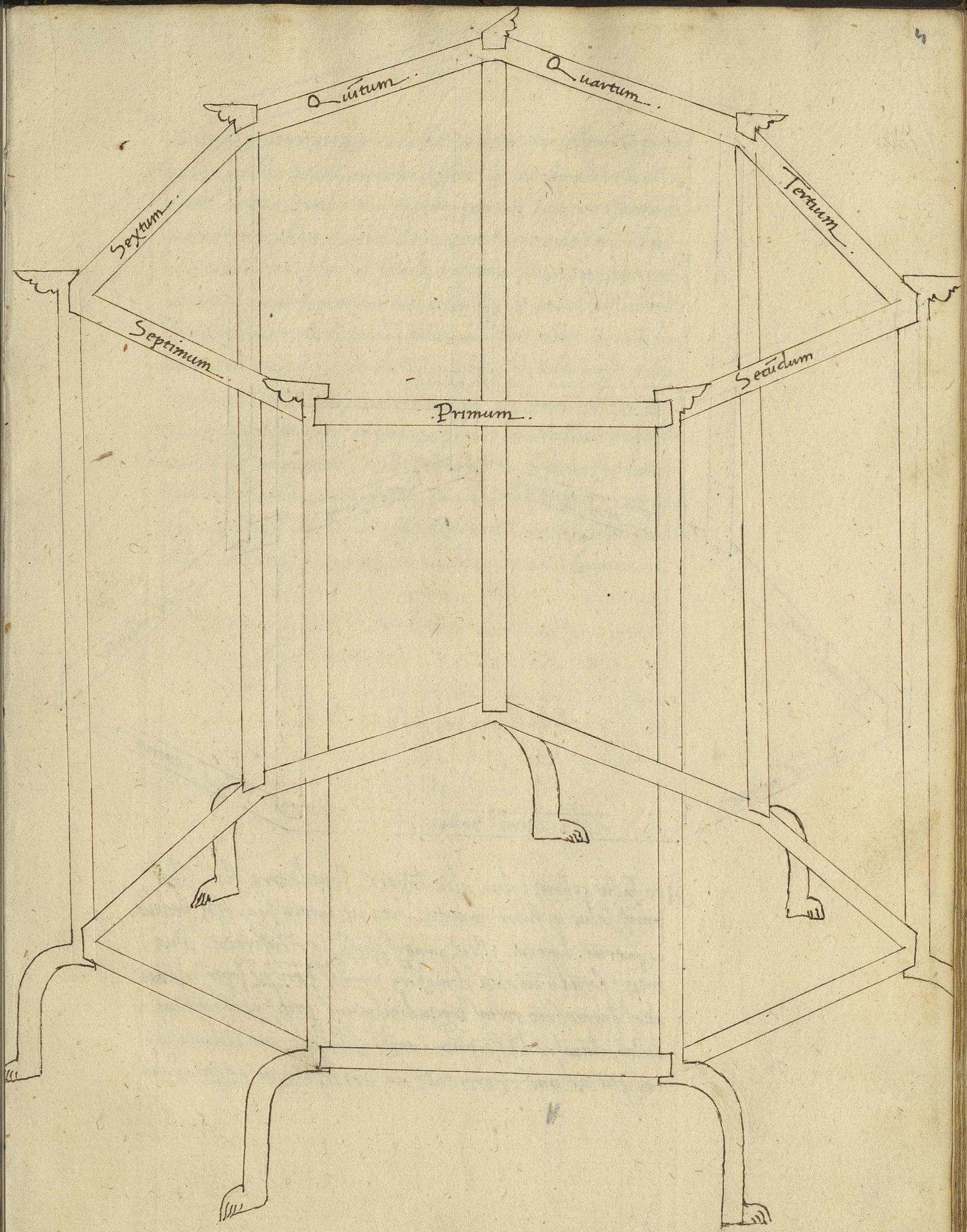
Quintum.
Quartum.
Tertium.
Sextum.
Septimum.
Primum.
Secúdum

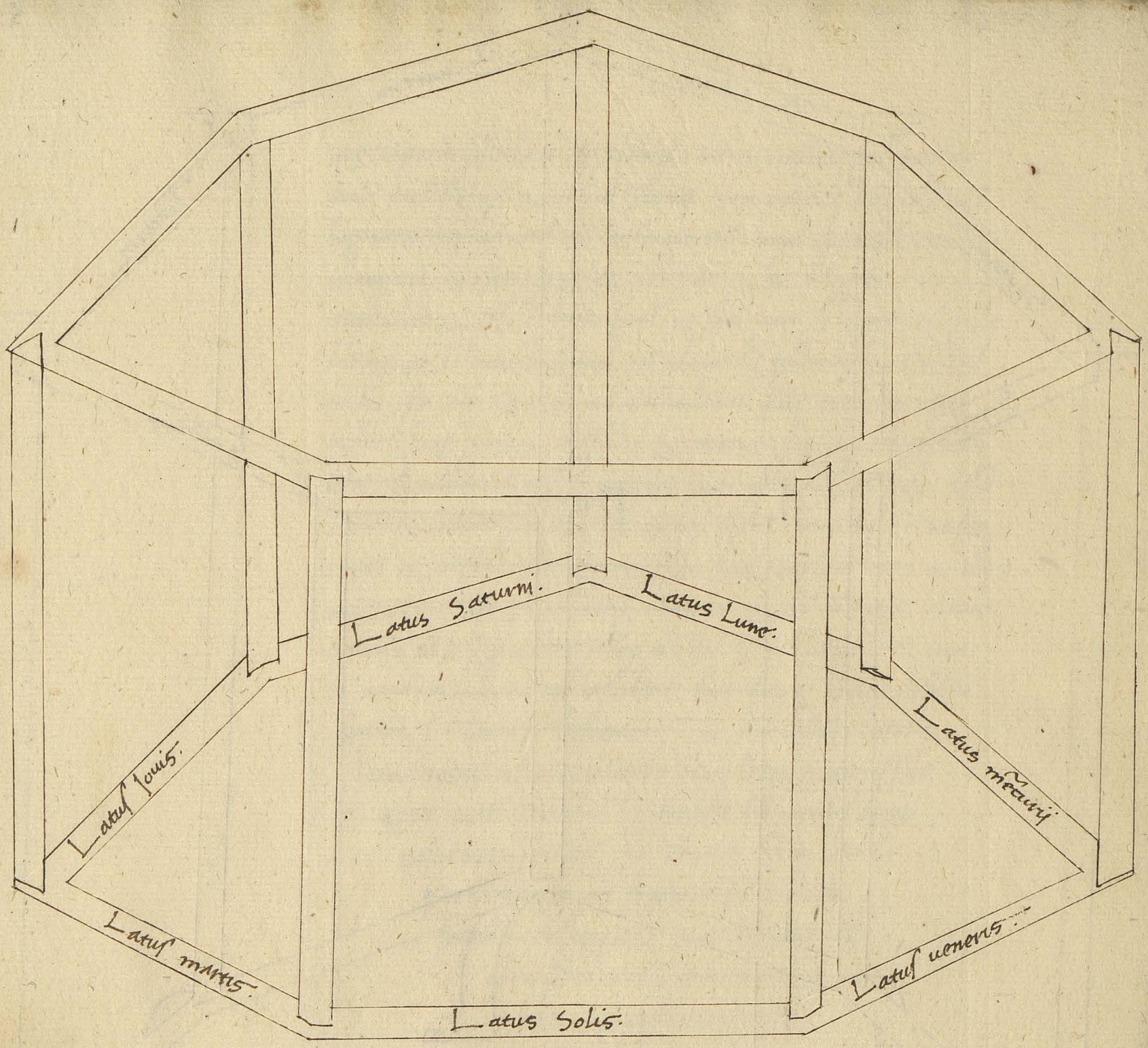


Hoc facto cõstruxi duo alia cõpora septilatera fere sitia
prioris saluo q fuert maiora ita ut latera sua essent pedalia.
& fuerut latera istoꝝ maiora spissa á circufereria usus
cetꝝ: secudu uõ alia dimesioẽs minus. Feci & septẽ colũnas
alias q̃dratas oio rectas logitudinis unius pedis, & cõsolidaui
dictis colũnas cu dictis cõpoĩbus i angulis g̃solidando aut cõclauãdo,
oes q̃tũ ad una extremitatẽ cu uno septagono: & q̃tũ ad alia

cū alio & tūc resultauit totū sīc mostrat tibi p̄sens cōfigurato
& hoc appello secūdū casamtū. Hēbit āt hoc secūdū casametū
septē latera quadrata ōiquaḡ pedalia īqbꝫ vii īstrumta
statuet vii. ptaꝫ motibꝫ deputata. ut ex ducēdis īsequē
tibꝫ notū fiet. Hoc ūo secūdū casamtū statui sup̄ pmo uidelꝫ
ut angli unius septagoni cōclauet supra eminētias colunaꝫ
pmi casametī cū clauctis factis ad īstar illoꝝ qs āna figu
ram: ita uidelicꝫ ut ductū casamtū secūdū possit a pmo
leuari & cū eo clauari quotiēs fuīt oppōtunū: et tūc totī
huius aggregati opis ex pmo & 2do casameto fuit dispositū
ut ōndit ꝑfigurato sequēs. Et scīpsi seu sculpiui sup̄ latere
secūdi casametī qd cōrespōdeꝫ pmo lateri īferioris. Latus solis
sup̄ alio ūo qd cōrespondet 2do scīpsi. Latus ueneris: & sic p ordiēs
2dꝫ successum planetaꝫ sīc uidere potes ī figurā.

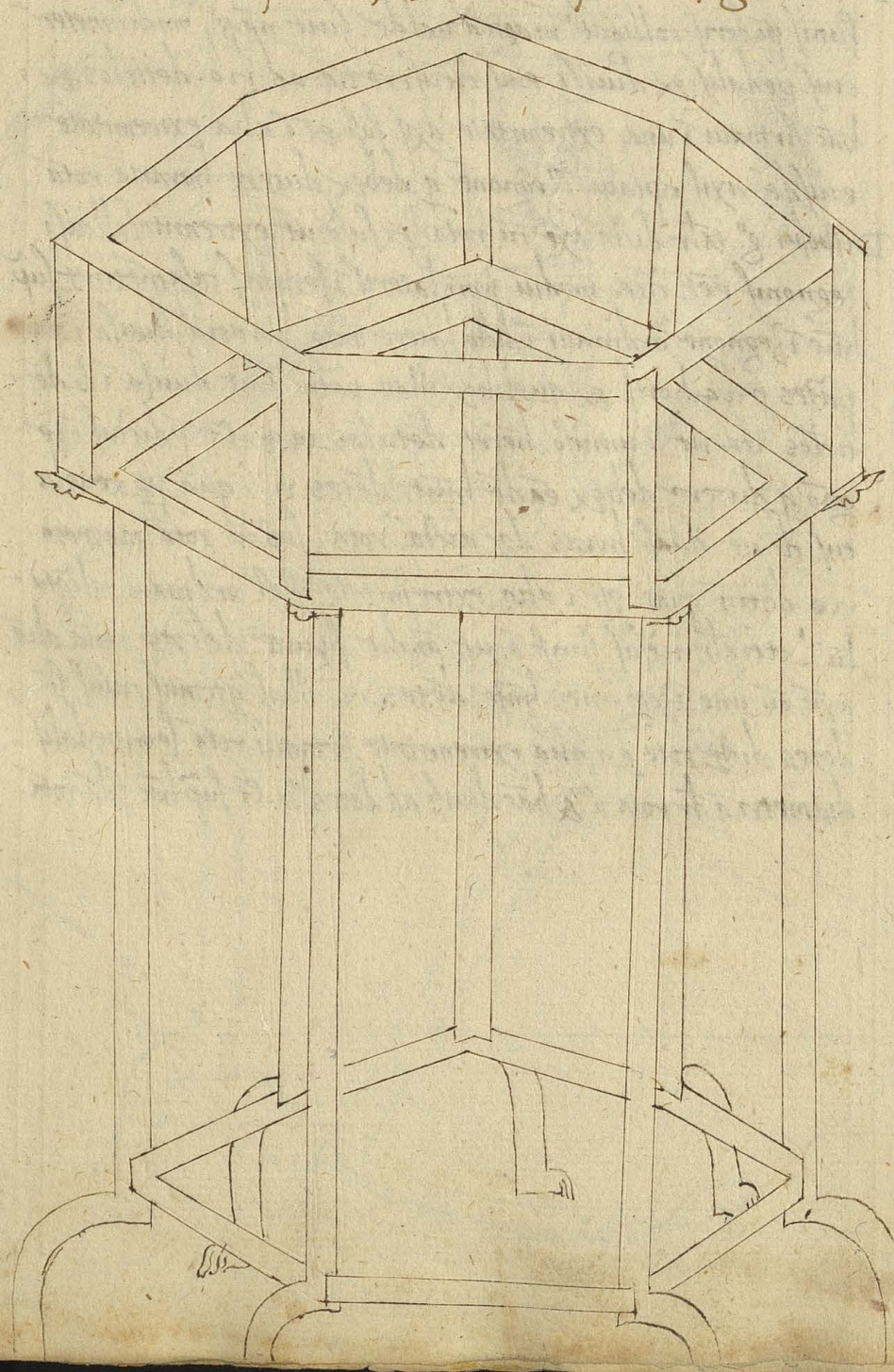

In parte aut iferiori huius opis: siue itra casamtu pmu ordiaui horologiu coe ex 7. rotis i unisso: quatuor uidelicx maioribz & tribz i zegnomibz & uoco i zegnones pauas rotulas detatas: qz detes rotaz maioz detibz iserut. Huius aut cois horologij constructioez pticulati & determinate describere no curaui, sic i reliqs faciã: qm constructio cois est: & no est uis quatrucqz fiat dumodo pueniat ad rotã horariã, quz s. i spacio 24. horaz aeqliu pficiat cursu suu. sic i horologijs coibz est uidere. Ista naqz rota erit pncipiu oiuz motuu aliorz sic manifestabit i seqti.

Quatitate tame ductaz rotaz & nuz detiu suoz: & ppoticez & sequies earz de put de facto fieri notabo breuite: ut tu si uolueris cofitr facere possis si illa uia iseq uolueris: et si atr feceris dumodo pductu cosequaris effectu i ppolto nihil refert.

Feci itaqz pmã rotã supz cuius axe ordinaui fusu: supra quem fumis poderis colligat magnã ualde: fuit naqz semidiameter eius pedalis: & dimisi eius circuferetia ad 120. detictos: & hac firmaui i una extremitate axis fusi & i alia extremitate eiusde axis aptaui i zegnone q debz ducere horariã rotã.

Disposui g° tatr ducta axe cu rota & fuso: ut extremitas illius i zegnonis eet circa medu primi lateris iferioris casameti: et supz hac i zegnone ordinaui i dicto latere rotã horariã diuisa i 24. pates p 24. horis: & quelibz illaz pariu fuit diuisa i 6. detictos: ita ut i unisso haret detictos 144. Et p ductus i zegno q ducere debz & eadc habut detes 12. qua pp reuolutus ducat duas horas de ducta rota. supz uo rotã magnam 120 detiu quae est i alia extremitate fusi ordinaui aliqtulu lateratr uersus simstra ut ondat figura descripto, una alia axe cu uno i zegnone habte detes 12. illius qtitatis cuius ft detes ducte rote & i alia extremitate firmaui rota semipedalis diametri: q tr rota i. & hac diuisi ad detes 80. Et supz hac sda rota

disposui alia ingenione ipsius dextra ita ut istius ingenii axis
tenderet ipsius medium casamti sic potes ipsam figura depingere &
iste ingenio habit dentes .10. illius quantitatis cuius sit dentes
rote sde: ita ut iserat
& ipa axe p
ductu

cu illis.

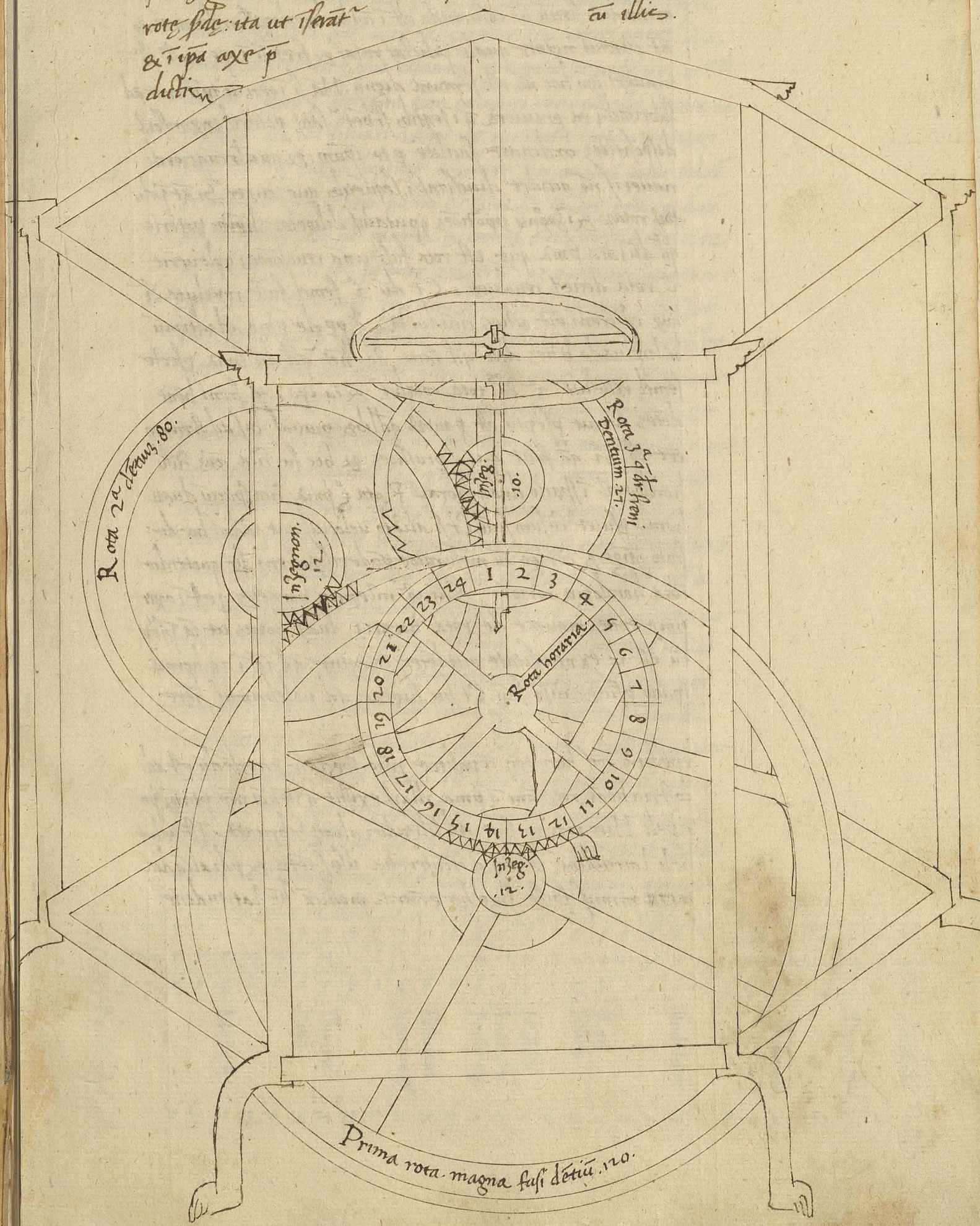

izegnis aptaui rotā tertiā que est rota freni seu que potuit ad
frenū hns dētes p transitum ad mouz serre magne sic i coibz
horologiis cotinue fit: & fuerit dētes huius rote .27. iuxta qua
ordinaui frenū sic cōsuetudo est i coibz horologiis ordinare: no
at curaui notare quatuor pducta rotas & frenū i ope nostro fa-
maueri: qm hoc no est scriptura dignū. Nā si ingeniū tuū erit ad
fabricādū ea grauiora q i scriptis scribet. sahs poteris premissoz
dispositioez ordinare facilitē p te ipum: & quatuorcuqz ordi-
naueris no accidet difficultas i sequentibz que curet. Si at pduc-
tas rotaz & izegnū ppoitioes diligeter putaueris diligeter here poteris.
qd du rota pma que est rota fusi una reuolutioez plenerit
2a rota decies reuoluet. Et du 2a semel fuit reuoluta 3a.
que est freni eius octies circūducta: q pp de primo ad ultimū
multiplicādo octies decies qd facit .80. hēt qd du pma pfecte
semel reuoluit 3a .80es rota rotabit: & cū ipa rotā frem heat
dētes .27. ut pscriptū est p quoz qdlibet pcutias bis ad frenum
erit 80es .52. qd facit .q.160. percussioes & hoc fit circa couz cursu
horologioz i spacio duaz horaz. Rota q pma circa spaciū duaz
horaz pficiet cursum suū. Et si aligto uelocius aut tardius hoc de
facto emigerez corige cū mesuratore poderis & freni: sic quottidie
cetera horologia corigut. Cū iq̄ ingenion horarioz q est i axe
pmo rote moueat de rota horaria duas horas ut ita pscrip-
tū est: ita ex necessitate euidēter cōsequtur: qd ita i .24. horaz
spacio pficiet cursu suū. Et hoc fuerat qd uolebamus here.

xpedita cōis horologij cōpositoe nūc speciatr accedēdū est ad
costructionē rotē am q pma illaz existit q ite.oi mē ptinet pn-
cipali. Haec rota nō fuit ad sititudiez aliaz fabricata: q st uelut
certa latitudinē limtes a circūferētia usus cetez: & sdz alia dia
metz minus spissē: imo hec e contra modica ht latitudinē

á circuferetia usus certy. sine á conexo ipius usus corauu: ꝫ ꝑs alia diametry fuit lata ad qntitatē .3. digitoꝝ: fuit ergo sic ps superficiei cōpōis columnaris: aut sic zona: uel sic zodiacus i sphera mūdi. Ista rota fuit tatę circuferetię: seu tatæ qntitatis: qta potuit cadere itra pmi casameti septagoni, sic uidelicꝫ ut illa latera supioris septagoni pmi casameti cocidat, illa latera nō tagēdo: qm ibi situari debꝫ ut uidebis i seqntibꝰ ꝫ rotari. Feci at eius conexi superficiē circulare qto amplius potui polita ꝫ aequalē seu tersam ꝫ hoc cu tōno. Et qm hęc rota modica ht fostetatioez: cu sit magna ꝫ tenuis á circuferetia usus certy, ut pdictu est ut ipa firmior redderet, ꝫ quatenus sua rotūditatē melius fostetarꝫ: feci unū circulū spissū pcipue á circuferetia usus certy bn ꝑ quātitatē unius pollicis: ꝫ huius conexi feci optime circulare ad qntitatē grauis ductę rotę. Posui ergo hunc circulū itra rotā i medio suę latitudinis ꝫ ibi solidaui: ꝫ sic fuit ipius fōtio fostetatio ut pp tōnū ꝫ pp alia: quę circa ipaz fieri oportꝫ rotūditas suę piferię nō ledatur. Diuisi aut latitudinē superficiei conexę huius rotæ i ptes .8. aeqles. Et i cēmino pmę partis lineaui circulū unū ꝑ tota circuferetia rotæ: ꝫ ppe illū utē alium: ita ut itra unū ꝫ alium nō cadat nisi quissimū spaciū. Ste sup cēmino 2ę ptis ꝑstituer duplicē circulū lineaui: ꝫ sup cēmino 2ę ptis lineaui simplicē circulū. Ste sup cēmino 4ę ptis alium duplicē lineaui: ꝫ supē cēminū 7. ptis. Et tūc fuit tota superficiei latitudo diuisa i .h. spacia ꝑ circulos geminatos: ꝫ ꝑs spaciū diuisu fuit per circulū simplicē. qm uō spaciū est latū ꝑ qntitatē triū ptium pdictay et si potuerit ipuz fieri latiorē adhuc ē melius dumodo cetera sufficiat ad isē beda i eis ea quę ducet. Deinde uō tota circulatioez huius rotæ diuisi ad 364. partes aequales.

| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 9 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 |
| 43 | 40 | 36 | 33 | 30 | 27 | 23 | 20 | 17 | 14 | 11 | 8 | 5 | 2 | 49 | 46 | 43 | 41 | 48 | 46 | 43 | 41 | 38 | 36 | 34 | 32 | 29 | 27 | 25 | 23 | 22 | 20 | 19 |
| e | d | c | b | a | g | f | e | d | c | b | a | g | f | e | d | c | b | a | g | f | e | d | c | b | a | g | f | e | d | c | b | a |
| Purificatio. | | | | | Agnetis ꝑ. | | | Pauli. | Thimothei. | | | Agnetis ꝑ. | Fabriani. | | Prisce Vg. | Antonini. | Marcelli. | | Felicis | Hilarij. | | | Pauli here. | | | | Epiphania. | | | Daniel Mar. | | Cathedra Petri. |
| 2 | 1 | 31 | 31 | 29 | 28 | 27 | 26 | 25 | 24 | 23 | 22 | 21 | 20 | 19 | 18 | 17 | 16 | 15 | 14 | 13 | 12 | 11 | 10 | 9 | 8 | 7 | 6 | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 |

Modū aūt huius diuisionis si ingeniū hēas ptē scire debes: tam
modū quē tenui qđ diuisio nō est mīt̄u euidēs noto tibi.
Figurauī unū cīculū ad q̄titatē quexi rotę predictę & illū
diuisi i 360. sic. Diuisi totū i 6. & unā illaꝝ sextaꝝ diuisi
i duas & unā illaꝝ medietatū i duas. & unā illaꝝ i 3. & q̄lib3
istaꝝ feciaꝝ ultimaꝝ ualę 4. de 360. ptib3 totīus cīcūferētię.
Accipe ergo i circūferētia rotę tāta q̄titatē & residuū eiꝰ
diuide p 360. sic nō docui. & dictā ptē diuide i 4. & hēbis
364. ptes qđ uolebas. Diuisa itaq3 tota rotę periferia i 364.
ptes æquales ptraxi lineas p puncta illaꝝ diuisionū ab uno
latere rotę ad aliud orthogonaliter sicut ad rectos angulos
secātes oēs cīclos i dicta rotę superficie descriptos & sic ob-
tinebūt hęc lineę 364. spacia. quoꝝ quodlibę suo diei ang
ut declarabit̄ respōdebit. Primū demū spaciū latitudi-
nis huius rotę qđ fuit ab extremitate rotę supiori & primo
cīclo ophēsu detraxi ꝑt3 nūm diuisionū & fuerūt 364. ptes
i hdo nō spacio qđ fuit diuisū p medium sculpinii nūos de-
notātes q̄titatē diei artificialis ꝑdum latitudinē paduanā
quę polit̄ ꝙ. 44. M. 0. p totū ām cīcluꝫ ponēdo i supiori ptē
nūm horaꝝ & i inferiori nūm mīnutoꝝ. & hoc incipiēdo a pa
die ām uidelꝫ a primo die ianuarij & procedo á dextra
uersus sinistrā usq3 ad finē ām. Et nota bn linea ubi incipis
qm i eadē incipe debes alia quę sequūt. In alio nō sēptō
sequēti spacio qđ fuit 3m principale sculpinii litteras feriaꝝ
stm incipiēdo ab ea lia a qua primo incepam & ibi scribēdo lit-
teram A. quę est littera ferię primi diei ianuarij & procedēdo
usus sinistram reliquas i scribēdo usq3 i anni terminū. In 4o
nō spacio qđ est latū eodē mō incipiēdo & procedēdo scul-
pinii festiuitates sanctoꝝ solemnes q in calendariis conter
i scribūt̄ i suis uidelicꝫ lineis. ubi cadūt. & ubi nulla cadit

foestiuitas spacii remanst i tractu. In 4°. uo spacio qd fuit
ultimu nuim notam diey mesis semp ito ado a die pma
ianuarij. & pcedendo usus sinistra muando usq; i fine. Deid
ito pcedendo februarium & sic p ordine sts successioes usq; i fine
anni. Fuit ig istius rote sic disposite figurato sue cale-
darij ptinuati. Vt aut pnci anni debite dignoscat & missu
dimissio dignat posui pma die anni rubeam & totu residuu
sm feci aureu. & sic p ordine usq; i fine. cu folio auri. exce-
bruarium feci argeteu cu folio argeti & m atiu iteq; aureu
& sic p ordine usq; i fine unu mesem aureu. & aliu ar-
geteu faciendo. Ista at rota tota i plano figurare no posse.
pp qd figuraui ipius una potioes sic nides i pmo latere
pcedentis folij. undz mese an i quo oia pducta lucide de-
clarat. & tu postea psiti tudine collige residui imagine
pte ipum. Peracta demu huius rote ppositoe ipaz aptaui
tatr i ope nost. Costruxi unu ictuz ex auricalco. cuius
diametez semipedalis fuit spissu ab eius quexo usus pa-
uu no mittuz s sts alia dimesioez spissu ad qtitate unis
digiti p trasfusum. Hui ictuz feci optime ictare qtu ad
supficie quexa cu tono. deide dimisi eius circufereta i 7.
ptes aequales. & i loco cuiuslibet dimsiois feci intra i ca-
tratura seu cauatura usq; ad mediu latitudinis istius
icti. & fuerit hec i castraturae sdz latitudine columnaz
iferioris casamti aut paulo strictioes. In istis ergo i cas-
traturis posui & cosollidaui 7. brachia. ita disposita & ita
te qtitatis. qd du hoc totu poet sup supius septagonu
casamti iferioris cadat qdlibet dictoz brachioz sup
eminetias columnaz intra angulos supioris casamti. & ictus
pductus cadat penitus i medio latez pducti septagoni.
& pforatis hiis brachiis. & illis additametis ita ut sit

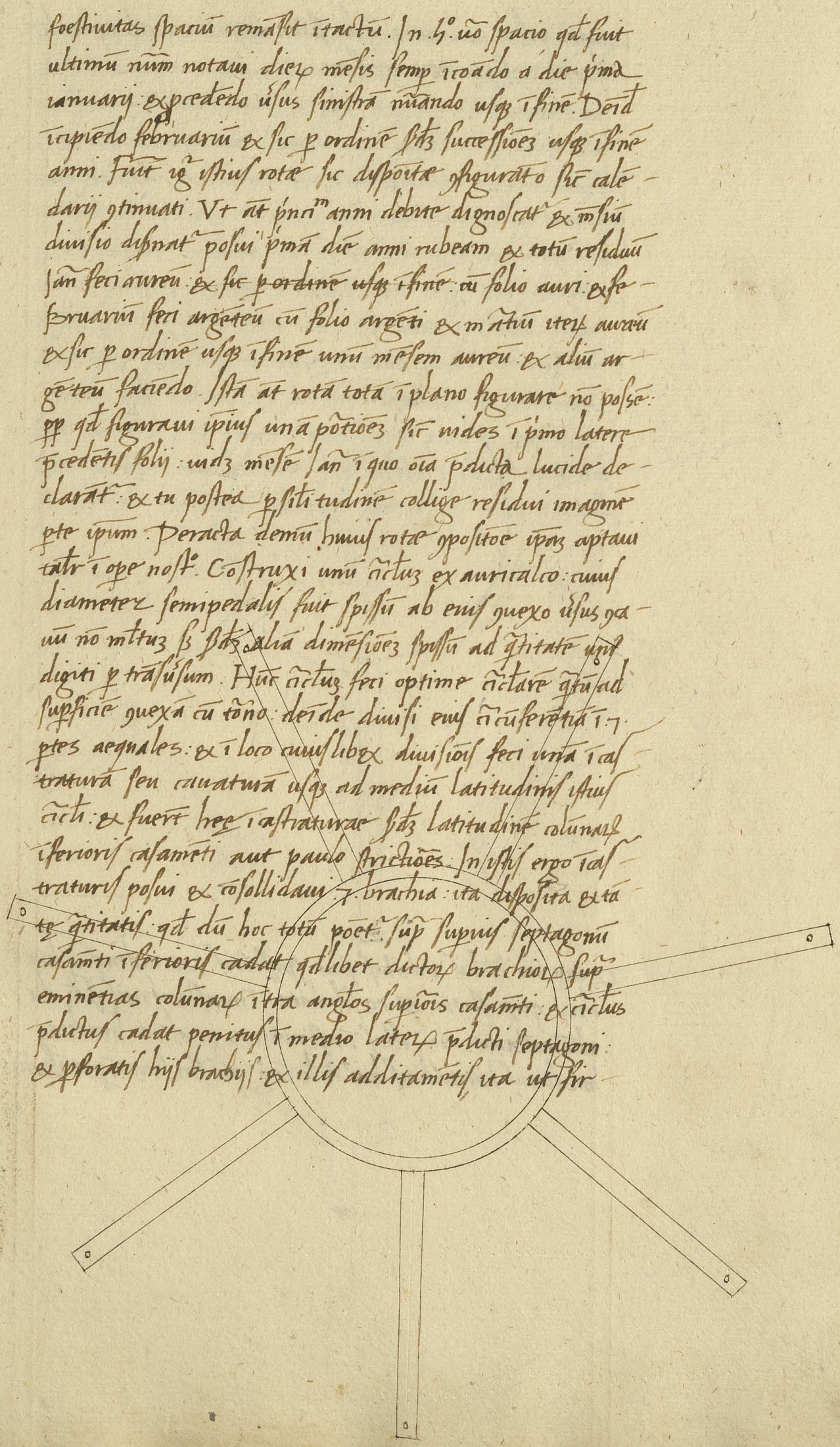

mari possit & leuari q̃do fuit oppõtunũ. qd aptr de
dicat ꝯfiguratio presens:

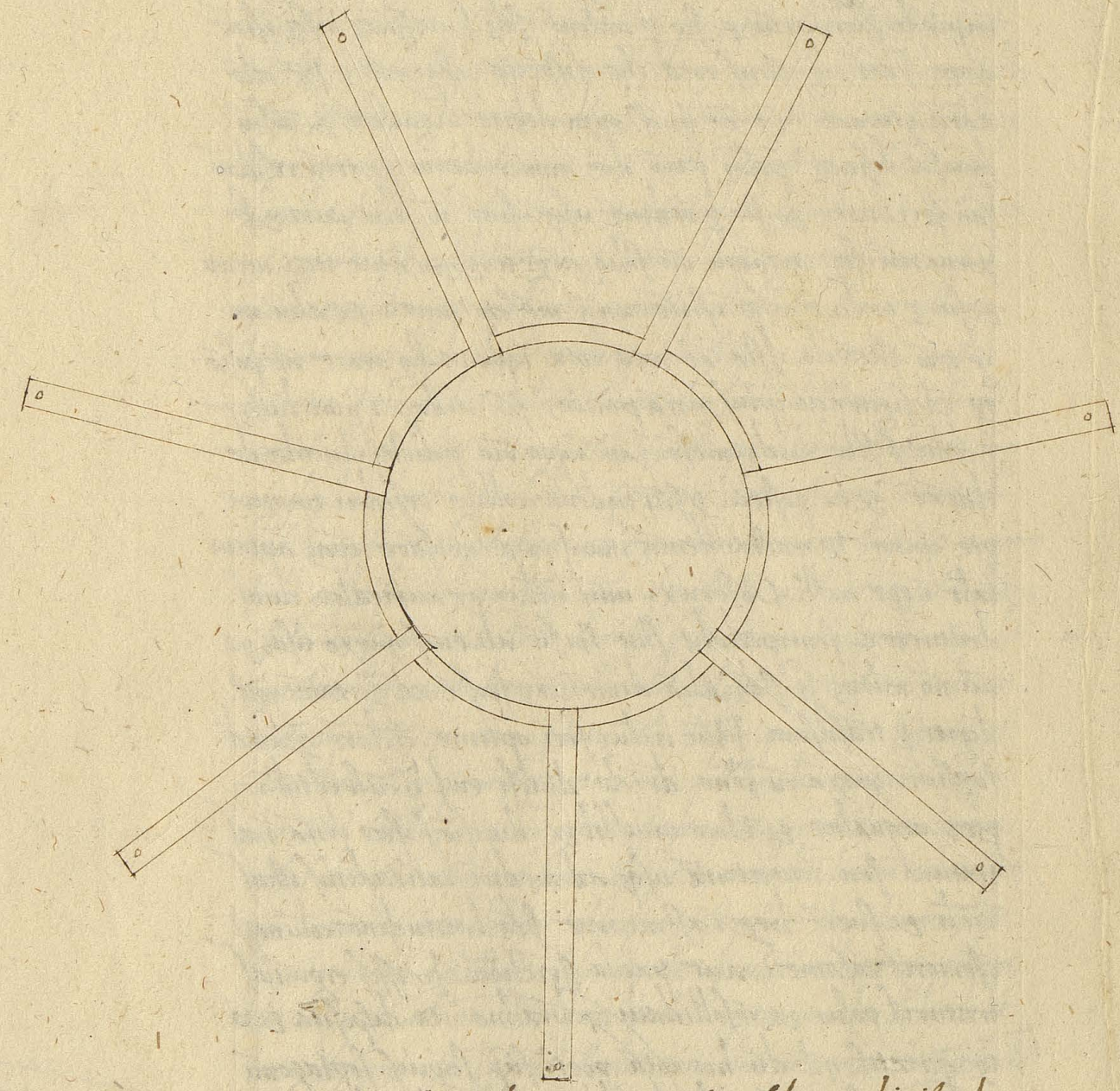

Quia uõ ẽctus p̃dictus fuit spissioris latitudinis q̃ bra-
chia que fuerit cũ eo solidata ĩtrastraturis ꝑz du-
plũ restauit ultr̃ illas ĩtrastraturas & ultra bracha
medietas latitudinis hui⁹ ẽcti ĩteḡ qđ fieri stare ĩpte ifertõ.

Deinde nō fabricaui aliū cīctuz cuius cōcauū eet sīc quexū
pducti: uta ut passe cadat ex illū, & sit tātę sppstitudi-
misqta est medietas illa pmi: quę supest brachijs: ut
cīca illā medietatē libere duci possit. Cū hoc g 2.o ā-
culo solidaui .8. brachia seu .8. radios tātę lōgitudinis qd
attigat ad cīctuz q solidatus est ī mō latitudinis rotę ām
& ibi solidet tāuterę ut cīclus iste qtū ad ipius cōca-
uū ōi quaqs egdistet a cīcuferetia rotę ām: Stabit g
cīctus iste sīc p cet.o rotę ām. Et nota qd illa .8. bra-
chia: quę solidaui mō cū rota anmi uolūt ee aliqtulū
cūuata usus ī ferius: uta ut ipis firmatis cū ducta rotā
sure cū cīcto q est ī medio eius cīctus parius quę dixi
sture p cetro eius eleuet supꝫ detes pducte rotę ām:
qm nisi sic eleuaret no possz ille cīctus pmi cīca illū

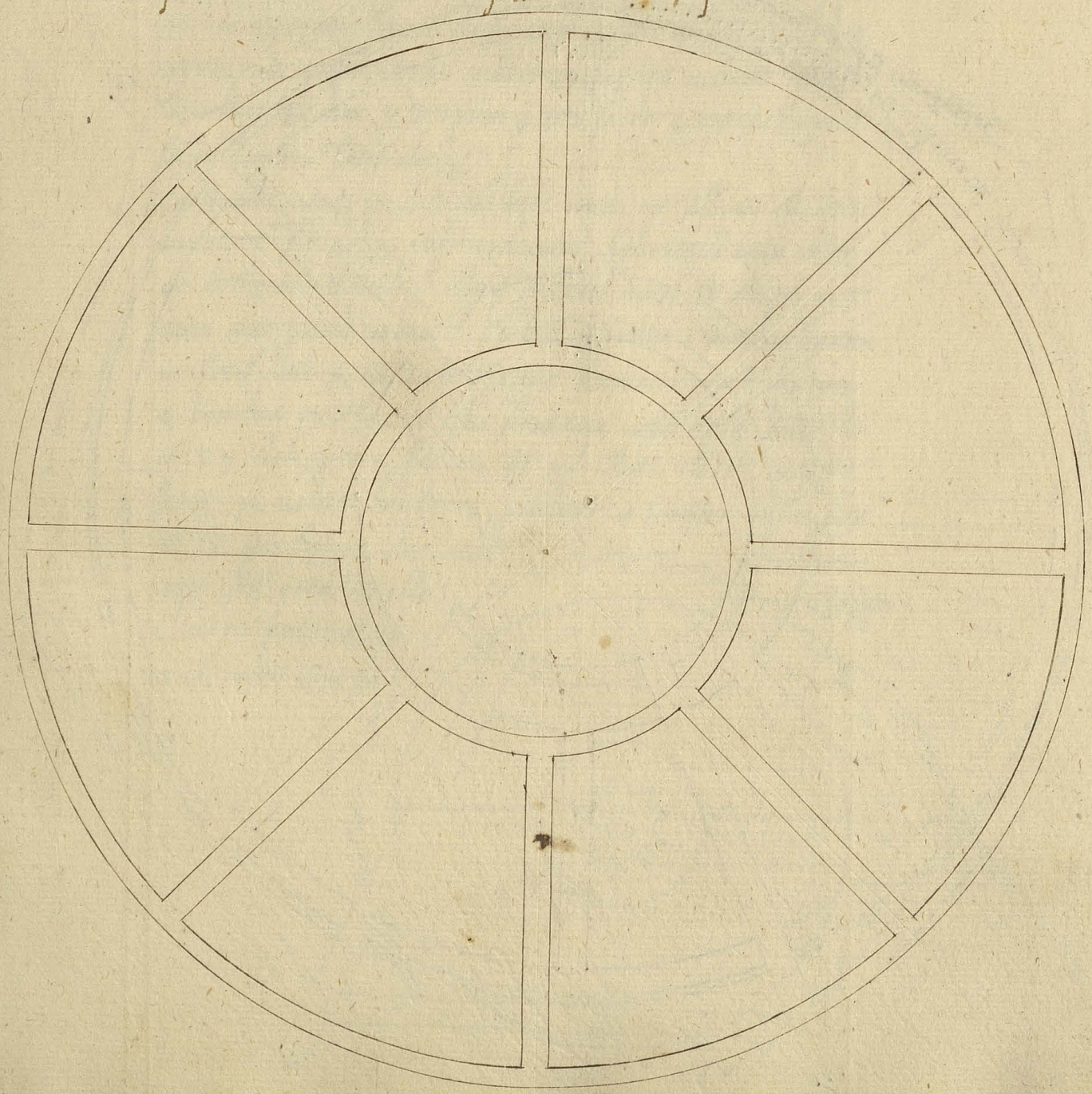

q ht ⁊ brachia : nec rota ām rotari c̃ictaritē c̃ica ipuz
sit oportz. Et tūc fuit rotz ām cū hoc c̃icto & illis
radijs talis dispo qualē p̄designata figura demōstrat.
Si g̃ posūs c̃ictuz illū q stat p cēt rotē anni c̃ica alū
c̃ictuz ⁊ radioz seu brachioz extēdet illa brachia
sup dētes rotē anni ex rotābr seu rotari poterit ro-
ta ām oio c̃ictaritez. penitus sit si c̃ica p̄uctale cē-
tz ipius duceret. Nō seri at ipam rotari c̃ica cētz
p̄uctale ita ut brachia eius extēderet usq ad cētz
ppēd ut spacū qd cadit ītra c̃iculū ⁊ brachioz re-
manere no ipeditu motu rotz anni: Vt si uolutas

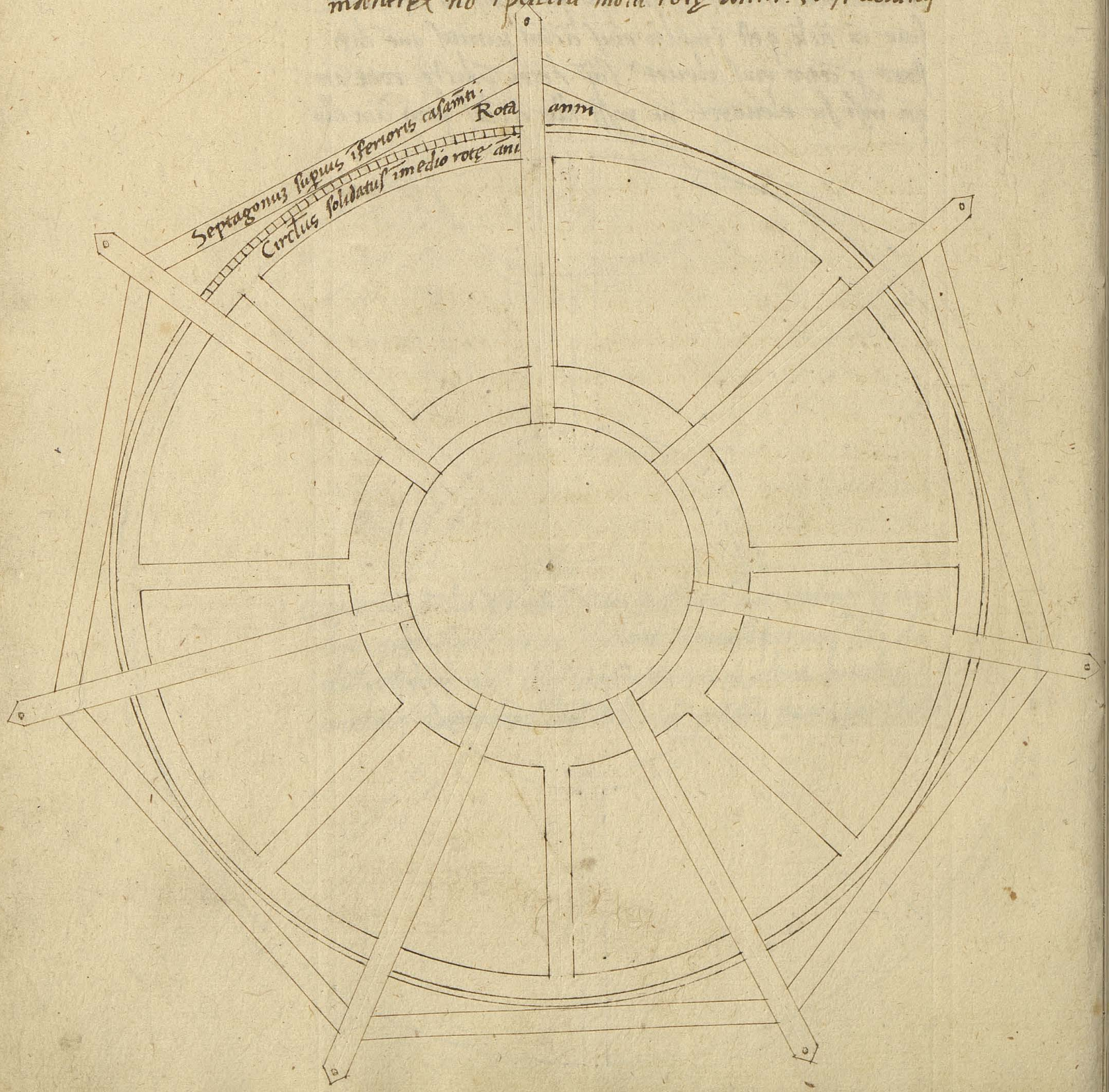

assiñt ĩsupiori ꝑte huius opis aliqd sonatoriũ: aut aliqd
vocale artificium ordinare sic cõiter fit ĩ horologijs sit
aliqd spaciũ ꝑ qd ĩferiora possit cũ supioib cõtoẽz here
& fines & possit here trãsitu ꝑ huc locũ: qd fieri nequiss
si rota ãni totu illud spaciũ occupasset. Qd si rota ãni
cũ cĩcto ⁊ brachioꝝ dispõitis ut notatũ est: totũ hoc pour-
ris supra septagonũ supius ĩferioris casameti: ut pscĩptu
est: & firmaueris brachia suis locis: Cadet rota ãni ĩ
tra latera dicti septagoni q̃ ꝓtingent ea ĩ quaꝝ: & duci &
rotari poterit ibidẽ. Cuius dispositio ẽt quale pscĩpta
cõfiguratio manifestat. At ñ qa rota anni nisi aliquo
fõstetaret cadere ꝓpa ꝓpitate deorsu: feci eidẽ ⁊ fõste-
tacla uidelicet ⁊ additameta singulis ĩsigta columnaꝝ
firmata: & solidata ĩ colũnis: & ꝓtingentia usqz ad rotã ãni:
ita ut extremu ĩferius dicte rote sedeat sup her additã
meta. nec possit ĩferius cadere: & sup ipa ualeat libere
cĩcudici: & hoc ꝑ te ipum potes facile gaipe: & figura
sequtis lateris satis docet.
Onstructa itaqz & dispõita rota anni ut pscĩptũ est: ꝗtenꝰ
moueret sic debet tahr ordinari: fabricari unũ inzeõ
ne decẽ exacto dentiũ illius ꝗtitatis cuius ẽt dentes rote
anni aut paulo maioris: Et hũc pforari ĩ medio forami-
ne satis lato: & cũ ducto ĩzeõne firmari cruce hñtem
4 brachia extensa cũ qbus firmari una rota hñtẽ de-
tẽ. 29. diligenter factos qi ad istare dentiũ magna
ferre & uolũt hij dentes ꝓcedere a sinistra ñsus dex-
tra sic pns figura declarat.

ergo ista rota cũ illo
ĩ latere ꝓmo casam
ti ĩferioris cĩca su

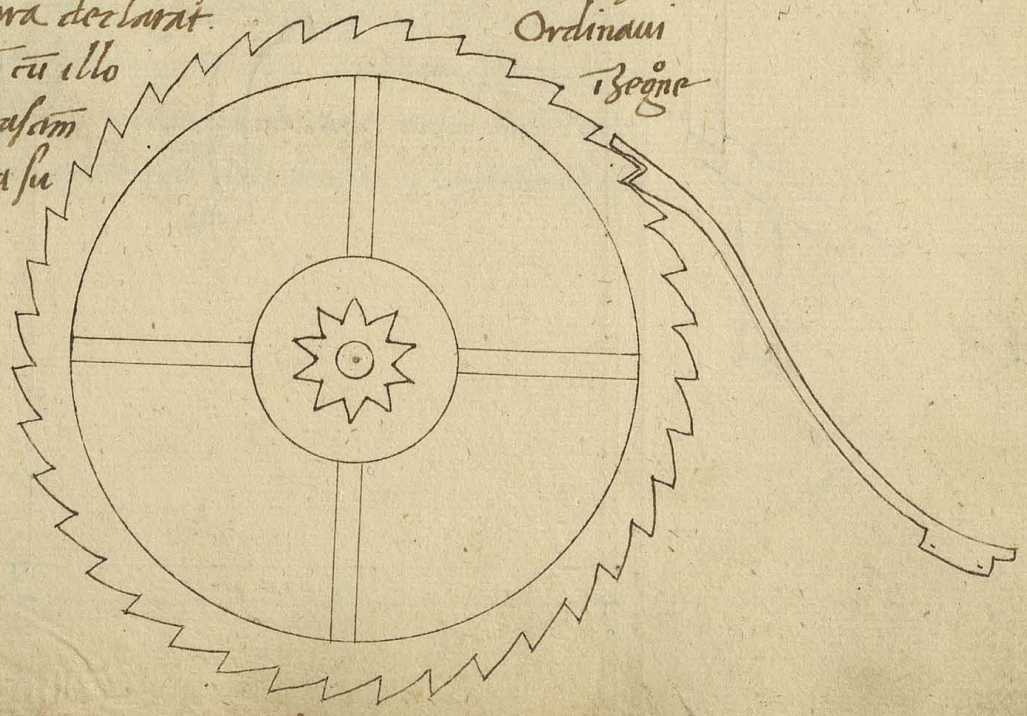

puis septagonū. Sta ut medietas huius rote sit sup̃ latus p̃m
duti septagom: & alia fere medietas cadat ītra: & fuit ista
rota cades ītē rota anni & latus p̃mū supioris septagom
ita ut ibi possit libere ac̃tari: ppr qđ qa rota.
ami possit libere ac̃tari attigit
usq; ad latera septagoi
Nō ut p̃ceptū e
limaui

Rota mouens rotā anni.

Rota horarū communis

Media nox.

De illo latere

de illo latere septagoni ꝑdicti tãtũ qd ista rota possit ibidem
cadere & rotari. Et scias qd ingegnon 10 dẽtũ quẽ prędixi
uult firmatus ee i latere iteriori dicte rote quis i figura
uideat exterius. qa nõ poterat i alio latere figurari. Cadꝫ
ig ille ingegnon sup dẽtes rotę ãm & cũ illis iseret. Et tt
i directo foraminis. q est i cẽt° ingegnonis & rotę pone ca-
ullã rotũ dã firmatã cũ latere prędicto septagoni & tt
ad motũ huius rote usus sinistra: rota ãm rotabit usus
dextra. Q m ãt i hoc ꝑmo latere opus sita est horaria rotã
cuis horologij ut ꝓscriptũ est cadꝫ post eã iferior ps huius ro-
te mouetis rotã anni. Statuit ig i pãte horarię quę cũra-
hora medię nocthis debꝫ attigere ad extremũ iferius
rotę ꝑdicti motus unã cũculi pcionẽ hñte. q. dẽticlos sites
dẽtibꝰ rota ꝑdictę sta qd dũ rota horaria rotet uersus
dextra hij dẽticli capiet dẽtes rotę illi & ducet de eis. q
usus dextra. Accidet ig exhoc qd rota ãm tota die qę-
scet & cũa hora medię noctis incipiet moueri usus dextra
& rotabit usus ea pte p qtitate i dẽtis sui cui corespõ-
det. q. dẽtes rotę mouetis ea. Na illa rota hr 90. &
suus ingegnon hr 10. Quatuor g rotę stat loco dẽtis
unius ingegnonis. Cuiꝫ rota ãm heat dẽticlos 364. i 364.
diebꝰ qd est spaciũ unius ãm pfirꝫ & cũsu sum. & hoc est
qd fare ꝓponebã. Sz qm ut dictũ est rota ãm & mouẽs eã
debet tota die gescere nisi cũa hora mediae noctis. quate-
nus mag stabiliter gescat & nõ de facili moueat ordina-
ui sup dẽtes rotę anni una serrã de auricalco plicatã hñtẽ emineciã quę igrediat i spaciũ qd est itẽ dẽtem
& dẽte ducte rotę. Ista ni serra seu clausura seu spedula
cadꝫ ꝑse ipam i dẽtes illos & obediet motui ducte rotę
ꝓtz successiõez suoꝝ dẽtiũ q est usus sinistra q2 plicabr. sz ad

N mouetis rota

alia ptē minime: sic itelligere potes i figura: & coiter fit i sitib⁹ satis sæpe. Haec at oia pscripta quatenus melius posset mete & predi que ptinet rotę anni: & ipi⁹ motui figuraui i pmolatere solij predeti⁹ qtū melius mā passa e. & si tu diligeter ispexis & attete poteris dispositoez oiuz colligę q pscripta st.

Ostea uo ppoui tabella cuius dei p totū ām ictus accidetia denotatem hoc mo. Costruxi ex auricalco una tabella latitudis tuz digitoz p trasūsu & logitudinis ad qntitate latitudinis rotę anni, aut paulo plus polita optime: & tersam, & ime hui tabellę pti logitudinē ei⁹ lineaui duas lineas coprehdetes spaciū tatū piese & tale qtū & quale est spaciū unī diuisioz rote ām respodetiū uni diei deide ppe illas lineas lateral lineaui duas lineas utriqz ptinetes puissimū spaciū. Ste platitudine ducte tabellę lineaui lineas secates pductas ad angulos rectos ppocioales ppocioales ictus q diuidut latitudine rotę anni, ita ut p'ductas lineas distiguat p tota tabella spacia illa .4. q i rota ām dustcta st. Erit ergo primu spaciū supius coresspodes spacio i q⁹ scripta e qntitas diei ānisicalis i rota ām. Sdz uo spaciū coresspodes spacio rotę ām i quo littera serię est iscripta. Et 3m spaciū coresspodebit spacio lato rotę ām i quo foestiuitates sactoz scriptę st. Quartu uo respodebit spacio i quo nus dieq mesis iscriptus est.

Feci at i ducta tabella 4or fenestrellas uidelz. itra lineas logitudinales ophēdetes spaciū site spacio unī diei rotę ām. Totū .H. spaciū qd ophēdr ab illis lineis logitudinalibz & illis trasūsalibus que icludut spaciū qntitatis diei elimaui de ducta tabla & remasit una fenestrella: & a latere isti fenestrellę scripsi i supiori pte: horę diei. Et i inferiori .Mi.

Deide aliud spaciū .2m. iclusū ii dictas logitudiales lis & illas latelēs

que ⁊cludut spaciu littere ferie respodetes ⁊silr elimaui & la-
terali sipsi ⁊tabla ⁊tra ductas lineas. Littera ferie. & sitr elimaui
3m & 4m spaciu ⁊tra ductas lineas ꝓpreheſum. Et ſic fuert ⁊unitſo
4. feneſtrelle Scripſi at alateribꝫ 3. feneſtrelle Feſtiuitates ſctoꝝ
et a lateribꝫ 4. Hrus diey meſis. Et ſaas qd oes iſte littere
uolut ee ſtulpte & cauate ⁊ducta tabella. Iſta deide tabella
aptaui ⁊ latere 2. ⁊ferioriſ caſameti: qm ⁊ primo latere pp mtā
que ibi ſt & ſicda erat aptari no potuit: & ſic ea ibi de diſpou
cita latus ſupius ſeptagom ⁊ferioriſ caſameti: ⁊directo rote am
ꝓpe ipam: ita ut ꝓducte feneſtrelle cocurrat ſuis ꝓpocionalibꝫ ſpaciis
rote am. Et quatenus firmaret ibide feci eide 2 additamta
⁊ latere ſupiori qbꝫ ⁊ſupius ſeptagoni latere ꝓducto ⁊me gla-
uet: Cora q ductas feneſtrellas huius tabelle ſigtis diebꝫ obijcet
accidetia illi diei ꝓtigetia que ⁊rota anni ⁊ſcripta ſt. fuit at
fuit aut ꝓducte tabelle taliſ diſpoito qualr manifeſte
moſtrat ſbiecta figura. Et fuit eius ſituato ⁊ latere 2.
opis ꝓpe rota am ſic figura ſequetis lateris manifeſtat.
Et no q no figuraui niſi unu latus opis & ita deiceps
cotinue faciam qa illud mihi ſufficit: & ſufficiet ad
pticulatim declarado que ſcripſi: et tu per praete-
ritas configurationes ſatis cocipere potuiſti totuſ ma-
gine ex illis lateribus aggregatam.

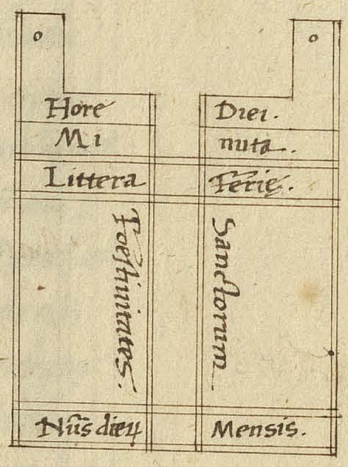


Cire debes qd motꝰ diurnus nalis q eſt motus ſolis ad occides do-
nec ab uno recedes ꝓncto ad eunde iterꝫ reuitat tota tra
penitus circudo exquo motu hore aequales & iequales cu ali-
is & accidetibꝫ colligut. No eſt unus ſiꝑ motus ꝑ eſt ex duobꝫ mo-
tibꝫ aggregatus uidelr ex mo ꝓmi mobilis ꝓfecto ab oriete ad
occides rapiete ſui uelocitate tota iteriore maſſa celeſtium
orbiu & ſpheraꝝ ut dicere oes conſueuert auctores: & iſup

| | | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | Hore | 8 | Diei. | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 | 8 |
| 46 | 43 | 41 | 38 | 36 | 34 | 32 | 29 | 27 | M̃i | 19 | nuta | 9 | 8 | 7 | 6 | 5 | 4 | 4 | 3 | 3 |
| g | f | e | d | c | b | a | g | f | Littera | A | ferie. | c | b | a | g | f | e | d | c | b |
| Felicis. | Ilarii. | | | Pauli. hẽr. | | | | Epiphania | Hoc hilarium | Circūcisio. | Sctꝰ | S. Stephani | Nꝛs dñi. | | | | Thome apli | | | |
| 14 | 13 | 12 | 11 | 10 | 9 | 8 | 7 | 6 | Nũis di | .1. | eq̃ mſis. | 26 | 25 | 24 | 23 | 22 | 21 | 20 | 19 | 18 |

ex mō illius ptis qua sol i hoc spacio ad ories pagrauit: quę ps ē
fere .h9. mī & .8. ſda. Ponē. n. qd pars illa pmi mobilis cui di-
recte sol subiiciebat qn cētꝝ solis horas fuit i orizote nost° fuit
inicium arietis pmi mobilis: qn reuoluto pmo mobili illa eadē ps
iterꝝ ad orizotem puenit. ita ꝯpletus ēit pmi mobilis motus: ſ3
no dies, qm cētꝝ cōpōis solis nudū ad orizota puenit. ſ3 distā-
but ab eo qđ sol motu ppo a pn° secessit arietis. Restat itaqꝫ
de die tāta tpis pōcio i quata ps illa a sole ptrāsita sup orizotē
emgat, & cētꝝ cōpōis solis directe i ipo orizote cōsistat. Ex quo
seq optet qd .24. horę aequales nost tps motus pmi mobilis ut
aliq ducit, ſ3 ipe motus pmi mobilis i minori pficit ut uidisti. Adhuc
seqt qd hora aequalis no est pcise spacii tpis cōrespōdēs motui
.h. qđ aequatoris sit aliqn & mlti ducit: ſ3 est aliqđo plus. Am-
plius seqt qd facit magis ad ppositū nostꝝ: qđ cū i ano solari
sit .36h. & ¼ fere i quo tpe sol totū decurrit zodiacū motu
suo: pmū tn mobile i hoc tpis spacio .366. reuolutōes & ¼ fere
patēt hoc qđ cū dies nālis sit maior tāto motu pmi mobilis toto
qto sol motu ppo de ipo pmo mobili pagrauit. Sol aut oi die pa-
grat de dicto mobili pmo unā de 36h ptibꝫ fere seqt necessario
qd 36h dies ſt 36h reuolutōes pmi mobilis & ut .36h. de .36h.
ptibꝫ pmi mobilis: & hoc est totū ipum pmū mobile quare sequtur
euidēter qđ dixi. Vt ig hec oia i nost° ope debite ponerēt: &
motus diurni qualitas & accidētia q ad ipum ptinēt: puta: horę
aequales & inaequales: & alia huiusmoi notarē tur: aggreg-
ui istos .2. motus ex qbꝫ diurnus ḡfiat simul i uno latere mri
opis: mo i uno istrumēto, motū uidelic & pmi mobilis ad occidēs
& motū solis ē cōtrario ad ories artificioso ingenio: ut ḡsequa
demostrabit. Feci ig pmo tabulam ex auricalco bono & pulchro
polita & tersa ex utroqꝫ latere cū tōno ſ3 pcipue ex uno: &
fuit spissitū° istius tabule, sic spissitū° coste cōis cultelli à pane. &

ipi latitu quadrata. cuius latera fuert pedalia. & elimaui & aptaui qten pase cadere & i pmo latere supioris casamti: qd appellat Latus solis. Sic uidelz. qd cadat iter columnas illi laterii dextra & sinistra. & iter latera .2. septagonoq supi & iferius. & applicet eisde qto meliꝰ potui: & notaui latera quod uidelz ex supius & qd iferi: & sic de reliqs: qm opotebit ea iponere & extrahere ide ea sepe. Deide uo i mo latitis exterioris lateris qd mult optime politu ee iueni cetrp qto magis aequdistas ab extremis potui: & sup hoc cet feci nota. A. Stabit naqz p cet pmi mobilis seu p cetro mudi: et extenso cirino lineaui sup hoc cet i. ducta superficie tabule maiore iculu q potuit lineari. & itra illu sup eode cet p tatu spaciu qd iter huc & pmu possit iscribi uel sculpiri luttere lineaui aliu: & ute itra istu spaciu p tatu de spacio aliu lineaui fuert qz .3. circuli .2 spacia qtinetes. Deide ductis diametris a supiori pte ad iferiore p cetrp diuidendo aequalr tota superficie i .2. ptes: & a dextro ad sinistr secando pmu orthogonalr seu ad rectos anglos sup eode cet quadraui totam tabule superficie & circulos ptscriptos. Posui at i extremo supiori diamet predetis a supius ad iferius nota .b. Ista naqz est ps instrumeti que debet stare supius: & est lo meridiei. Demu diuisi qualz quartarp ductarp i .6. ptes aequales: ita ut i umisso fuerit .24. ptes: & ductis lineis ab exteriori circlo usqz ad intersecu p ductas diuisiones. In spacio qd est iter exteriore circulu: & mediu numerum horarp equaliu capiendo a nota .b. & procedendo usus dextra. Et huc numz potes notare figuris algorismi si uis: aut litteris ducendo Pma Sda. Tertia. & cet. Sic tenere poteris i figura. In sup qualz ductarp diuisou / que st horze diuisi i .6. ptes aeqles & ductis lineis ab interiori circlo: usqz ad mediu circulu tatu

diuidendo solum̃o spaciũ ītrisecũ. ī scipsi illis diuisoribꝫ nũm
minutoꝝ horaꝝ p. 10. & 10. nã quelz istaꝝ diuisiouz ualeꝫ
10. minuta horæ. Incepi ꝙ̃ a pucto b. & ī ꝑmo spacio pductoꝝ
scipsi. 10. ī 2°. ũo. 20. ī 3°. 30. ī 4°. 40. ī 5°. ũo. 50. & ī 6°. 60. & hoc
mo ꝓcessi ī reliqs usqꝫ ī finẽ. Hoc facto totũ illud de pducta
tabla qd est ītra ītiorẽ pductoꝝ ẽctoꝝ sepaui a residuo

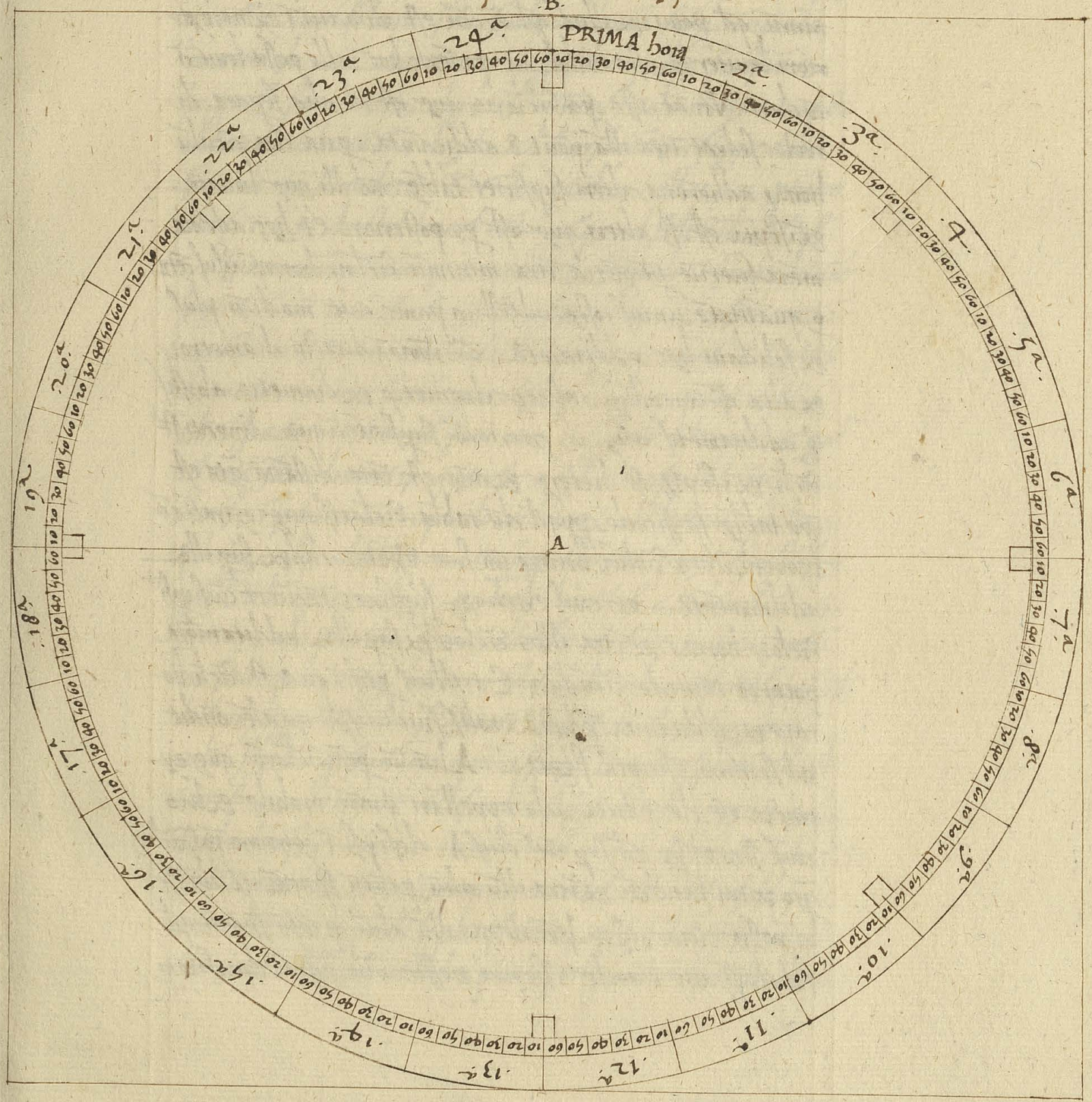

cu ĉcino ſndete acuto pcto pde ĉcti A. & exteſo reliquo
ĉdete uſq; prope iteriorē pdictoꝝ ĉctoꝝ: & ducēdo tatiēs
& cuādo donec ad latus aliud tabulę puenirę & tūc ex-
tracta tota illa pte tabłę ĉiculari remāſert ſolū ĉcti horaꝝ
& minutoꝝ cū q^or angłis quadrati ſtę pcedes oñdit figurā
Elimaui ig ea ab iteriori pte leuiter nō auferēdo niſi mi-
nimū qđ potui: & illud qđ ex̄ctū eſt elimaui i ex̄mo exte-
riori leuiter ex: ſic uidelz ut ponēdo hoc i illo poſſit leuit ĉ-
cuduci. Vt at iſta ps ĉctaris quę eſt ab alia ſepata di-
recte ſedeat itra illā poui 8. additamta pua ĉca ĉiculū
horaꝝ adherētia alteri ſupficiei tabłę: nō illi quę lineata
& ſcripta eſt: ſz alteri quę eſt ps poſterior. Et hec addita-
meta fuerūt pfigetia itra minimū ĉctoꝝ horaꝝ uſus ceteꝝ
p̄ quātitatē uniuſ coſtę cultelli a pane: aut modicū plus
& ſolidaui hec additamta q^or ipoꝝ i directo diametroꝝ
& alia q^or i mediſſ locis iter diametꝝ & diametꝝ: abiſtis
ig additametis uſq; ad exteriorē ſupficiē ſigua lineati ſt
ĉcti & ſcripte ſt littere & mūi eſt tata diſtātia ḡta eſt
ipa tabłę ſpiſſitudo: ppḡt du tabła ĉctaris quę extracta e
iponet intra ĉctuz horaꝝ un fuit ex̄cta cadę ſup illa
additameta. et eiuſ exteriorꝝ ſupficies cōcūret cū ſupfīs
ĉctoꝝ horaꝝ: & itra illos ĉctos & ſup illa additameta
poterit cōmode ĉcuduci. Et illiuſ ptis i qua ſt ĉcti ho-
raꝝ & additamta pdicta talis fuit diſpo qualē oñdit
ad ſenſum ſcripta figura. Alia uō pte ĉctarē quę ex-
tracta eſt de pdicta uolo appellari pmū mobile & loco
eiuſ ſtare pp qđ ſup cet^o eiuſ A. deſcripſi i extremo ipi ĉctuz
qto potui latiore: & itra illū aliū p tātū ſpaciū qđ ibi iſ-
bi poſſit nota zodi. Ste intra illū aliū p tātū ſpaciū qđ
i dicto ſpacio cōmode ſignari poſſit nūs ḡdum diuiſoꝝ p

h·&·h·q adhuc ītra illū alīū ꝑ minus ſpaciū: ita ut ibi fiat
diuiſiões ad ſingulos ḡd: Q̄m aūt tota tablę ſuperficies nam
quadrata fuit diametri ſcatibꝫ ſup cēt⁹ A. ita illi diame
tri diuiſi ſūt oēs cēcli ꝓducti i q⁹ diuiſi ḡ quālz illarū q̄r
tarū i3 ptes equales ex quibꝫ fuerit i umiſo 12 & ductis line
is ab iteriori cēctorū ad exteriores ꝑ ductas diuiſiones
a cēt⁹ a incipi ſcribere ſeu ſculpire nota ſigñ incipiēdo
ariete ab una diametrorū & ꝓcedendo uſus ſiniſtra &
ſic ꝓceſſi ſemp i oīb⁹ alijs inſtrumtis. Volo nāq⁹ ut omes
planete moueāt a dextris ad ſiniſtra. Vn ſigna debēt
ſibi tali mō ſuccedere. Deide quālibꝫ illarū 12 ptium
diuiſi i 6 & ductis lineis tātū uſq⁹ ad ſtū cēctuz iſcripti
i 2⁰ ſpacio nūm ḡduū ꝑ h· uidelicꝫ ſcribendo i ꝑma diuiſe
ſigni h· i 2ª 10 i 3ª 14 & ſic uſq⁹ ad 30 & poſtea uelis i
incipiendo a h· Demū uō quālz harū ſextarū diuiſi i h· ptes
aequales ex hęc fuerit ptes ḡduū ſignorū quas diſtinxi
tim i ſpacio iteriori qđ fuit minus ſpaciū aliorū. Hijs pac
tis tota ſemidiametri quę eſt a pn⁹ cēt⁹ uſq⁹ ad cētū 2.
diuiſi i partes 11 incipiendo uidelicꝫ ab iteriori cēctorū
ꝓducendo uſq⁹ ad cētū a· et ſup tēmino ꝑme diuiſionis ex
pte cēcli poni nota f· & tota linea f· a· diuiſi i 24
ptes: ex ubi tēmiat ꝑma diuiſio ex pte 2 poni nota
b· fuit q⁹ b· cētū cētrici ſolis: & lª a b· cēt⁹ tatas eius ptz
doctrīna capmi. Sdm ḡ q̄ritate quę ē b· f· deſignandi cī
culū ſup b· q ſtat loco cēt⁹ ci ſolis. Deide ſpaciū qđ eſt
iter f· ex ultimū de cēctis orbis ſigñ diuiſi i ptes 3 & ſup
qualz diuiſione lineam cēculū unū. Erūt ḡ hic 4or cēcli 3ª
ſpacia ḡtinentes: quorū iterior minimus eſt cēt⁹ ſolis: ex
uolut ee oēs hij cēcli ſup b· qđ e cētū cēt⁹ ci deſigñ ex pcedu f·
e aūx cēt⁹ ci ſolis quā ut uides poni i pncipio cēcri: q̄m cēca illud

est sic ex tabulis colligere potes aut paulo minus: fuit nanq; huiꝰ
tps. a. 1364 ano xpi ptecto situ tabulas alphonsi i fine geminoꝝ
uidelicꝫ g. 29. mi. 47. ponitq; ea fixa i pmo mobili quis ut
dicit moueatꝫ ad motu 8e sphere: s3 qm ille motus tam tar di-
tatis existit qd pp illu i nostro yppoto no. sufficit diuersas cura-
bilis i tporis spacio mtu gradi: de eo aliqd i hoc ope no curaui.
qd si ipum curare uelles docebo te modu quo posses ad ipi
motu auges pmutare: & oem errore ab ipo puenientem
aufferre. Ab ipo ig pncto a. qd est aux excentrici solis i cirpi
ero diuisi pmu seu
maximus pdus
torꝫ ci-

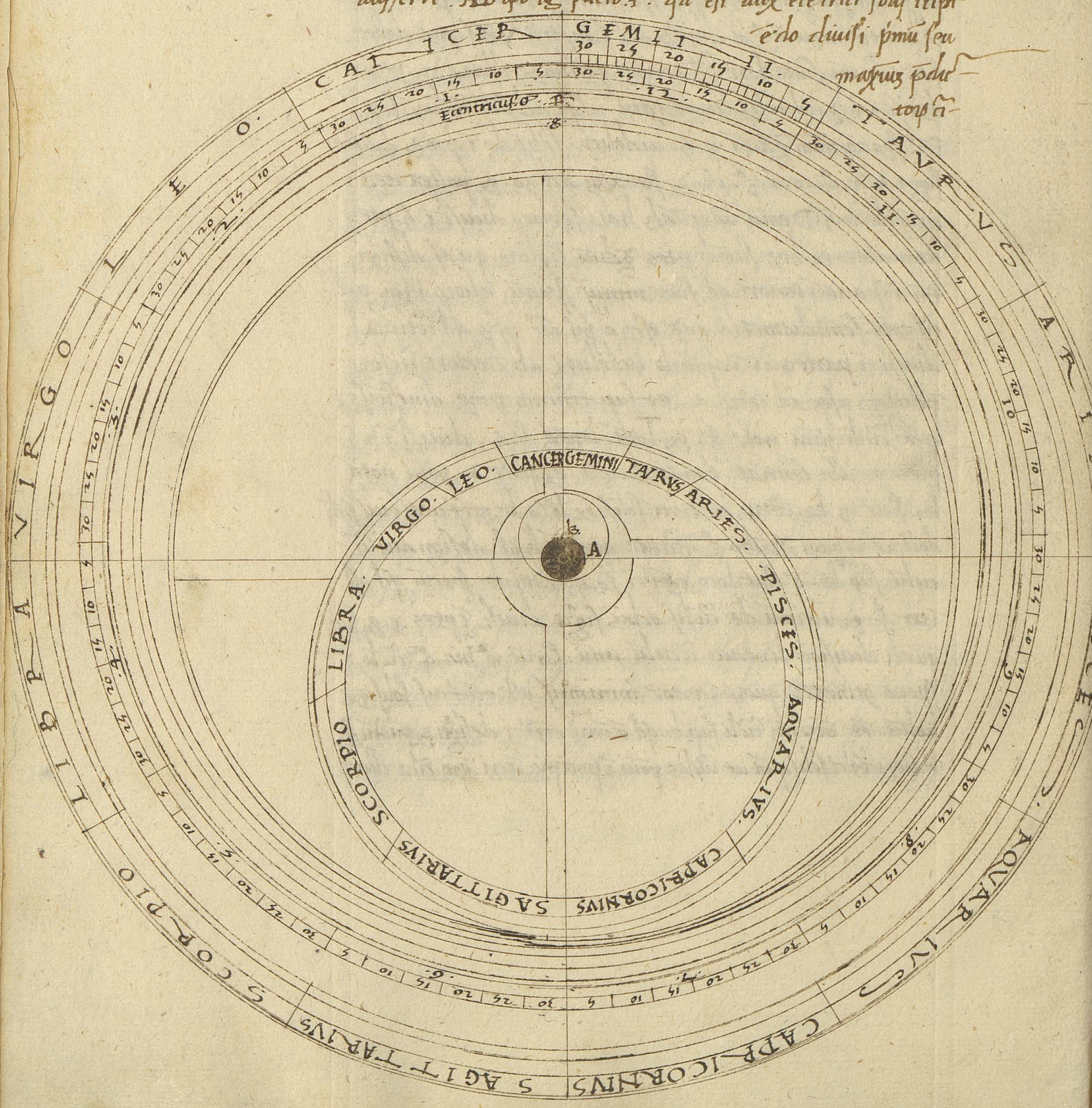

culoꝝ ī.12. ptes æquales & ꝓta regla sup cet°. b. duxi lineas ꝑ diuisiões illas ab illo ãcto maiori usq; ad 3m. ipoꝝ & nõ ultra diuidendo tm 2°. spacia & i ꝑma illaꝝ ptiũ diuisaꝝ īcipiendo a ꝑncto f. uersus sinistram ī ter. 2m. ãctus & 3m. suũ ī spacio īteriori scripsi 1. ī 2a. nõ ptẽ scripsi 2. ī 3a. 3. & sic ꝑ ordine usq; ad .12. Deinde qualz istaꝝ partiũ diuisi ī ptes. 6. & ꝓta regla sup ducto cet°. b. duxi lineas ꝑ diuisiões illas ab extremo ãcto usq; ad suũ ꝓximũ diuidendo tm nõ spaciũ extrinsecũ & iptibꝰ istis scripsi nũos ꝑ. h. & h. precedentes usq; ad. 30. īcipiendo a ꝑncto f. precedẽ° usus sinistram. & ute īcipiẽ° a. h. sic suo mõ feci ī diuisiõe orbis signi deinde nõ si uolũs qualz haꝝ sextaꝝ quaꝝ quelz ualet ꝯdus. h. diuidere ī. h. ꝑ sola ꝓncta facta ī circũferetia ãcti exterioris. melius ẽt nõ tn est magnæ necessitatis. Hiis factis a ꝓncto f. qd est aux ecẽtrici solis usus. b. qd est cẽtꝝ ecẽtrici de diamet°. f. b. secaui ptiũcula quæ sit sic spaciũ ī quo ft iscripta nota signoꝝ ī orbe signoꝝ aut paulo plus: et ibi posui notã. G. et sdz ꝙtitatẽ. b. g. lineaui ãctus sup cet°. b. itra quã & ecẽtrũ cadet spaciũ sic linea. f. g. Post hec nõ posui pedẽ ãcim īmobilẽ ī ꝓncto. a. qd est cẽtꝝ orbis signoꝝ: & aliũ pedẽ extendi usq; prope ãctus mõ ultimo descriptũ ex pãte capcõi seu opposicionis augis. ecẽtrici solis: ex modico derelicto spacio ex parte illius ãcti lineaui unũ ãctus sup dicto cet°. A. itra quẽ ãctus & praductũ cadet spaciũ strictũ ex parte capcõi seu oppositionis augis: & latum ex parte ãcti seu augis. Demũ ī superficie quæ restat itra hũc ãctus ultimo descriptũ descripsi Zodiacũ .xij. modũ quo describitur īrete astrolabij: describendo sup cet°. mũdi itra ãctus mõ ductũ ꝑ parũ spaciũ ãctus capcõi: & itra illũ ãctus arietis: et itra illũ ãctus ãcti: & postea sup illos Zodiacũ sdz doctrinã de oppositione astrolabij, quã breuitatis occasione hic notare nõ

nō curo: ꝫ tu accipias ide. Et dimissi hūc zodiacū & iscripsi nota signoꝝ & nūos ḡduū & q^or. dimissis lineis: seu regulis ītra q. diametros cādinales & descripto cīcto ītra cetū a. cuius semidiameter sit quadrupla ad eccētricitatē solis. quę est a. b. cū quo cīcto ytimicet regulę quatuor pducte: totū residuū de tabula qđ est iter istū cīculellū qđ est mo ulti^o descriptū & cīctuz cap corni: relictis regulis & zodiaco extraxi seu elimaui de tabula & remansit ut sic rete astrolabij pter stellas fixas: quas huic opi ponere nō curaui tu tam si uolūs eas ponere & utr oia facē q docet ī corpore retis astrolabij poteris: & illud iuuamēti hic habes qđ ī astrolabio. Iterū sup cētr^o. A. descripsi unū cīculellū pūu ſdz ḡnitatē qua uolo habere foramē ī quo ingrediat axis sup q debet ista tabula pmi mobilis cīcūduci. Et sup cētr^o. b. qđ est cētū eccētrici descripsi unū cīctuz cuius semidiameter extendat modicū ex foraminis pducti circūferētia & includet iste cīctus unū spaciū sic dispositū ut ſpheręa figurella demōstrat: ad cuius spacij istar fabricaui una tabellā de auricalco: ſpissa sic est ſpissitū pmi mobilis & ea pforaui tali foramine sic fecerā ī puncto. A. pmi mobilis. Ista ergo tabulella posita sup pmo mobili: ita ſcilicz: ut foramē unius cōcūrat cū foramine alterius: & ipsi cīcūferētia pōsit cadat sup cīcūferētia illius cīculelli descripti sup cētro. b. Cadet necessario cētū huius tabellę ī directo cētr^i. b. & p ꝫsequēs ipa stabit p cētr^o. b. seu p cētr^o eccētrici solis. Solidaui itaq; ea ī illo spacio claudādo una cū alia firmiter. & elimādo sic: ut nulla eminētia remaneret clauicto ꝫ: nec ī ſupficie huius tabellae exteriori: nec ī ſupficie tabellę pmi mobilis posteriori: ut pp illas nō impediretur motus. q dicēt. Oia aut q pscripta ſt intelligere potes si diligēter inspexis ī præscripta figura. Hijs factis fabricaui una cruce hntez. q. brachia ſotia ex ſpissa

curuata ī extremis sic ōndit pns figura. & fuert illa bra
chia solidata cū una rotella rotūda tātę spissitudinis ętę
ipa brachia. & loga tātū qđ ab īteriori angulo plicaturę
unī brachioꝝ. usqꝫ ad angulum alterī oppti. sit distātia diame
tri maioris ēictoꝝ horaꝝ descriptoꝝ ī 2o latere. q̄ solis pce
detis. & fuert ōes ille plicaturę brachioꝝ. ad unā ptē ui
delz ad unū lateꝝ rotulę cū qua sollidata ſt. ita ut si pone
ris sup plano istā crucē. ponēdo illas plicaturas brachioꝝ
ūsus planū nō tāgat planū nisi ī extremis p q̄titatē unius
pollicis. & tota crux cū suis brachijs & rotula stet eleuata
a plano p spaciū unī magni pollicis & dimidij. Haec ꝺcipias
oportę & p scriptura q̄m figurare debite nō posse p totū ipi q̄li
tatē. ſn mē uō huius crucis. ſ. ī cēt rotę facto foramine posui
& solidaui axē logitudinis duoꝝ policū. & fuit iste axis soli
datus ī pte dictę rotulae & erectus orthogonāt ūsus quam
tēdunt brachioꝝ plicaturę pdictę. & tātę grossitudinis. qđ ę
quatr exp̄sse cadat ī foramine facto ī tabla pmi mobilis
sup cēt. 2. Feci āt ī ex̄mitate cuiuslz brachioꝝ dictoꝝ ppe
plicaturā unū foramē ī quo posset unus clauus īponi. Hāc
itaqꝫ crucē sic dispōtā applicaui tablę horaꝝ. nō alatere ex
teriori lineato. ꝫ ab alio. ita ut plicaturę brachioꝝ cadāt sup
supficie ī directo angloꝝ dictę tablę & p̄cedāt brachia huī
crucis de anglo ad anglum p. cōtraductoria. Et sic dispōn ut
axis directe cadat ī mē ēictoꝝ horaꝝ sic p cēt ipoꝝ pfecte.
Et ipa sic dispōta signaui ī directo foraminū q ſt ī extremita
tibꝫ brachioꝝ crucis sup tabla horaꝝ. Et ibi factis foraminib
ꝫ occurrētibꝫ cū p̄dictis. & postis clauis pforatis p̄dictis ab ex̄
ī. ab anteriori ptē tablę ūsus brachia firmāui dictā crucē
cū tabla p̄dicta. sic ut possit ad libitū ide leuari. & hoc t
ondit sequēs figura.

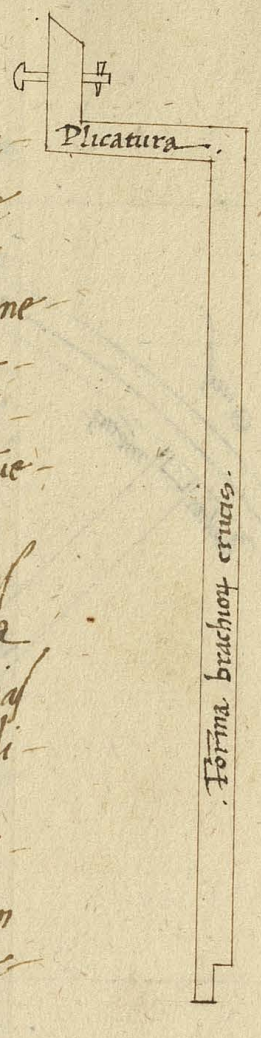

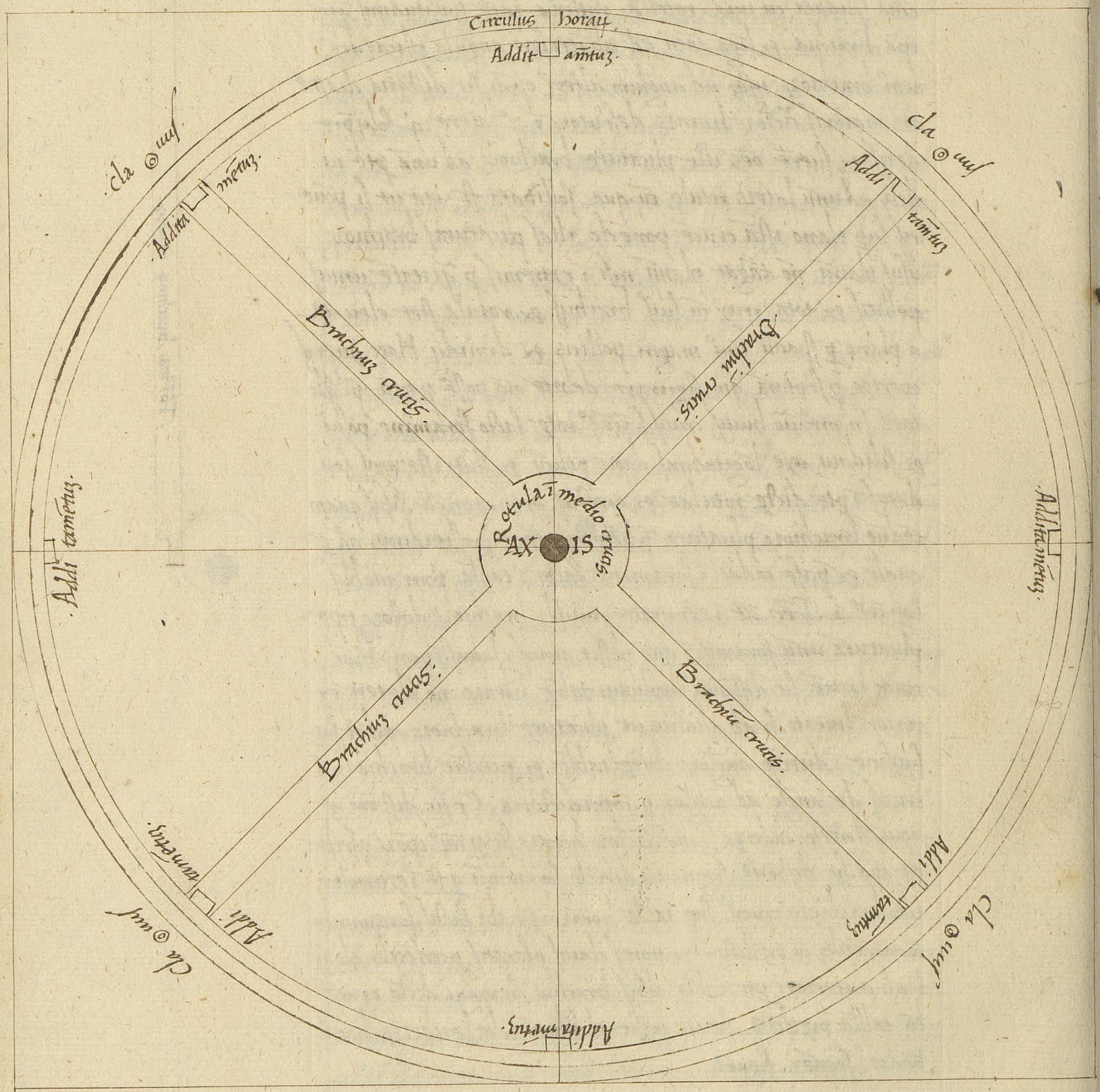
Circulus horarij
Addit amtuz.
cla ◎ uus
Addit mētuz.
Brachius cruis.
Addi tamtuz
Brachiu cruis.
cla ◎ uus
Addit tamentus.
Rotula i medio cruis.
AX IS
Addit tamentus.
Brachius cruis.
Brachiu cruis.
cla ◎ uus
Addi tamentus.
Addi tamtus
cla ◎ uus
Addita mētus.

Conseqūter nō prēductis ōibꝫ adipletis feci unā tabulaꝫ ex auricalco
cīctarē puę spissitudinis ad istar illarū quā ponūt ī ucētre astrolabij
quę uocāt tabulę regionū. Et ista tabula uoluit ee tātę latitu-
dinis qnte est rete qđ est ī medio tabule p̄mi mobilis. Videlꝫ qđ
est cīctus capcōm: & aliqđ plus & uoluit ee ualde tēsa & po-
lita cū tōno p̄sti ī uno latere ī quo latere ueni cētrū īmē ipi
qto melius potui: & ibi posui notā. a. & sup illo cētō descripsi des-
cripsi cīctuꝫ capcorni illius pemitis qritatis cuius est cuius est
ī rete p̄mi mobilis: & quadraui diametis se secātibꝫ orthogo-
nāliꝫ sup. a. & ītra illū descripsi cīctuꝫ arietis & lib: & ītra
illū cīctuꝫ cācri sic passi est ī rete & sic doc tractatꝫ de ḡpo-
sitione astrolabij. Et nō qđ isti ōes cīcti uolūt ee leuiter descri-
pti ut nō p̄fundet ī tabula nisi qto minus potes: qm nō st neces-
sarij ī ad tps. Deinde nō ad latitudīē ciuitatis padue quā pōm
q h. qđ descripsi ī dicta almukātarath. i. cīctos altitudinis qs
feci p̄cedē p. h. & h. & nūos ipoq ī scripsi. Et si uolūis ī scribas azi-
mut. i. cīctos diuisioīs orizontis: quos nō curaui ī scribere: qa ī hoc
ope pua est ipoq utilitas. Et ī spacio qđ est ī ista orizontē ī scripsi
seu lineaui horas sic fit & fieri docet ī tractatu de ḡpositione as-
trolabij: pp qđ nō curaui mouꝫ cōpositoꝫ. huius tabulę mltū pti-
culati scribere; qm tu ibi de accipe debes. Demū nō ī puncto
a. qđ est cētrū feci foramē ad istar axis crucis quę est axis p̄-
mi mobilis & posui hāc tabulam sup dicta cruce ī mō tabulę horarū
ita ut axis trāsiret p̄ foramē eius firmauiqꝫ eā sup brachia cru-
cis cū .q. additamētis solidatis cū ipa a latere posteriori: additā-
mētis dicō p̄tingētibꝫ ad brachia crucis. & ibi ītastratis aut pene-
trātibꝫ ī foraminibꝫ factis ī dictis brachiis ita ut ista tabula ibi
firmata fiat eleuata a cruce p tātū spacium qđ ipius superficies
ī qua descripti st almukātarath cōcūrāt cū superficie cūuaturaꝫ
brachiorū crucis; sedeāt sup posteriori latere tabulę horarū. tūc

nāq; ꝑta cruce ī lō suo & ꝯclauata cū tabla horaꝝ: supficies
anterior huius table regiōis directe cōcūret cū supficie posteriori
table horaꝝ sue cū supficie anteriori additamētoꝝ sup qbꝫ
sedere debꝫ tabla ꝑmi mobilis. Diligeter aūt opō tꝫ adhibēr
cura ut tabla regiōis sic apte firmet cū radijs seu brachijs
crucis qđ diameter ī qua ſt cētra almukātarath: q est dia-
meter meridiei ꝑfecte respiciat ꝑncipm ꝑmg horę de tabla horaꝝ
& reliquę diamet̄ ꝗsimiliter respiciāt loca sua. Amplius attē-
dere oportꝫ qđ illa additamēta cū qbꝫ tabla ꝑdicta firma-
ta est crucī nō distet ab axe ꝑ plus q̄ ꝑ spacīū 2. digitorꝫ
seu unī pollicis & dimidij: ut totū spacīū qđ est īter brachia
crucis & hāc tablam ab ide usus circūferētia sit expeditū ꝑ
eam quę ī sectib; apparebit. Quibꝫ oibꝫ sic dispōitis si posu-
eris tabłaꝫ ꝑmi mobilis ī tabla horaꝝ sup tabla regiōis & sup
additamēta. axe penetrāte ꝑ foramē dicte table: rotabit
& uoluet ibidē pertus sic rete ī astrolabio sup tablis regionū

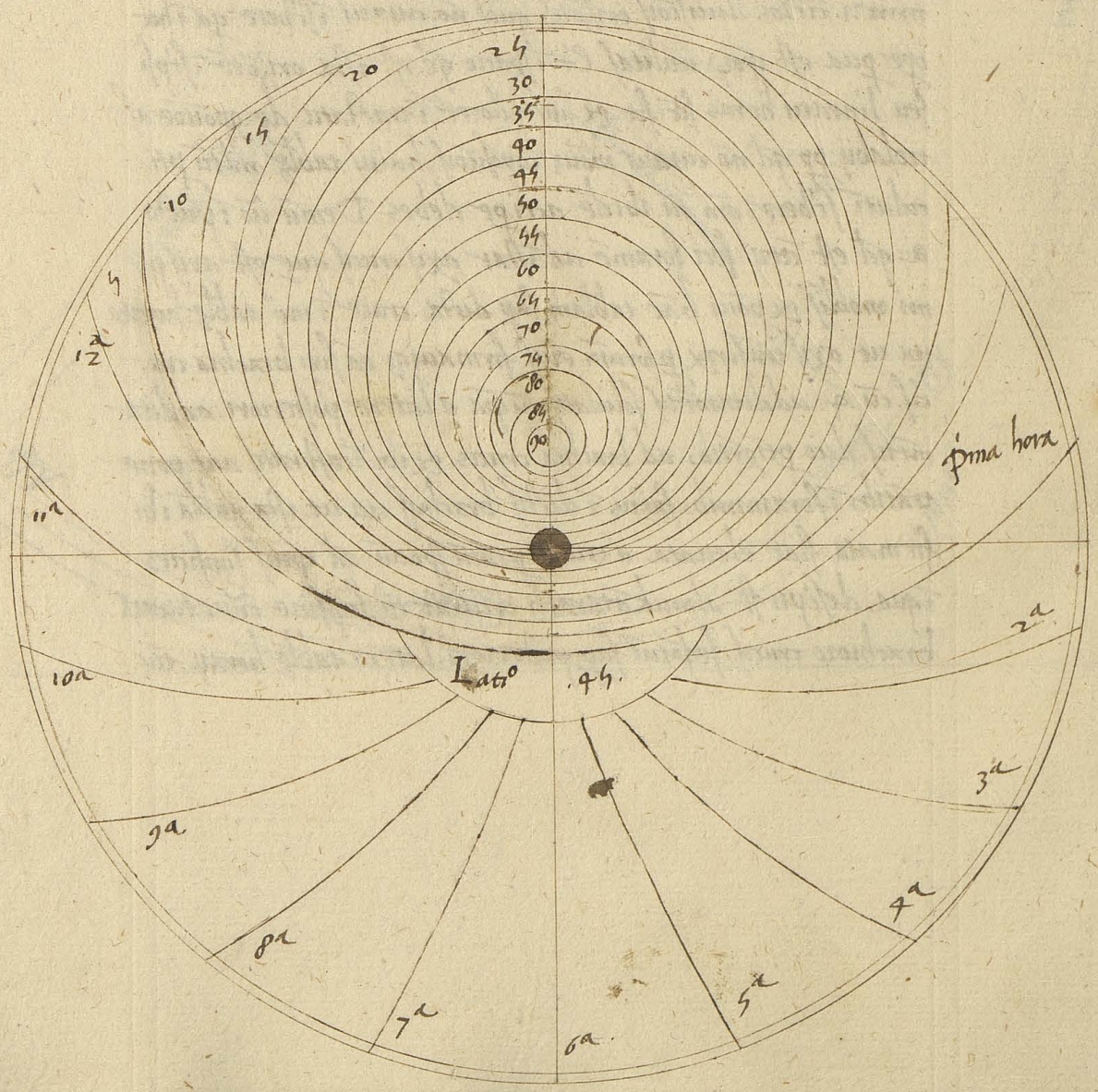

Am ī p̄cedētib⁹ demōstratū est quomō p̄mū mobile oī ductu
tū ab oriēte usq; ad occidēs reuoluat: & īsup tātū eius q̄tum
sol ūsus oriēs motu ꝓpo sui ecc̄tr̄i pagrauit: qđ qdē ē ferē
365ª pt̄e eius. qđ qualr ī nost⁹ ope fieri & talr ordinaui. Fabrica-
ui unā rotā spissā sic est costa cultelli a pane ex auricalcho &
lata sđz diametꝝ q̄ est a cōcauo ad cōuexū paulo minus pol-
lice: & fuit eius diameter ꝑtes sic diameter tablē p̄mi
mobilis, uta ut exterior circūferētia unius sit ꝑtes exterīo al-
terius. Hāc rotā feci optime circlarē q̄tū ad circūferētia ex-
teriorē: & diuisi eā ad 364 ꝑtes. & detraui eādē totidē
denticulos quos diligeter factis aequalibꝫ q̄to plus potui: & hāc
rotā appello rotā p̄mi mobilis quā firmaui cū tabla p̄mi mo-
bilis a latere posteriori ī 4. locis aut pluribꝫ distātē tn ab
ipa tabla ꝑ q̄titatē medij pollicis aut parū plus: qđ talr feci.
Feci 4. cōpuscula ex auricalcho longa & lata ꝑ q̄titatē me-
dij pollicis: & spissa ad duplū costē cultelli a pane. qđ cōpus-
culoꝝ fuit talis dispositio.



dam erectā sup unā sup & ista cōpuscula solli-
ficiebꝫ rotē p̄dictē ī q.
quadraturis eius respacū detū: & postea eādē sollidaui sup
superficie posteriori tablē p̄mi mobilis q̄tū ad aliā ꝑtē ipoꝝ
attendendo mītū diligeter qđ extremitates denticuloꝝ rotē
optime cōcūreret cū circūferētia tablē: aut qđ egdistaret a ꝓ-
ramie qđ est ī cēt⁹ tablē: & tc fuit tātū spacū ītē tabulam
& rotā q̄ta fuit ductoꝝ cōpusculoꝝ latⁱ cōsolidatoꝝ utrūq;
cū tabla & rotā. Et tc fuit huius rotē cū tabla firmatē
á ꝑtē posteriori ipi⁹ tabulē talis dispō qualē seq̄s figura de-
mōstrat. In hac āt rota sic firmata cū posteriori ꝑte tabulē
ī directo ptis quē respicit pncia capcōm: ubi est oppositio augis
ecc̄tr̄ici solis: firmaui unum claūiculū eminētē sup superficiē

ipius rotę ꝑ spaciū medij digiti & minus: & ꝑforaui ipum lōge
a supficie rotę ꝑ spaciū unius costę cultelli a pane: qd sic fecī.
Costruxi ex aurichalco unū clauiculū rotūdū grossū ad ꝙtitatē
unius penę anseris: aut paulo plus lōgū ad ꝙtitatē medij digiti:
& ꝑforaui ipum lateraliter foramine tenui ꝑpe unū cap eius de-
inde ꝙ ipius aliud caput lōge a foramine ꝑ spaciū costę cultelli a
tenuaui ipum elimādo usq; ad medietatē suae grossitiei & fu-
it tūc sic ōndit ista figurā. ⊡—. Deinde ꝑforaui rota ꝑmi
mobilis i pte quę respicit ꝓncipiū capricorni existētis i latere
anteriori tablę tali foramine qd extremitas tenuis clauī tota
ingrediat̄ i eo: ꝙ ibi
cū malleo fi-
mauī

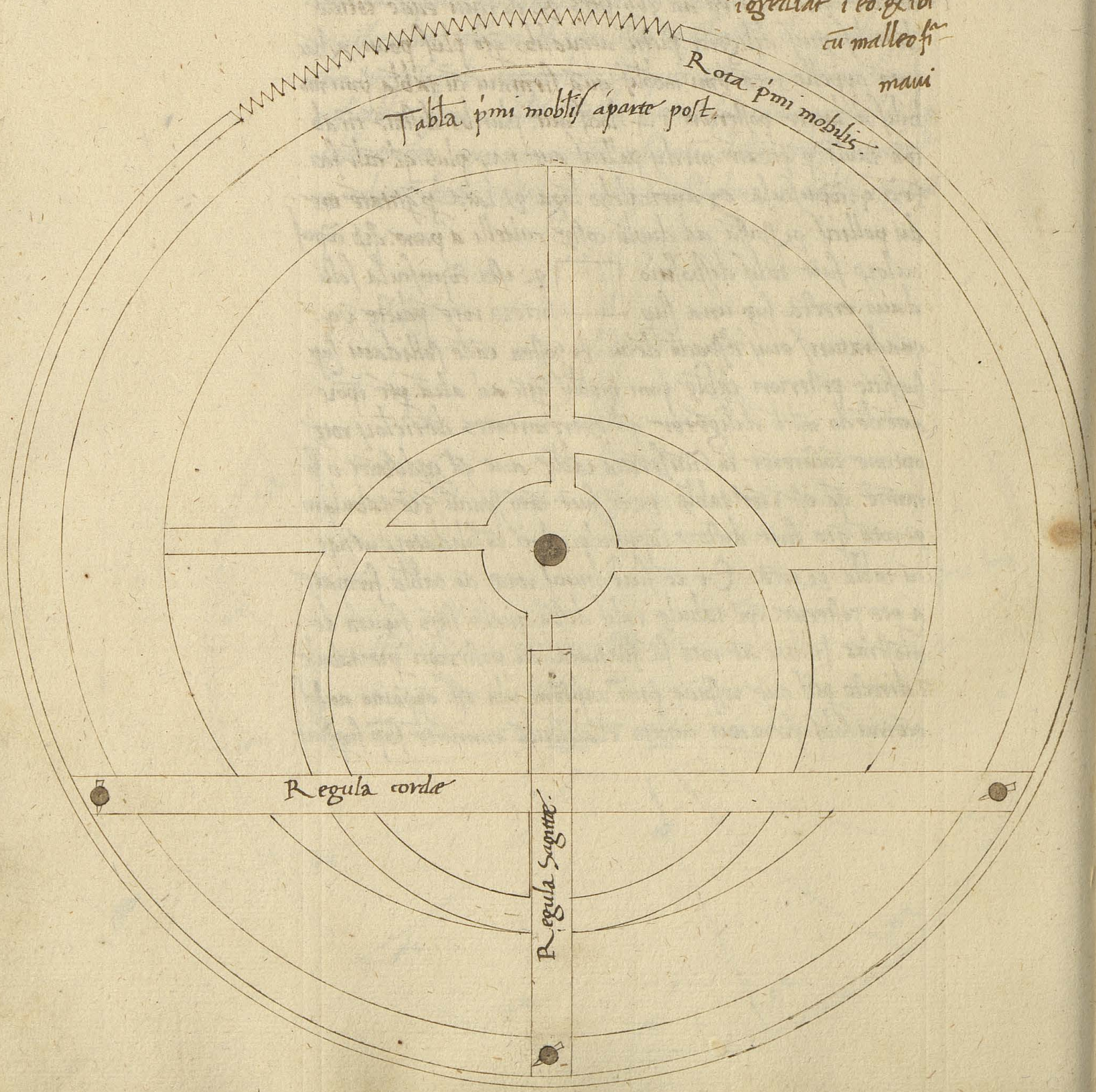

Postea ūo p dist̄at̄ia .2. sig̃ꝫ .1. p. 6.am pt̄e ār̄cti: ex utraq; pte ār̄cti
ex utraq; pte huius claui pforatā cōsiliter ducta rota ī pou
& firmaui eod̄e mō duos alios clauiculos eiusd̄e pertus roīs
et eod̄e mō dispōtos: & sic fuerūt tres claui: unus ī directo pn
cipij sc̄ōpioīs: alter ī directo pncipij capr̄i: alt̄e ī directo pncipij
piscium. Et hoc facto feci unā regulam spissā sic costa cultelli &
logā. q̄tū est a pmo hor̄ clauor̄ usq; ad ultimū: & ad plus sic
qd ipa pforata extremitatib; ī directo clauor̄ cōclauet ibid
cū trāsfixis cuniculis poītis foraminib; clauor̄, & ista regula sta
bit sic cōda pōtioīs 3e ptis rot̄e pmi mobilis. In medio ūo huī
cōd̄e ī castraui cōsolidādo cū ea unā alia regulam ad angulos
rectos ptingēte usq; ad clauū q est ī directo capr̄i cōi: & pfora
ui ea ī directo sic qd ibi ḡclauet. Stabit utraq; ista regula sic
sagitta arcus: & feci ista regulā ptingere ūsus cētrū tabl̄e siue ūsq;
axē usq; ad dist̄at̄ia duor̄ māg̃ polic̄ū. Harū at regularū
opōtunitas ī seqūtib; ēit nota, & tē fuit totū sic pscripta figura
tio euidēter ōndit. Hijs pactis exclauaui has regulas & sua
ui ad tps & pou tabulā pmi mobilis cū sua rota ītra ta
bulā horarū sup tabla regioīs: & circa axē crucis: & totū aggre
gatū posui ī latere superioris casamēti: qd ī scriptū est. Latus solis.
et ibi ingeniaui sic qd clauaret ibidē: & leuari posset ad libitū.
Istud at ingeniū nō curo scībere, qa leue est facē. Cōcūret q.
exterior superficies ist̄arū tabl̄arū cū exterioribus ptib; lateris sep
tagonor̄ & colunarū: aut cadet modicū ītra illas: qua ppr
rota pmi mobilis que est ītrinsecus distās a tabla p medium pol
lucē: & pl[illegible]ut ductū est eminebit ītrinsis ītra pte interiore
ductor̄ laterū septagoni. Feci ig̃ una rotulā hntem detes. 6i.
illius paīse q̄titatis cuius est detes rot̄e pmi mobilis: qd sic feci.
Diuisi tota semidiametrū rot̄e pmi mobilis ī .6. ptes aequales:
& accepi una illarū ptiū & tātum plus q̄ta est medietas p

fuditatis detiu: & ista est semidiameter huius rotule. Hāc rotu-
lā appello. Rotula mouēs pmū mobīle. Fuit āt ista rota spis-
sa ad duplū spissitudinis rotę pmi mobilis quā debet mouere.
ne detes illius rotę egrediātur de detibꝫ huius si i motu ali-
qd deuiarę: fuit āt huius rotulae talis figura
sīc uides. huic rotę feci axē tātę logitudinis:
qta est distātia lateris iferioris septagoni sup
rioris casamēti a latere supiōis septagoni iferio
ris casamti. Hā ūica latus supiōis septagōi mult
aptari i uno cōpusculo pforato ibi sollidato. Vna extremitas
huius axis: et alia extremitas mult aptari i uno alio cōpusculo
seu ūgula fimata i latere septagoni iferioris casamēti. In
ista ig̃ axē a pte exteriori firmaui rotulā pdictā: & sic dili-
geter aptaui illā axē i cōpusculis mō dictis qd detes eius i
serāt detibꝫ rotę pmi mobilis: ut ipa rotata rotet & illa
Demū ūo fabricaui aliā rotulā hntē detes .24. illius qtitatis
cuius ft detes horarię cōis. Q d feci accipiēn. 6.m pte diamet
illius horarię & hec fuit diameter huius rotulę quę fuit
sic dispota ut uides i figurā. Hāc aptaui
i una axe supꝫ rotā horariā co- munē: ita ut
detes eius iseratur detibꝫ ho- rarię: & ista
rotā appello rotam. A. Postea ūo totū spaciū
qd est a cēt axis rotulae mouentis primum mobile: usqꝫ ad cēt
ta axis huius rotulę. A. diuisi i .12. medietates: & feci .12.
rotulas penitus aequales: & eodē mō dispositas: quarꝫ semi
diameter eet sīc una dictarꝫ ptiū: seu medietatū distātię
iter duas axes: & tāto plus qta debꝫ ee medietas pfudi
tatis detiū iparꝫ. has rotas feci hntes detes .32. & q̄ .3. .3.
de ūo mō est uis: dūmō aequalis sit detium nus i utrisqꝫ.
Harꝫ āt rotularꝫ una firmaui i axe rote .A. ante ipsam

Alia ūo.

Alia ūo firmauit axe rotę mouetis ꝑmū mobile post ea ita diligeter ut dētes unius alterius dētib⁹ iseratur. Illa ūo quę est i axe rotę A. appello rotā .b. ꝙ illa quę est i axe mouetis ꝑmū mobile uoco .c. ssis oib⁹ diligeter factis ꝙ aptatis ut scptū est ita rota ꝑmi mobilis sic debuit huit motū suū. uidelicꝫ qđ i die nali tota circūducit ꝙ una .i. sup de .364. ptib⁹ eius qđ sic patꝫ. Cū rota horaria hēat dentes .144. quor⁹ .6. attinēt uni horę: Rotula ūo .a. quę mouet ab ea hēat .24. segt qđ dū rota hōaria fuit totā circūducta illa rota a. fecerit .6. integras circulatōes qua pp ꝙ rotula .b. ꝙ rotula .c. p cosegs totide adimplebit Et sic rotula mouens ꝑmū mobile erit p 9 segs .6. integris uicib⁹ circūducta. Cuꝫ ipa hēat dentes .61. rotabit de dētib⁹ rotę ꝑmi mobilis .6. uicib⁹ .61. dētes: qđ ualꝫ .366. ꝙ sic tota ꝙ i sup unū eius dēte qđ e .364ª. ps eius. ꝙ hoc erat intentū. Et attende qđ: qđ rota horaria mouet a dextris ad sinistra ut p scptū est, mobile ꝑmū si diligeter gputaris ad eadē ptē mouebitur ut uolebam.

Ompleta sufficieter hiis quę motui ꝑmi mobilis ptinebant cosegs est coponere ea q ptinet motui solis ꝓpo i ecētrico suo: q motus est ad orientē oi die ātitate .59. mi. ex .8. 2as fere: sdz tabulas toletanas: quis sdz modēmores tabulas regis alphōsi sit aliqto plus. p hoc itaqꝫ coposui ꝑmo rotā ad ātitatē spacii qđ est iter mimū circulū descriptū sup cētū ecētri solis: uidz sup .d. i tabula ꝑmi mobilis: ꝙ tertiū ab ipo qui est sup circūferētia ueri ecētrici: ꝙ tēminat spaciū ubi iscptus est nus sup ꝙ icipies ab auge. Feci ergo hāc rotā tātę circūferētię penitus: ꝙ tātę latitudinis qđ posita sup illo spacio recte coopiat ipuꝫ nihil supegredies ex aliqua pāte: ꝙ fuit ista rota tenuis ad quātitatē medię costę cultelli. aut minus: ꝙ

ī una ſupficie eius deſcripſi uel⁹ eccētricū ſolis: ꝑdū ḡpitate
que eſt .b.f. Deīde diuiſi cīcūferētiā huius rotē ad .183.
ptes aequales: qt talē feci. deſcripſi unū cīcłum ſeoſū: eqlē
cīcūferētię exteriori huius rotę: & hūc cīcłum diuiſi ī 4. qr
tas & unā illaꝝ ī .h. & unā illaꝝ ī .3. & quelibet illaꝝ 3ª hua
let unā ſeſageſimā toti⁹ cīcłationis & ꝑ 9ſeꝝ ualet .3. ptes de
180. Accipe ig ī cīcūferētiā rotę. unā talē ptē qualis eſt u
na illaꝝ tēciaꝝ: aut paulo minorē: & totū rēſiduū diui
de ī .60. ſicē mē docui: & hēbis tota rota diuiſa ī .61. ptes: q4
qualꝫ ſi diuiſeris ꝑ 3ª hēbiſ .183. pātes: & hoc uolebā. Deīnde
ig hāc rotā ꝑdz nūm hanc diuiſionū ī .183. dētes. Poſtea feci
unū cīculellū adſtare anuli: q cadat directe cīca rotulā
quā firmaui ſup tabłā ꝓmi mobiliſ ꝑ cēt⁹ eccētri: & fuit ſpiſ
ſitudo huius anuli ſicē ſpiſſitū⁹ illiuſ rotulae cui cōſolidaui
3ª. brachiā & cū illo ſolidaui rotā prædictam: ita ut illo

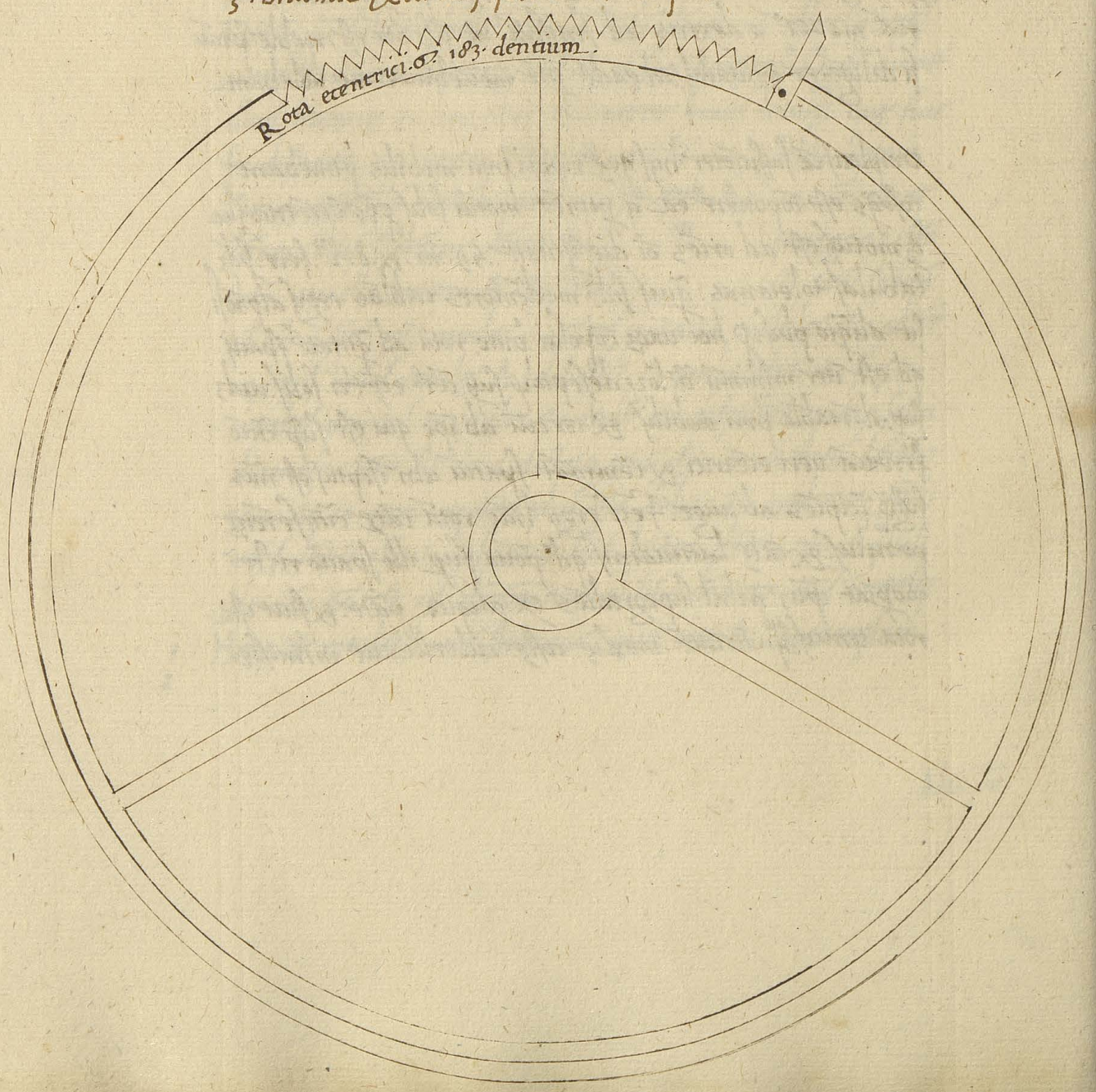

anulus stet ī mē: & cētꝝ ipi' sit penitus cētꝝ rotꝫ. Hāc rotā
uoco rotā ecētrici solis: quę fuit oīo sic p̄cedēs figura de-
clarat, quā posui sup tabulā p̄mi mobilis: ita ut anulus cā-
custet rotulæ cētri ecētrici: & tūc rota cecidit p̄cise ī spacio sup̄
scripto: q̄d est ī ter ī teriorē cīclorꝫ descriptorꝫ sup cēt' ecētrici &
3m. ab eo: & remānsit ex hāc rota totū spacīū ī quo iscripti st mū
signorꝫ & p̄duū ab augē ecētrici. Quo facto fabricaui unū
īzegnonē hntēs dēticlos. 10. illius p̄cise q̄titatis cuius st dēte
pscriptę rotę. Et fuit huius īzegnonis semidiameter. 18. ps
semidiametri rotę p̄ductæ. Fuit ergo ut ondit hæc figurel-
la. Quę īzegnonē aptaui ī directo capcōm: ubi rota
ecentrici maxīe dīstat ab orbe signorꝫ tāt ut dētes ei
iserāt dētib⁹ p̄ductæ rotæ: & solidaui eidē axē ad q̄titatē
unius magni pollicis lōgā: Et facto foramīe ibidē ī tabla
p̄mi mobilis p qđ trāseat ille axis usq; ad ītrisecū tablę sic
dispōui ut ad motū illius īzegnonis rota mouent' ā dex-
tris ūsus sinistra ꝑtē successiōes signorꝫ cōtra ptē motus p̄mi
mobilis. Feci ītrꝫ ī circuferētia ueri ecētrici defferētis quę
est ī supficie rotæ huius descripta unū foramē ī qua ptē pla-
cet: tm ī directo unius dētis: & posui sup illud foram & sup
supficiē tablę unā regulellā ad modū almuri retis astla-
bij eminētem ex circuferētia rotæ: tātū qđ attīgat usq; ad
maxīus cīclorꝫ descriptorꝫ sup cēt'. b. ecētrici. Et ista regla
uult ondere lineā p̄rectam a cēt' ecētrici p cētꝝ foramīis
mo dicti: ipam g' ibi solidaui sup dicta rota: ita ut totā
dētiū spissitū remaneat ī ista hac regtam & ipa stet tātū
eleuata sup supficiē tablę p̄mi mobilis qđ possit trāsire sup
īzegnonē. 10. dētiū: quę parū ān fecerā: & no ipediat motus
rotę p eā. Deīdē pforaui eādē ī directo illius foraminis ten
ī rota & illud foramē erit cētꝝ solis: ut docebit ī sequti. Scias

aut qd axis predicti ingenonis: que penetrat a latere posteriori
table primi mobilis tendit in directu regule sagittalis: que cu rota
primi mobilis coclauat ut docuit capitulu antecedes. Posui ig
ibi illa regulam cu sua socia que est ut coda & aptaui circa suos
clauos & notaui locu ubi cadit in ea axis predicta: & ibi feci
foramen in quo dicta axis penetrauit ut libere circulet in eo: &
penetret aliqtulu ultra dicta regulam: ita ut facto foramine in
dicta axe in pte illa q penetrat ultra regulas: & ibi posta cuil
lula no possit predictus ingenio de suo lo recedere sz: libere ci
culari. Feci demu una rotula cuius semidiameter fuit
dupla ad semidiametro ingenonis predicti: & feci eide dentes
culos .xx. q fuert illius qntitatis cuius fuert dentes ingenis pre
dicti. Et ista rotula appello rotula .d. qua aptaui in axe predi
ingenis in spacio qd est inter tablas primi mobilis & regula sa
gittale: aptaui dico talr ut stet firma in dicta axe: & tn qn
fuit opotunitas possit in exhi: & hoc dito tuo ingenio fuit q ista
rotula sic ondet figura. Deide fabricaui ingenone hntem
dentes .14. illius vlo qntitatis cuius fuert dentes predicte rotu
le: & facto foramine in me eius posui eu sto regula sagittali: ita
ut dentes eius dentibus illius inserat & in directo foraminis eius
feci foramen in dicta regula. Et ista ingenio uoco .C. et tuc cosolli
daui huic ingenoni axe ex una tm eius superficie eminete
que axis penetret p foramen regule predictum. & in ista axe sup
dicta regulam firmaui rota hntem dentes .60. cuius ista fuit
figura qua rota uoco .F. fuit q.f. supra regulam
et .C. infra eam: iter regulam & tablas
primi mobilis: & no qd ista rota .F.
uult esse tatu a regula eleuata
qd iter ipam & regulam possit u
na alia tenuis rotula penetrare.

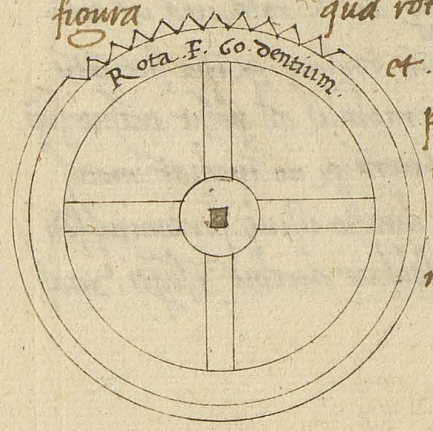

His expletis feci rotulā tenuē hntem dētes .8. magnos ad ista illoꝝ rotę moueris rota ām: & uolūt hi dētes ꝓcedere ad extra ūsus sinistrā sicut uides i figura. Sup̄ uō hāc rotulā feci unū izegnonē hntez dētictos .8. ęquales penitus dētib⁹ rotę .60. quę est rota .f. & solidaui eū precise i medio huius rotę ita ut cētꝝ izegnonis eēt cētꝝ rotulę: & feci dētes izegnis parui respodere dētib⁹ magnis rotulę: qa i utraq; ft .8. dei de ꝓforaui simul izegnonē & rotā i cētro & fuit tūc ista rota cū dicto izegnone sic doc & ista figura.

& uoco izegnonē .G. & rotulā .h. Hāc itaq; rotā statui sup̄ regulam sagittalē sic ut dētes rotę .h. trāseat iter rotam .f. & regulam. et dētes izegnonis .D.G. iserāt cū dētib⁹ rotæ .f. & ꝓforata regula i directo foraminis izegnonis & rotę posui ibi cauillā firmā i regula cūa quā ductus izegnō & rotula reuoluāt. Et tūc fuit ōtuz istoꝝ izegnonū uidz & rotaꝝ aptatoꝝ i regula ꝓducta talis dispō ut mōstrat figura subiecta. Quib⁹ ōib⁹ tāt ordinatis & cōclauatis regulis cū suis clauis i locis suis si tabula p̄mi mobilis uoluat ab oriēte ad occidēs sic i ꝓcedēnib⁹ mōstratū est ducet seu ōes istas rotulas a ꝑte posteriori post tabulā regionis ꝑ spaciū mediū qd est īter tabulā regionis a ꝑte posteriori & brachia magnę crucis i qua firmata est axis p̄mi mobilis & tabula regionis. Posui ergo

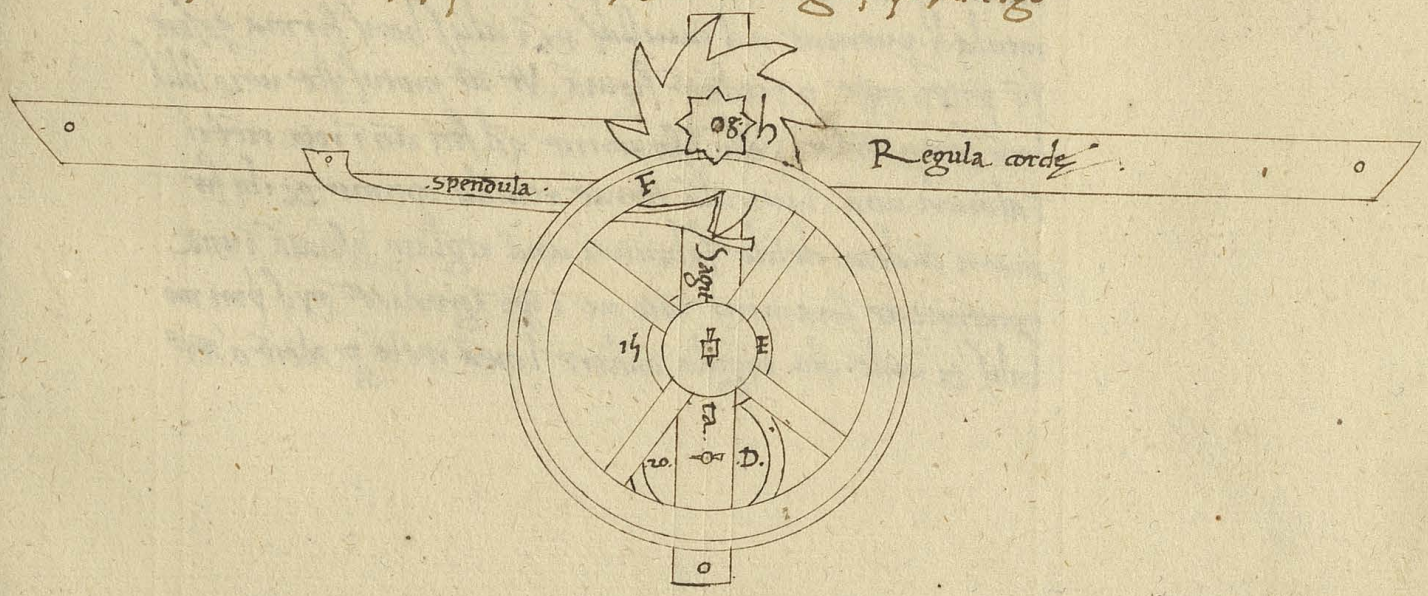

ī singlo brachioꝝ ꝓducte cruciſ unū deticulū ſeu una cauil-
lā ī parte ad quā attigit dētes rotule .h. taliter diſpoīta
qđ ḍu motu ꝑmi mobiliſ rota .h. ꝓuenit ī directo brachioꝝ cru-
ciſ ꝓcuiat dētes ꝓdicte rotule ī ductas caullaſ & ꝑ ſingło
brachio retroducat ī ſuſ dextrā .ſ. ad ſite motuſ ꝑmi mobiliſ
qua ꝓꝑ qualꝫ reuolutōe ꝑmi mobiliſ a ſiniſtra ūerſus dextrā
reuoluet hec rotula ad ūdē ꝑ.q. ipiuſ dētes & ꝑ ꝙ ſequēs
īzegnon eiuſ: q eſt .G. rotabit rota .bo. quę eſt .F. ūerſus ſi-
niſtrā ꝑ.q. eiuſ dēticłoꝝ qb cōreſpōdet unuſ dēticłoꝝ īze-
gnoniſ eiuſ qui .14. dētes & eſt .c. ſgit īzegnonuſ .c. ī ōmi
reuolutōe ꝑmi mobiliſ rotabit ad ſiniſtrā ꝑ unū dēte eiuſ
cui cōreſpōdet īzegnon .10. dētiū q eſt ī exteriori ſuꝑficie ꝑmi
mobiliſ & mouet rotā eccētrici medietatiſ dēz. Ex quo accidet
ut iſte īzegnon moueat ōi reuolutōe ꝑmi mobiliſ rotā ecc-
trici ā dextriſ ūſuſ ſiniſtrā: & rotario motuſ ꝑmi mobiliſ ꝑ-
medietatē unīuſ ſui dētiſ. & qui ipa hī dētes .183. opōtebit
ut .1366. reuolutoibꝫ quę ſiunt .1364. q diebꝫ ut ōnſū eſt
ꝑiſ ipa ꝓficiat cūſum ſuū q eſt cūſuſ ſoliſ ī eccētrico quem
facere ꝓponebā. Vt at rotula .h. cū aliiſ quę motu ipuſ
mouetur ꝙficiat ꝓter q. ḡn dētes eiuſ ꝓtīgūt ad ꝓdictas ca-
uillaſ quę ſt ī brachiiſ crucſ: feci unā ſerrā ſeu ſꝑēdulam
ad iſtar illiuſ quā feci rote mouēti rotā ām: & eā fir-
maui apud regłam cordę ī ꝓte qua obediat motui ḡn
rotula .h. ꝓueniat ad caullaſ: & ī aliiſ horiſ firma ꝙficiat
ſīc potes capē ꝑ ꝓcedētē figurā. Vt at motuſ iſte uerꝫ ſoliſ
locū ſemꝑ ōndat poſui ī foramine qđ feci ān ī rota eccētri
ī almuri unū clauiculū tenuē rotūdū optime: & ibi fir-
maui eūdem: deīde fabricaui unā regłam ꝑforatā ī una
extremitate foramine tāto ut ī ipo īgrediat axiſ ꝑmi mo-
biliſ & mult iſta regula ōndere linea recta ꝓcedētē a cēt°

orbis seu pmi mobilis: vta ut latus dextrū huius regule stet p
illa linea: & cōpulcta regule sit ab illa linea ūsus sinistrū: sal-
uo qd ppe alia extremitatē unde ee una rimula i qua
igrediat clauus pductus: q est ifixus i rota ecētrici. Et sunt
ista rimula tāte logitudinis ḡtus est excessus li pcedētis a
cēt° orbis ad augē ecētrici ad linea pcedētem ab eode cēt°
ad oppm augis: vta ut ducta rota ecētrici ab auge ad oppm
& e cōtra possit ille clauillus ascēdere & descēdere p hāc rimu
lā regule. Posita ergo ista regula cīca cētrū orbis: & posita rimu
la cīca clauillū pductū feci foramē i axe orbis latū sic sit
i axe astrolabij: & ibi posui cuneū stilez illi. & sic fuerit ota sic
i tabla ꝯclauata ut nihil de lo° suo possit exire excidere.
Deīde uō feci cōpus solis sic una facies cīctaris radiata cī
cuquaḡ ex fulgorosa: & firmaui ipuz i extremitate clauī
ecētrici trāseuntis p rimulā regule. Vt aūt hoc istrumēto
posito i facie sua opis ubi clauari debeāt possit uisus aspicē-
tis ptingere ad itrī secta opis pforaui angulos tabule horaꝝ
faciēdo i singulo ad modū unius t folij sic i seḡti latere vide-
re potes. Et mlta pductoꝝ quē ft i exteriori supficie huī
istrumti colligere potes i figura eadē: quē uō ft a pāte
post figura sequētis lateris declarabit.

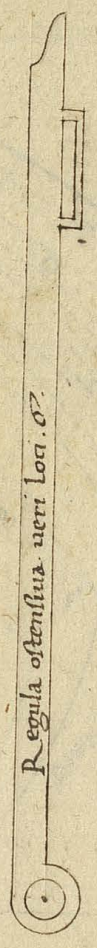

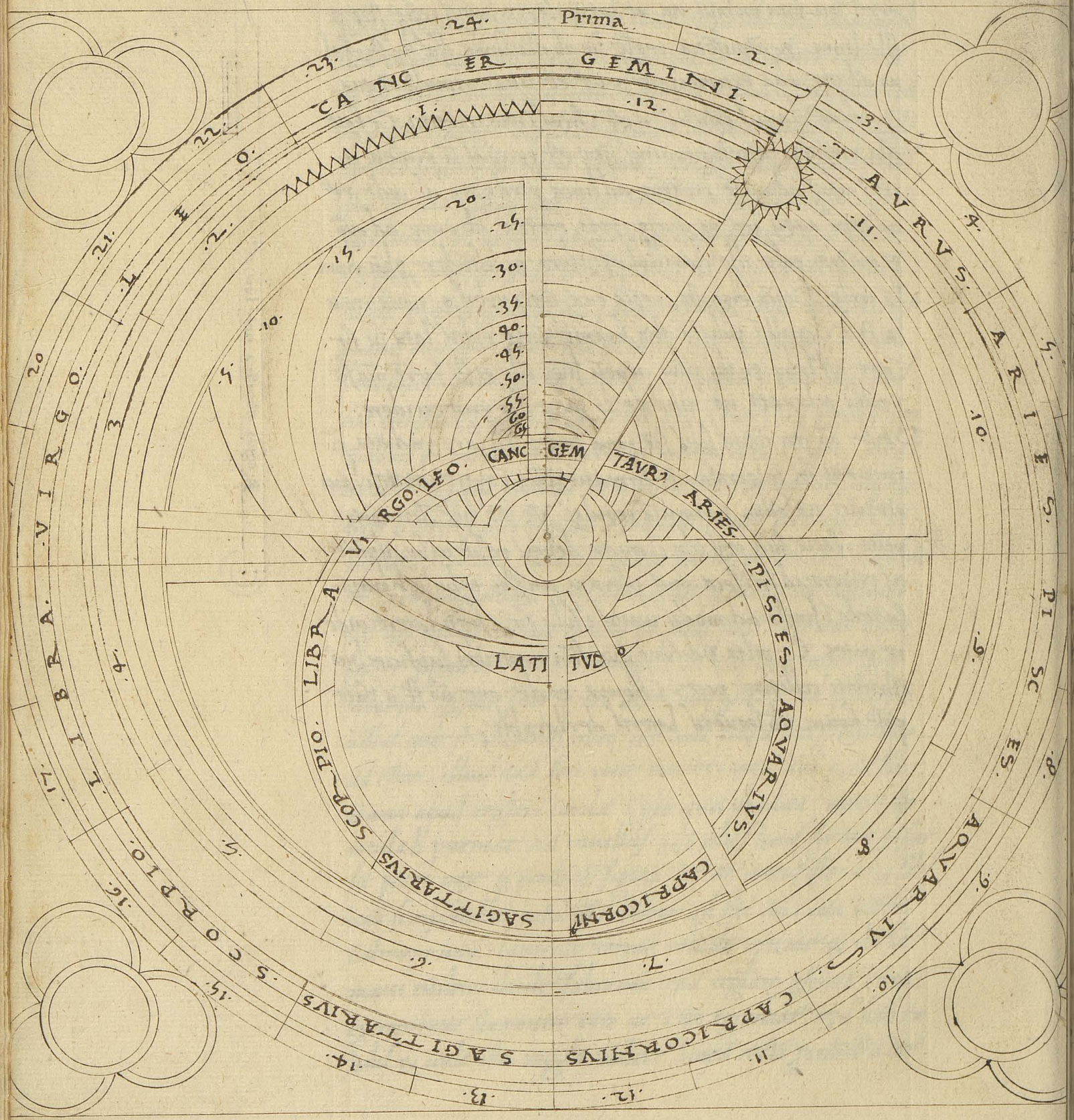
Prima
CANCER
GEMINI
TAVRVS
ARIES
PISCES
AQVARIVS
CAPRICORNIVS
SAGITTARIVS
SCORPIO
LIBRA
VIRGO
LEO
CANC
GEM
TAVR
ARIES
PISCES
AQVARIVS
CAPRICORNIVS
SAGITTARIVS
SCORPIO
LIBRA
VIRGO
LEO
LATITVDO

Haec itaq; obiecta figurato uult pfati istrumeti apte ret° q̃luta-
te ondere: i qua de pcptis plurima poteris apte colligẽ: et q̃
figurari iplano clare nõ possut tu cũ igenio tuo imagineris exscrip-
tura auxiliãte abistis. Qualitatẽ ũo mot° ist̃i istrumti q pcptis ẽ et aq̃b;
et q̃lib; rotis p rotã couez hõiaz applicat̃ figuratio q̃ sequt̃ manifestat.

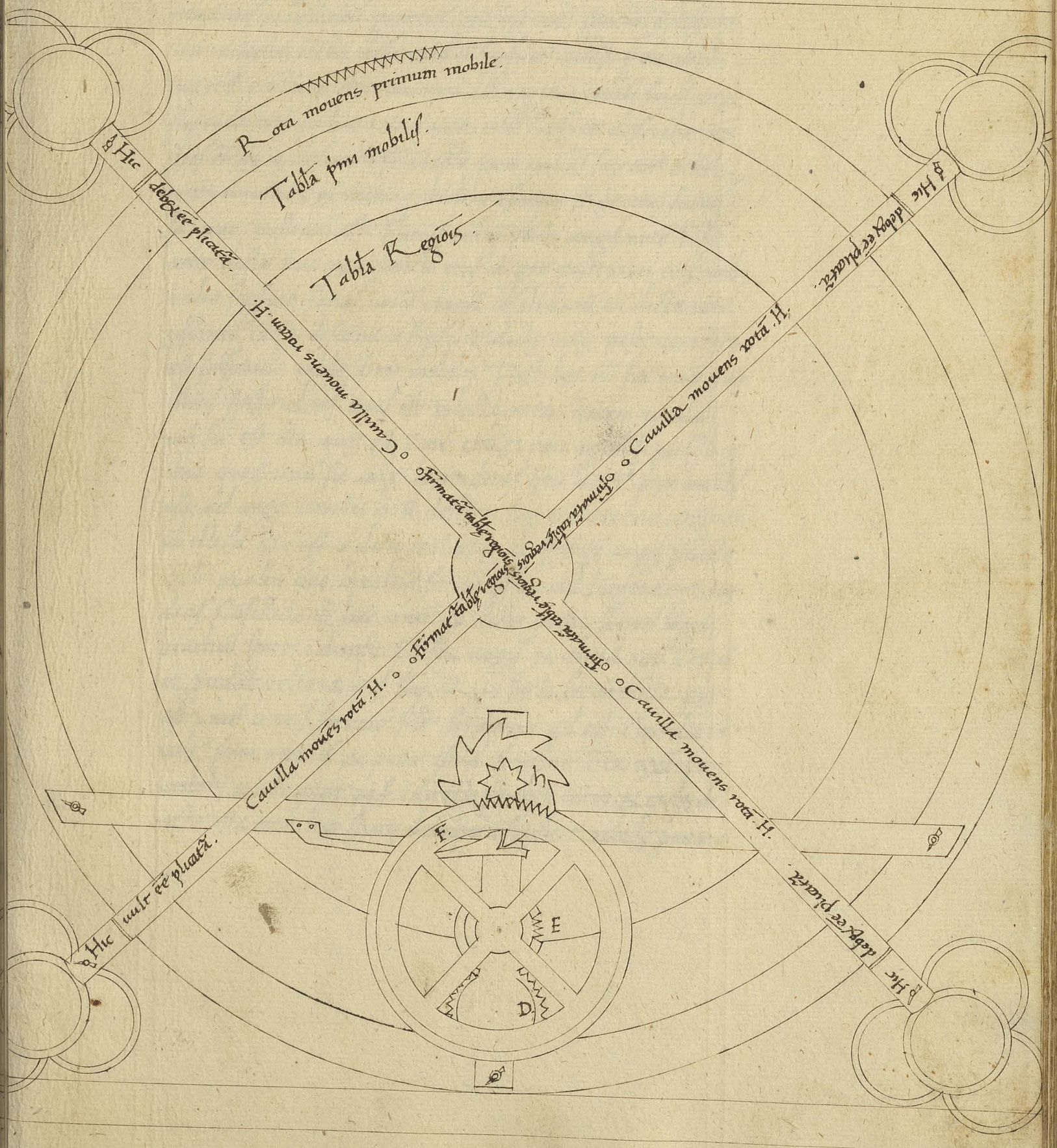

Vanuis ut iã an ductũ est no mttũ itersit: ꝙtũ ad opis hui
ꝓpositũ: si augẽ ecẽtrici solis: & euis cẽtꝝ feceris nõ mobilia
sicuti & ego feci ut ꝓnotatũ est: tn ad ꝑfectioem opis sic ꝓmisi: do
cebo ꝙr sit uoleti ea facere mobilia faciedum. Si ig hoc fa
cere uolũis fabrica una rotã ex auricalco tenuẽ: tãtę la
titudinis & ẽictatiois penitus: ꝙtũ est totũ spaciũ ꝗhẽsum
iter maxiuz ẽictuz descriptũ i supficie tablę ꝓmi mobtis
sup cẽt° ecẽtci & iter minimũ descriptũ i eadẽ supficie &
sup eodẽ cẽt°. In hac rota i una euis supficie describe oẽs
illos ẽictos q descripti st i tabla ꝓmi mobtis sup cẽt° ecẽtci
& oẽs diuisioes & mtos q ibidem iscripti st penitus facias
sic ante mostratũ est. Facias aut i ꝓcto augis notã .f. sic
ante ductũ fuit: & i directo euis a ꝑte posteriori rotę: uidz
i alia supficie facias unũ clauũ cõsolidatũ cũ ducta rota
ꝑforatũ i tata dstatia a supficie ductę rotę posteriori: ꝙta
est spissitudo tablę ꝓmi mobilis. Post hec uõ fac una cruce
illius spissitudinis cuius est ꝑducta rota: hntem rotula i
mẽ sic est illa quę est i mẽ tablę ꝓmi mobilis. & q. or bra
chia quoꝝ unũ sit tãtę logitudinis ꝙtũ a cẽt° ꝓmi mobtis
usq ad augẽ iteriois ẽicti descripti sup cẽt° ecẽtrici: oppositũ
uõ illi sit ꝙtũ est a ducto cẽt° usq ad oppositũ augis ꝓdicti
ẽicti: & alia duo brachia sic ptigetia ad logitudines me
dias. Cõsollida ig hãc cruce cũ ducta rota faciẽ° logius
brachiũ stare i directo .f. seu augis: & aliud opp̃m i oppo°.
et ꝓcedat religua locis suis. Quo facto fac i rotula quę
est i mẽ crucis forame site foramini qd est i medio ro
tulę ꝓmi mobilis: & pone istud forame ẽica axẽ ꝓmi
mobilis: & tuc pone ꝓ.f. i directo ꝓncipij ẽicti: & cadẽ di
recte ista rota loco spacij descripti i supficie tabulę ꝓmi mo

bilis iter maxius & minimu ctorp descriptorp sup rete eccen-
ci. Deide fac foram i tabla pmi mobilis i directo claui cosoli-
dati i supficie posteriori huius rote i directo F. Et iuxt ee
istud foramē aligtulu logu ad modu rimule a pncio cac
usus fine eius uidelz p gtitatē unius digiti: ita ut ista rota
possit aligtulu uolui: & clauus ille currat p illa rimula.
Sup supficie uo illi rotule q est i me crucis firma tabella cet
eccentrici cica qua uoluit rota eccen ci sic firmaui ea i ta-
bula pmi mobilis ex te ad motu isti rote usus cries mouebr
aux & cety eccentrici. Firma ergo ea rete cu camilula porta
i foramine claui & qn moue uolus ex hr camilla & moue
& firma. Huius at rote et preductorp intetionem
p parte mostrat subiecta
figura

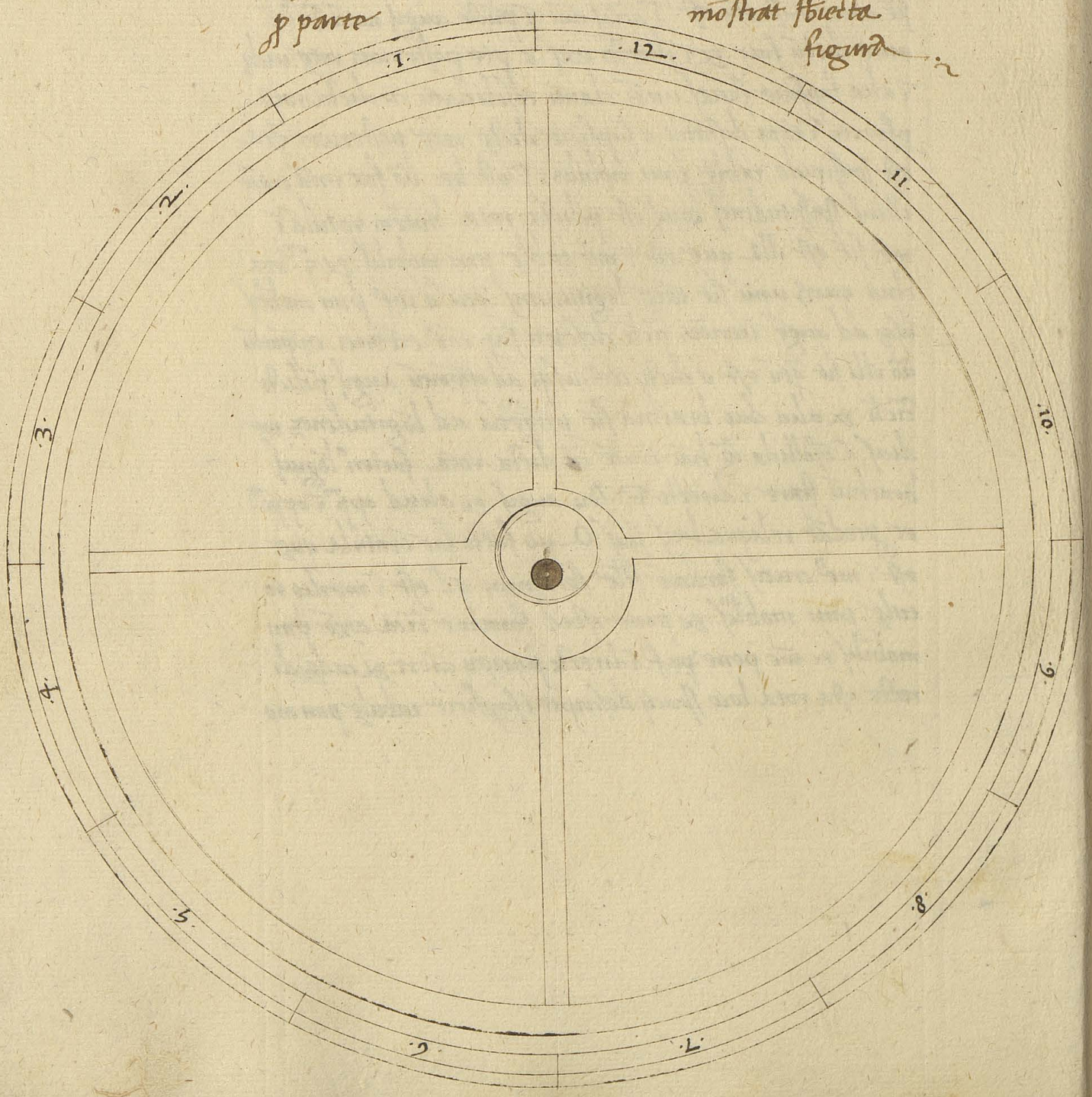

Ostq̃ satiẽte deo sufficieter mostratũ est q̃tr ea. qbꝫ motus
solis: & motus ꝓmi mobilis ꝙuenerit: ex qbꝫ motus diurnus cõfi
cat̃: cõponatur: Cõsequẽs est sit ordine & positioe eoꝝ qbꝫ mo
tus predat̃ ueniꝫ demostrare. Scias ig̃ qd ueneri ex tribus
supioribꝫ uidz. Marti: ioui & saturno duo tãtũ logitudiales
motus ꝓij assignãt̃: quoꝝ unus est motus cõpoĩs planetę i sup.
iori ꝑte epi ad ories. Alter ũo est motus cẽt epi ad ories
i cẽcũferetia deferentis. Et hic motus nõ est aequalis ex umi
fõmis i ipa cẽcũferetia deferentis: qm i aequalibꝫ ꝑtibꝫ nõ
ptrãsit equales arcus ex ea. nec aequales describit anglos
sup cẽtm eius. sed est iste motus aequalis sup cẽtm ex i cẽcũfe
retia cuiusdã alterius cẽcli q aequãs appellat̃. Est aũt hic
motus cẽtri epi i uenere equalis penitus motui solis i cẽtro
suo. uidz i 364. diebꝫ & q̃rta fere. Motus aũt cõpoĩs plane
tę: s. ueniꝫ i cẽcũferetia epi est 36. mi. & 59. ẽ fere i die: ex
est hic motus aequalis respectu cẽt aeq̃tis uidelicet nũati
a pũcto ducti epi, quę tẽminat lã uemens a cẽtm aeq̃tis ad
supiorem ꝑtem epi. Vt ig̃ hi motus i nostꝝ hẽant ope sic pcessi.
Fabricaui ꝓmo tabulã ex auricalco quadratã ex oi latere
pedalẽ sitem ono ei exqua factũ fuit ꝓteritũ instrumẽtũ.
hãc feci polutã cũ tõro ex utroq̃ latere: sꝫ ꝓpue exuno.
& aptaui eã i latere 2m. superioris casameti qd iscriptũ est t
Latus ueneris. Ita ut i eo aequãt̃ & debite situet̃: facie
do facie tabulę mãg polutã stare exteri?: & notaui q̃ pars
eius: cui ꝑti casamenti debeat respondere: ita ut i extrahẽdo
& ponẽdo eã nõ cõtingat errare. Deinde i mẽo eius inuesti
gaui cẽtm & posui sup eo notã. a. & descripsi seu lineaui in
extremo tabulę: sup hoc cẽtm maiore cẽculũ q̃ i tabla cadẽ
potuit: & itra illũ aliũ ꝓtãtu spaciũ i quo nota sigꝝ possit

iscribi. Itez itra illū aliū lineam ptātu spaciū: ut teo nūo
gd p.h. ex.h. possit iscbi. Amplius itra illū aliū descripsi pau
distate ab eo. ut i illo spacio ducat li. diuidetes ad figlos gd:
illo mo quo feci i tabula pmi mobilis alteri istrumti. Demū
quadraui hos ctos ex tota tabula diametris se secatibo ortho-
gonaliter sup. A. ex qualz illaz quatuoz diuisi i.3. ut esset i
nūo.12. ptes iqbz itra spaciū cotetū a maxio ctoz ex suoz
ximo i scripsi nota signoz ponedo pncipiū arietis ubi tmia-
tur diameter lateris dextri ex predicto supius usus sinistra.
et hoc mo preda i otbz alijs istrumetis. Postea diuisiones gd
a.h. ad.h. ex nūos ex diuisiones ad figlos gd otō sic i tabula
pmi mobilis factū est. et totū istud appello orbē signoz: i h
g orbe signoz inuestigaui locū augis ueris qui est cū sole. Po-
sui g ipum pncipiū ctri: qa sic est i sole ut patuit ex pmissis.
In li g recta que a pnci ctri predit ad cetz.a. ff auges
ueris ex cetra: quas auges ex cetra posui i hoc istrumeto
imobilia sic an feci i sole. Q d si uolūs ea mobilia facere
facias sic i sole docui. cap predicti. Diuisi g totā lineā que
est ab iteriori ctoz orbis signoz usqz ad.a.i.60. et supra.a.
accepi de hijs.60. ptibz una ex qrta pātis. tota.H. est cet-
citas degtis ueris sqz doctrina capam: qua mo suppono:
ex posui i temino ultius ptis nota.D. ex fuit.d. cetz degtis.
Deide diuisi lineā.a.d. p medū ex ibi posui notā.C. ex fuit
c. cetz desferetis. Fuerūt g tria cetra. a. cetz orbis. c.
cetz desferetis ex D. cetz degtis: et. c. i medio illoz: eg dis-
tas ab eis. a puncto uo.c. qd est cetz desferetis i cepi muare
i cipiem usus orbe signoz 30. de pductis ptibz diamet: ex ubi
teminat nus posui notā. b. ex fuit. b. c. semidiameter
desferetis: que descripsi sqz illa gritate i superficie tabulae
tenue. A b illo i sup puncto. b. p cessi muando de dictis ptibz

diamet' ūsus orbē .11. ptē ex tēā: ex q̄rtā unius ptis: ex i tēmino poui notā .e. Et fuit lī'a .b. .e. semidiameter epi' ueñis: quē ex descripsi ibidē tenuē ꝑtz ꝑducta q̄titatē. Fuērt ig' á cētro orbis .f. á ꝑncto .a. usq; ad ſumitatē epi' .i. ad ꝑnctū .e. 42. de ꝑductis ptibꝫ diametri ex media ex tēcia ptis: qua ꝓ restāt á ptē orbis ptes 7. ex una ſexta ptis: qd ſpaciū rebus ad illud qd postea docebo. Deide uō ſup cētro .D. qd est cētrū eq̄tis descripsi unū c̄ictus cuius c̄icūferētia extēdat' ult'a .a. ſeu cētrū orbis ꝓtātu q̄ta est lī'a .D. .a. Erit ergo eius semidiameter̄ dupla ad .d. .a. ex ꝑtz q̄titatē huius c̄icti fabricaui unā tabellā c̄icularē ſpissā ad q̄titatē uni' costē cultelli á pane: ex hac firmaui ſeu clauaui i ducto ſpacio ꝑducti c̄icti. Etiā i hac tabella iuēni cētrū .c. ſcilz. excētrici deſſerētis: ex cētro .a. ſcilz. orbis. Postea ſup cētro .c. excētrici deſſerētis deſcripſi c̄ictus: ꝑtz q̄titatem maiorem qua poſſit i ſcribi i ducta tabella. Et feci tabellam aliā c̄icularē eiusdē ſpiſſitudinis cū ꝑducta qua posui in ſpacio dicti c̄icti: ex clauaui ibidē: i qua iuēni cētra ꝑducta uidelicꝫ .d. eq̄tis .c. deſſerētis: ex .A. orbis. Deide uō ſuper cēt'o .d. ꝑforaui tabellas ſimul ex tabulā: ex i dicto foramine firmaui axē rotūdā ex ꝑforatā foramine i quo poſſit cadē canilla i tāta diſtātiā á ſupiori tabula excētrici q̄ta est ſpiſſitū' duarꝫ costarꝫ cultelli á pane. Deide poui tabulā in loco ſuo uidelicꝫ i 2º latere ſupioris caſamti. Et fabricaui unā rotulā īmtē dētes .60. illius q̄titatis cui' ſt dētes rotē anni. Et fuit huius rotulē diameter ſexta pars diametri rotē anni. Huic rotē feci axē tātē lōgitudinis qd ipa aptata c̄ica latus ſtz i ferioris caſamti ſup dētes ductē rote anni axis predicta pertigat usq; ad tabulā i ſtrūmti ex ult'a ꝑ q̄titatē uniꝰ magnē costē cultelli. Et ubi attigit i ſta axis i tabula feci foram rotūdū latū: i quo ꝑducta axis poſſit

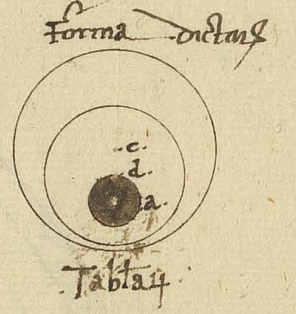

iponi: ita ut uoluat ꝛ eo: fuit q3 istud foramẽ i diamet ap-
cõni. Et sup latus casamti iferioris ubi est pducta mo rota
aptaui unã uirgulã de auricalco pforatã i qua & uol-
uat dicta axis ab illa ẽmitate: fuitq3 rotula pducta ibidẽ sic dispo-
sita ut ad motũ rotę ãm uoluat ipa & axis ei. Postea ũo eẽi tabłs
de ducto latere & tota dstãtia quę ẽnt cet9 pdicti foramis
i q3 rotat axis pdictę rotulę. 60. & cet9 d. ẽgtis diuisi i. 7. ptes: & in
tẽmio. 6. ptis ex ptis foramis poui nota f. Et sz ẽgitate q̃ ẽ. d. f.
fabricaui unã rotã temuẽ cui9 ẽ diamet fuit. 6. de ptibꝫ pdictis et
diuisi & detaui eã dẽ ad dẽtes. 14 6 feciq3 unã armillã seu anulũ
planũ q cadat directe ẽtra tabellã ẽgtis: q est cet9 ẽgtis: & possit
ẽtra illã tabellã debite uolui cũ q̃ anulo seu ãmilla solidaui. 4.
brachia ad mouz crucis illi pẽt9 spissitudis cui9 fuit rota pducta
& cũ ductis brachijs solidaui rotã pductã: ita ut ũo ẽ distarẽ ext-
ior circũferentia rotę ab iteriori circũferẽtia ãmillę. Tuc q̃ posita ar-
milla ẽtra tabellã cet ẽgtis rotabit ista rota sup illo cẽt. & uoco ista
rotã: rotã mot cẽt epi cui9 q̃lutas cũ sua cruce & ãmilla fuit ut h
ẽndit imago

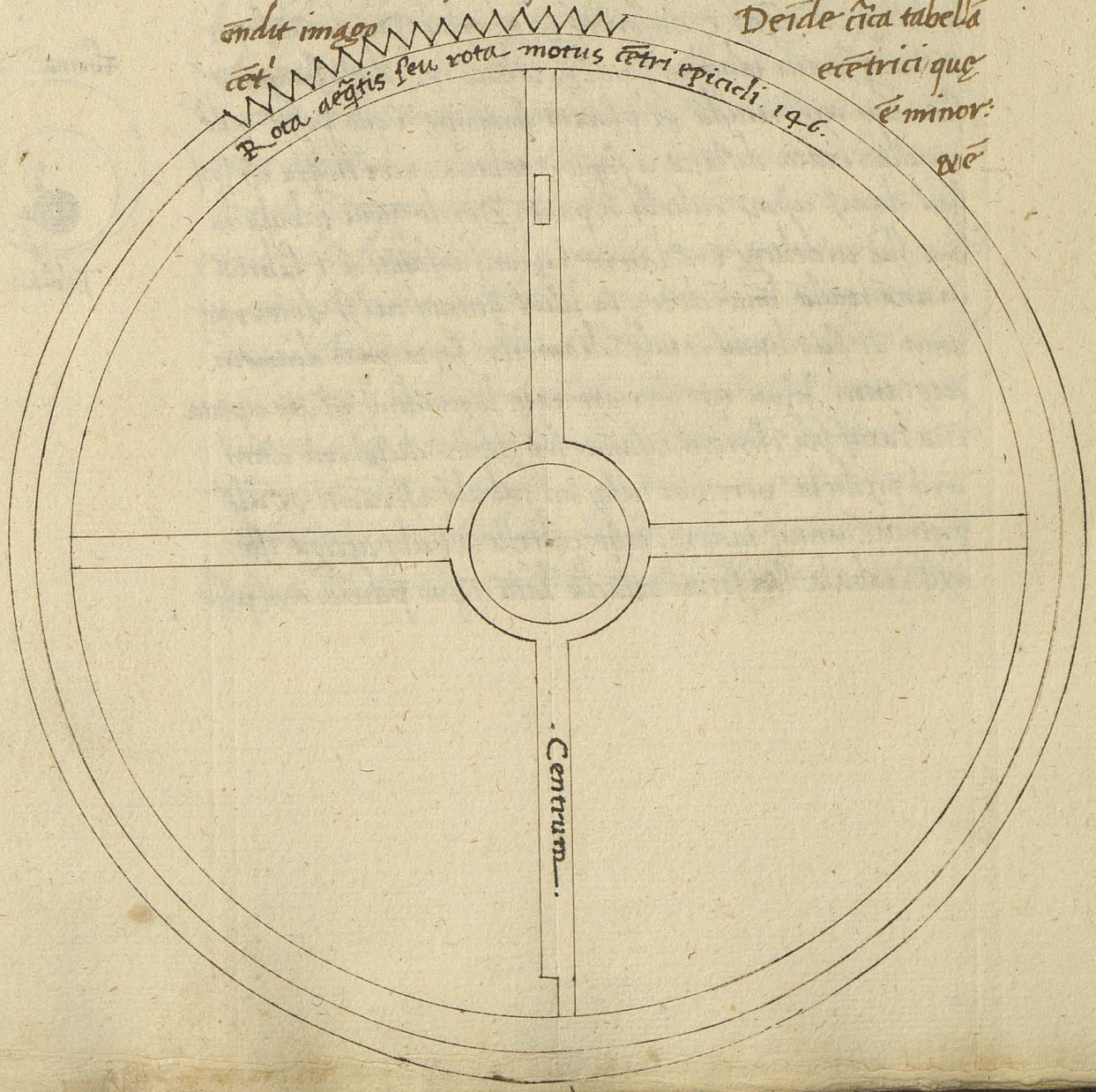


Deide ẽtra tabellã
ecẽtrici quę
ẽ minor:
& ẽ

supra pducta fabricaui alia armilla cu qua comunxi una re-
gula ptigete usq; ad nota.e. que est sumitas epi: & ducta re-
gula i directo eccie desfereris qua lineauera i tabula fe
ci unu foram, qd forame ducta regla cica tabula cet eccie
ci desfereris cotinue cadet sup circulu desferete, i q° forame
firmaui unu clauellu penetrate ex utq; latere regule: a
pte qde uesus tabula p tatu qtu est pua costa cultelli; q
ab alia pte plus p duplu cu foramine i quo possit i pom: dis-
tate a regla p una magna costa cultelli. Ste ig clauellus stabit
pro cetro epi: et sollidaui i ducta regla ex utq; latere cla
uelli: a dextris uidelz & simstris singlis brachiu i modu
crucis: & fuit tuc ille clauellus sic i cet° cruris: q brachia
io feci ut epicielus q debet cadere sup ipa i cedat direct:
& no declinet cu sit magnus ualde: & fuit tuc istius ducte
regle talis dispo quale prs figuratio declarat. Posui at
hac regla sup uno radio q crucis rote egtis:
& cosideraui ubi cadat clauellus cet epi ipius. s. regula &
brachia crucis existetibs i directo angis. Deide reuolui
ambos ad oppositos angis: & notaui cosiliter ubi cadat
clauellus i dicto brachio & totu qd cadit iter p̃mum
locu & sdz pforaui faciedo ad motu unius rimule loge
i dicto brachio i qua rimula cadat eminetia clauelli
que est a pte regle uesus tabula: ex q° accidet qd ad motu
rote egtis ducet regula desferetis cu cet° epi: & ascede
& descede cetrq ductu p rimula preducta. fuit at illa
rimula sic uidere potes i uno brachio crucis pdesignate
rote. Quibs oibs diligeter effectis tota distatia que e
a cet° desferetis. D. usq; ad clauellu siue cetrq epi: q est se-
midiameter desferetis diuisi i .19. ptes equales: de qbus
accepi .8. & sdz qtitate illa descripsi: & fabricaui rota .72.

dēticulop cuius semidiameter fuit .8. de ptibꝫ pductis. Itep alia rotu-
la fabricaui cuius semidiameter fuit .4. de pductis pārib⁹ & tāto
plus qtā uolui ee pfi duatē dēticlop eius: & hāc dētaui ad .4.
dētes mō infrascripto. fuerūt ergo ipsius .4. illius ferē qritatis
cuius illi .12. alterī rotę. nā talis est ppōtio .4. ad .12. qlis est
ppōtio .4. ad .8. & io qa ppōtio circūferētiaꝝ est sic ppōno dia
metꝝ ut patꝫ 3° euclidis segt ppōitus. Ista at rota stam
aptaui sup tabella cēt defferētis: ita ut firmaret ibidē cū
duobus clauis sollidatis cū ista rotula a parte eius quę adhe
rex pductę tabulę: & penetrātibꝫ p foramina facta i dicta
tabella ptigetia usq ad latus posteriꝰ istrumti: foramina
dicta facta a lateribꝫ axis orbis sigꝫ. Factis nāq foramini-
bus i dictis clauis a parte istrumēti posterioꝛi: poterit ista
rotula firmari ibidē cū una cauillula: & leuari inde qn
uolutas affuerit exhēdi rotā aēgtis & regulā defferētis: q ex-
hi nequisset si ista rota fuisset ibi imobiliter conclauata.
Sic g disposui hāc rotulā ibidē: ut ipa clauata cētrꝫ circula-
tiois eius cēt peritus cētrꝫ tabellę defferētis & p9 segs cētrꝫ
defferētis. Verꝫ sup illo cētro nō diuisi circūferētiā eius i .4.
pductos dētes, imo tuemi ipa centrꝫ aēgtis qd est remo
tus ab axe & sup illo cētro descripsi i supficie huius rotulę
unū circulū maiorem q potui: & illū diuisi ad illas .4. ptes
& duxi lineas p diuisiones usq ad circūferētiā rotulae: quę
sup alio cētro uidelicꝫ defferētis descripta fr: & dētaui eā
penes has diuisiones. Fuerūt g dētes i circūferētia cōcēt-
ca defferēti: ꝑ fuerūt respectu cēt aēgtis: & sup ipo aēgles
angtos describētes. Scias tn q isti dētes erūt i media-
tate rotulae q est ipsius augē aligto minores: q i alia me-
dietate: ꝑ cēt parua distātia: eo q pāua distātia est cēt
aēgtis: a cēt defferētis. Vn nihil minus hij dētes poterūt

iseri cū dētibꝫ alterī rotulę .72. dētiū & ipam ducere: qđsi
dissātia pductoꝝ cētroꝝ eēt magna ñ potuiss hoc mō p̄cedisse
ēt ī alijs planetis ī qbꝫ: ut ifra patebit: magno & stabili ātificio
faciendū est: Fuit ig̃ pductaꝝ rotularꝝ talis dispoito qualē potes
ex figuris seq̃ntibꝫ accipe: Et hiss pactis ꝑs q̃ntitate li. b e. q̃ erat
semidiamet epi ueneris: seu ꝑs q̃ntitate ductꝰ epi: & ali
q̃to plus: qua descripsam tenuiter ī tabla istrumti feci
una tabula tenuē ēclarez ualde polita ꝓpque ex
una suppficie ī qua descripsi epiciclu ꝑduc
te q̃titatis: & ī cētro ductę tabulę feci
foramē ad istar clauilli q est super
regla dessereti ꝓ cēt epi: et ī ducta tab
ula á pāte quę minus polita est firmaui ro
tulá .72. dētium: qua pay ān ꝯposui: sic ut cētꝝ
tabulę sit oio ī mē rotę ꝓ cēt eius: & tuc fuit istius ta
bulę epi cū illa rota talis dispositio á parte illa
sic ī hac figura uidet qua tabula cū predicta
rota posui sup regla dessereti: sic ut foram
cadat cīca clauillu cēt epi: & detes ro-
tę iserat dētibꝫ rotulae: quę firmata
est ī tabella cēt dessereti: quare duc-
ta regula dessereti cīca tabellá suam
motu rotę aeqñs ūsus ories rotabitur:
tabula epicicli ī parte iferiori quę res
pirit axem orbis ūsus occidēs: et ideo
eius supior pars tēdet ad ories sic debꝫ
ut posteriꝰ ondetur. In suppficie āt mag
polita huius tablę epi: quę est supficies exterior:
sup cēt eius descripsi uerꝝ epiciclum ueneris illius q̃ntatis
recte: cuius descripsā eū ī tabla istrumēti: & ī cīcuferē

dicti epi firmauj unu clauillu tenue: & rotudu optime: &
iste stabit p cet° corpois ueñis. Intra aut ĉictuz ueri epi desc
psi i dicta tabula epi unu ĉiculu p tatu spaciu i quo possit i
scribi figure mnoz & extra illu aliu p tatu de: & diuisi omes
hos ĉictos & spacia i. vz. ptes i interiori spacioz nuos iscpsi
incipieñ a clauillo: & p cedendo usus dextra usq; ad vz. In
alio uo spacio feci diuisões gduu p. h. & h. & iscripsi nuos
sic i figura p spicere potes. Et tuc fuit exterior epi superfi
cies totalr expedita pter clauillu predictu sic ptes ondit
figura. Deide uo fabricaui una regulam p cedentem ab
axe orbis signoz usq; ad maxiuz: & extremu ĉictuz descp
tu i orbe signoz. Haec regula i una ipius extremitate uult
here foramē rotudu in quo igrediatur axis & uult ee
tantu a tabula eleuata ut epicicluſ & cauil
luſ q est i cet° eius possit sub ea absq; ipe
dimento libere ptrasire, qd talr feci
Fabricaui una camula de aurical
co pforata tato foramine qta est
axis orbis & ista camula posui ita
ducta axe sic ut regula p ducta stet sup
ipsa i ducta axe eleuata sup tabla
epi tatu qd ipa epi tabula & axis
seu clauillus q est p cet° epi possit
sub ea absq; ipedimento trasire. A lia
autem extremitate regulae quae at
tingit ad orbem signorum feci plicata
inferius usque ad tabulam ita ut sedeat su
per ipso orbe signorum. Et totum residuum ducte
regulae stet eleuatum a tabula: ut praeductum
est. Fiat autem illius plicaturae factae i extremitate

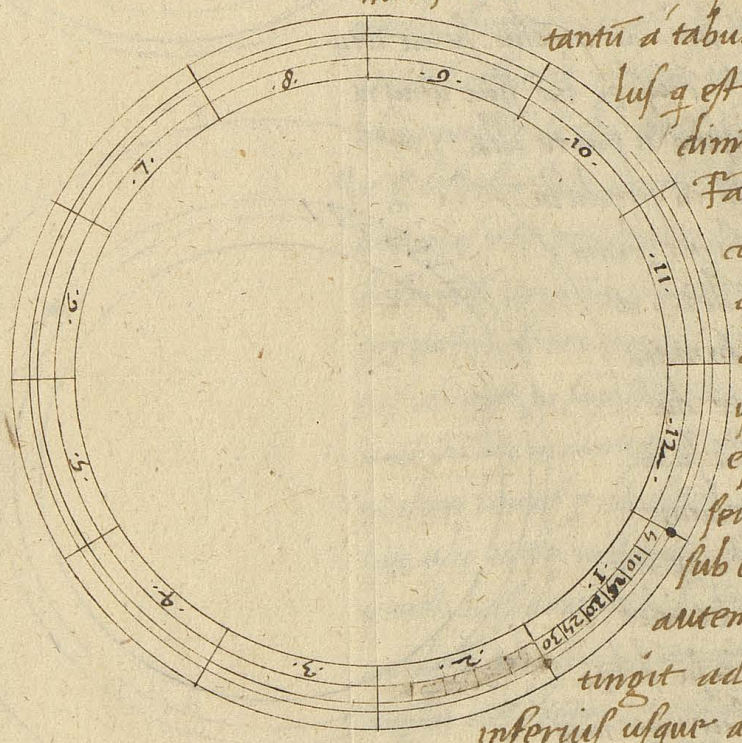


Regule.

regłę talis dispositio ſic̄ potes imaginari ex ista figurella.
Deinde lineam ꝑ medium huius regulae a centro foraminis axis usq; ad aliā extremitatem unā lineā temic̄ ex medietate huius regule que est a parte dextra ꝑducte lineę i extremitate que est ultra plicaturā elimauit ita: ut residui latus dextrū ondet ex lineā rectā pueniēte a cēt° orbis sup orbe signoꝝ. Post hec iuo i ipa regula feci unā rimulā ꝓcedentem plineā ꝑducta i dicta regula a pte ei° ad quā pot ptigere clauiculus q est i tabla epi ꝑ cēt° c̄ opōs ueneris: qn est i opp^to augis epi cēt'ci epi: ex epiciclus est i opp^to augis cēt'ci defferetis que est maxia approprquatio ueris ad cētꝝ orbis: usq; ad partē ad quā pot ptigere ductus clauiculus qn est i auge epi ex cētꝝ epi est i auge defferetis: que est maxia ipius a cētro remotio, et fuit ista rimula ualde loga ꝑ quā si ponat c̄ca ꝑductū clauiculū ascendere potent ex descendere ductus clauiculus mo epi ex ducex ipam regulā secū ondetem semp i orbe lineā ab axe seu cēt° orbis ꝑ cētꝝ ueris ꝓcedēte: ex huius regłę dispoitioēs mostrat ista figura. Deinde iuo eyxi rota mouetem epiciclū: que est sup cēt° defferetis c̄clauata: ex post ea extraxi regulā defferetis cū epi°. Et i spacio qd est itra rotā aeqtis imediate descripsi c̄iculū i tabula istrumti sup ipo cēt° aeqtis: ita ut hic c̄iculus c̄occurrat cū c̄cauo ductę rotę qn ipa fuit posita i lō° suo. Et itra illū c̄iculū ꝓtatū spaciū i qđo possit iscribi figurę nuoꝝ descripsi alium c̄ctuz: et itra illū alium ꝓtatū de: q ꝑp fuerit .3. circli duo spacia cotinētes quos diuisi i .12. ptes icipiēn° ab auge: et i interiori spacio i scripsi nuos signoꝝ icipiendo ab oppoitoe auge ꝓcedendo sc̄z successiōes signoꝝ orbis ponendo i ꝑma ptē .1. .1.a. .2. et sic ꝑ ordinē usq; ad .12. ex quare icepi ab oppoitoe

augis nuare: uidere poteris ex his que sequt. Na isti circuli
cu predictis diuisionib⁹ stat lo aequtis i quo nuari debet me-
dius motus ueneris q est motus centri epi: et qm epiciclus
coopit illa ptem horiz circuli que est i directo illius cet: io
nuabit iste motus per nadair cet epi. i his circulis exop-
posito nuatis: et ide accidet pertus sit debet. Climaui go
de brachio rote aequtis oppposito centro epi medietate i direc-
to pducto circuli ut la nadair cet epi qtinue i duobus circulis
et suis diuisionib⁹ ondat. Deide uo diuisi spacii .2m. ad
gdus collectos p. 5. ex. 5. et circulu medii psingulos gdus cum
punctis solumodo sicut mo fui i sole notaui. His factis feci
i rota aequtis sup superficie eius i directo brachij crucis ipius
i qua est nimula cet epi una regula ptingentem usq ultra
circumferetia epi qm epiciclus est maxie eleuatus s. i auge.
Et unde ista regula ondere linea recta pcedentem a centro
aequtis que terminat augem media epicli: et ipa ondet ue-
nis arguimtum. Attende tn qd ista regula unde ee sollidata
supra superficie anteriore seu exteriore pducte rote: ita
ut stet sellcuata a dentib⁹ eius ut no impediat motu ipi
ab izegnone q ea duce debet ut duret, et trahat sup
ipum: et supra hac regula cadet extremitas regule def-
feretis, quare ne impediat eadem climabis de ducta
regula defferetis i pte ubi attigit ad ea ut no impediat
una ab altera. His itaq⁹ oib⁹ ita completis et aggregatis
mo pducto: si rota aequtis seu motus cet epi q ea de est
mouedt uersus successiones signoz, qtitate que est duoz
suoz dentiu i. 4. diebus: seu unius dentis i duabus diebus
ex media oes motus uenis recedet suis mois debitis: qd sic
patet. Cu .11. dentes huius rote sit. 146. qbus ualet duas ptes
et dimidia de 365. qua pp si mouedt p unu dente i duabus diebus

ex media 1364. dieb⁹ pficiet cūsu suū ex sic duc⁹ cet⁹ epi
ab occidete ad orien⁹ totu orbē pcūredo. ex epicic⁹ etiā
rotabit ōi die p ḡtitate 36. mī. ex. 59. 2ᵃ. Respectu cēt
aeḡtis seu a regula rotę aeḡtis nūando. qđ sic patet.
Scias qđ ille motus 1364. dieb⁹ ex ¼. asce dit ad signū
7. ex ḡd. 14. ex mī cīca 10. sic ex tabūs plane colligi pot. ḡuis
ꝑdz tabulas toletanas sit aliquato plus q ꝑdz alpho su. Cuiꝰ
rota epi quę est ꝑ tabula epi clauata heat dētes 72. qꝝ
6. ualet signū unū. ex rota mouet⁹ ea sit sic q firmatur
sup tabella cēt dessereti⁹ heat 4. dētes. Sequt qđ du motu
rotę ḡtis epicic⁹ fuit cīca illā rotulā circūduct⁹ reuo
lutus erit ipe p ḡtitate 4. dētiū rotę suę. Cuiꝰ 6. ductoꝝ
dētiū ualeat signū unū sequt qđ reuoluta fit ipius signa 7.
ex mediū ex hoc erat itentū. Restabit cuit hic error 10.
mī. qquo āno q cōrigit ut docebo 3ª pte huius opis 9 sequt.
Et nō q iste mot⁹ epi erit ęqlis respectu cēt ęqtis quis ipe mouet
i cīcūferēa dessereti⁹ qm rotula 4. dētiū diuisa est sup illo cēt
ut sup docui. Regula uō rimulę q est cīca cauillū ponit⁹ i cīcūferē
epi pcedęs 9ti mostrādo uel locū ueni⁹ i grad orbis sigñ. Sup
quem cauillū ex sup dicta regula i dicto cauillo firmaui cō
pus ueni⁹ rotūdū cū radijs undiq⁹ aureis fulgoros⁹. Vt aut
rota ęqtis moueat punū dētem eius i dieb⁹ duob⁹ ꝫ dimidio
sic feci. Fabricaui unū ingnone cuius semidiamet⁹ sit sexta
pars semidiametri rotę aeqtis. ex tato plus ḡta uolo ꝑ
fudutatem dētium eius. et feci sibi 24. dentes qui e
rut illius ḡtitatis cuius sit dētes rotę pducte. ex posito istru
mēto i loco suo i latere casamti ex posita rota. 60. dētiū
quā prius fecerā. cū sua axe i loco suo ut dētes eius
iseratur dētib⁹ rotę anm aptauī ut pductus ingnon
firmet i extremitate axis quę penetrat ꝑ foramē tabłę

| | S. | G. | M. | 2. |
|---|---|---|---|---|
| Argumētū ueni⁹. 365. dieꝝ ē ꝑdz alfonsū. | 7. | 14. | 1. | 42. |
| Argumētū uō. 6. horaꝝ. ē ꝑdz eūdē. | 0. | 0. | 9. | 14. |
| Argumētū uō unī diei ē ꝑdz eundem. | 0 | 0. | 36. | 59. |

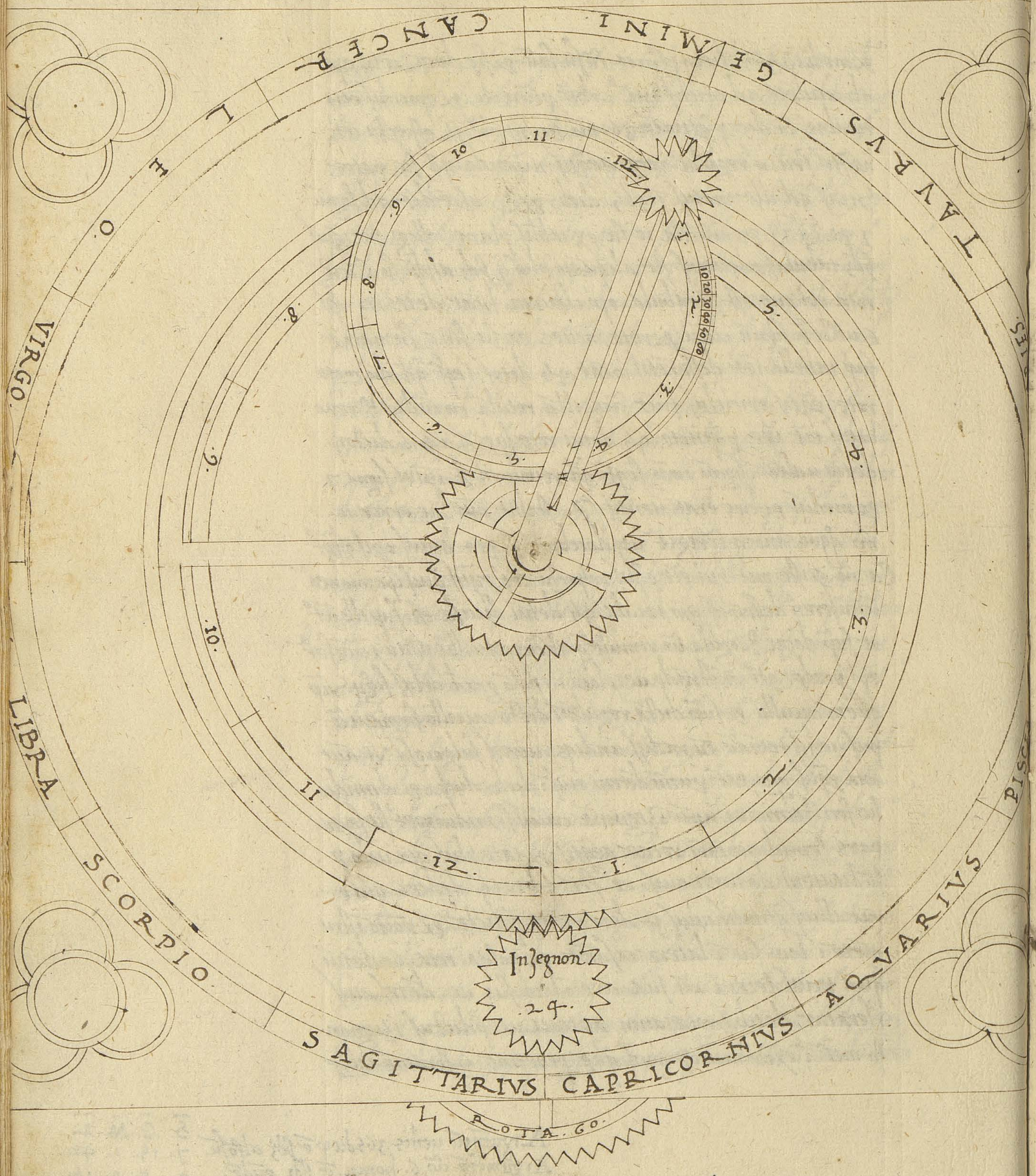
CANCER
GEMINI
TAVRVS
LEO
VIRGO
LIBRA
SCORPIO
SAGITTARIVS
CAPRICORNIVS
AQVARIVS
PISC
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1
12
Insegnon
24
ROTA. GO.

pus factu: et dētes eius dētib⁹ rotę ęqtis i ſeret. tūc nā
q3 unus dē⁹ eius ducet ūſus dextram ī duab⁹ diebus
cū dimidio: & p cōſequens rotā ęqtis ad oppoſitū q̄d
facere uolebā. Et ad ḡapie du lemiſ p̄ſcpta ſigurato ſuffragat.

Modū aūt situatiois huius istrumēti i latere 2° supiois casamti
qđ iscriptū est Latus ueneris & quomo p rotā āmi hēat motū
rota ēqtis ut prescriptū est mōstrat tibi predesignata figura
Quatr nūo ibidē & clauet nō scribo qa si i genuū hēas potēs
hoc de facili imaginari: & mltipliciter facere. Et ātraq
facias dūmodo absq3 piudicio alicuius ptis possit i poni et
extrahi qn uolūtas affuīt nihil ppōsito refert. Nota tn
qđ aequatē diuisū ad sīg & gradus q iscriptus est i tabula
istrumēti ego descripsi i tra rotā aeqtis: quis potuiss desc
bi ex extra ipum: & tūc almuri seu regla quę est i rota ēqtis
i directo ūctri epi ponissēt p qđ illos & denotass ueniss ūcto
& tūc oportuiss diuisiões & nūos i cepisse ab auge ēqtis. Tam
qa i3egonius: q detūi q mouet rota ēqtis occupat ptē spa
cij i quo pduct ēqs cecidiss: ideo apuit melius facere
p ut feci. Fuerūt at si diligēter cōputas huic istrūto p
tinētes rotę detatę inter rotas & i3egones nūo h. Et h
de hiss quę ptinēt ueni hactenus dicta sufficiāt.

Am i hiss quę premissa ft solis & ueniss docui istrūta ppone
qbs motus pficiat eoq. Restat & 3tiz ordine ppositiōez eorūq
ptinēt istrūto m curij ptransire: ut ōmes logitudinales mo
tus ipius hēant. Scito ig pius qđ tres logitudinales mot
m curio ft ascripti uidelz motus ūctri epi i ūcūferētia desse
rētis: q desferēs e ecētricus orbi signorū. Hic aūt motus n
est aequalis sup ūct° dicti desferētis: 3 sup ūct° alterius ūcth
q equās applat: q & ecēt'nus est orbi: eius tn ecētatas
minor est ecētricitate desferētis. Et hic motus est i die
mn. 49. & 8. 2. ferē p oīa aequalis motui solis i ecētrico
suo. Alter est motus augis ecētrici desferētis & ūct p 9 ēqs
ipius desferētis i circūferētia cuiusdā pui ūcti: cui ūctr

distat a cet° orbis p dupla distatia cetri eqtis ab eo: ex linea
que cadit iter cetu aeqtis & cetu illius pui ~cli est semidi-
ameter illius parui ~culi. Sste at motus est ad occidẽs
e ~trario prædicti s3 equdiu no eide uidet3 i die .29. m̃. & d. ẽ.
tertius no est est motus cõpoĩs m̃uris i circũferetia epi i supi-
ori pte uersus orientẽs ~titate gd.3. m̃. 6. pt. 24. i die. Et hic
motus est aequalis nũatus ab auge epi quã terminat linea
pcedẽs a cetro eqtis p cetu epicicli usq; ad supiorẽ pte ipius
que applatur auge media epi. Est ig̃ hic motus aeqlis i cir-
cũferetia epi respectu cetri aeqtis. Accidit at ex hoc mo-
tuũ ostinatione primo q̃de ut cu cetu eccetrici defferetis
fuit i auge parui circuli sit tũc .4. cetra i una linea
recta. s. cetu eccetrici defferetis: cetu pui ~cli: cetu eqtis
& cetu orbis & oia ista cetra erit sibi inuicẽ eq distatia.
Adhuc segt ut cu cetu defferetis fuit i oppto augis pui ~cli
tũc occurrat cetu defferetis & cetu aeqtis: & sit unũ ut
usq; cetus & p cosequẽs ac si esset unus ~culus. Amplius
ostigit ut q̃uis cetus defferetis cũrat p tota ~cũferetia pui
~culi auge tn defferetis no circuat totũ orbem: s3 sep inueiat
iter duas lineas predẽtes a cet° orbis signoꝝ cotigẽtes u-
triq; ~cũferetiam pui ~cli: ex pte ius usq; ad orbẽ sigñ.
Extra .H. illas lineas no pot auge excedere: cu sep opõteat
auge cuiusq; eccetrici termiari p linea predẽtem a cet° or-
bis p cetu eius. Rursus segtur q̃ no ide pũctus defferẽ-
tis est cõtinue auge eius: s3 fit alter & alte pũctus def-
ferẽtis auge. Nã q̃lib3 pũctus defferẽtis ~cuit orbẽ: s3 auge
no ut pdictu est. Stetu segtur q̃ q̃uis cetu epi tantum
semel i anno pcurrat orbẽ signoꝝ: tam bis pcurrit defferẽ-
tem. Nã cu pũctus ille defferẽtis q fuit i directo augis
aeqtis q̃do cetu epi erat ibidẽ peruenerit motu centri

ꝑ cãcumferetiã parui cãcli ad oppm̃ augis tũc cẽtꝝ epi e cotra
rio ad eãde oppoꝫ ꝓuenit qua ꝓp totũ ecẽt cũ ꝓgrauit:
cũ tam solã medietatem ōbis quę est ab augẽ usq; ad oppo
situ augis aeq̃tis ꝑcũrerit: ex hoc est ī medietate ām. ſn
alia ūo anni medietate reũtẽdo ad augẽ aeq̃tis: utꝝ q
silit̃ ꝑcũret totũ ecẽtricum defferetem. Quę dã īsupẽ
alia ꝙtigũt accidẽtia: quę qa nostr̃o nō multũ faciũt ppo
sito ꝓtermitto. Vt ig̃ ōes hij motus ex ꝓducta accidẽtia ī
nostr̃o heant̃ ope: ex ī uno īstrumẽto mcurij ꝙgregẽt: sic fec.
Fabricaui tabulã ex auricalco illius ex qualitatis ex q̃titatis
cui fuerit illo ex qbꝫ ꝓcedẽtia īstrumta cõfeci: et ī latere
ipius magis equali ex polito ī ueto cẽtro ī medio lineam
ī extremo orbẽ signoꝝ: cũ suis cãcli: spaciis: diuisioibꝫ: scꝓtu
ris ex nũis pasc sic ī tabla īstrumẽti ueneris factũ est. Z.
Aptaui q̃ hãc tabulã ī 3.m latere supiois casamẽti: qd iscꝓ
tũ est latus mcurij: signas latera mo q ꝓductus est ī alio
ꝓcedẽti: duxiq; diametꝝ á dextro ad simstꝝ. ī qua dia
metro ex pte dextra ī capiat aries: ex succedat sibi ve
luqua signa ásus simstra: ut ān docui ī uenẽ. Inueniq; ī
orbe signoꝝ ḡd 29. m̃. 2. ☡. 14. libre: ibi nãq; aux aeq̃
tis mẽcurij est ad ꝑns tꝑs. ſ. 1364. ꝑfecto ut ex tabulis
potes accipe. et ab illo ꝑncto duxi linea ad cẽtꝝ orbis:
ī qua linea erũt cẽtꝝ ex aux aeq̃tis ex cẽtꝝ pui cãculi: q
posui ī iusto ope īmobilia sic ī alijs feci: qa tãtũ mouẽt
ad motũ 8ę sphere. ſ si uoluiſ ea facere mobilia: ita hẽs
ex prehãtis uia ad hoc facie dũ. Hãc ūo linea tota quę
ꝓcedit a cẽtº orbis ad locũ augis diuisi ī 33. ꝑtes eq̃les
et ī tẽmiõ ꝓme ptis ex parte cẽtri orbis posui nota B. q
ẽũt cẽtꝝ eq̃tis: ex ī tẽmino 2m̃ ꝑtis posui nota C. ex eũt cẽtꝝ ꝑ
ui cãcli ī cui cãcuferetia mouẽt cẽtꝝ defferetis. Sup ipo aut C.

ſꝺz q̃ntate q̃ eſt .c.b. deſcripſi puũ c̃iculũ cuĩ ſemidiameter fuit .c.b. & ubi ſedat iſte c̃iculus expte augꝰ linea pducta poſui notã .d. fuitq; .d. cẽtꝝ deſſeretis qn eſt maxĩe remotũ a cent° orbis: & tũc fuerũt .4. pũcta notata. q̃l qꝺlibet diſtat a ſuo pxio p unã .33ãm ptem totiuſ ſemidiamet' orbis. A pũcto ũo .d. uerſus orbẽ nũauí de dictis ptibꝫ .10. et ĩ tẽmino poſui notã .e. fuit q; .d.e. ſemidiameter deſſeretis: q̃ deſcpſi ibidẽ tenuẽ. Ite a pũcto .e. uẽſus pductu orbẽ nũauí de dictis ptibꝫ .7. & media & ubi põui notam .f. fuit q; .e.f. ſemidiameter epi q̃ ꝯſtituter ibidẽ deſcpſi tenuem. Fuerũt g̃ a cẽt° orbis uſq; ad .f. de pductis ptibꝫ diamet' ptes .30. & medietas ptis reſtat ergo a pte orbis ptes due & media ĩ quo ſpacio ſup cẽt°. b. qd fuit cẽtꝝ equatis deſcpſi unũ c̃iculũ maiorem q deſcribi potuit ĩtra orbẽ ſignoꝝ: & ĩtra illũ deſcpſi alios .3. cotinẽtes cũ pducto ſpacia .3ia ĩ q̃p iteriori poſſit ĩſcribi nũi ſignoꝝ ab auge ĩcipiẽdo & pcedẽdo uſus ſiniſtra. In alio ũo ſiue mẽ ĩſcribãtur nũi graduũ p.h. & h. & ĩ ſupiori ducãt lineę diuiſiõuꝫ ad g̃a ſingłos ſic factũ eſt ĩ orbe ſignoꝝ: ſaluo qd ĩ hoc non ſcripſi noũ ſignoꝝ ꝫ tãtũ nũos ĩcipiẽ° ab uno & pcedendo uſq; ad .12. & hũc totũ c̃iculũ cũ ſuiſ diuiſionibꝫ Appello q̃ſi mercurij. Deide ũo ſup cẽt° pui c̃iculi ſup quo fuit nota .c. deſcripſi unũ c̃iculũ tãtę q̃titatis qd ĩtra eius c̃icuferẽtiam cadat cẽtꝝ orbis & aliqd excedat: et ſꝺz q̃titate eius feci unã tabulellã ſpiſſã ad q̃titate duarꝫ coſtarꝫ cultelli: quã firmaui ĩ ſpacio pducti c̃iculi ſup tabula: & iſta ſtabit p cẽt° pui circuli ſup quo mouet cẽtꝝ deſſeretis. In hac itaq; tabulella ĩuenĩ cẽtra reliqua tria: et ĩſcripſi notas: & ſup cẽtro aẽtis qd ĩſcriptũ eſt .b. feci foramẽ rotũdũ penetras uſq; ultra tabulã: ĩ quo poſſit ĩgredi una axis ſatis firma

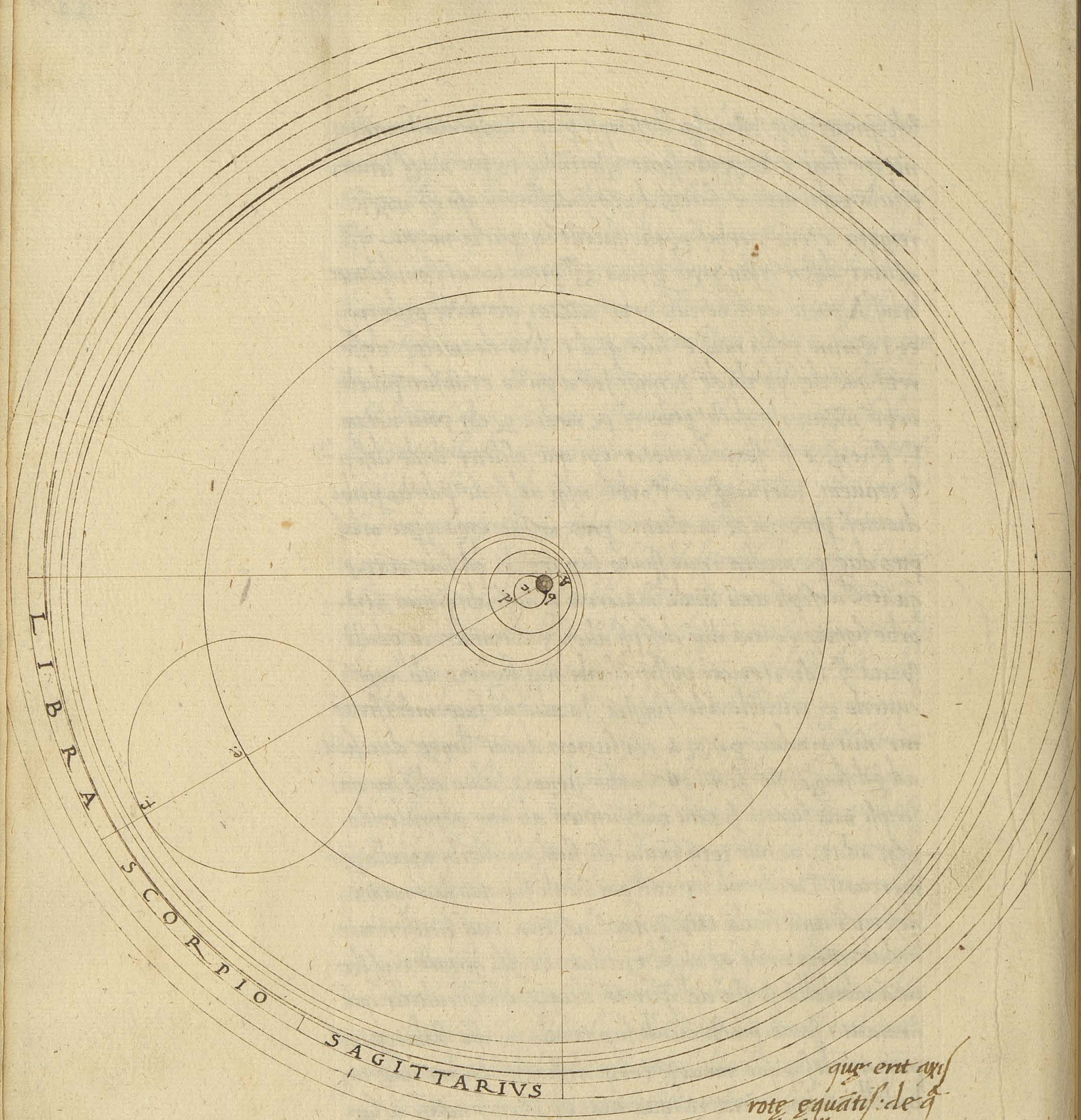


que erit arc
rote equatis: de q
meno fiet infra. Et tunc fiut dicte tabulelle firmate
i predicta tabula talis dispō sit ista figurella demōstrat.

Deinde uo sup cet° desserenis. qd est cetrp. d. descripsi i supficie tabule unu circulu tante gritatis qd excedat aliqntulu circumferentia predicte tabule extre cet. A. s. orbis. Inter istu g° circulum et tabulella predicta coprehedet spaciu strictu extre. A. sz ex alia pte usus auge egtis latius ualde sic ondit ista figura. ad istar cuius spacij fabricaui una tabella spissa sdz medietate alterius pscripte: sic ut circustex illi: ex possit circa illam duci: ex ista stabit p cetro desserenis, qa cetrp circumferentie exterioris e cetrp desserenis: ex ad motu ipius circa alia tabellam cet pui circuli cetrp desserenis procdat p circumferentia pui circuli.

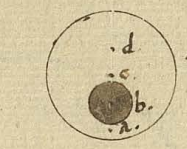

Tabella exterius.

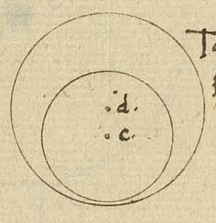

Tabella desserenis.

Cu ista itaqs tabella gsollidaui .z. brachia: quorp spissitudo fuit sdz medietate spissitudinis dicte tabule: ita q; medietas spissitudinis tabulae supra dicta brachia eminebit. cu qbs debebit postea una rota sollidari: cuius gritate postea docebo: que erit rota motus cet. Post hec uo fabricaui regula spissa sdz gritate uni° grosse coste cultelli a pane: ex lata fere ad gritate uni° auricularis digiti: Loga uo p spaciu qd e a tabula cet desserenis usqs ad iteriore circorp aegtis. Feci at isti regule ex una extremitate una armilla rotu da ad istar anuli: que posse cadat circa tabula cet desserenis sup brachia que cu ea sollidata fuerit. ex possit circa illa rotari. Et fuit tuc dicta regula sic figura hic designata docet.

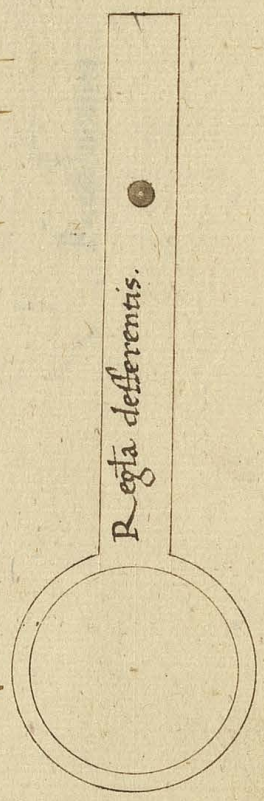


Posui itaqs armilla pdicta circa dicta tabula. ex poui auge tabule i directo augis aegtis. ex duxi dicta regulam ad auge egtis. duxiqs p dicta regula seu lineam linea p mediu ei° p cetra que st i tabella cet pui circuli ex p auge egtis. i qua linea i directo circumferentie desserenis qua pdesignabam i supficie tabule feci unu foramen i quo firmaui cauilla rotu da supra dicta regulam orthogonaliter erecta ad logitudine duop rostrop cultelli grossi siue ad logitudine medij digiti. i

qua cauilla feci foramẽ ī quo possit una cauicula pomi. Erit
ergo ista cauilla p cẽt epi qui motu regulę cĩa cẽtr rotulę
cẽt ecẽti desserẽtis qtẽ stabit sup cĩcuferẽtia ipius ecẽti ci.
et hac regulá appello regulá desserẽtis. Deīde uō aliá regulá
fabricaui ad latitudinẽ ãndictę & aliqto spissiorẽ ī cauus
una extremitatū sollidaui unā rotulā: eius de penitus spissi
tudinis cū ea. cui rotulę semidiameter fuit ad qtitatem
quę est īter foramẽ seu cẽtr aęqtis & augẽ tabulę cẽtri
desserẽtis qn est ītirecto augis eqtis. Et ī cẽt huius rotulę
firmaui aut sollidaui unā axẽ erectā sup eius unā supfi
cẽ tm: uta qd ex alia supficie tabella remāsit totāt expe
dita: & fuit ista axis tātę spissitudinis: quātę est foramẽ cẽt
eqtis: & logitudinis uniꝰ pollicis magni. Posita iḡ hac axe
ītra foramẽ prędictū cade rotula & regula ãndictā
sup tabellā ifixā ītabula istrumẽti p cẽt pui cĩcti: & clau
dẽt ītra ea tabula: & rota motus cẽtri desserẽtis, & regula
cẽt epi: Et tn poterit haꝛ quelibet motu ꝓpo circumduci.
et penetrabit axis pdictę regulae á pte posteriori istrum
ti. In mẽ at huius rotę á cẽt ipius eqtis: quę inueni ī mẽ
rotulę axis: ī supficie ei exteriori, ꝙ expedita ẽ duxi lineam
usq ad extremū: & feci regulā pdictā prigere usq ad ex
teriorẽ cĩctoꝛ eqtis. Lineamq de dicta regula unam
meduetate ī directo eqtis: ita ut respuet lā pdicta & on
dat p ea lā recta pcedes á cẽt eqtis ī diuisiõibꝫ ipius eqtis
Demū uō feci ī dicta regula unā fenestra seu rimulā latā ali
qto plus q sit cauilla quę est p cẽt epi ī alia regula: Et
fuit ista fenestra ī dicta regula á pte quę est aliqtulum
supꝫ cauillā pdictā usus orbẽ eqtis: qn cẽtr epi ẽ ī auge
eius usq ad tabulā axis atte dedo: qd dicta fenestra ult
ee diligẽter facta: sic ut sit p totū nequalis: & lā predes á cẽt

eq̃tis quã i ipa pcipsera diuidat eade penitus p mediũ: &
tũc fuit huius regule talis dispo ut hic ides: hãc
regulã appello regulã aeq̃tis. Feci i sup unã regu-
lellã: ad istar illius fenestre seu rimule, q est i an
dicta: ex illi? spissitudims: s tãto breuiore dicta rim
ula q̃ta est distãtia cẽt ecẽtri defferẽtis a cẽt aeq̃tis:
q̃do cẽtrũ defferẽtis est i auge pui cũcli: et ista est diame-
ter pui cũcli. Poterit ergo ista regulella ascẽdere & dese-
dere p pdictã fenestrã ꝑs illã q̃titatẽ: fecigꝫ i dicta regulel-
la i una ipius extremitate foramẽ, iquo possit igredi axicu-
lus q est i regula armille p cẽt epi: fiut g: ista figurella
sit ista figura declarat. •Regũa fenestre. Aptaui nõ dictã re-
gulellã tali itra fenestram anductę regule: ut ide egredi
nõ possit nec ab ipius supficie declinare: possit tn ascẽdere &
desẽdere ut pductus est. Cu ig̃ posui foramẽ huius regulelle
cũ cauillũ seu axiculũ epi q est i regũa armille si ducat
regula fenestre que est eq̃tis eqtr p cũcurẽtia eq̃tis trahet
secũ cẽtrũ epi: ipo tn icedẽte p cũcurẽtia defferẽtis. et asce-
det: ex desẽdex ductũ cẽtrũ p regulam eq̃tis fenestratã: ꝑs q
accedex ad auge defferẽtis aut recedex ab ea. His nõ pacis
oibꝫ fabricaui rotã. 60. dẽtiũ equaliũ dẽtibꝫ rotę am: ouo silẽs
illi quã feci i cap̃ pcedẽti p motu ueneris: quã aptaui sup̃
rotã anni i me° lateris tẽcij supiõis casamẽ: qđ iscriptũ est
latus mauritij: cũ axe ptigẽte usq ad tabulã istrumti: qn ap
tata exposita fuit i latere suo: fecigꝫ foramẽ i dicta tabulã
iquo igrediat extremitas axis pducti. et penitus hęc rota
et axis eius fuerit dispõita sit illa quã feci p uenere i cap̃
pcedẽti. Demũ extraxi tabulã istrumti de situ suo: & totũ
spaciũ qđ est a cẽt° foramis pducti usq ad cẽtrũ eq̃tis diuisi
i. 7. ptes eq̃les. fecigꝫ rotã cuius semidiameter fuit. 6. de

ductis ptib⁹ spissa sit est costa cultelli quā diuisi & detraui ad
iqb dētes: feciq; eidē cruce & foram quadratū i cet⁹ & ap-
taui hāc extremitatē axis regule ēq̄ris que penetrat ta-
bulā a pte ret⁹. Fuitq; tūc rota post tabulā istrumēti tahr
iducta axe firmata ut possit ide extrahi qn uolutas assu-
erit: & firmari ibidē cū cauillula sic ut ad motū huius
rotę ducat⁹ regula ēq̄ris ducatq; secū regulā defferetis
et axē epi q firmatus est i ea: ab occidete ad orientē: seu
a dextra uersus sinistrā sūt successiones signor⁹: que fit i or-
be signor⁹ et hāc rotā uoco rotā motus cet epi seu rotā
ēq̄tis: cuius dispō fuit sic mostrat sbiecta figura. Post
hec at feci unā rotulā tenuē cuius semidiameter sit
una ps de 7. partib⁹ pductis detraui q̄ ea 24. detrictis
equalib⁹ dētib⁹ rotę pīeducte feciq; eidē axē firmatā
& cosolidatā i una ipius sup
ficie: ita ut nihil
emine-
at

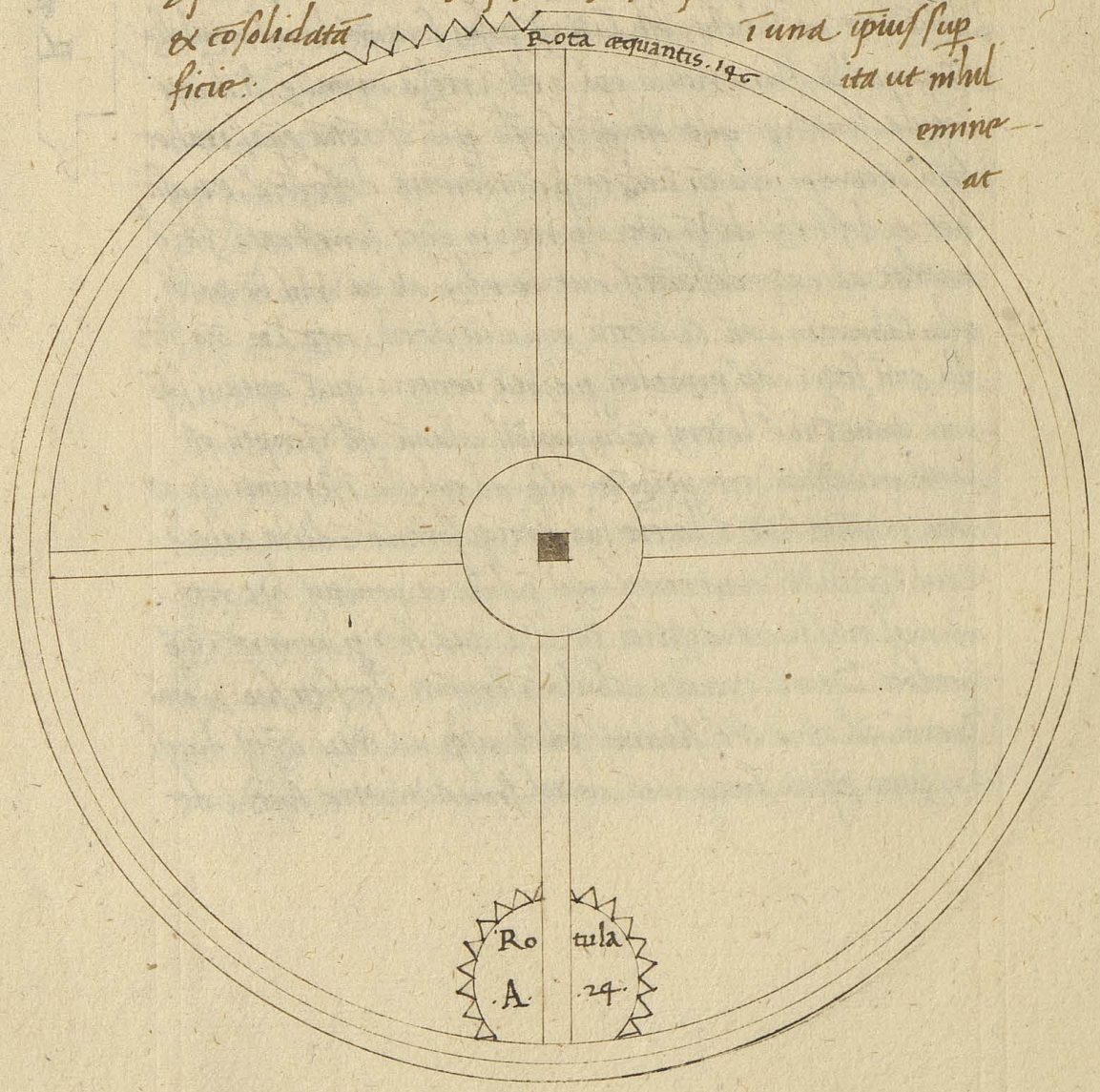

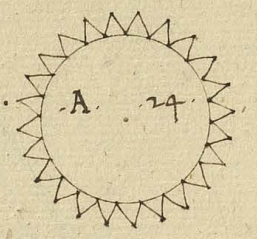


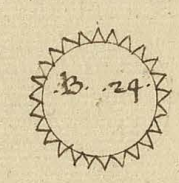


ī alia supficie ſꝫ ſit tota expedita: fuitq; iſta rotula ſic ōndīt
iſta figura & hāc appello rotulā .A. quā aptaui ī latere tabu
lę iſtrumti poſteriori ſb rota aeqtis ī pāte iferiori: ita ut
ipa cadat ītēr ſupficiē rotae eqtris & ſupficiē tabulę: gtīgēdo
utraq; ſupficiē: pouiq; eā ſic/ ut ēcūferētia dētiū ſuoꝝ ōio ꝯ
cidat cū ēcūferētia dētiū rotę eqtris: ita ut ab una eadēq;
rotula ſeu īzegnone fiēdo ſic ōndā poſt utraq; reuoluatur.
Factoq; foramine ī tabula iſtrumēti axis huiꝰ rotulę pene
trauit ad pāte āmriorē ipiuſ tabulę iſtrumti. ſn qua axe
ab ipa pāte exteriori tabulę ſollidaui ſeu alio īgenio fōti
ter firmaui unū īzegnonē .24. dētiū: cuiuſ ſemidiameter
ſit 7.ª ꝑs diſtātiae quę eſt ītē cētꝝ axis ꝓdictę rotulę: exīc
tꝝ tabule pui ēcti: ēca quā rotat tabula motuſ cētri deſſe
retis: ex tātū plus gtū uolui ēet ꝓfunditatē dētiū ducti īzegni
fuit ꝯ iſte īzegnon ſic iſta ſoūra: quē appello .B. quo fir
mato uel ꝯſollidato ī axe ꝓducta: eli maui eiuſ exteriorē ſup
ficiē ita ut axis mihil eminerꝫ: ſꝫ ēet illa ſupficies totaꝫ
expedita. Tūc ꝯfuit rotula .A. āpte poſteriori tabule ī
ſtrumēti & rotula .b. ab exteriori: & ītēr eaſdē tabula
iſtrumēti & axis penetrās ꝑ foram & unuſ motu mouet &
altera. Vlcerius ūo fabricaui unū īzegnonē ualde ſpiſſum
bn ad gtitatē duaꝝ coſtaꝝ cultelli ita ut eiuſ ſpiſſitū colligat
ſpiſſitudinē rotę eqtris & rotę .a. ſimul. hūc ferī illī gtita
tis ſemidiamet, q eſt a cēt axis rotę .60. dētiū: quę facta
fuit ꝓp ſuꝑ rota anm uſq; ad fūdū dētiū rotę eqtris: quę
diſtātia eſt una de 7. ptib toti diſtātię: quę eſt a cētro
dictę axis: uſq; ad cētꝝ eqtris: ex tāto plus gta eſt ꝯcauitas
dētiū. fuit ergo paulo ualde maior rotula .A. & dētes
ꝯſtitē paulo ualde maiores dētib eiuſ: & dētib rotę eqtris:
ꝓp qđ ſi dētes ipius iſerāt dētib ꝓductoꝝ optime ducꝫ ea.

Huc itaq; i zegõie firmaui i axe rotę .60. ita ut adhereat sup
ficiei tabulę istrumti posteriori qn dicta tabula est i latere
suo situata: & axis extremitas penetrat i foramẽ sum dictę ta
bulae: huiq; izegmisse dispõti & aptati detes rotę eqtis & rotulę .a.
simt detib; i seret Motaq; rota .60. a rota am i mferiori pte
eius usus simistra izegmon p dictus ducet i feriorẽ ptẽ ro
tę eqtis & rotulę .a. usus dextra: & ideo supiorẽ usus si
nistram ducen regula eqtis una cu regula desseretis &
cet epi p gd aeqtis descripti i dorso tabulę istrumti: & hoc
qtitate .49. mi & 8. ii. i die fere: & iste motus totus i .364.
dieb; iqb; rota anni pficit cursu suu Et huius decla
rato ita hita est i capitula precedeti Iste naq; motus
& rotarq; dispositio: & detu ppõtio gsitus est illi q i uenere
ita declaratus est. Et istis ita sufficieter expletis fuit istru
meti huius a pte posteriori dispositio sicut gcipi pot sussia
gio figurę seqtis. Fabricaui demu rota temue cuius semidi
ameter fuit sũ distatia quę est iter fudu detu rotulę
seu izegmis .b. & cetrq pauu ẽcti qd est cetrq tabellę fi
matę i dorso tabulę instrumeti: quę distantia est .6. de .7.
partib; supradictis: & hanc diuisi & detaui ad
dentes .196. firmaui quę eam cum trib;
radiis quos ante sollidaueram s. tabella centri desserentis tali
ter ut ãcumferentia dictae rotae penitus ae
quidistet circum
ferentiae tabu
lae centri
pauiãcti

n pleb ut qz

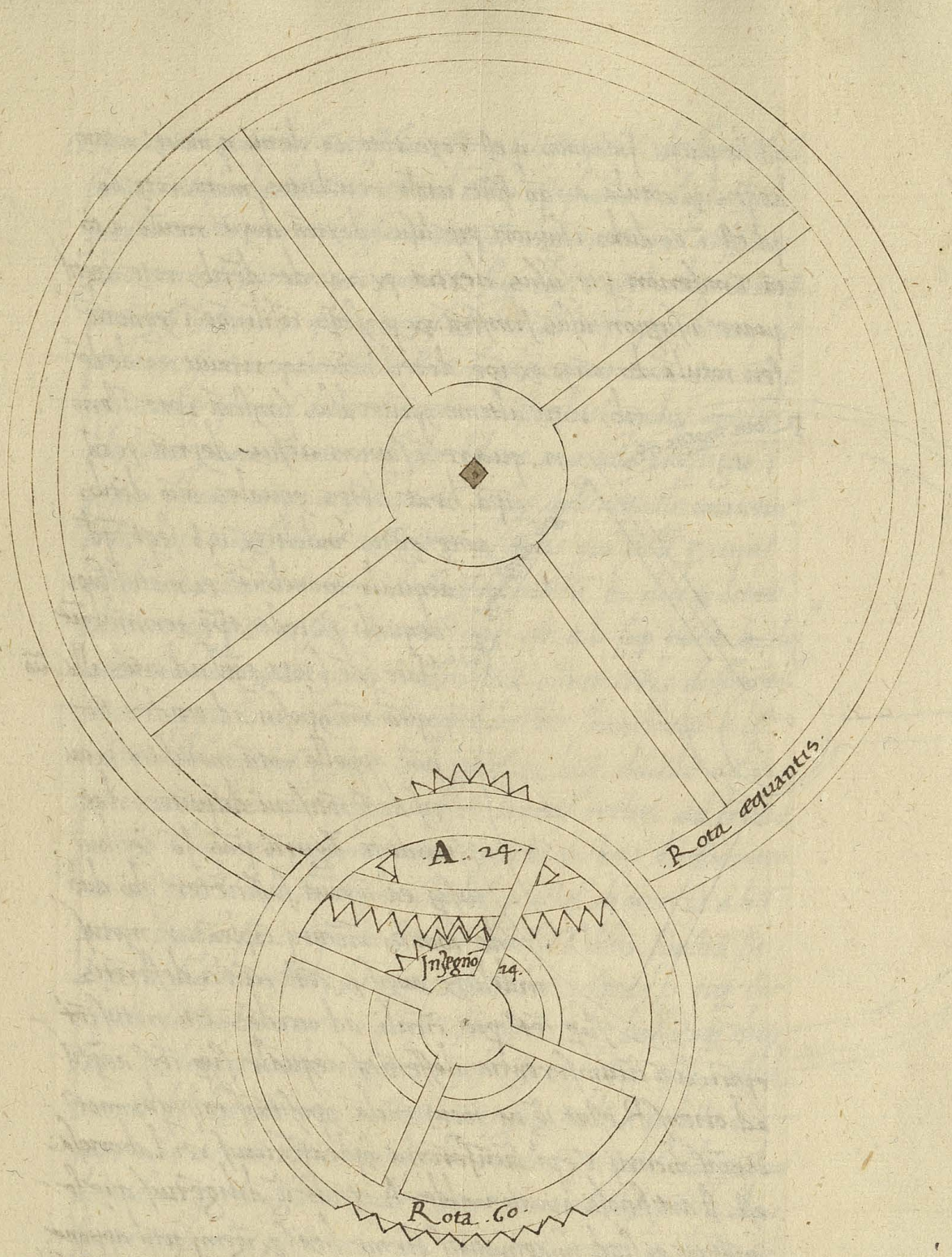


Hanc itaq; rotam cū suis cōcentricis ductā motu rotule seu ingenioli .b. ducet secum augē. ex cētro deferetis pp motū tabelle cēt deferetis grātate .hg. minutoꝝ ex .8. ℞ .1 die fere. ex eēt iste motus cōtra successiones signoꝝ .s. ab oriēte ad occidēs.

qđ suc patꝫ In3egnon q est ī axe rotę .60. dētū q mouꝫ rotam
aeq̄tis ex rotulā .a. qn fūt totalr reuolutus motu rotę 60.
qđ est ī .60. diebꝫ ī supiori pte ūsus dextrā duxit rotulā .a. to
ta ī inferiori pte ūsus dextrā. ex .24. de dētibꝫ rotę aeq̄tis
quare ī supiori ūsus sinistrā ex p ꝓpoſ cōstitui mō ī3egnone
seu rotulā .b. cuiꝫ ex ipe dētes beat .24. rotauit .24. de dē-
tibꝫ rotę ultimo ꝓpoſte ūsus sinistrā ī pte iferio
ri. quare ī supiori uēsus dextrā. ex cū
ipā beat dētes equales mūo dētibꝫ
rotę eq̄tis videlicꝫ ex .14. segt̄. qđ
aequalr mouebūt. ex motu suos
aequali ex eodē tpe termīabūt.
Haec qđe .s. rota eq̄tis ad orīes. illa mō
quā mō ꝓposui ad occidēs. Et
hāc appello rotā motus cēt ex au-
gis differētis. nā dispōtōes dat
euidētē figura pns. sā ego hu-
usqꝫ ea cōpoui sufficiēter qbꝫ duo
de motibꝫ mēcurij cōpleatur: motus
videlicꝫ augis ex cēt excētri differētis
sup cēt° pui cīculi ad occidēs: et motus cēt
epicicli ī circumferentia differētis aequalr sup cēt° aeq̄tis
ad orient. Restat ig ut mouꝫ ōnda ꝓpositiōs eoꝝ qbꝫ mot⁹
cōpōis mcurij ī epī circūferentia ꝓpleat: cuius rei laboriosa
est: ꝫ artificiosa ꝓpōtio nalde. Attēdo ig diligētius quę se
quētur ex sīgđ imaginatiōs firme hea ex ingenij totū appone.
Scito ꝑmo qđ motus hic ē ī supiori pte epī ūsus orīes. ī. a
dextra uersus sinistrā: a linea ꝓcrete ad cēt° aeq̄tis per
centꝝ epī equalr nūdatus: quę lā est ī mē regulę eq̄tis
ex est ut scptū fuit: quaꝫ die q̄titate .3. graduū .6. m. .14. s.

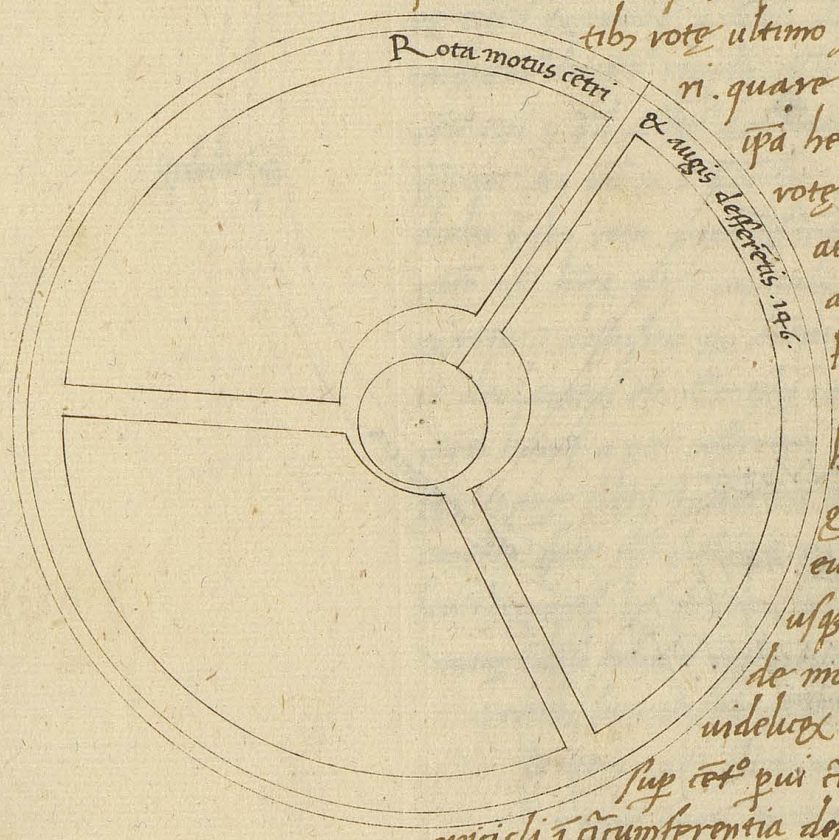

Quia aut epicyclus i mō sui cētr p cīcūferētiā defferētis nō
semp i aequali distātia est ad cētrū eqntis imo i aliqbus ptib⁹
maxīe uicinatur i aliis. uō maxīe remouet. & i aliis me-
diocriter dispōitur. nō potuit sup dicto cētō aliqua rota
cīctaris haberi. á qua motus iste cīctatiōis epi mouerij de-
pēderet sic i uenere factū fuit. ß opōtuit ut uia qua cētrū
epi i cēdit pmutus hēret & tūc mōstrabit modus artifici-
alis. quo pueniat motus iste. Haec uia tali i uestigat i-
genio. Pone cētrū aeqntis pūctū. a. sup quo aequātr mouetur
cētrū epi i cīcūferētiā defferētis & cētrū pui cīcti p cuius
cīcūferētiā decurrit cētrū defferētis pūctū. b. ducq linea
.a.b. i utrāq ptē. & pōt qntitatē quę est. a.b. sup pūctū. b. des-
cribe cīculum pui p cui cīcūferētiā cūret cētrū defferētis.
Deinde sup pūcto. a. seu cētō aeqntis describe semicīculū á lī
a.b. uersus sinistrā q stet loco eqntis. & hūc diuide ad. 12.
ptes aequales, ducq p diuisiōes lineas rectas ad cētrū. a.
ptes as i logū ex. & pone notas i pūctis ductārū diuisionum.
uta qđ i pūcto ubi secat semicīculus pductus diametrū. a.b. i
parte supiori sit. c. i pūcto sequētis diuisiōis ūsus sinistrā sit
d. & sic pōt successiōes litterarū alphabeti usq ad. p. quę erit
i pūcto sectiōis diamet i pāte iferiori. Per has itaq diui-
siōes & lineas i cedit regula eqntis i spēciē seu tpūb⁹ eqlib⁹.
Demū lī sup pūcto. b. qđ est cētrū pui cīcti á pducta dia-
metō ūsus dextrā aliū semicīculū cuiusuis qntitatis illūq divi-
de ad. 12. ptes ꝑsimiliter eqles pone ꝑß notas sup pūcta divi-
siōnū i capiēō a pūcto cōtactus supiori diamet. & ibi pone-
do. c. & procedendo ūsus dextrā pōt successiōes litterarū alphabe-
ti usq ad. p. sic feceris i alio semicircto. ducq lineas rectas á
pūcto. b. seu cētō pui cīcti ad pūcta pductarū diuisiōnū. quę
lineę secabūt cīcūferētiam medietatis parui cīcti. a.b. ad

12. diuisiões eq̃les p̃ quas ī cedit cẽtꝝ desserẽtis, sic anted
mtrotiẽs ductũ est. Esto ig̃ cẽtꝝ epi s̃mauriꝝ ī li.a.b.c. & aux
desserẽtis ī eade q̃t est q̃n est ī auge eq̃tis seu ī directo
eius tũc erit ex necessitate cẽtꝝ desserẽtis ī p̃ncto ubi
p̃ms c̃iculus secat lineã .b.c. q̃m cẽtꝝ amissꝫ c̃cti ecce
ci & aux eius ft ī eade li. recta á cẽtº orbis predete. Acci
pe ig̃ cũ c̃cino semidiametꝝ desserẽtis s̃mauriꝝ & pone unũ
pedẽ c̃cini ī cẽtro p̃dicto & ubi cadit alter pes ī li.a.b.c.
pone notã .q. q̃m uo cẽtꝝ epi ũsus simistrã sup cẽtro aeq̃tis
mouet aequatr cũ cẽtº desserẽtis ī circũferẽtia pui c̃cti ũsꝫ
dextrã oportꝫ ex necessitate q̃t q̃n fuit cẽtꝝ desserẽtis ī pũ
cto ubi li. b.d. secat cẽtꝝ c̃cũferẽtiã pui c̃cti tũc sit cẽtꝝ
epi ī li. eq̃tis .a.d. quꝫ tẽminat p̃ma diuisioẽs eq̃tis. pone
ergo pedẽ p̃dicti c̃cini nõ uariati ī ducta sectõe pui c̃
culi & aliũ sup ducta linea diuisiois eq̃tis & ubi tãgit põe
notã .R. Et qa sic ī cedit cẽtꝝ epi uersus simistrã p̃ diuisi
oẽs aeq̃tis sic desserẽtis cẽtꝝ p̃ diuisioẽs pui c̃cti oportꝫ q̃
dũ cẽtꝝ desserẽtis est ī aliqua sectiõz pãi c̃
culi cẽtꝝ epi sit ī sua ꝑpri diuisiõz aeq̃tis.
Pone igitur utꝝ pedẽ p̃dicti c̃cini nõ mu
tati ī c̃cũferẽtia parui c̃cti ī tacta
p̃ diuisiois & aliũ pedẽ sup li.
.a.e. quꝫ tẽminat ꝑdaz diui
siõz aeq̃tis & ī p̃ncto ubi
cadit pone notã .s. & sic
ꝑ ordinẽ pcede p̃ diuisio
nes pui c̃cti usꝫ ad
oppositiz augis p̃ totam
medietatem dextram.
ueniẽdo ꝑtinue ī sua ꝑ

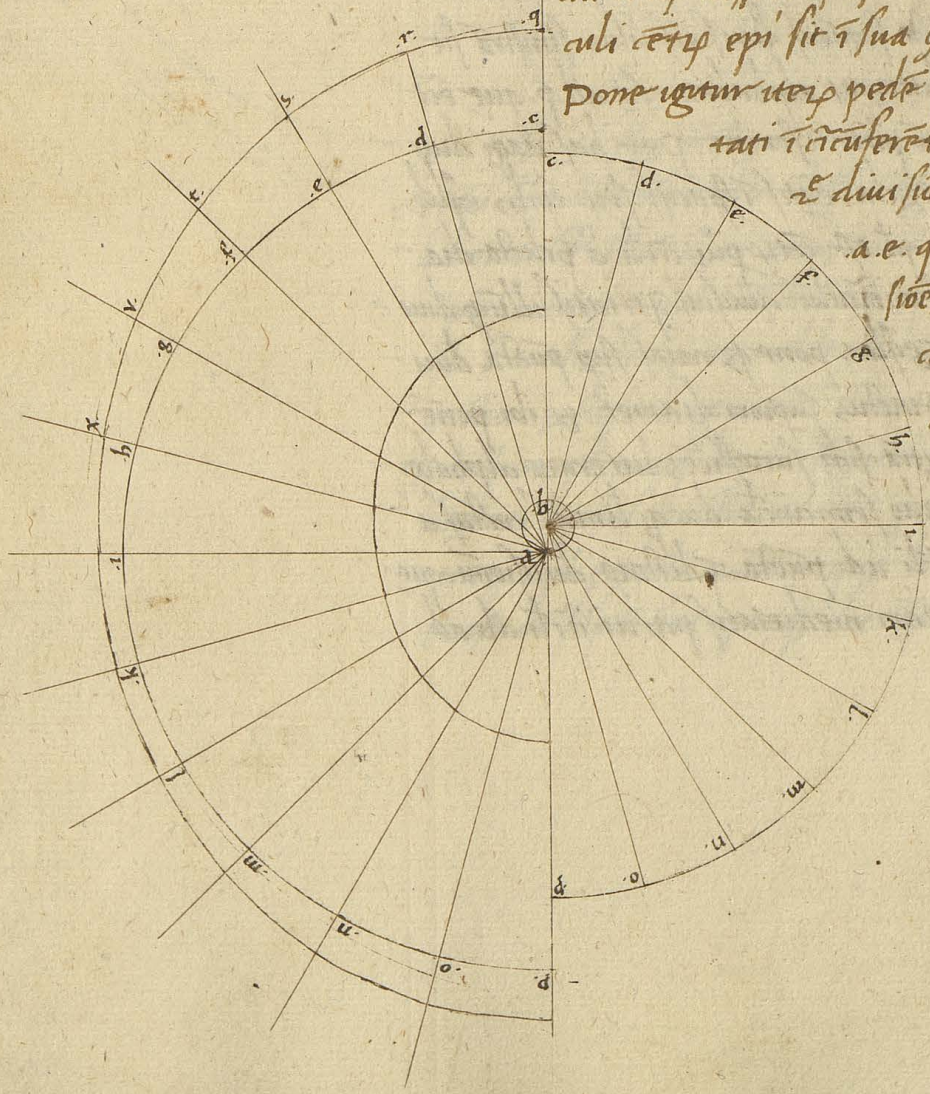


pari li.

pari linea diuisiouz aeq̃tis pucta ú tẽminat semidiameter
defferetis cu cẽcino mo predicto. Et ista fit pucta p quẽ tra
sit cẽtrp epi ab auge aeq̃tis usqz ad oppoitoez eiusde. Duc itaqz
ab uno pucto ad aliu lineas cũuas & hebis totã uiã p quam
cẽtrp epi ꝛcedit ab auge usqz ad oppoitoez eius & p oio ꝑsitez
reuertit ad auge i alia medietate sic facile ꝛtelligere potes.
Sic igitur ꝛuenta est uia cẽtri epi: quẽ nec eq distat cẽtro e-
quatis, nec cẽctaris est ut mostrat ꝓscripta figura. Hac itaqz
hita uia tota semidiametrp defferetis mcurij diuisi i 4. pãtes
& tres de dictis partibz accepi i regulella ꝓforata, quẽ est i-
clusa i rimula seu fenestra regle aeq̃tis, i cuius foramine ꝛgre-
dit̃ axis epi: accepi dico ꝛcipiedo a cẽtro dicti foraminis &
ꝓcedẽdo usus cẽtrp aeq̃tis: & ubi tẽminat feci pũctũ & sup ipo
foramẽ rotudu: qđ foramẽ ꝓcedet simul cu regula eq̃tis du-
cẽte cẽtrp epi ab auge usqz ad oppoitu semp distãs a cẽt° epi
p tres ptes semidiametri defferetis. Et erit semp i lã recta
ꝓcedẽte a cẽtro aeq̃tis ad cẽtrp epi: quare faciet uiã aeq distã
te uiꝫ cẽt epi: quã uiã hebis si de qualz lineaz ꝓcedẽtiũ
a cẽt° aeq̃tis ad uiã cẽt epi p diuisiões aeq̃tis seraueris ex
parte dicte uiꝫ ꝓductas 3. partes de 4. semidiamẽt defse-
rẽtis. Fiet ig̃ ista uia huius foraminis sic ondit ista figura
& regula ꝓforata quae est iclusa in rimula regle
aeq̃tis fiet sic ista figurella doc̃. Et i hoc ui-
des qđ distãtia huius foraminis a cẽt° aeq̃tis
i motu ipius regule ab auge aeq̃tis usqz ad
oppoitu3 gtimu fit minor usqz ad longitudi-
nes medias: & ab ide crescit usqz ad oppoitu3
augis postea ũo p ꝓportiõales reũtitur distãtias in
alia medietate ad auge aeq̃tis. Diuisi ergo lineas
oes quẽ ꝓcedũt & diuisiões aequãtis a cẽt° ipius usqz ad

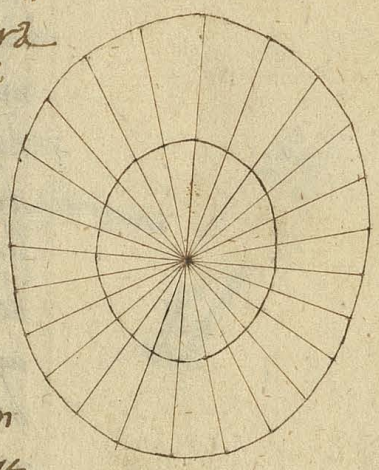

cūcūferētia dictę uię foraminis p̄ mediū: & p̄ puncta diuisionū
duxi lineas ad mōuz quo fecerā iuestigādo uiā cēt opī. istę
.ii. lineę ductę de puncto i puctuz ductarū sectionuz i cludūt unū
spaciū oblongū cuius cūcūferētia ubiqz eīt i medio ītę cētrę eg-
tis: & uia foraminis ānducti, sic apparet ex ptesa figura. Ad
istar ig̃ huius spacij fabricaui duas tabellas tātę spissitudi-
nis q̄ta est mediet̄as spissitudinis tablę cēt pui cūcli quę fixa
est i dorso tabulę instrumēti Medietas dico quę supemineāt ta
bulę cēt defferētis: feciqz istas duas tabellas aliq̄to maiores
dicto spacio, tāto uidelicet: q̄tu mult cē medietas p̄fundit̄atis
deticlorū qa detari debet: ut docebo fuitqz istarū tabellarū
q̄ntitas: & figura sic p̄ns ondit figura. Inuenī aūt i una ipar
puctū qd̄ sit sic cētrū aeq̄tis qd̄ feci accipiēdo dist̄ātias illi
cēt a cūcūferētia p̄dicti spacij i omēs ptes: & illas dist̄ātias
i altera superficiē ductarū tabellarū capiēdo ab extremitate
ipius usus medii. Sup hoc ergo cētro descripsi cūculū & duxi
diametrū unā p̄ logitudinē harū tabellarū sup cēt p̄dicto
dividēte cūcūlū & tabellā i duas medietates. Deīde di
uisi qualz medietatū cūcli i .12. ptes aequales. duxiqz li-
neas rectas p̄ centrū & diuisiones usqz ad cūcūferētia tabel-
larū: quę lineę i ducta cūcūferētia ircludēt iequalia spacia
necessario. Posthec uō detāui utrāqz ductarū tabellarū p̄s
diuisiones istas saluo q̄d detes unius feci i lineis ductarū
diuisionū. & alterius detes i spaciis & fūdos i lineis
fuert g̃ ist̄ę tabellę detatę tales sūt i trascriptę figurę
docet. quarū detes q̄uis iterse sit iaequales ft tn detes
unius detibz alterius sibi cōrelatiuis aequales ita ut ipis
debite applicatis unius detes detibz alterius inserant.
Vna ig̃ harū tabellarū aptauī cūcta cētrū aeq̄tis sup tabula cēt
pui cūculi: ita ut cētrū eius cēt cētrū aeq̄tis firmauiqz ea

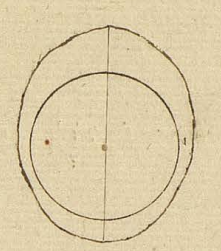

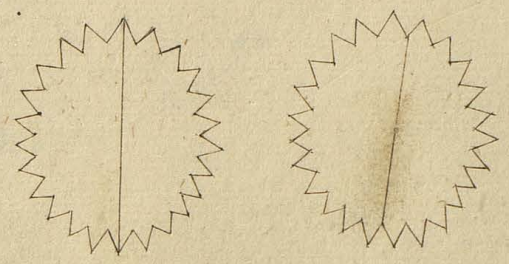

sic ut ide possit ad uolutate euelli & firmari qd sic feci i dc
ta tabella iuem cetrp pui ciculi qd est supra cetrp aeqtis i
diamet° que pcedit plogitudine tabelle p distatia semidi
pui cicli: & feci citra illud cetrp i dicta tabella foame quadra
tu cuius angli distaret qtu est semidiameter tabule cet
pui ciculi que est i tabula istrumeti firmata: & fuit tc
ista rotula sic pforata sic ondit pns figura. Hac uero
rotula sic dsposita poui sup tabella pdicta cet pui ciculi:
aptauiq ea sic ut cetrp foraminis aeqtis qd est i dicta ta
bella fierz & cetrp cicli descpti i supficie rotule: & diame
ter eius oio respicerz augem aeqis: & cetrp foraminis qdra
mp facti i dicta rotula eet cetrp pui cicli qd descptum
est i tabula cetri pui cicli. Et tuc signaui i dicta tabella
spaciu qd icluditur itra latera foraminis quadrati qd
fecera i rotula praedicta & totu qd est ex latera huius spa
cij de dicta tabella elimaui usq ad medietate spissitudi
nis ipius tabellae & tuc fuit ipa tabella cet pui ciculi sic
potes hac figurella colligere: quo facto cu posui rotula p
dicta pforata quadrato foramine supra tabella hac cecidit
spaciu dictae tabellae i ipo foramine quadrato rotule sta
but qz ibide firma si arcte seu stricte cecidit cica ipsu, po
teritq ide leuari qn uolutas assumerit exheredi tabula cetri
desferetis & rota motus eius. fuitq3 tuc ifra hac rotulam
iter ipam uidelz & supficie tabule istrumti
rota motus cet, & angis desferetis cu
tabula cetri desferetis que mouetur
circa tabella cetri parui ciculi &
regula desferetis que mouet cica
tabla cet desferetis ducta p regla3 egis
pq fuit hop dispositio i descpto manifestat.

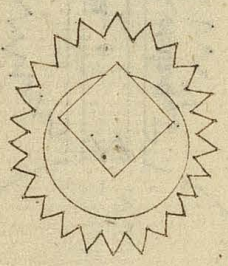

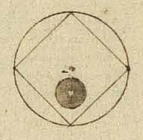

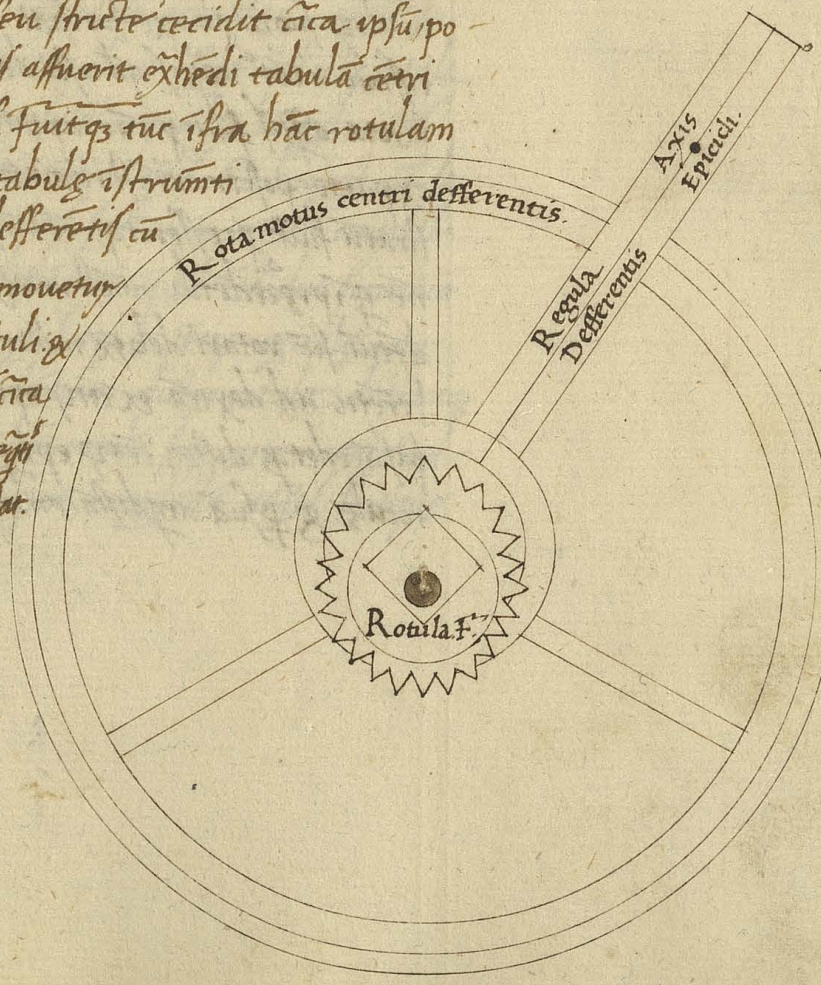

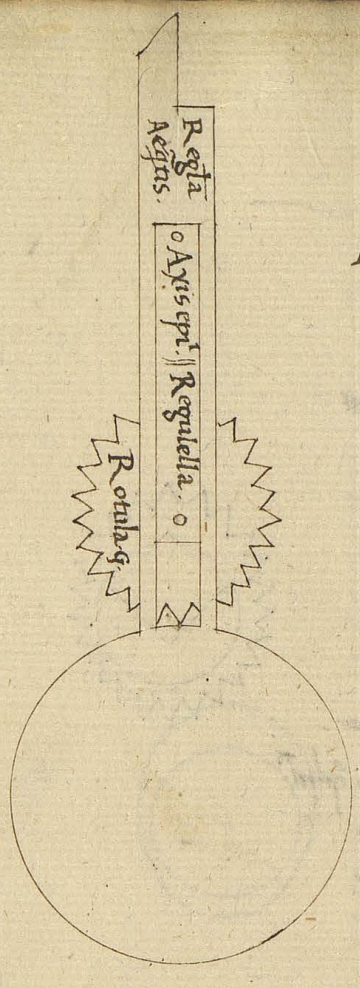


Appello aũt hãc rotulã pforatã rotã.f. Post ista ũo feci alteri rotule quę est ꝺsimilis ãnteducte unã axiculã illius grossitiei cuĩ est foramẽ qd fecerã i regulella aeqtis sollidauiq ipam cẽtro rotule i una ipius supficie: ita ut nihil eius emineat i alia supficie ſ sit totaliter expedita ex plana. Posuiq hãc axiculam i prꝺducto foramine regulelle, ita ut rotula pdicta sit ſb regula cadẽs iter dicta regulã uidelicꝫ et regulã desseretis qn axis regle aeqtis fuit posita i foramine suo cẽtri eqtis ex ceciderit regula aeqtis supra rotulã.f. Et tũc stetit hec rotula cũ dicta regula sic hec figura demõstrat: feciq ut dẽtes umius rotulaꝝ dẽtib alteriꝰ sibi cõrelatiꝰ iserãt: ponẽdo uidelicꝫ dẽtẽ rotule.f. remotissimũ a cẽtro aeqtis: q scilicꝫ respicit augẽ aeqtis i fundo remotissimoꝝ dẽtiũ huius rotule a cẽtro suo p ut dicã. Et hãc rotulã sic dispotam appello rotulã.g. Dico ergo qd si rotã motus cẽtri desseretis aptauiſ sic ut aux desseretis ex cẽtro ei sit ille cẽtroꝝ ex pte augis aeqtis ex regula desseretis i eadẽ ex regula aeqtis i eadẽ posito foramine regulelle quę est i rimula dicte regulae eqtis cũ axicula epi quę firmata est i regula desseretis: ex reuolueris rotulã.g. ut remotissimus fundus dẽticuloꝝ suoꝝ ab axe suo fiat i directo dẽtis rotule.f. remotissimo a cẽtro aeqtis qd isti dẽtes optime iseratur. Ac etiã si rota aeqtis fuit p tũc aptata cũ axe suo q est i regula aeqtis ex parte posteriori istrumẽti: ex clauata sic iã antea mostratũ fuit: p cesserit qꝫ oes izegnones ex rotulae ſb ordine q ipꝛecedẽtib mõstratus est, ex tũc rotaueris rotã.60. dẽtiũ sic rotari debex mõ rotę ãm ꝓcedet aux ex cẽtro desseretis ad dextrã ex cẽtro epi ad sinistrã sic declaratũ est pus. i cedet qꝫ ductus cẽtro epi p uiã suã supius descptã: ex axis rotule.g. p suã aeqdistãtem prꝺducta. Et ipa rotula.g. rotabit

p dctes rotę .f. dcturedo rotabitur dico aequalr cica cetrę suu
i aequalibꝫ tpibꝫ aequales angulos describedo cica cetrę suu
qd sic colligi pot. Cum .n. dctes rotulę .f. astedat usqꝫ ad me
diu spacij qd est iter cetrę aeqtis & uia cet rotulę .G. & tato
plus qta est medietas dctu predictoꝝ: ut ex phaltis notu est:
sitqꝫ dctes rotule .g. q iserutur dctis rotule .f. qtinue equa
les, & aequalr distates a cet° suo: seu ab axicula dictę ro
tulae cu dctis rotulę .f. qbꝫ obuiat a cetro aeqtis. Sequtur
dico: ut icedete cetro rotulę .G. p uia sua ab auge usqꝫ ad op
positione: dctes dictę rotulę qtinue q respicut cetrę aeqtis
& qui p qsecꝫ iserut dctis rotule .f. attigat ultra mediu
spacij qd est iter dicta uia cetri & axicule rotę .g. & cetrę
aeqtis: qd est cetrę rotulę .f. attigat dico ultra illud p me
dietate illoꝝ dctictoꝝ: Erit ergo semp mediu dicti spacij
i me° iter fudu dctictoꝝ p dictaꝝ rotulaꝝ et extremitate
eoꝝ qua pp optime iseret ubiqꝫ. Cuqꝫ dctes rotulę .f. di
uisi sint sup cetrę aeqtis eqlr: equales .s. angtos sup cet° du
to causates sequtur qd i quoto tempore regla aeqtis p tra sit
unu de dictis dctis i toto alu aequalr: quare & i qto tepo
re revoluit unus dctictoꝝ rotulę .G. respectu regule eqtis
itanto & alter & pter oes: Qui cu aequales capiat an
gulos sup cet° axicule clare patet clare qsequt qd ista rotula
.g. aequalr mouebit cica cetrę suu aequales angulos desc
ben° i tpibꝫ aequalibꝫ respectu cet aeqtis: Et hoc est qd de
clarandu erat. His itaqꝫ expeditis feci una rotula cuius se
midiameter cet medietas distatiae q est ite duo foramia
regulellę: hoc est iter cetrę axis epi & cetrę axiculę rotę
.g. & tato plus qta sit qsudita dctum dictę rotulę: dctauiqꝫ
ea ad dctes .bz. & firmaui hac rotula sup extremitate axi
culę rotulę .g. quae eminet supra regulella aeqtis, fuitque

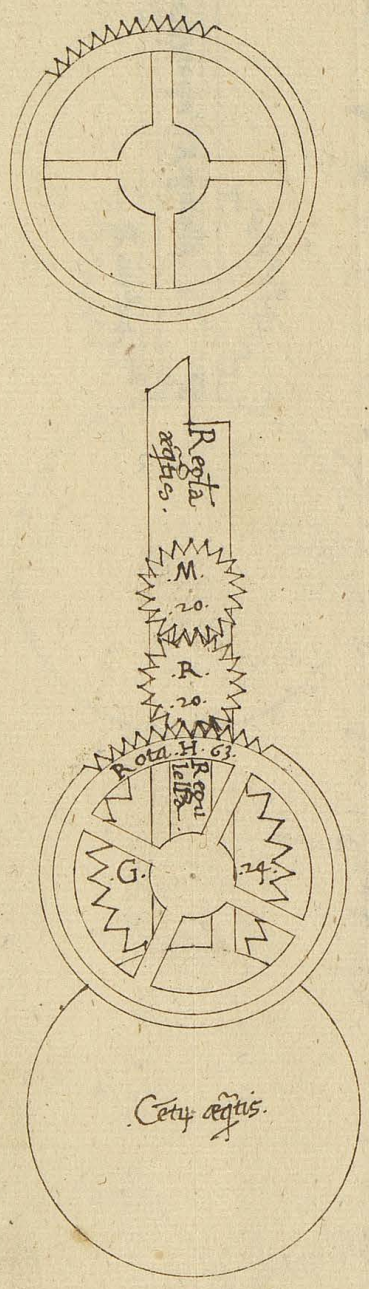


tuc ista rotula supra regulá: & rotula .G. infra eá: & stetit regula ista iter eas: & ad motu rotule .g. hec rotula mouebit circa suú centp aequalr sic illa. & fuit ista rotula qualis est hec figura quá appello rotulá .h. Deide úo feci duos izegnones: quop semidiametri fuert ẓ. ãs semidiametri huius rotule .h. & istos diuisi & detaui ad dentes .20. p quolibz & fuerutqz sic ordt ista figura. Vni g hoip feci axiculá pauá: & foram iregulella. iquo igrediat illa axicula: ita ut dentes eius iserantur debite dentib rotular .h. Et stet istr izegnon ex parte axis epi: sicqz firmaui axiculá illá iforamie regulelle ápte a regulellar dilatádo extremitate huius axiculle cu malleo ut ide egredi no possit: possit tn libere circulari. Aliu úo izegnone isti stelz pforaui iceto foramie tali ut i eo igrediat axis epi: ponigz ipum circa ducta axe, fuerutqz tuc isti dentes eius cu dentib pduct izegnonis, & huc izegnone appello .M. praeductu at q ht axicula appello .R. Fuit ig tuc dispo regule aegtis cu rotulis & izegombz anducts sicut ordt ista descriptio. Deide úo feci tabulá epi maurij tenuc circlare cuius semidiameter fuit aligto maior semidiamet epi ueri q antea descriptus est. & sup icto huius tabule descripsi uerz epiclus illius gtitatis quá an notaui. Et itra illú descripsi duos alios circulos icludentes duo spacia cu ipo circulo epi ueri. Diuisiqz ipum epi circulú ad .12. signa & ductis lineis p spacia predicta notaui núm signoz i interiori spacioip icipiens a sinistra & procedendo úsus dextra: sic i suo ostiti uenere pus feci: i alio úo spacio feci diuisiones gdúm p .h. & h. aut p .10. & .10. & i scipsi houras núoz oio sic i uenere ia factu fuit. Fuit qz huius tabule epi maurij talis dispoito sicut sbiecta figura manifestat. Posui úo i pncó p mi signi i ipo circlo ueri epi axiculá qua ibi firmaui: qm ipa stabit

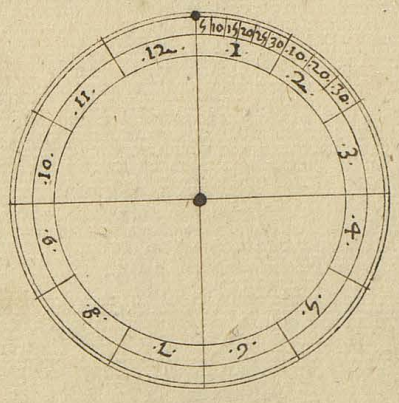

p cet° cōpōis mouris. feciq; i cet° huius tabule epi forame inq°
igredi possit axis epi que firmata fuit i regla desseretis. & q
trasit p forame regulelle que est i regla aeqtis. & posui i zegne
M. q & pforatus est tali foramine sb hac tabula epi coclauaui
q; ipum cu ducta tabula. ita ut foramina utroruq; cocurant.
& sit utiusq; ide cetrp. fuitq; tuc supficies posterior tabule epi
cu illo izegnone sic tibi ondit ista figura. Et tuc feci i axe
epicicli unu forame i quo possit una cauicula i poni. cu qua
posita hac tabla epi circa axe predicta ibide claudat. & ide
exire no possit. procedatq; deticli i zegnonis. M. cu deticulis i-
zegnonis. R. sic pscriptu est. Quibs oibs sic gpositis dico qd motis
cet° epi ad orics sue ad simstra. & auge & cet° desseretis ad
occides sue ad dextra. mo q prescptus est epicirculus predet
i supiori parte ei ad orics sue ad simstra oi die gtitate. 3. gd
6. mi. & 24. 2 fere. q est motus cōpōis mouris i circufereta epi
i die ut prcostensum est. & ex talibs est collectu. Iste naq; mo-
tus i tpe quo cetrp epi pcurit totu orbe donec ab auge eq-
tis reuetat cetrp ad eande. qd est i ope isto i. 364. dieb seu
i anno no bisextili ut patuit ex pmissis ascendit ad gd. 1133. mi
46. 2. 47. qd totu est tres itegre reuolutoes & gd. 43. mi. 46.
2. 47. que. mi. & 2. si ponat p uno gdu erut. 44. gd & erit
differetia tatu i mi. 3. & 2. 13. que differetia coriget modo
qui i. 3°. tractatu iferius est dicendus. Cu igit i zegnonu. M.
qui firmatus est sb tabula epi heat deticlos. 20. ut pductz
est. glob& illoz deticloz ual& gd. 18. de. 360. gdibs epicicli.
Cuq; mo a regle aeqtis p totu aeqle ab auge donec ad au-
gem reuertatur. rotula. g. tota reuoluatur. ut postea est. &
cu ea rotula. h. que ht detes. 63. aequatr cū ca cetrp suum.
qd est respectu cet & regle aeqtis usus simstram. segtur ut
ipa reuoluat in zegnonem. R. q ht detes. 20. tbus itegris &c-

cūculatiōib; & ī sup dētes eius z. ūsus dextrā quare & ista tātū de revolue ī zegonone epi M q aequalis est ei & p̄ sequēs ipum epicyclū z. b; z. uirib; ūsus sinistrā. i. ūsus orie ī supiori pte. & ī sup eius tres dētes q ualēt z. 18. 1 dest. 54. gd. & hoc est ꝓpōitū. Igit dimino iā fauēte p̄sidio illa ꝓpōita ſt gb; oēs tres lōgitudinales motus m̄curij cōpleātur. ꝓpr qd ut locus m̄curij ī orbe signoꝝ ꝓtinue denotet feci regulā pforatā seu feneſtratā cū rimula lōgo ꝓcedēte p̄ medīū ducte regule a loco ad quē pot attīgere cētrū cōpōis m̄curij qn est ī oppto augis epi: & cētrū epi est ī locis maxīe appropīquatis ad cētrū mūdi siue orbis; qd est qn distat ductus cētrū ab auge aegtris p̄. 4. signa. usq; ad locū ad quē pot dictū cētrū m̄curij attīgere qn est ī maxīa remotiōe a centō orbis. & in maxīa appropīquatiōe ad orbē. qd est qn cētrū epi ē ī auge aegtris & cētrū planete ē ī auge epi. Fiūt q; ista rimula tā tue latitudinis p̄cise qd p ea possit cūrere axicula cōpōis m̄curij trāseat q; p medīū huius rimulae lā recta que procedit a cētō orbis p̄ medīū regule. Elimaui iō de dicta regula ī parte extremitatis eius: que cadit sup orbē sigz medietatem dextrā usq; ad lineam p̄dictā que p̄cedit a cētro orbis: ut latus remanētis denotet linea p̄cedētem a cētō orbis ī gdib; ipius orbis: & ōio feci ea silez regule ueneris seu ꝓportionale ei. Scias tn q extremitas p̄dicta huius regule que est elimata usq; ad medīū: & que trāsit p̄ gd orbis mult ēē plicata ī ſeruiet isto mō. [diagram] tātū qd stante regula p̄dicta eleuata a supficie ī ſtrumti ptāta ḡnta tē qd epicyclus & cōpus planete mercurij possit trāsire sō ea ipa tn extremitas cadat sup circūferētia orbis & adhereat diuisiōib; eius. In altera iō extremitate regule feci foramē rotūdū cuius cētrū ēet directe ī linea q trāseat

p medium rimule. fuitq; tanta distantia huius cet foraminis ab
alia extremitate regule: qnta est distantia centri orbis sup
ab exteriori circulo descripto in eo. In hoc uno foramine posui
una canula & solidaui cu regula tante logitudinis qnta mult
ee distantia ducte regule a regula aequatis ut epicyclus &
centrum mauri possit trasire sb ea, stabitq; & sedebit ista canu
la sup tabella regule equatis & regula hec eleuata ab ea qntu
opotebit. Hac regula uoco regulam ueri loci mauri cui figura talis
est. Non potuit aut in cet orbis sup tabula instrumti ad
axis erigi circa qua huiusmodi regula reuoluat sicut euenit
factum fuit qm regula aequatis occupat locu illu impedaretq;
huiusmodi axis motu eius pp qd expedies fuit axem
orbis circa qua huius regula reuoluat facere totaliter extra
regula aequatis qd sic feci. Fabricaui una cruce habentem
quor brachia extensa ultra semidiametrum maioris circuli
descripti in orbe signorum p qntitate medij pollicis & subti-
lia p qntitate unius grossi eo ste cultelli quadrata & in cet
brachiorum ducte crucis firmaui una axe rotundu op-
time, que ingrediat in canula que est in cet regule
ueri loci mauri: feciq; extremitates brachiorum plicatas
tali plicatura: qd ipis adhereti buis superficiei in-
strumti stet ipa crux eleua ta a tabula per tantum
spaciu: qd epicyclus & corpus mauri de q ducet pau-
lo post ex regula ueri loci eius inducta possit sb hac
cruce libere sine impedimeto trasire: in extremitatib; aut
radiorum seu brachiorum ducte crucis feci foramina
in quibus posint clauicli ingredi. qui dicet. Posui g hanc cru-
cem sup tabla instrumeti ita ut extremitates brachiorum
adhereat ipi tabulae in directo angulorum tabule: posse-
runtq; ducta brachia p contraductoria ipius tabulae instrumti

et aptaui sic ut eius axis oio eq distarq orbi signoq & cet
sic eius cetiq: & i directo foraminu brachioq feci foramina
i tabula co curreta cu praeductis posui qz clauulos i eis pfora-
tos q clauet cu cauilluliis ret° tabula. fuit q° illa axis cruas
axis & cetiq orbis circa qua reuoluet regula ueri loci: nec ipe-
diet motus eius motu regle aegtis: nec e contra. Deide uo po-
sui rimula predicte regule circa axicula: que firmata est i
supficie tabule epi i ipa circufereta ueri epi: que stat p cet°
corporis mcurij: & i ipa axicula sup dicta regula firmaui co-
pus mcurij: astiq uidelz undiqz radiosum: & cu hoc copleta
fuit copositio istrumeti motuu mcurij: cuius qto subtilior
difficilliorq coprehensio, tato pulchrior & delectabilior ca
pieti. Sit ergo deus sblimis occultoq & difficiliu omz de-
nodator laudatus & glorificatus i secula: q dedit ppositum
fine laudabili teminare. fuerit at i hoc istrumeto m-
curij suis motib3 spetr ptinetes rotz detate iter ma-
iores & quas seu izegniones nuo undeci: quatuor
uidelicet a pte retro & septe a pte ante fuit
totius istrumeti ex oib3 suis ptib3 aggre-
gati talis dispositio i dorso exteriori
a glem potes accipe cu p septis sideru
do i figa sequeti feci. et foramina
i angulis istrumti ad modu
tholioq sic feci i anteceden-
istrumetis ut uisus meli°
ualeat ad iteriora
a opis penetre ap
tamiqz ipius
i latere suo superioris casamenti quod inscriptu est: latus
mercurij: ut ibi firmet: & ad libitu possit i de Leuari.

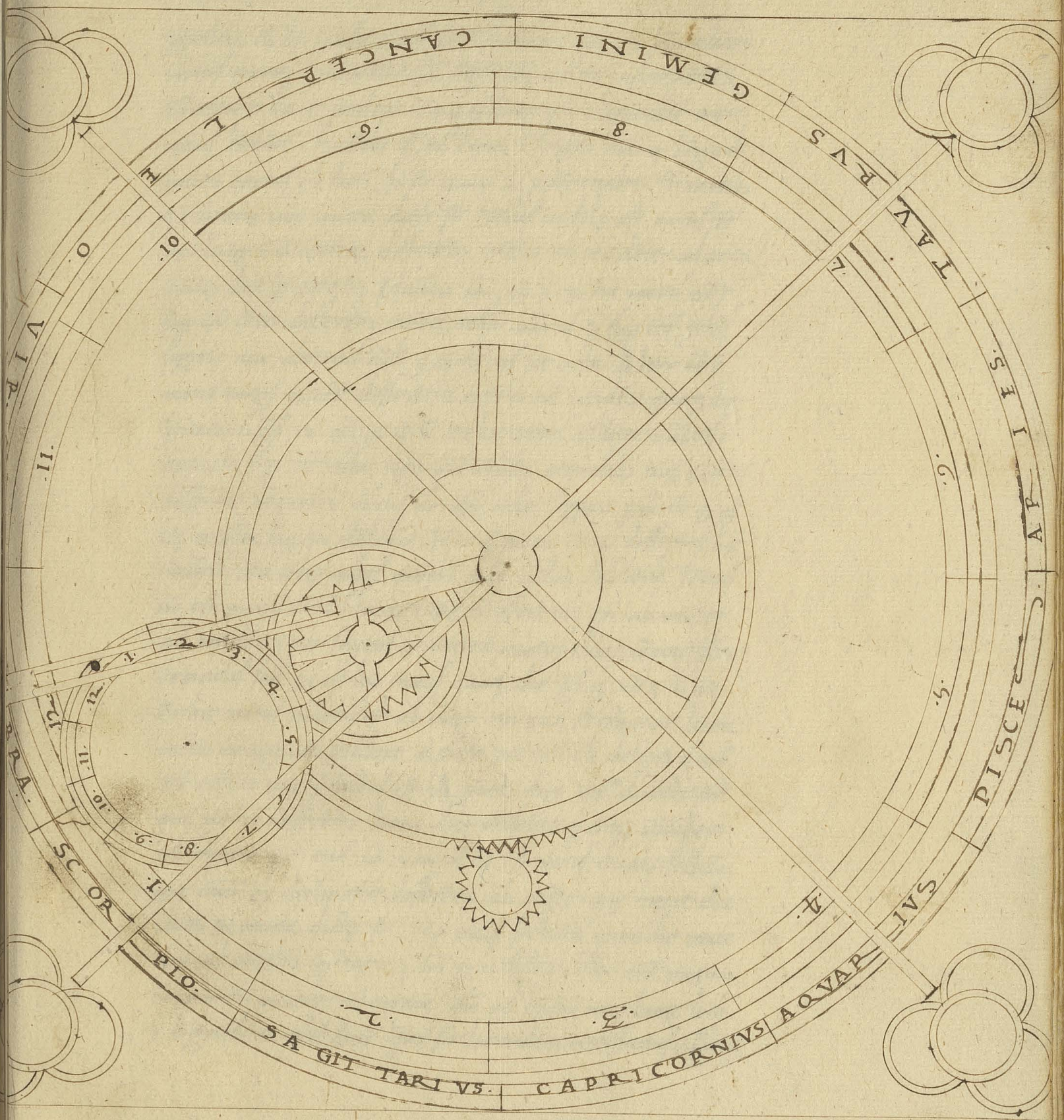
CANCER
GEMINI
TAVRVS
ARIES
PISCES
AQVARIVS
CAPRICORNVS
SAGITTARIVS
SCORPIO
LIBRA
VIRGO
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.

xpedita cū dei laude cōpositor istrumti i quo oēs lōgitudiales motus mcurij denotatur. sa seqr ꝑs ordinē ad cōpositorē istrumēti lunę predere. i quo ꝙsiliter oēs i lōgitudie motus ipius hr̄ebūt. Sciedū ig̃ qd luna i sphęra sua q. lōgitudinales motus phibet here quoꝝ 3. ꝓpōtionales ſt motib; q i mcurio iam antea dicti ſt. Vnus uidelz est motus cēt epi lunę i cīcūferētia defferētis etētici ab occidēte ad orientē quaꝝ die ḡnitate. 13. ḡdus. 10. m̄i. 34. 2. ex hic motus nō ē sup ipo cētro defferētis etētici aeq̄r nūatus. s3 sup cēt̄ orbis signoꝝ aut alterius cīcli q cōcēt̄cus sit orbi. Alter uō ē motus augis ex cēt defferētis etētici ad occidēs quaꝝ die ḡnitate. 11. ḡd. 12. m̄i. ꝙ 18. 2. Et hic motus cōsiliter nūatus ē aequatr sup cēt̄ orbis signoꝝ. qm i tpib; aequalib; augis ꝙ cētrꝙ defferētis aequales arcus de ipo orbe signoꝝ ꝑcūrūt & eq̄les anglos sup ipo deſcribūt. Hoc ḡ motu cētrꝙ defferētis lūę decūrit cīca cētrꝙ orbis quędā ꝑtē cīcli deſcribēdo. Tertius uō est motus cōpōis lunę i ipa cīcūferētia epi ab orietr ad occidēs i pte superiori e cōtrario motus aliorꝝ cōporꝝ ptarꝝ i epiaclis suis: ex est hic motus quaꝝ die ḡd. 13. m̄i 3. 2. 54. Et hic motus nūatus est ab auge epi quā determinat linea recta imaginata ꝓdere á pūcto parui cīcli deſcripti á mō cēt̄ etētici qui ꝑdictus est. A pūcto dico oppto directe cēt̄ ipius etētici defferētis, linea dico trāseūte ꝑ cētrꝙ ipius epi ad superiorē ptē eius. Quartus uō est motus duarꝝ sectionū quę cant̄ ex declinatore defferētis ab aeq̄tr: quę caput draconis & cauda dicte ſt. Hę nāqꝫ sectiones quotidie mutatur ad occidēs ḡnitate. 3. m̄i. ex. 11. ſcoꝝ. Hūc aut motum i ope nostro ponere nō curaui. qm ad inuēdū uerꝝ lunę locū i lōgitudine nihil facit, quis sit latitudini necessarius cōgnoscēdę

Et qa huc motū ex tabularij cū aliis cōsueuerūt dabo mouz ponendi ipum pse i rota sigs illū here uolūt. Ex cōbinatoe at duoz primoz motuū lunę uidelz cēt epi i desserete ad oriēs: & augis ad occidēs: & motu solis i eccētro suo q̄dā sequūtur accidētia. Primo nāq; accidit ut siquo tpe sol & luna mediis motibz sit cōiuncta: puta qd cētz epi lunę soli gūgē: & p tūc sit aux eccētri lunę illis cōiuncta qd semp q̄tū aux recedet a sole ad occidēs tātū de cētz epi recedat ad oriēs: eūt ig semp sol i mō illoz: & cū uni cōiūget necessario cōiūget & alteri: & cū uni opponet necessario oppoet & alteri. Aut g̊ sol eūt i mō illoz p mediū cūsum eius: aut i opposito eius eoz: aut cōiunctus eisdē. Amplius segt qd cētz epi lunę gūgit augi: & p sequēs est i auge eccētri desserens bis i tpe unius mō lunatioīs: uidelz semel i giunctoe solis & lunę media & semel i oppone media. Ex quo segt etiā qd cētz epi lunę bis i mēse lunari totū p cūrit eccētru desserentem semel uidelz a cōiunctoe solis & lunę media usq; ad oppoez eoz media: & semel ab oppoe usq; ad cōiunctioez. Haec accidētia quare accidāt nō curo deducere: qa iā satis ft ab aliis declarata: & nota ee debēt mitto i theorica ptaz ad quā solū ptinęt mri opis itellectus. Qualiter ugit fecerimus instrumētum i quo p dicti lunę motus appareāt, & dicta accidētia cōsegt attēde. Fabricaui pmo tabulā ex auricalco polita ex utraq; latere: ex uno tri papue ad sititudinē aliaz tabularz ex q̄bz phabita instrumēta cōposui: aptauiq; eā i latere casamēti supioris qd iscriptū est Latus lunę: & est .q. a sole uersus dextrā: aptaui aūt sic ut possit ad placitū extrahi & firmari ibidē: ut i aliis factū fuit: posui q; eius politorē superficiē exteriusi: & in hac tabula duxi diametz p medium a sursu deorsū, & iueto cēt⁹ i ipa diamet⁹ descripsi cū

cãno cuiãte maiorẽ cãculũ: q ĩ ipa supficie tabule potuit
cõprehẽdi: ĩfra quẽ descripsi sup eode cẽt° orbẽ signoꝝ cum
suis cãctis: spacijs: diuisioĩbꝫ: lutteris & nũis prenise eo modo
quo ĩ aljs pcedẽtibꝫ rã antea factũ fuit ponẽdo semp ut sup-
dictũ est pncipiũ arietis ĩ latꝰ diametº á pte dextra. & pce-
dẽdo signa nũando & describẽdo ũsus simstrã. Posui ut sup
dicto cẽtº notã .d. & diuisi totũ spaciũ .s. ĩ diametº qd pro-
cedit sup .d. á surſu deorſu. qd est ĩter ĩteriorẽ cãctoꝝ õbis
signoꝝ & ipuꝫ pũctũ .d. ĩ pãtes .90. aequales. degbꝫ supra
pũctũ D. ĩ diº supori accipio ptes .12. & media & ĩ tẽmio
posui .a. & est ipum .a. cẽtꝝ ecctici desſereteſ lũg ſpz doct-
nã campani tpẽ quo est aux ĩ dicta diametº. Deĩde super
cẽtº .d. ꝑ gtitatẽ .d.a. descripsi cãctuꝫ puũ q sit .a.e. & ipe est
cãctus puus quẽ describut cẽtꝝ desſereteſ .s. a. cĩca cẽtꝝ õbis.
Post ño á pũcto .a. ascẽdẽdo ĩ predicta diametº accepi de-
ductiſ .90. ptibꝫ dit ptes .60. & ĩ tẽmio poui notã .b. fuitqꝫ .b.
aux desſereteſ. Descripsi ig sup cẽtº .a. ſpz gtitatẽ quẽ est .a.b.
cãctuꝫ .b.c. tenue ualde: & ipe est cãculus desſereteſ .s. qn aux
est ĩ diº illa. Stẽ á pũcto .b. supius accepi de ptibꝫ supraductis
sex & tẽtiã ptiſ & ĩ tẽmio poui notã .f. fuitqꝫ .f. aux epi lũg
quẽ descripsi sup pũcto .b. ſpz gtitatẽ .b.f. Accepi ig á pũcto
d. qd est cẽtꝝ orbiſ de .90. ptibꝫ diº ptes .78. & ⅔. quare su-
pſut sup .f. ptes .11. usqꝫ ad orbẽ & tẽtiã ptis. qd spaciũ qre
dimiſm apparebit. Deĩde ño sup ipo pũcto .d. qd est cẽtꝝ or-
biſ feci foramẽ rotũdũ & latũ ĩ quo possit ĩgredi una axis
satiſ spissa: & sup pũcto .a. descripsi cãctuꝫ parũ tãtaẽ gtita-
tis qd ĩcludatur ĩtrã cãcuferetiã eius foramẽ praedictuꝫ
& excedat cãcuferetia huius cãcti aligtulũ ultra foramẽ
ſpz gtitatẽ ig huius cãcti fabricabo unã tabellã grossã ad gꝫ-
titatẽ tenuiſ costẽ cultelli ĩ qua tuemiã pũctũ .a. qd ẽ eius

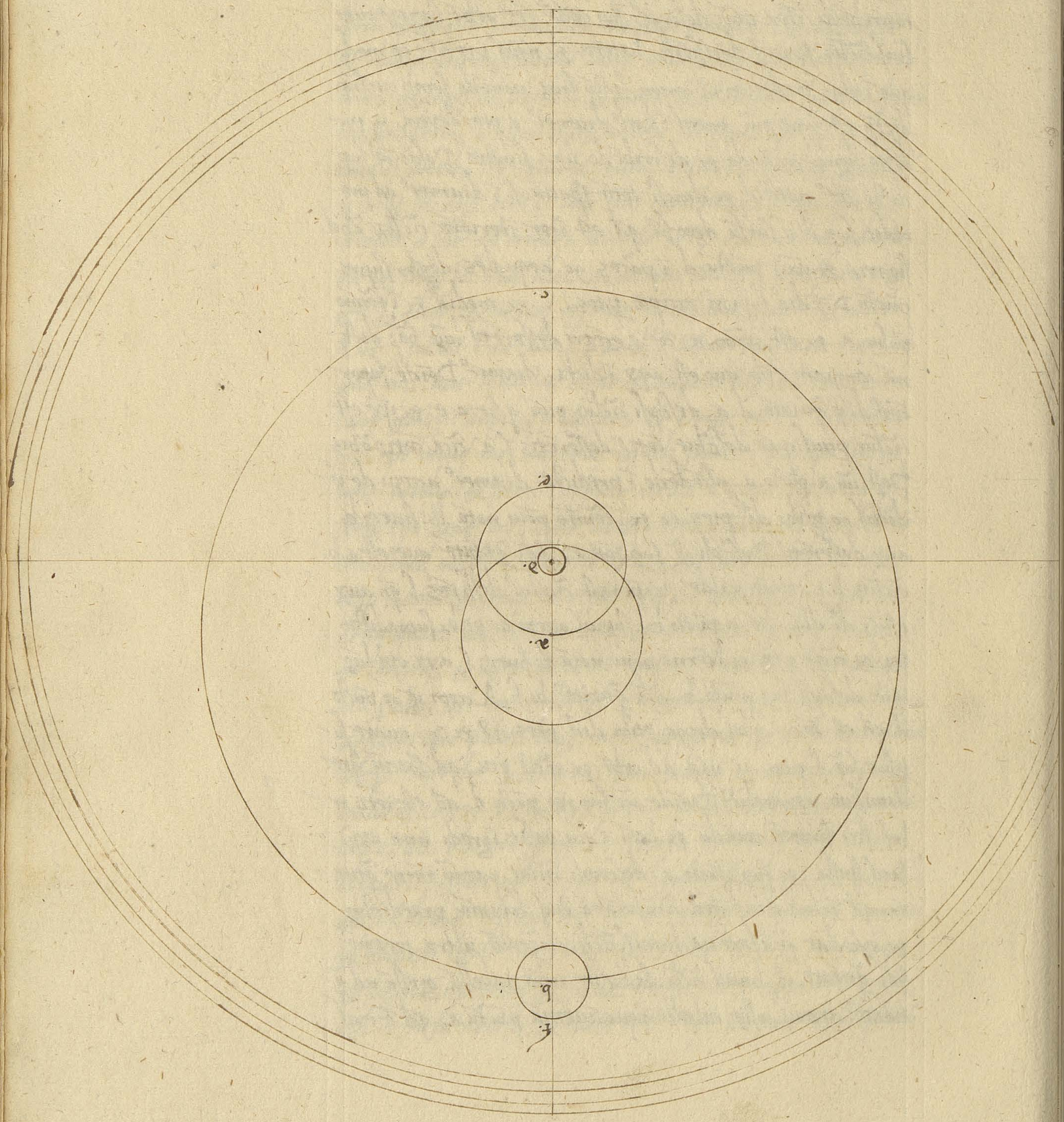
c.
d.
a.
b.
e.

cētrū. & puctū d. & facta foramē ibi ꝑsitez ei qđ feci ī tabla
ſtrumti. ita ut pōta hac tabula ſup deſcꝑpto ſpacio ī tabla
inſtrumti gtūrāt duo foramina. & ſtabit iſta tabla loco cēt'
deſſerētis. cuius diſpoſitio talis ſuit qualē ꝑſez figurella
demōſtrat quā uoco tabulā cēt' deſſerētis. reliqua uō que
ꝑſcꝑpta ſt pōt praſcꝑpta declarare deſcꝑptio. Hoc facto fa-
bricau aliā tabellā cuius diameter ſit duplus ad lineā
a.d. quā feci terminorē praedicta. & poſui ī cēt' ei' d. feciq
ſup.d. foramē ſic fuerūt alia prędicta foramina. Huic at
tabellę ꝑſollidaui .4. brachia ī mōuz crucis lōga ſēz gtita-
tē quā poſtea uidebis qbꝫ brachijſ gtinuabr rota motus
cēt' epi' dequa ītra ducet. Hāc aute feci poluta ualdē
& aequalē ex utroq latere cuius imaginē ꝑci
ex iſta figura potes. & hāc uoco tabulā motus cē-
epi' cuius rotatio ēit ſup cēt' orbis. Demū uō fabricaui
armillā ſeu anulū unū illuius ſpſsitudinis cuius eſt ta-
bula cētri deſſerētis tātę gtitatis qđ cadat ꝑpe ex
illā tabulā & poſſit liberē eidē cīcūduci ad herēdo
ei uta ſcilicꝫ ut cōcaua ſupficies armillę ſit ſic cōue
xa tabulę. Cui armillę ꝑſolli daui unā regulā eiuſdez
ſpſsitudinis & cum ea: latā ad gtitatē latitudinis u-
nius pui digiti: duxiq ꝑ mediū huius regulę lineam
tam ꝑtingētem ad cētrū armillę ꝑducta: quę
erit ꝑcedens a cēt' deſſerētis. Feci aūt hāc re
gulā tātę
logitudinis gta eſt lia quę eſt ab ītcriori cīcto orbis ſigū
uſqz ad.a. & hāc regulā uoco regulaz deſſerētis. Pōta utaqz
tabula cēt' deſſerētis ſup dorſo ītrumēti: ita ut foramī-
na.d. ambo cōcurrāt: & cōcurrat. a. tabulę cū.a. ītrum-
ti: pōi ducta tabulā cīca regulā ꝑducta: & ī linea regulę
a ꝑucta.a. accepi lineā.a.b. & ibi ī regula ī tēmino pōui.b.

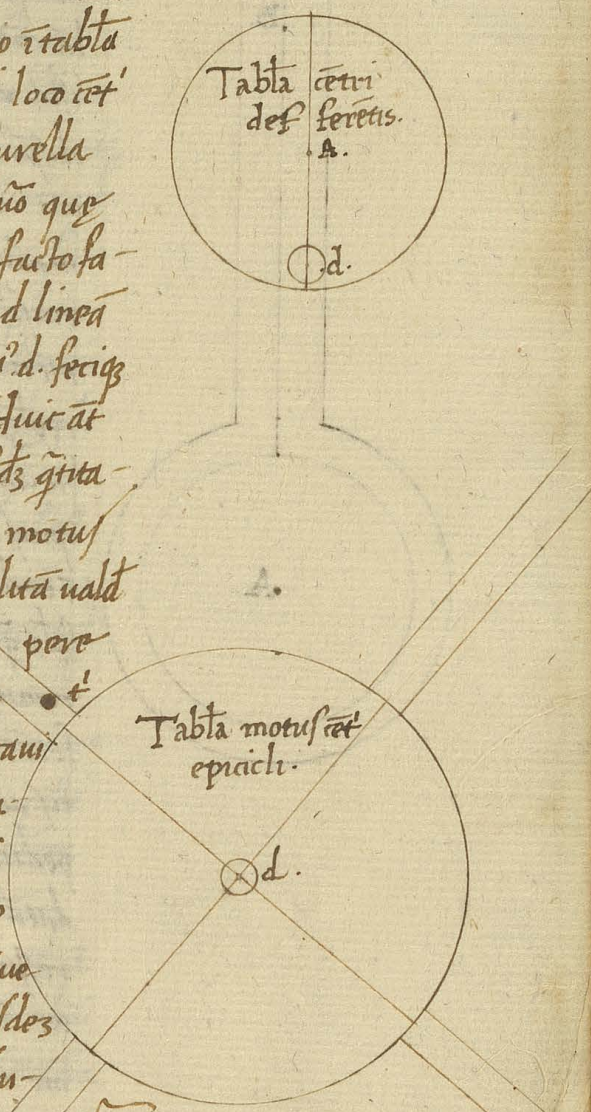

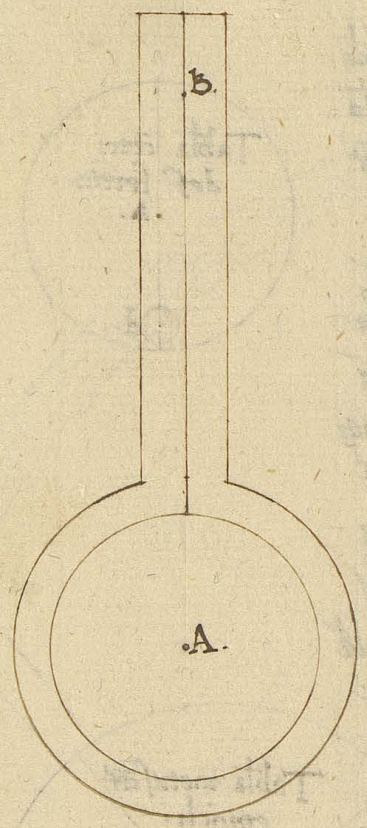


fuitq; b. locus cēt epi lunę. q. pūctus ducta regula cīca tabu
lā cēt recte describet cīctus. b. c. q est defferēs stabutque
ista regula loco defferetis. ꝙ ut i aliis factū est cui⁹ fuit talis
dispo. Feci aūt i pūcto. b. ducte regle foramē i quo sta
tui clauū hīntem caput latū ad hāc sititudinē ⊏ fir
mauiq; eū i ducto foramine regle sollidādo, ita ut caput
eius latū stet a parte regle que est ūsus superficie istru
mēti. & fuit illius claui caput tāto spacio distās a superficie
regle q̄ta est spissitu⁹ brachioꝝ tabule motus cēt epicicli
ī uno itaq; ductoꝝ brachioꝝ tabule motus cēt epi a cēt
ipius accepi lineā aequalē linee. d. b. & feci ibi notā, & ite
ī eodē accepi lineā aequalē lineę. d. c. & pōui ibi notā. &
sdz q̄titatē spacij qđ est iter duas notas feci i ducto brachio
rimulā lōgā i qua posset itrare clauus pducti regulae defe
feretis. & ascēdere & descēdere sic expedit dū cētuꝝ defferē
tis accedit aut recedit respectu cēt orbis. Q uibꝰ ōibꝰ ex
peditis feci i foramine. d. tabule cēt defferetis unā axē solli
datā cū ducta tabula eminēte tm modo i superficie eius que
respicit dorsū istrumēti, & ab alia superficie elimaui totā
ut cēt poluta et plana. Q uo facto si pōui dictā axē p fora
mē tabule motus cēt & ite p foramē tabule istrumti. &
tūc cīca tabulā cēt defferētis pōui armillā regle defferē
tis. & clauū ducte regule i rimula brachij tabule mot⁹
cēt epi ducta tabla motus cēt epi cīca axē prēducta seu
cētuꝝ orbis ūsus ories ducebat seū regulam defferetis. ipa
tm mota cīca cētuꝝ defferētis & ascēdēte & descēdēte clauo
p supradictā rimulā. & hic ēit motus cēt epi i circumferētia
defferētis sup cēt orbis signoꝝ aequatr mūatus. Vt āt tabla
motus cēt epi ducat ad ories q̄titate sua debeꝝ. ui delicet
quaoꝝ die q̄d. 13. mī. 10. ꝛ. 34. sic feci. Fabricaui rota cuius

semidiameter fuit .19. pãtes lineę quę est a.d. usq; ad iterio
rẽ cẽctoꝝ orbis sigꝝ diuisae i ptes. 17. ex tãto plus q̃to sit me-
dietas pfũditatis suoꝝ dẽctoꝝ: quã feci tenuẽ sic tabla mo
tus cẽt epi: ex hãc diuisi ex dẽtaui ad .164. dẽtes firmauiq;
hãc rotã cũ brachijs seu radijs tabulę motus cẽt epi: vta ut
cẽtꝝ cẽctatioꝝ eius sit penitus pũctũ .d. Ista itaq; rota simo-
ueat̃ quaq; die ũsus oriẽs q̃titate .6. dẽctoꝝ suoꝝ pficiet
motũ cẽt epi, ducẽdo regulã defferẽtis ex cẽtꝝ epi ad oriẽs
q̃q; dur q̃d .13. m̃. 10. ꝛ. 35. Q d sic patex Iste motus multipli-
catus p. 27. ascẽdit ad q̃d .345. m̃. 45. ꝛ. 46. ut facile ex
tabula medij motus lunę potes accipe ex i. 8. horis q̃d est
tempus tẽtię partis diei ascẽdit hic motus ad q̃d .4. m̃ .23.
ꝑ. 32. ut ex tabla ipa medij motus i horis accipe potes: qd
totũ agregatũ est q̃ .360. m̃. 9. ꝛ. 18. quare i .27. dieb; ex .8.
horis tãtũ dẽ mouebit cẽtꝝ epi: pone ig̃ rotã .164. dẽtũ mo
ueri oi die p. 6. dẽtes: mouebitur tota p. 27. dies: ex resta-
bũt .2. dẽtes, nã sexies .27. ualẽ .162. ex hi duo dẽtes
respõdẽt tẽtię pti diei. Perficiet̃ ergo motus iste i .27.
dieb; ex horis .8. ex eũt defectus i oi reuolutiõe m̃. 9. ꝛ. 18.
q cõriget̃ ut .3°. tractatu demostraturus sũ. Cũ q̃ feci hãc
pducta rotã moueri ad oriẽs quaq; die p dẽtes .6. sũ i fra
docebo Iam facta fuert ea q̃s hẽtur primus de lunę moti-
bꝫ ãnduchs: qui est motus cẽt epi i cẽcũfferẽtia defferẽtis.
Fabricaui igit̃ unũ inzegnoñ: cuius semidiameter sit una
de .17. ptibꝫ ãnduchs lineę .d. usq; ad orbẽ: ex tãto plus q̃ta
est medietas pfũditatis dẽctoꝝ rotae .164. dẽtũ: ex huic
izegnoñ feci dẽtes .12. q recte fuert eius q̃titatis cuius ft
dẽtes praeductae rotę ut ex ppõnõe sciri pot. Statui igit̃
istũ inzegnoñ ppe ducta rotã sup dia. .d. c. ita ut dẽtes eî
iserent̃ dẽtibꝫ rotę: ex cecidit tũc cẽtꝝ eius recte itimº

15ᵉ ptis dicte diaᵗ diuisi i. 17. feci ig foramē i ducto loco i tabula
istrumēti ex pducto i zegnom feci axē, que firmata cū pducto i
zegnone & penetrās p ductū foramē trāseat ad postremā ptē
istrumēti. Huic utaq; i zegnonē uoco. A. cuius fuit talis fo-
ma. ad cuius motū usus occidēs p medietatē ipius
oim die rotabit pducta rota ad orīes p dietes. 6.
qd fiet ut infra docebitur. His aut anductis oibs sic dispoi-
tis ut scīptū est stetit dispō istrumti sic mostrat seqs dscriptio. ∴ pns

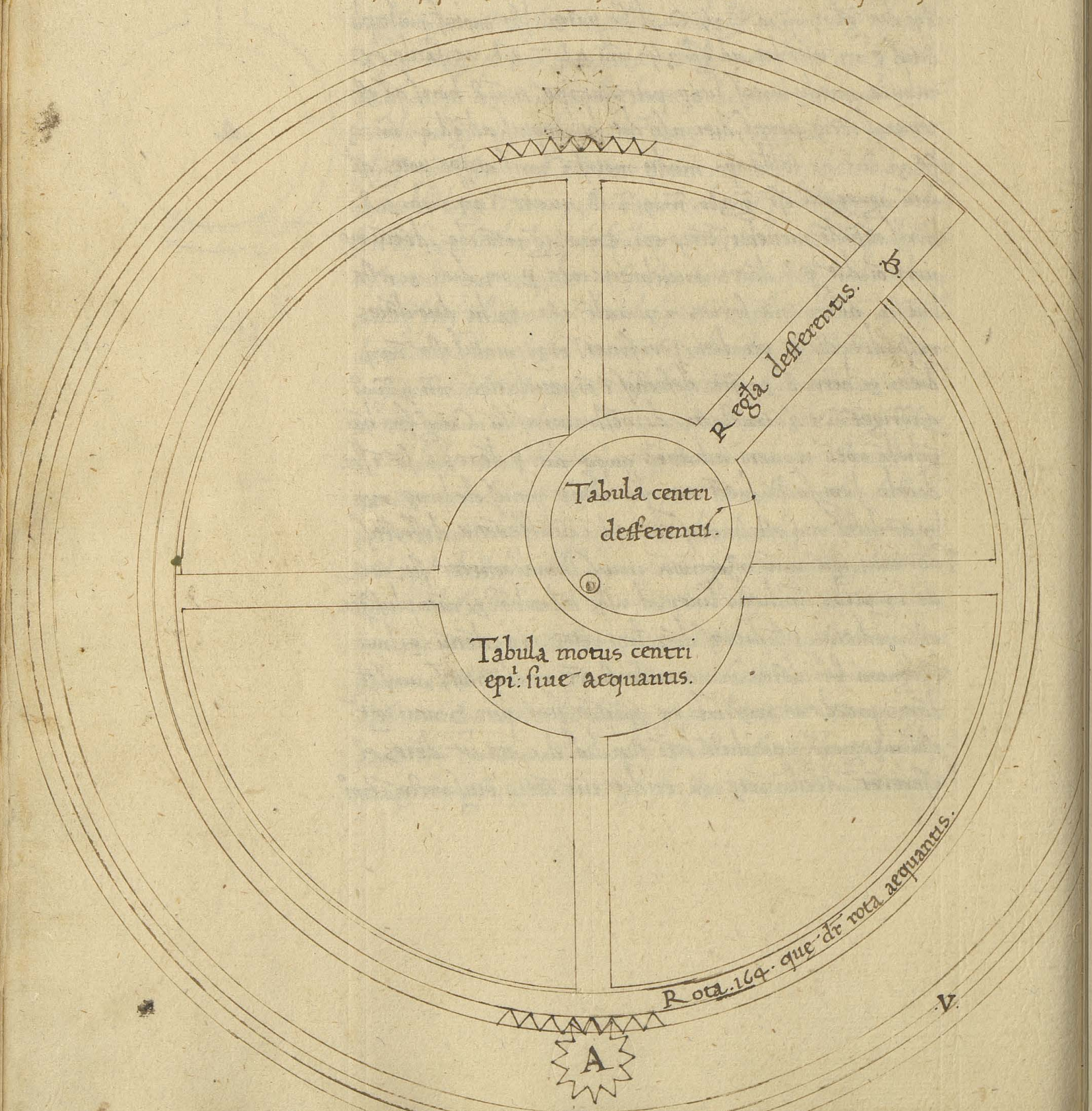

Iamq; cõpositis pfecte & ordinatis pscriptis ordinaui unã tabellã rotũdã & spissaz cũ .4or. brachijs ĩ modũ crucis dispositis: ĩ cui cẽtº facto foramine quadrato aptaui eãdẽ cĩca extremitatẽ axis tablẽ cẽt defferẽtis: q axis trasit p foramẽ .d. tablẽ ĩ stũmẽti: sic aptaui dico quadrãdo illud de dicta axe qd emineꝫ retrõ a pte posteriori ĩstrumẽti: ut ingrederet ĩ foramine dictẽ tabellã stricte & ibi cũ cuilla firmet: & possit ĩde trahi ad libitũ qñ cũ factũ fuit stetit tabla cẽt defferẽtis sup dorso exteriori ĩstrumti & hec tabla cũ brachijs stetit a pte post: ita ut ipa revoluta ũsus occidẽs voluat tabla cẽtri defferẽtis & cũvit cẽtꝫ defferẽtis descẽdo cĩca cẽtꝫ mũdi pcũ ictuz ad cuius motũ & aux ipa movebit.

Deinde fabricaui unã rotã cuius semidiº fuit .16. de ptibz .17. diametri sup diuisi: & tato plus qtũ est medietas pfectissimi denticloꝝ fuit ꝯcauitas huius rotẽ minor ĩteriori cũctoꝝ orbis tm pcunã de ptibz andictis: quã rotã diuisi & detaui ad .257. denticlos & hãc fimaui ĩ brachijs tablẽ modicẽ ita ut cẽtꝫ huius rotẽ sit recte axis .d. pdictus & voluat cũctavit sup eo. fruitꝫ huius rotẽ cũ sua tabla & brachijs

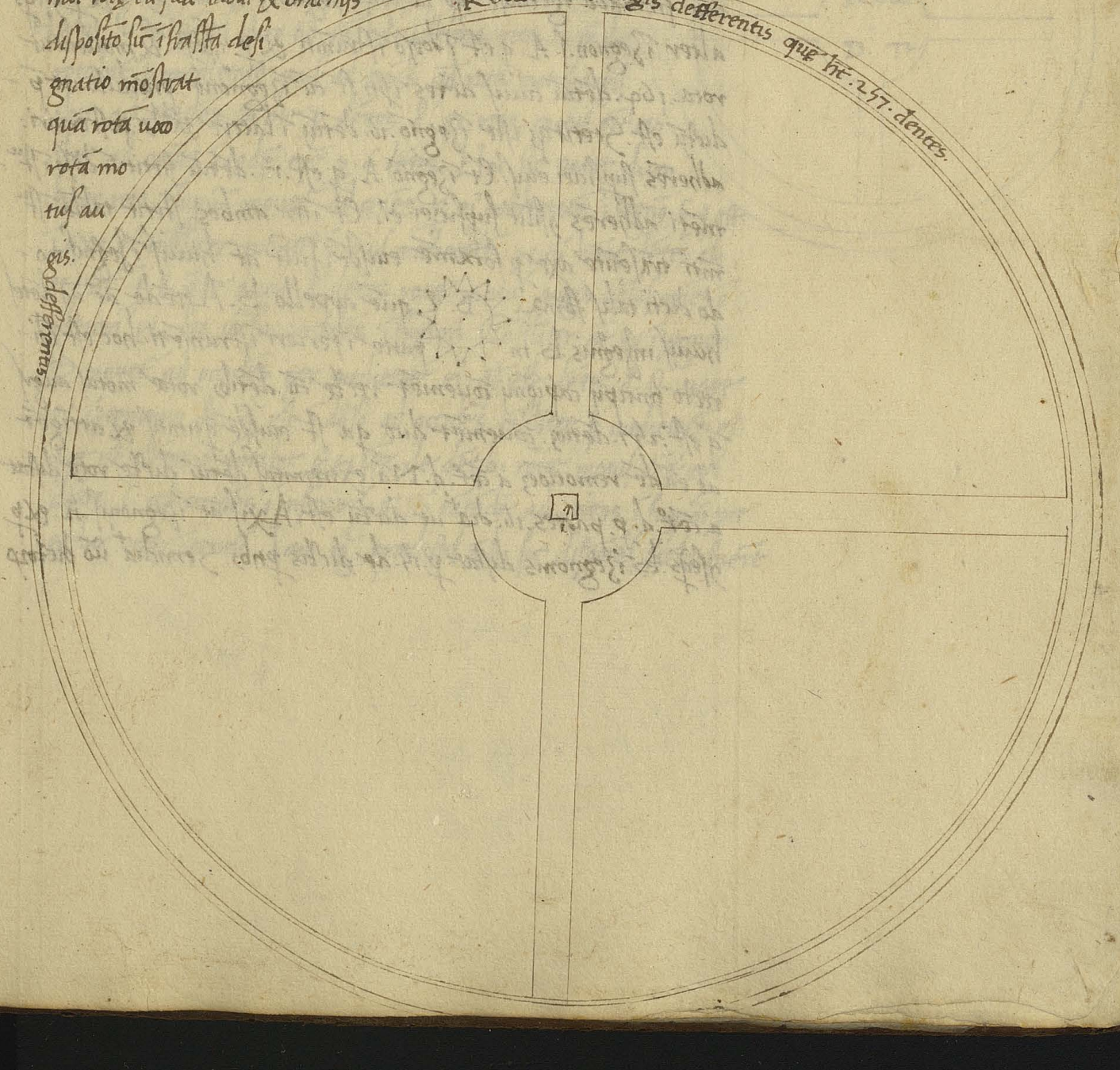


dispositis sic ĩstructa desi
gnatio mõstrat
quã rota uoco
rotã mo
tus au
gis.

Cuius rotae si detes .8. quotidie apponat ad occides mouebit cetp
defferetis. & p cosequs aux defferetis ad occides gtr sua. q scripta e
pus uidz g. 11. m. 12. s. id. hic naqz motus i dieb. 32. crescit ad.
g. 358. m. 33. s. 36. & 1. 3. horis qd est spacii .8. pris dici e hic
motl g. 1. m. 24. s. 2. 3. 14. qd aggregatu pmo facit g. 349. m. 57.
s. 38. & 3. 14. qd defficit ab integra circulatoe uidz a .360. g. p m. 2.
s. 21. 3. 46. Porro ig qd rota motus augis q hr deciclos 247
oi die roter p decielos .8. ad occides i 32. diebz tota rotabit pt
unu detes: na octies 32. ualet 256. Cui deti respdeo .8a. ps dici
.1. horis .3. si g fecero ipaz quaqz die sic moueri p .8. detes ad ories
hebo ptez de motibz lune. s. motu augis defferetis & cet ei: cu mo
dico defectu: que i 3. tractatu docebo corigere. Vt at hec rota
aqz die moueat ad occides p detes .8. & rota motus epi ad
ories p .6. detes sic dispoui. In axe izegnonis .A. q penetrat a pte
posteriori instrumeti ut pscriptu est aptaui unu aliu izegne illi
pemtus gritatis cuius est ille .A. s. hntez decielos .16. Aptaui dico
tali firmado igeniose qd ad ipius rotatoez roter axis: & p g scas
alter izegnon. s. A. q est i dorso instrumti: & p g scas & moueatur
rota .164. detiu cuius detes ibi ft cu izegnone preducto: ut p
ductu est. Steritqz iste izegno .16. detiu i latere table posteriori:
adheres supficiei eius. Et izegno .A. q est .12. detiu sterit i dorso inst-
meti adheres g stilit supficiei ei. Et iter ambos sterit tabla inst
meti trascute axe p foramen eusde. Fuit at huius izegnis mo
do ducti talis forma.

que appello .b. A tre de at ad dete
huius insegnis .b. in parte iferiori instrumeti hoc est i di-
recto pncipij capconij conuenier recte cu detib; rote motus augis
q est .247. detiz: conuenier dico qa st eusde gritatis. & attiget
ad eade remotioez a cet. d. Na extremitas detiu ducte rote distat
a cet. d. p pa. tes .16. dia ut ductu est. Axis at izegnonis .A. & p
g scas .b. izegnonis distat p .14. de ductis pnbz. Semidia uo ductop

izegonu est una de ꝓductis ptib⁹ quare ipoꝝ ĩcusterctia accedit
ad ptes .16. ꝓductaꝝ couenerit ig hui dctes ita ut unu ex eisdem
izegonis possit ambo iseri: & ab eo moueri sic suo nro i mcanico
factu fuit. Fabricaui ig post unu izegonc ualde spissu: ita
ut possit ei⁹ spissitudo capc dctes uiusq; ꝓductaꝝ rote uidelicet
ex izegnis .b. & ipius seci tata ĩclatois qnte est .b. & diuisi &
detaui eisdem ad dctes .16. sic .b. & istu izegne uoco .C. cuius
figura est sic izegnis .b. feciq; eide axe aligto loga & aptaui
ipz ppe supficie tablc istrumti a pte post issis dctib⁹ ei⁹ dc
ctib⁹ rote & izegnis ꝓductoꝝ: feciq; foramc ibi i tabla i quo i
gredtur axis cuius extremitas. In alia at extremitate axis hui
firmaui rota cuius semidt fuit sex dctib⁹ semidt orbis diui
si i .17. & hac rota diuisi & detaui ad dctes .72. cuius talis
fuit dispositio sic pot doce pns figura. & ista uoco rotam
.D. Hac rota cu suo izegone & axe aptaui i loco ꝓducto
ut possit ĩclari & uolui sup polos suos ibide. Cuius
aptatois igeniu no scribo qa reliquo igenio facienti.

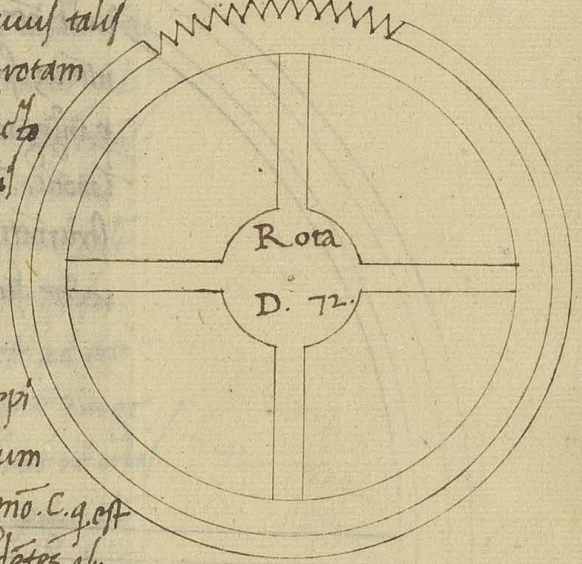


Hussq; sic dispositis dico qd du hec ultima rota .d. oi duc
rotabit p medietate cuius ad ories qd rota motus augis
ibit ad occides oi duc p dctes .8. & rota motus cet epi
ibit ad ories i eode tpe p .6. dctes. Hoc sic patet dum
haec rota isupioi mouet ad ories p ei⁹ medietate izegno .C. q est
i axe ei⁹ cosstiter mouet p eius medietate: & cu heat dctes .16.
mouet p .8. qre duxit .8. dctes rote motus augis uersus ories i
iferiori & ideo uersus occides isupiori. Cosstiter at & izegnon
.B. mouet ad occides per medietate ei⁹ qd est dctes .8. Quare
& izegonus .A. q est i dorso ad occides cosstiter p medietate ei⁹
que est dctes .6. rotabit q & ipe de dctib⁹ rota motus cet epi
dctes .6. ad occides i inferiori: & io tatude ad oriens i supioi pte
& hoc erat itentu. Iam ig predictis oib⁹ sic dispositis facta fuert

ea qbꝫ duo de ꝓpoſitꝰ lūę motibꝫ heant̄ uidꝫ motuſ augꝰ ad occidēs
& motꝰ cēt epi lūę ad oriēs q eſt meduſ lūę motuſ. Q uę me
dia motū ut nūare poſſis & ſcire gtinue q̄tus ſit feri unam
regulellā paruā q̄ ad iſtar almuri / qđ eſt i rete aſtrolabij: cui
fuit talis forma. Medius motūs. C. H āc regulellā ſeu
almuri firmaui ſup ſuperfic̄ R otæ motus cēt epi i directo
brachij oppoſiti ꝑncto. B. qđ eſt cētꝝ epi. Iſta g̃ regulella dabit
locū nadir cēt epi: & exteſa ſup orbē ſignorꝫ ōndet cōtinue
gradū oppoſitꝰ centꝝ epi. pp qđ oppoſitus g̃dus cēt locus lunę
ſuꝰ medij eius cūſuꝰ. N o potui āt ponere hāc regulellā exacte
cēt epi pp regulā deffectꝰ & alias ex rectas: q̄s ibi ee oportebit
ut fiet ex ſeq̄ntibꝫ manifeſtū. A ttende āt qđ iſta regulella
uult ee talr aptata ſupra dicta rotæ ſuperfic̄ ut nullus impedi
mentus faciat dentibꝫ ei. imo ſtet tātus elcuata ut rota ipa ducta
p ingenone. A. iſta regulella egreꝫ ſup. a. & nihil faciat t̄batois
i motu. Tuc āt q̄n oīa bn fuerꝫ diſpoſita ſtetit pars poſterior i
ſtrumēti ubi fuerꝫ rota motuſ augis. i zegones. B. & c. & rota d. recte
recte ſic ꝑſens denotat figuratio.

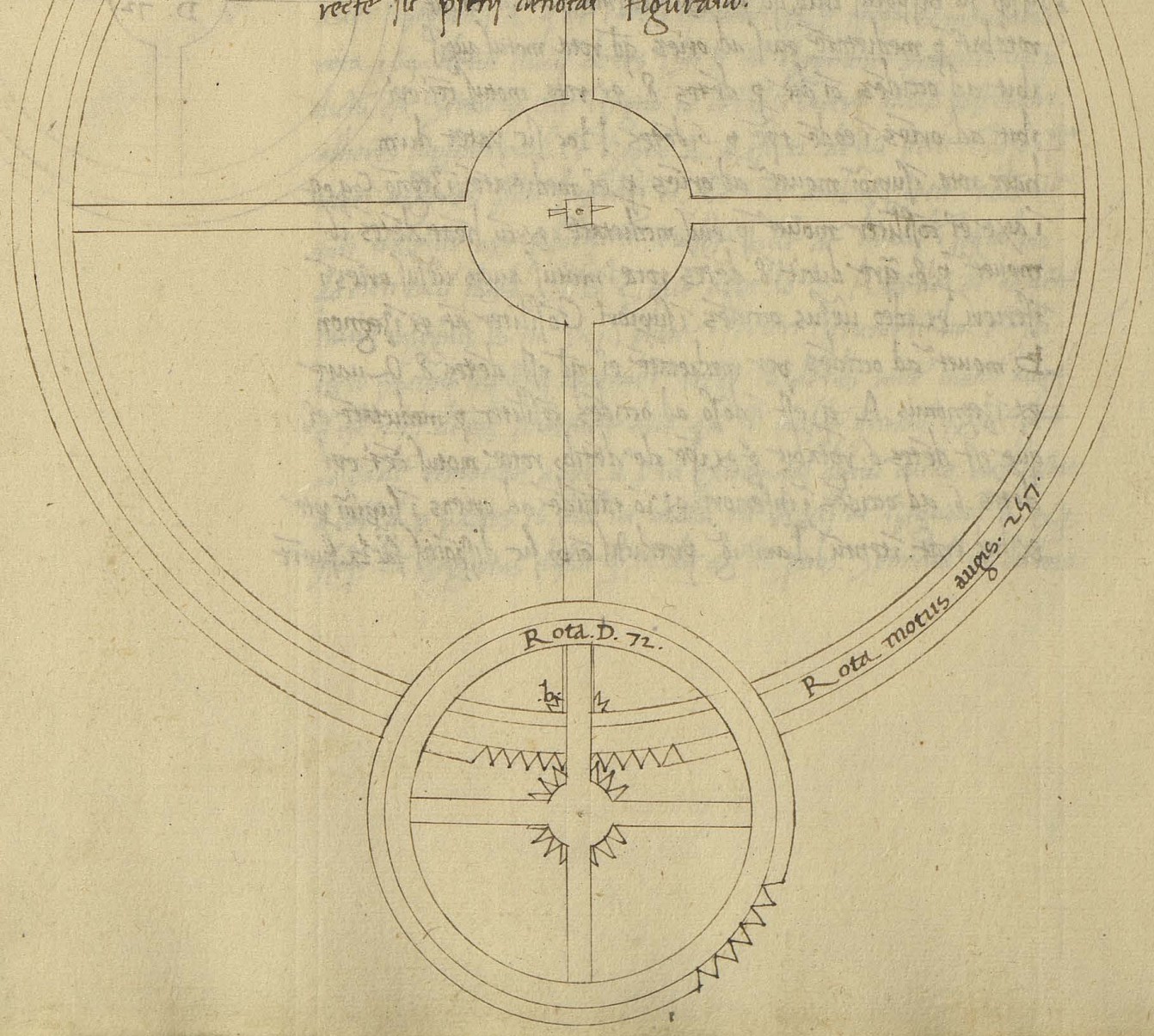

Cosequẽs est ãt ad ꝓpletu ꝓpoita ut ea doceã cõponere qb⁹ teãus motus lũg ꝓpoitus hẽat q est motus cõpois lũg i circuferẽtia epi. quaq; die .g. 13. m. 3. ẽ. 59. ad occidẽs ut ãna dictu est Cui⁹ mot⁹ stolis est imaginatio & io laboriosa & artificiosa ualde ꝓpono qb⁹ motus iste ꝓcedat. Ideo igemose lector si hẽs igenũ & ꝓsuditate imaginatoꝝ expedit ut totũ solẽter apponas cũ assiduo cogitatu & uidere poteris rẽ pulchrã & difficilẽ: & ad effectum opis pulchẽrime deducẽtes. Cosidera uaq; ꝓmo qm huc mot⁹ nõ ẽ aequalis respectu cẽt defferẽtis sic nec i uenere & m̃curio, nec & aequalis ẽ respectu cẽt aeq̃is, q est cẽtꝝ orbis sup⁹ q i luna sic fuit equalis i mercũo respectu cẽt sui aeq̃is. sz ẽ hic motus aeq̃lis rẽ cẽt sui pũcti tãtũ distãtis á cẽt⁹ sui orbis expte oppoitoꝝ augis defferẽtis i ipa diãt⁹ que trasit ꝓ augẽ & opponẽs eius: q̃tũ distat cẽtꝝ defferẽtis á cẽt⁹ orbis: q quidẽ pũctus cõtẽ uariatur & mutat ad oriẽs sic cẽtꝝ defferẽtis mutat grẽ ad occidẽs cũ auge defferẽtis. Nõ potuit ig̃ hic motus ordiari sic i uenere: nec & sic i m̃cũo factu fuit: nec potuit & iuestigari aliqua uia ꝓ quã cẽtitudinaliter cẽtꝝ epi lũg ꝓcedat sic i m̃cũo factu fuit qm nulla est: q̃uis. 11. auge defferẽtis m̃ moueat qa tñ motus eius equalis est ad occidẽs cũ motu cẽt epi ad a. oriẽs igitur qd sẽp cẽtꝝ epi ẽ i auge i eadẽ ptẽ orbis & sẽtr i oppõe eidẽ & io eadẽ uia obsuat rẽ orbis. In lũa ũo qa motus augis & motus cẽt epi sũt aequales igitur atr ut clarũ est: á q̃ ꝑp nulla talis potuit hẽri. Istu ig̃ motũ mirabilẽ & difficilis ꝓpoitois sic post m̃tas ꝓsideratões sic i segnib⁹ est mõstrãdu. Descripsi sup punctu .A. seosu ãctuz defferẽtes .B. c. duxiq; diam⁹ b. a. c. accepiq; ab. a. ũsus .c. lineaq; a. d. pz modũ q antea õnsus ẽ fuitq; .d. cẽtꝝ orbis sup quo descripsi punctũ ãctuz pz q̃itate que est a. d. que describit punctus ãca .d. motu augis, & ubi secat hic ãctus diam⁹ d. c. ponã .e. fuitq; punctus .e. ille respectu cuius nũat motus epi ẽtr: & á quo linea recta procedes ꝓ cẽtꝝ epi ad superiorẽ ptẽ ei⁹ dat

media ipi auge. Diuisi at medietate sinistra huius pui circuli i.q. ptes equales: duxiqz lineas rectas sup.d.qz puncta hanc diuisionis usqz ad circumferentia hanc diuisionem ipi defferentis. Iste itaqz linee qm causat equales angulos sup.d. centr orbis dat diuisiones defferentis quas centr epi ptransit i tribus equalibus. qm mouet aeqliter sup ipo centro orbis. Posui igr i terminis hanc lineam ubi secat circumferentia defferentis exptr sinistra notas f.g.h. Sigto itaqz tpe currit centr epi de.b. i.f. i tanto de currit de.f. in.g. et de.g. i.h. et de h. in.c. Deide duxi lineas a punctis ptactas sectionis ad.e. q fuerit f.e. g.e. h.e. Quae li. st illae q denotat media auge epi: qn fuerit eius centr i pdictis punctis: a qua auge media motus eius aeqliter manat ut pceptu est. Q.d sic itelligo. Pone exempli gra qd ab auge centri usqz ad oppone ei reuoluat medietas epi ita uidz qd illud qd erat inoppor augis epi. du ei centr fuit i auge defferentis illud idem sit i auge epi qn centr epi peruenit ad oppm augis defferentis. Tunc dico qd du centr epi recedes de puncto.b. seu auge defferentis puenit ad.f. qd punctus ille epi q erat i proprio motus i oppe augis recessit a li.f.e. usus orientis. i. usus sinistra p quanta parte medietatis epi q est ab oppe augis ad augem et du peruenerit i.g. recesserit idem punctus a li g.e. p duas de dictis partibus et du fuit i puncto.h. recesserit p tres et du i puncto.c. p.q. et sic itelligendu e ipm moueri aeqliter respectu puncti.e. Si itaqz imaginemur lineam q dirigat a centro epi ad punctum.e.

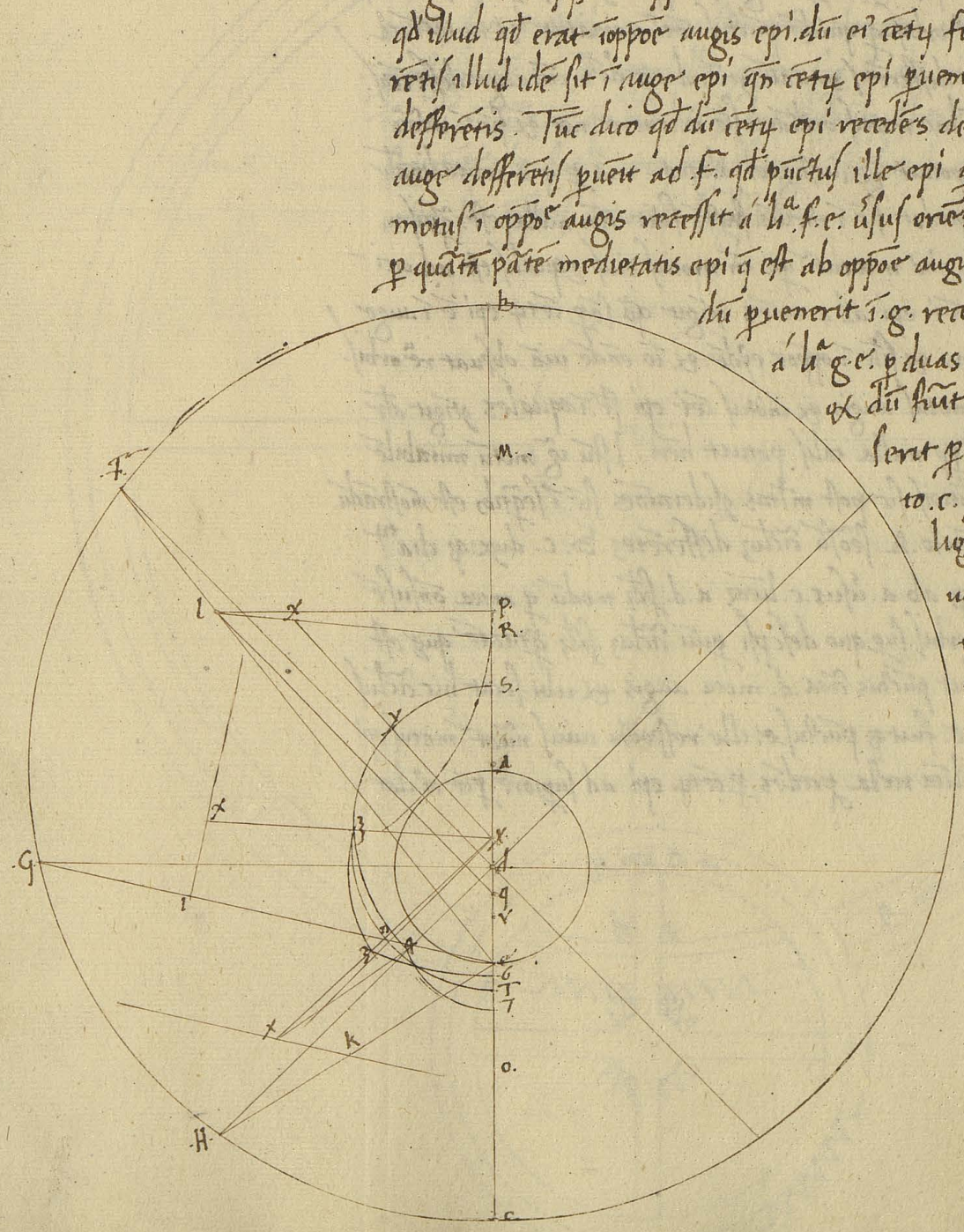

cōtinue moueri simt cu cēt epi: & i ipa lā ēc cētu rote: q æqlr mouat
sup ipo cēt ad oriēz, ista rota optime possz epiciclz mouere æqlr
cōtinue respectu pūcti. e. & hoc facere sic fōci deo ducēte mostrā.
Luēaz. b. a. q est sēidt defferētis diuisi i. 3. ptes æqles. q fuert. b.
m. m. p. p. a. Deide accepi de lā f. e. expte f. ptē æqlē lī. b. m.
& i tēmio pōui. l. & de lā. g. e. gsitez ptē accepi ex pte. g. & i tēmio
pōui. 1. Et de lā. h. e. gsitez & i tēmio pōui. K. Et de lā. e. c. gsitr
accepi ex pte. c. & i tēmio pōui. o. Hec ducta pūcta st illa p quę
uolo trasire cētu rote: quā uolo facē: qđ cētu i seqlr motu cēt epi
et sit sēp i ipa recta lā q procdit a cēt epi ad pūctū. e. & respectu
ductu lī. eqlr moueat: cui qđē rote motus cābit ā duab, tablis
ąq una firmata ēit i tabla cēt ecētrici defferētis. & alia ducē
p luēaz supducta trasēutez a cēt epi ad pūctū. e. Cui tablę motus
ēit sup axe q ducēt p pūcta. m. l. i. k. o. sic si sbtr adūtas itelligē
poteris ex ducēdis. Hanc at tablaꝝ fōma & q̄lutas tali uestigabr
i gemio. a pūcto. l. q est i lā. f. e. duc recta linea aeq distatē lī. f. d.
q secet diametu a. c. i pūcto. q. Deide ab eodē pūcto. l. duc hēam
ppēdictarē sup diatu a. b. q cadet i pūcto. p. Demū pone pedē cōmi
fixū i. L & extēde mobilez ad. p. & sēt q̄titatē. L. p. descībe pōnōz
cōcti a. p. usq ad lās. L. e. & sēt q̄titatē pōnōz ducte cōcurētie
cōcti q cadit itē lineas. l. e. & l. q. accipe ptē aequalē de ducta cōcu-
rētia ppe. p. ubiq pone. R. deide ptima p. luēaz recta. R. cū. l.
q secet diatu. b. a. i ipo. R. & ab ipo pūcto. R. sera de lā. r. c. luēaz
aeqlē lī. L. R. & i tēmio pone. V. Postea diuide luāz. M. V. p eqlia
i pūcto. s. & luāz. V. o. p aequlia gsitē i pūcto. T. et luēaz. s. r. divi-
de p equalia i pūcto. x. Deide a pūcto. l. de lia. l. r. accipe ptē eqlē
lī. x. v. et i tēmio pone utq. x. cōtinuaq duo. x. p luāz rectā quam
diuide p mediū i pūcto. y. postea Erigr sup. 1. qđ est i lā. g. e. luāz
orthogonalr sup ducta lā. g. e. de qua lā ab ipo pūcto. 1. supius accipe
ptē aequalē lī. x. v. et i tēmio talis ptis utq pōe. x. & cōtinua illa duo

x. plicaz recta cadẽte ite ea qua diuide p mediu i pucto .z. Deide
sdz doctrna ppositos q. eucl. iueras cetu eqdistas tb, pucts q ſt
s.y.z. qd cetu eſt ppe x. expte dextra. duc g° sup dicto cetro
circuferetia s.y.z. Post hec uo sup cet°. k. qd est i li^a. h.e. erige li^az
recta ad agluz q fit medietas recti usus .h. & de ducta li^a sup pcto
k. accipe pte aequale li^e x.v. & ibi itemno pone ut ep. x. eit utraz
p pducta angtus x.k.h. mediatas agli recti & p oseqs agtus 8^e pns
recti. Continua utraz duo x.p li^as recta qua seca i duas medietates
i pucto n. deide sdz doctrnaz supducta iueras cetu tb, pucts q ſt
z.n.t. Postea a pucto x. qd est i li^a x.k. duc recta li^as eqdistate
li^e h.k.e secatez circuferetia z.n.t. Postea a pucto x qd est i li^a
x.k. duc recta li^as eqdistatez li^e h.k.e. secatez circuferetia z.n.t.
Attende at qd ang° que ista li^a gtinet cu li^a x k sup x est medie^as
recti. qm est coaltenus angto x.k.h. q est portus medietas recti: ut dictu
est: quare aeqlis ei: p.29. pmi eucl. deide a pucto x. qd est i diame°
b.c. duc liaz eqdistatez li^e .h.d. usqz quo secet circuferetia z.n.t. & ulte^a
Et ista li^a cu dia^t pdicto .b.c. cotinebit sup x. angtuz q est medietas recti
qm huc ang° est coaltenus angto .h.d.c. q est & medietas recti cu sit
8^e pns circli. quare erit eide aequalis p ea de 29. pmi eucl. Postea uo
accipe cu circino distatia que est iter pdicta liaz: & li^as h.d. cui eqdis-
tat: & accipe de ducta li^e a pucto sectois circuferetie z.n.t. ex ipaz
circuferetia pte aequale illi distatie: & i temino pone .z. Deide de
alia li^a ducta sup x.k. q fuit aeqdistas .h.e. seca equale li^e x.z. &
i temio pone .q. sicqz erit x.z. & x.q. equales. Ite cu pdicto circino
no mutato accipe a pucto .t. qd est i dia^t .a.c. pte equale pdicte
distatie liay eqdistatiu utrbiqz: uidz ueſus .a. & usus .c. & i temino
ex pte .a. pone .6. & ex pte .c. pone .7. Quo facto pone pede circi
fixu i .v. & exte de mobile ad .q. qui & cad & i .7. ducqz ponoez
circuferetie sup eo a pucto .q. usqz ad .7. Deide pone pede fixum
i .a. & mobile exte de ad .6. q & cad & sup .z. & describe circufere-

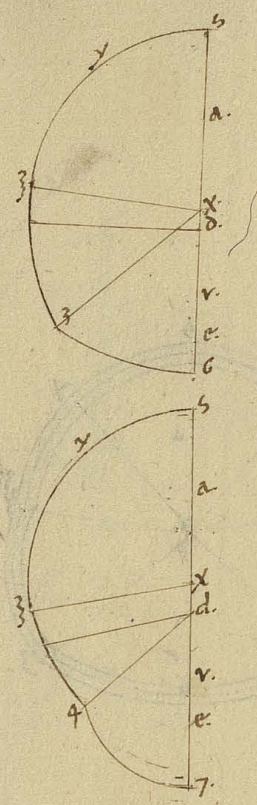


tuã .z. 6. Post h̄ i lia h. d. ultᵃ. d. tueas pūctū eq dist̄as pūcto .z. & pūcto 4. & describe sup eo cīcūferetiã .z. 4. Et i lᵃ. d. q. tueas pūctū aeq distans pūcto .z. & .z. pūctis & describe sup eo .z. z. cīcūferetiã. Q uib⁹ oīb⁹ descript̄is itellige duas cīcūferetias: q nō st̄ unius cīcli. s̄z q̄z est itegra ex .z. diuisis pōtiōib⁹ cīcloꝝ uidz cīcūferetia s. y. z. z. 6. q est sīc + ondit̄ ista descriptio. Et cīcūferetiã s. y. z. 4. 7. q est sīc mōstrat alia seg̃s descriptio: quę cīcūferetię q̄uis icludat diuersas & disōmes. supficies sīt pates e: tm st̄ eq̄les uel q̄ ab⁹ dicta curuada. Nã pōtio s. y. z. i utrisq; cois est. pōtio uō .z. z. est eq̄lis pōtiōi .z. 4. & pōtio .z. 6. e eq̄lis pōtiōi 4. 7. mo & pōtio .z. z. e equalis pōtiōi .z. 6. et pōtio .z. 4. e eq̄lis pōtiōi 4. 7. & p gseqūs oēs ille 4. pōtiōes sibi tuicē st̄ aeq̄les. & itellige de pōtiōib⁹ cīcumferetialis lᵉ. & nō de pōtiōib⁹ supficiei: illę nāq; nō st̄ aequales Q d ex pte dextra dictᵗ descripserit duas gsites cīcūferetias icludet ab eisdē spacia ad hāc sititudinē, put i hiis appaꝛ. Et q̄m iste cīcūferetię ut p̄dictū est st̄ aequales: si ut imagineris unā earū erigi sup̄ alteram: ita ut dictᵗ uniꝰ directe erigā sup̄ dictᵗ altiꝰ i pūcto s. ita ut pūctū s. uniꝰ gtigat pūctū s. altᵗius & sit utrq; dictᵗ q̄ lᵃ una tē si reuoluᵗ supiōez usus sinistrā stāte ifeiori cotigetib⁹ se gᵗ ductis cīcumferetijs opōtebit ut .y. uniꝰ gcūrat cū .y. altᵗius. & z. uniꝰ cū .z. altᵗius. & z. uniꝰ cū 4. altᵗius. & 6. uniꝰ cū 7. altᵗius. & h̄ manifestū est q̄m st̄ æquales pōtiōes cīcumferetię: & utrq; si sic reuoluēdo deducas alias medietates cocūret gsitis pūctis q̄ st̄ i aliis medietatib⁹ donec utrq; s. cocūrat cū s. Describe igᵘ ex has cīcūferetias super cētris suis alias cīcūferetias tāto distātes ab hiis q̄ta sit sufficiēs medietas pficuitatis dōrictoy: uidz p q̄titatē medię costę cultelli: &

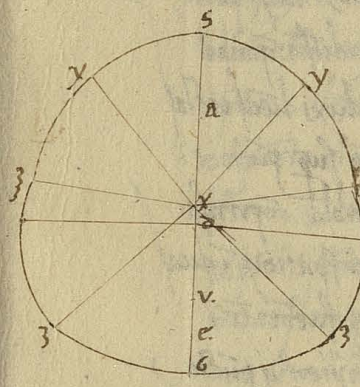


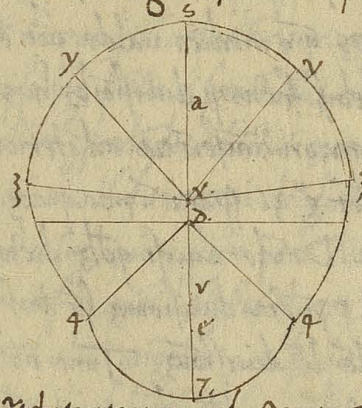

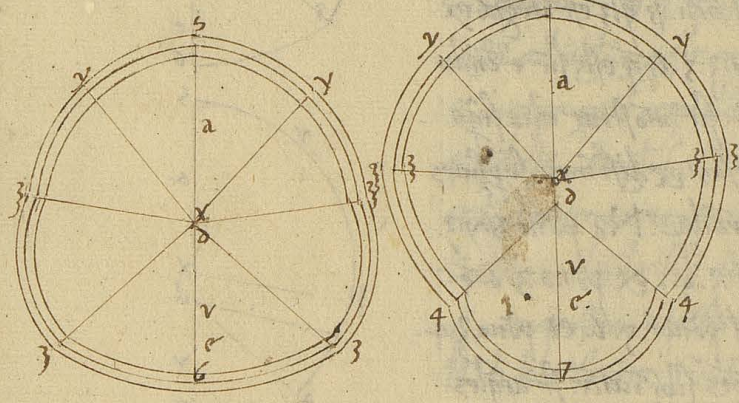

utra eas de circuferetias sup dictis centris describe alias tantide distates ab eis: ita ut sit .z. circuferetie & media sit circuferetia questionata. pus ubi st pncta pscripta sic ondut iste figure. A distan ig hanc duas descriptoes fabricaui duas tabellas ex auricalcho politas ex utraq; supficie & spissas ad spissitudiem unius ostae cultelli rigb; inemi pdictas circuferetias. & pncta oia q st i dia & i circuferetiis penius sic est i supscripta figura eliminaq; totu qd fuit ex circuferetia maiore. ita ut eet illa maior circuferetia extremitas supficiei. Deide diuisi circuferetia mediaz utriusq; tablę i qua. s. sut pncta notata tali. Pnoes. n. q st .s. y. & y. z. ex latere sinistro & dextro diuisi utraq; tabla i ptes .4. eales pstigla. pnoez uo. z. 4. & pnoes .4. 7. utrąq; latere diuisi ad ptes .4. pstigla & gsitur pnoes alterius tablę q st .3. 3. & 3. 6. utrąq; latere nec cures mttuz si aliqualis differetia inerit i qtitatib; harum pnoez quis dixim eas ee equales: qm modica valde pot ee differa: q nihil ad ypothesim nocet. ut videbis. factis q diuisionib; hijs duabus lineas rectas p pncta diuisionum ab exteriori circuferetia ad interiorem sup pncto .x. & hoc i utraq; tabla fuerit g. 36. spacia i unaquaq; tabla comprensa a lineis diuisionum pdictarum. Deide diuisi qdlz dictarum spatiorum i duas ptes eales duxiq; lineas p pncta diuisionum sic pius & fuerit ter i uniuerso spacia .72. & totide lie diuisionum. Tunc uno incipiendo a pncto s. procedendo usq; dextra i utraq; tabla eliminaui primu de dictis spaciis usq; ad interiorem circuferetia. et 3m & 5m & sic p ordinem ipare usq; ad finem fuit g. unum spacium uacuum & aliud plenum. & remanserut tunc tablę distate sic uides i hijs subiectis figuris. Quarum detes eliminando rotundaui i extremitatib; sicq; dispoui: ut du una dictarum tabtarum staret sup aliam: ut utriusq; diameter sibi obuient & coaptarent duo .s. ipsius detis cadetib; uidz unius dentis i concauitatib; alterius gris. & e contra: ut stringat

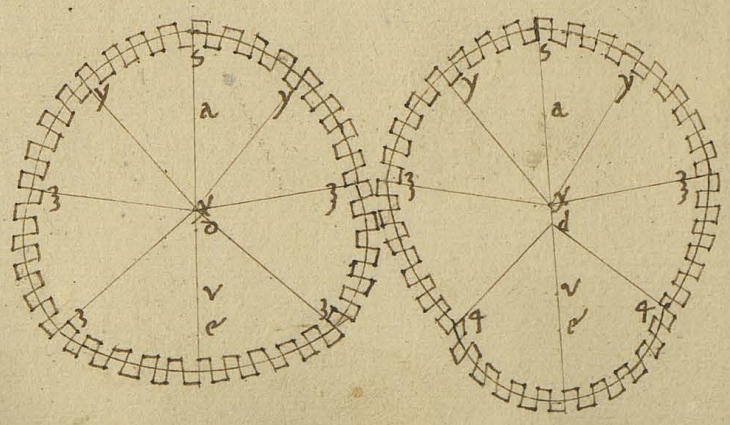

sr semp duc medie circuferetie sic facile pot gripi et tc opotebit, si sic ducat
una hay altera state ut y. uniꝰ cocidat cu y. alteiꝰ: & z. uniꝰ cu z. altⁱ
& oia reliqua gparia pcta uniꝰ cocurat cu sibi gparibꝫ alteiꝰ. Illaz
ig hay tablay: quę est oblonga uidz illa cuiꝰ dua est .s.7. firmā statui
sup tabla cet dfferetis: dauādo ea cu illa tabr: ut pcto a. & pcto
d. oio cocurat cu sibi gsimilibꝫ pcdis, q descripti st i ducta tabla: qd cu dili-
getia magna fieri opot & ita ut nllo mō ab illis discrepet. Demū sup
pcto .e. qd est i ducta tabla detata descpsi unū circulettū puū uidelz
spz qtuꝫ li. e. v. & fabricaui una pmula rotellā ad istar illius circi
spissitudinis pue coste cultelli q fuit sic hec figura. (.e) Hāc fir-
maui sup superficiē ducte tablę i spacio pdicti circi: ita ut cet⁹ huⁱ
rotelle sit pctus .e. stetitqꝫ hec rotella p cet⁹ e. Deinde fabricaui
una regulaz spissā sic est costa pui cultelli lata spz tplū v. e. logam
uō qta est semidua iterioris circoꝝ obis: & tato plus qta e lia d.t.
duxiqꝫ liaz rectā p medū latitudis ducte li: & dimissa alqta pticla
eius ex una extremitate feci pctū ibide .s. & ab ipo predcto usꝫ
alia extremitate accepi pte aequale .v. e. & posui i tēmino .e. & spz qtuꝫ
ipi .e. s. descripsi sup pcto .e. semicirculuz trāseutez p pctuz .s. Deinde
a pcto .e. ulteius pcdcto ad alia extremitate accepi alia pte eqle
li. e. m. & ab ipo .m. usus .e. accepi de ducta li. m. e. pte aequale li. e. o.
& posui i tēmino .o. sup quo .o. posito pede circini fixo descripsi semicirculuz usꝫ
m. aeqlem penitus ei que descripsaz sup .e. Demū duxi lieas rectas ab
uno semicirculo ad aliū gtigetes utriqꝫ ductos semicirculos: & totū spaciū
qd stetit inter illas duas lieas & semicirculos excauaui de regula. remansitqꝫ
tūc una fenestra loga i ducta regula: i qua fenestra cadere poterit
rotella qua fixera sup .e. tablę fixę dentar: ita ut hec regula possit duci
circa illa rotella ascendēdo & descendendo circa ipaz sic expedies est t:
qut uidebis i hui⁹ q sequt. Deinde a pcto .m. ulteius i li. ducte regule
accepi pte equale li. m. b. & ibi i tēmo posui .b. feciqꝫ i ipo .b. & i p
ductis foramina rotunda iqbꝫ possit penetrare axiculę de qbus

facia iferiꝰ mẽtioẽ Deĩde ũo dimisso modico spacio supꝫ .b. elimaui totꝫ
medietatẽ dextrã illius extremitatis ductę regłe ita ut latus remanẽs
denotet liã recta pcedẽtes a pũcto .e. ad ĩcũferẽtiã epi p ipius cẽtrũ. Hai
at regłe sic dispõite ut pscriptũ est fuit dispõitio ut ondit ista figura.
quã regłaꝫ apello regłaꝫ medię augis epi. Cũ ig̃ posueris hãc regłaꝫ
ĩcta rotellã .e. & foramẽ .b. supꝫ .b. qđ est i ĩcũferẽtia defferẽtis
tãgęt extremitas fenestrę iferior rotellã .e. & si duxis eãdẽ ĩsus
sinistrã ita. ut semp .b. foramẽ trãseat supꝫ ĩcũferẽtia defferẽtis cũ
hac regła ĩcta ducta rotellã donec ipuꝫ .b. foramẽ uẽiat ad oppositꝫ
defferẽtis: & tũ erit ipa rotella pducta i aliã extremitatẽ fenestre.
Qđ at ipa sic ducat fieri ligt. Si foramẽ .b. huius regłę cõtinuet
cũ .b. qđ est i regła defferẽtis. Nã illud .b. regłę defferẽtis est cẽtrũ
epi qđ gtis ãnit supꝫ ĩcũferẽtia defferẽtis ĩcta cẽtrũ ei. ut fuit ex p-
bitis manifestũ. Ista tũ cõtinuato imediate fieri nõ potuit. qm opõtet
iter has duas regłaꝫ i directo ipi .b. ee spaciũ expeditũ: p qđ possit
trãsire una tablaꝫ detata: ut postmodꝫ scies: Feci ig̃ hoc tali
ingenio. Supꝫ extremitatẽ regłe defferẽtis sollidaui unũ frustulũ auri
chalci istius qualitatis. ▭ aliqto maioris spissitudinis q̃ sit spissitu
tablaꝫ detataꝫ: & supꝫ istud frustulũ iterꝫ sollidaui unũ aliud tãtę
q̃titatis & logitudinis qđ attigat usqꝫ ad .b. illius regłe & aliquid
ultra fuit ergo isti modi. ▭ stetit g̃ iter istud frustum
& dosum regłe tãtũ spaciũ uacuum & expeditũ q̃ta fuit spissi-
tudo poris frusti. Inueni ig̃ i hoc ultimo frusto pũctũ .b. qđ facile
feci accepta distãtia a cẽtro & ibi facto foramine poui axiculã fir-
mã i dicto frusto q̃ axicula dũ penetrabit i foramẽ regłe augis
epi ducet illa p motꝫ supdictũ & restabit trãstus tablę detа-
tę iter duas regłaꝫ expeditus. Fuit at regła defferẽtis post hãc
fabricã talis qualẽ potes cõcipe p pntẽ figurã. Vt at regła
medię augis epi conuenientius adaptet supra frustũ pdictũ & nõ
fiat ipius elevatio a tabla detata fixa supꝫ tablaꝫ cẽtri defferẽtis

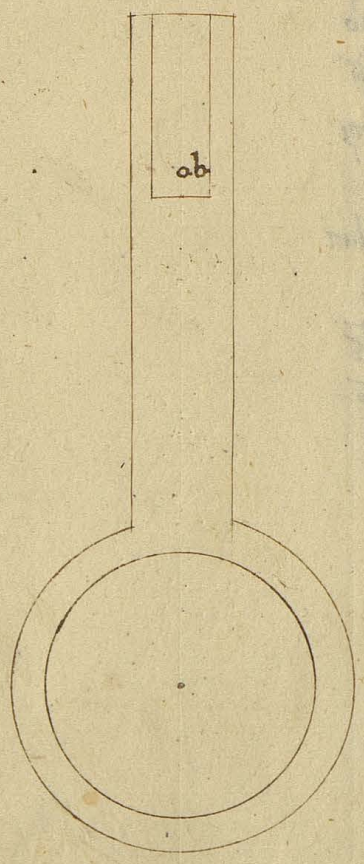

elimauj medietatē ſpiſſitudinis cuius exptē quae adhereᵗ fruſto pducto
regulę deſſereti. ita uidelz ut itē ipaz regulaz medię augis epi. et regulaz
deſſereti nō cadat miſi tātū ſpariū ḡta eſt ſpiſſitudo tablaz detatarū
aut paulo plus. Hiſ gactis feri alteri tablę detatę cuiꝰ diaᵗ eſt. s. b.
axē ad iſtar foraminis. m. qđ eſt i regula medię augis epi. ponigę iſta
axē i pūcto. v. dictę tablę erectā ſup ſupficiē ei' ubi eſt liᵉ et pūcta.
et alia ſupficies ſit oīo poluta et expedita. Hāc axē feri tātę logitudiⁿ
ut ipoita iforamē pdictū. m. emineat ſup ſupficiē regulę ad ḡtitatē
duaj roſtaj cultelli. ḡm illa opōtebit alia firmari rotulā. de quā ipa
ſcieᵗ. Pōita ḡ regula deſſereti ēca tablaz cēt deſſereti et fīmata
tabla detata ſup dicta tablaz cēt. et pōita axe alterius tablę detatę
i foramē. m. regulę augis epi et ipa regula epi ſup ſupficiē tablę de-
tatę ēca rotellā. e. et iſtis detib; duaj tabellaj detatarū ſic. ut
duo. s. cōtāgāt et diaᵗ ſibi obuiet. ſtetit tūc totius iſtius aggregatoꝝ
itricatę diſpoſitio ſic potes i pīti figuratōe aſpicēdo ḡtpe. Hiſ itaq;
oīb; ita cōpleti et diſpoſitis ut uides. dico qđ dū duxiſ regulaz deſſereti
ad ſiniſtrā. et tablaz cēt deſſereti fixā temueriſ. aut duxiſ ad dex-
trā ſic debēt. ut phāti patuit tūc ducet regula medię augis epi
p axē epi, quę eſt i. b. et ducet et tabla detata cuiꝰ axiſ eſt i. m.
ſic. Ducet dico qđ dētes ei' grᵘ iſeret dētib; alterius tablę q fixa
eſt ſup tablaz cēt deſſereti. quā appello fixā. et alia uoco mobilē,
et deſcedet grinue axiſ. b. appropiquādo pūcto. e. uſq; quo ueīt ad
oppoez augiſ. et ſeparabūt due liᵉ ab inuicē ſalz. q ueīt a cēto deſſereti
q eſt i regula deſſereti. et quę ueīt a pūcto. e. q eſt i regula mē augis
epi et dilatabūt grᵘ magis uſq; qᵒ cētu epi. ſeu axiſ. b. ueneīt ad
lineaz. g. d. ab ide at uſq; ad oppoᵗū augiſ pceder appropiquādo ſibi
et i oppᵗo augiſ unieᵗ. et iſta eſt manifeſta cū modica ratiōe. Sic
ut ita inueſtigata eſt demōſtrato qđ axiſ tablę mobilis quę eſt i fo-
ramine. m. regulę medię augiſ mouet aeſtr reſpectu liᵉ. b. m. e.
ad ſeſū datū pus. et io i ipa axe potuit rotula fabricari. q eātr mo-

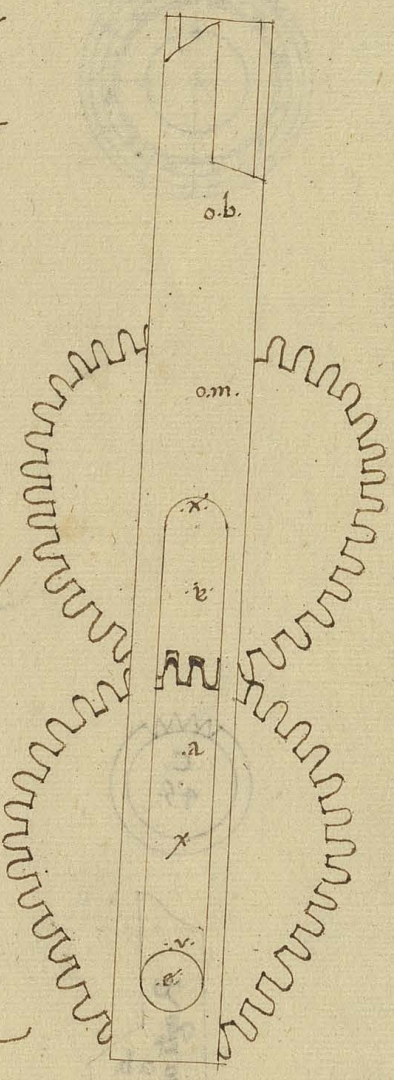

ueat sup̄ m. respectu dict̄ lī. & ista mouebit epiacluz lung i pte i sperioi
ad orier eq̄tr respectu dict̄ lī. b.e. qd tāt̄r factu fuit. Consideraui ꝓmo
qd motus cēt epi lūg̃ ab auge usq; q reūtat̄ ad auge totū ꝓuīedo e-
cētcū est i diebz .14. hor. 18. & m̄. 22. Nā hoc tēpus est ꝓxime medietas
mediē lūanois. Cū lūa i lūatoe media bis ꝓcūrat ecētcū q̄tū ad mūm
motū: cōiūgat̄q; soli semp ac oppoat̄ ei ꝓmediū cūsu cēt epi existēte
i auge defferētis. ut saepe est ꝓus. Quare tēpus motus cēt epi de
auge ad auge ecētrici est medietas tp̄is lūatois mediē qd est dies
29. hor. 12. m̄. 44. Et h̄ medietas est dies. 14. hō. 18. m̄. 22. In hoc āt
spacio tp̄is cūrit cōpus lūg̃ ab auge cuius media: q cūsus applat̄ arg̃m
mediū ḡ. 192. m̄ 54. s̄. 29. qd est .S. 6. ḡ. 12. m̄. 54. s̄. 29. Et i
tota lūatioe i qua bis decūrit cētū epi defferētes ascendit huc moti
ꝓgressus ad .S. 12. ḡ 24. m̄ 48. s̄ 48. ꝓut ex tabla argūti mediī lūg̃
facile pot̄ capi. Huc usq; motus tāt̄r ordinaui. Distātia .b.m. que
est distātia axis cēt epi ab axe tablē mobilis diuisi i ptes tres
eq̄les: & hāz q̄litate unius illaꝝ ptiū & tāto plus q̄ta sit ꝓfunditas
decēs detectoꝝ ꝓuoꝝ rotulā fabricaui temerē: quia diuisi: & detaui
ad dēctos .45. & fuit ista rotula sic ōndit ista figurella: quā
rotulā uoco .c. hāc aūt statui & firmaui i eximitate axis tablē
mobilis: quae eminet sup̄ superficiē regulē augis sic apte ut cētꝝ dictē
rotulae stet penitus i axe ꝓducta: & sit ite hāc rotulā & tablaz
mobilē regula me augis & moueāt tabla ꝓducta & rotula uno
motu. stetitq; tūc regula medie augis cū tabla & rotula ꝓductis sic
tibi mōstrat ista figura. Quibz pfectis fabricaui aliā rotulaz
cuius diat fuit duaꝝ ptes lī. b.m. diuisē pus pase: quā rotulaz
feci illius temitatis cuius fuit rotula .C. & hāc diuisi & detaui
ad dētes .84. & hāc uoco rotulā epi lūg̃ sup cuius cēt̄o descripsi
i superficie eius politiori ueꝝ epi cluz lūg̃: q fuit supius descriptus: & i
dētes huius rotulae descripsi cūctuz maiorē q̄ potui: ifra quē alios
descripsi duos cōtinētes cū ꝓducto duo spacia i q̄ꝝ uno posset i scbi nūi

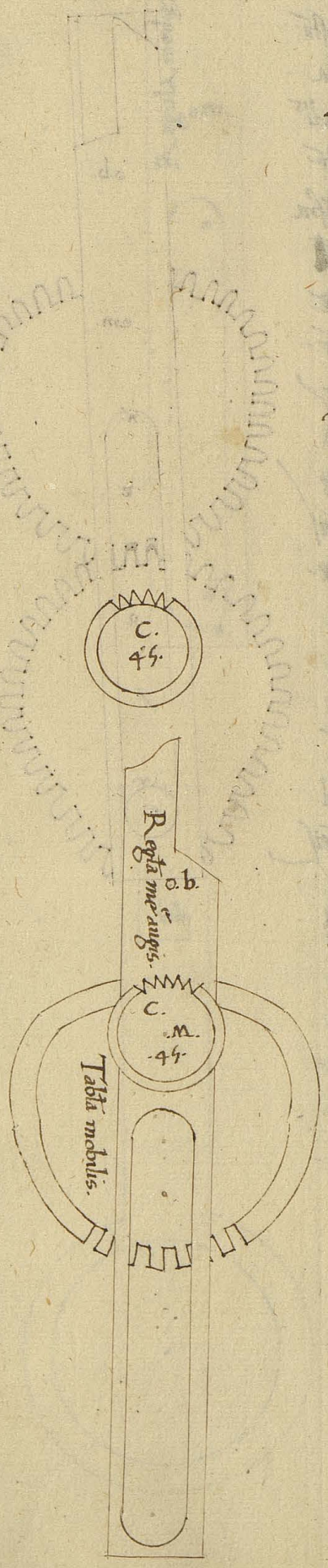

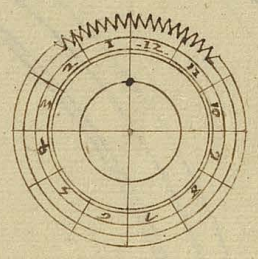

sig̃q i alio ño: nũ grad̃ diuisoꝝ p.4 & 4. fecigz istas diuisões & iscpsi
mos p̃cedẽtes a dextris ꝰsus sinistra & e cõuerso ei qd̃ factũ fuit i alijs
qa motus huius epi ẽt ḡuius motui alioꝝ. Posuigz axicula firmam
erectã sup̃ supficiez huius rotule i ẽcto ueri epi i directo p̃cipij p̃mi
signi & fuit tũc dispositio huius rotule epi sic hic i ſeius uidel quã
uoco rotã epi tuę. Feci at i cẽtº huius rotule foramẽ ad istar foraminis
b. qd̃ est i regla meã augis: i quo foramẽ ingrediat axis epi: q firma
ta est i regla desserẽtis: & trãsit p foramẽ b. regle eẽtis. Et tũ
poui hãc reglaz rotulã ẽca illa axẽ: ita ut trãseat p foram: & pfo-
rata axicula i p̃te que emineꝝ sup̃ supficiẽ rotule: posita ꝙ cauilla
i illo foramẽ isti fuerũt dẽtes huius rotę epi ãi dẽtib; rotę .c. &
ad motũ illius mouebr ipe epi actus: Mouebr dico i p̃te superiori ꝰsq
occidẽs q̃litate g̃. 13. m̃. 3. ẽ. 54. Nã hic motus ut iã mõstratum ẽ
pus i spacio unius meẽ luatois i quo cẽtꝝ epi ãcuit bis totũ desserẽtẽ
ascẽdit ad sig̃. 12. g̃. 25. m̃. 48. ẽ. 58. Cui ig̃ rota epi heat dẽtes
84. q̃p̃ glz ualeꝝ g̃. 4. m̃. 17. ẽ. 8. ẽ. 34. & aliq̃ quãta de q̃b; no aurat
& rota .c. que mouꝝ & eã moueat sic tabla mobilis ad orien i p̃te supe-
ori bis tota i spacio um̃ meẽ luatois: q̃m eius motus cõplet i tp̃e cuius
cẽt epi de auge ad auge desserẽtis. mouebit ipa de dẽtib; rotę epi
ad orieꝝ i p̃te iferiori i dicto spacio bis. 45. dẽtes q ualẽt. 90. qd̃ est
una tota reuolutio & i sup. 6. dẽtes q ualẽt. 24. gradus. 102. m̃. 48 ẽ.
204. ẽ. qd̃ totũ facit. g̃. 25. m̃. 42. ẽ. 41. ẽ. 24. Critꝝ hic i qualz meã
luatioe defectus i motu isto ẽca m̃. 6. quẽ defectũ q̃n reuaueãt adhẽ
notabilẽ docebo cõrigere. Jam ig̃ auxiliãte deo feci & docui hũc
mirabilẽ & laboriosũ ad cõcipiẽdũ luę motũ / quẽ ut itelligas assidua
cogitatoe labora. Tuc ño ut ex oib; p̃dictis motib; ueruꝫ luaris
cõporis denotẽt sic feci. sup rotella .e. que fuit firmata sup̃ supfi-
cie tablę fixę: & sup̃ qua cãrit rimula seu fenestra reglę meadę
augis aptaui una uirgaz q extẽdat usqꝫ ulta. d. qd̃ est cẽtꝝ obus:
aptaui dico tãtr qd̃ i ipa rotella firmet fortiter: & possit tn ide

leuari ꝙn fuit uolutas exbẽdi regłaz mẽ augis. qđ feci firmarꝰ i dicta ro-
tella unũ clauũ quadratũ pforatũ: & faciẽdo i ũgula pdicta foram
i quo i grediat dict clauus & clauet ibidẽ cũ cauilla posita i foramine
claui. fuitqꝫ ista ũgula sic mõ stat ista figura. [figure: ☐. o.d.] i hac at
uirgula uestigaui pũctũ .d. qđ est cẽtꝝ õbis qđ feci ponẽdo pedẽ circini
fixũ sup ea & mobilẽ extẽdẽdo ad orbẽ: & ruemiẽdo sic pũctuꝫ i quo
state pedẽ circini alter ducat p circũferẽtiã orbis: & hoc mult pfecte
uestigari. sup ipo utaqꝫ pũcto uestigato facto foramine erexi ibidẽ
axẽ rotũdã i qua feci foram i qđ posset una cauilla i poni stretitqꝫ
ista axis p cẽtro orbis. Et quis tabla fixa motu tabłe cẽt dessẽ-
retis cotiẽ reuoluat ad occidẽs: & cũ ipa p gsẽqꝫ pdicta ũgula.
Tam ꝙn motus ille est sup cẽtꝝ orbis stabit gtiẽ ista axis i medio
orbis p cẽtꝝ eius. Deinde fabricaui regłaz ueri loci lũę ad istar illaꝝ
q i aliis factę st: q pcedat ab axe iã dicta usqꝫ ad orbẽ: p cuius me-
diũ sit liã recta ptracta pcedẽs a cẽtꝝ orbis: elimauiqꝫ medietatẽ
dextrã extremitatis dictę regłę: quę cũrit p diuisiões orbis ut lati
remanetis ondat liteaz recta a cẽtꝝ orbis p cõporis lũę cẽtꝝ pcedẽtẽ
ad orbẽ, quę dabit ueꝝ locũ lũę. Feci at i dicta regła fenestrã
suice rimulã latã pdz ꝗtitatẽ axis epi & lõgã ꝗtũ est a maxia
cõporis lũę elõgatoꝝ a cẽtꝝ orbis. q est cẽtꝝ epi existẽte i auge def-
ferẽtis & lũa i auge epi: usqꝫ ad minimaz q est cẽtꝝ epi existẽte i oppo
augis eccẽtri & lũa i oppo augis epi cuius q dẽ regłę dispositio fuit
ut pns mostrat figura. Et tũc pouta ipa cũ aliis oibz supscptis
sic debet stetit istrumẽti lũę dispositio sic uides i designatioe seqti.
Quomodo autem steterit eius dẽ istrumti dispositio ex pte alte-
ra q est retꝰ ia mostratũ fuit i hꝫ quę preterita st. sa at factis
ꝙ ordiatis oibz q pscripta st: reducti st z. lũę motꝫ: qs oi pouí a pncꝰ
i ope nosꝰ disponere, ad unũ pmũ motorẽ uidz ad rotã .d. 72. de-
tiã: q sita est i pte posteriori ~~sterio~~ istrumti: quę dũ fuit ad oriens
1. ad sinistrã reuoluta a qz die p ipi medietatẽ: hoc est p dẽtes 36. oia

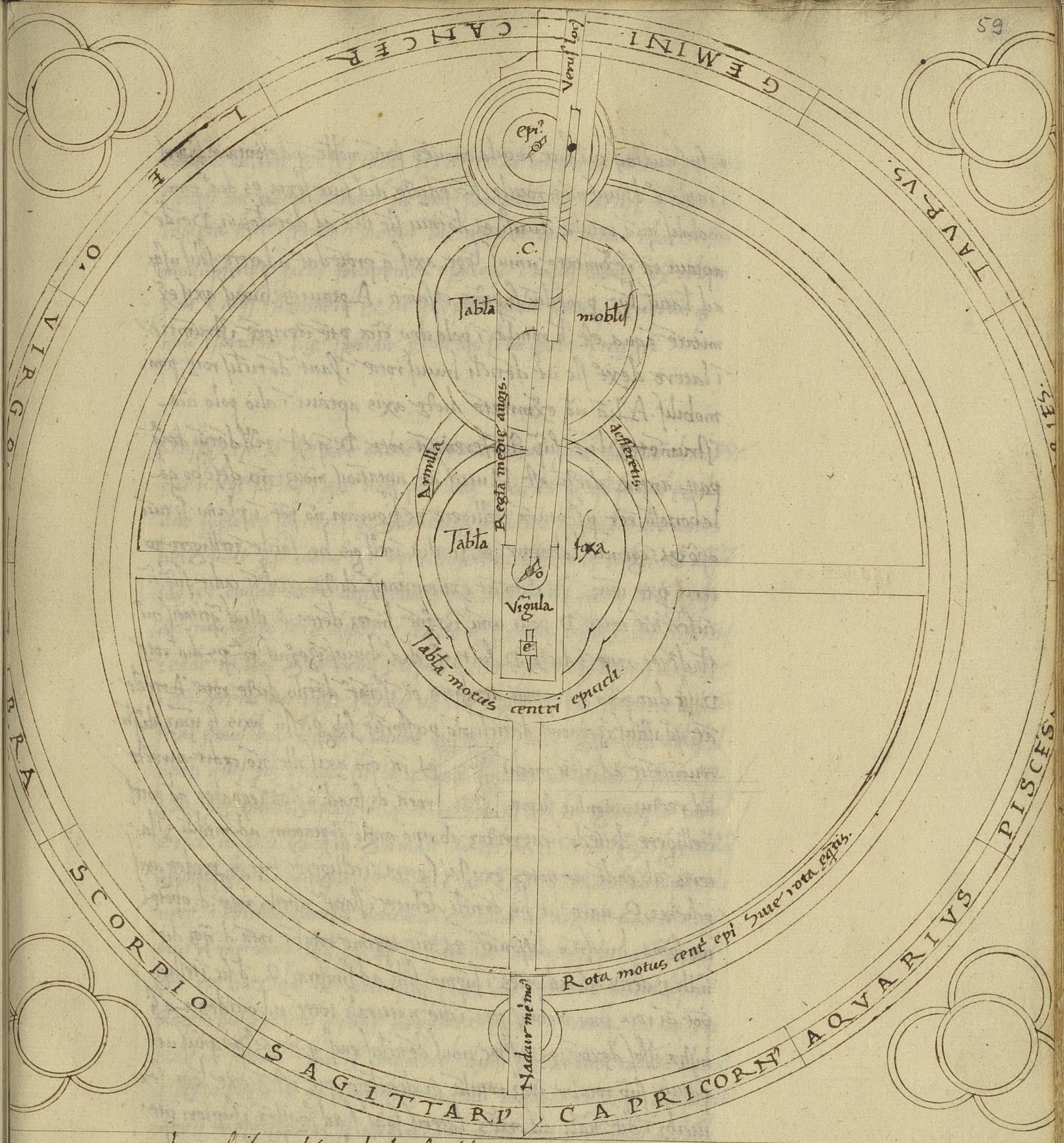


religua suis p̄cedēt ordinib; sic debēt. Restāt ig̃ ut ōnda mouz
huius faciendi. Fabricaui una rotula spissa illius peri' q̃ritatis

ex spissitudinis cui fuit rotula. moues pmu mobile q descpta e supius
i capto. 6°. huius nāq; rotule sic pducte dia^t fuit sexta ps dia^t pmi
mobilis quia rotula diuisi ex detaui sic illa ad detictos. 61. Deinde
aptaui ea i exmitate uniuslogę axis q protedat a latere solis usq;
ad latus lucę p medium supiois casamti. Aptauiq; huius axis ex-
mitate i qua est h rotula i polo uno cira pte iteriore istrumtio
i latere dexto sic ut detricti huius rotę i sant detricti rotę pmi
mobilis. Alia uo exmitate dictę axis aptaui i alio polo cca
istrumetuz lucę sup circuferentia rote .D. q est .72^a. detiu de q
pau antea dictu est. Huius at aptatois mouz no descbo qa
laborosu eet p scriptura itelligere & figurari no pot i plano: sz tm
opotet igemu laborare: & si alia itelligis hoc facile itelligere po-
teris p te ipuz. In pte at extremitatis dictę axis q cadit sup cir-
cuferetia rotae .D. poui unu izegne hntez detes. 6. illius qtitatis cui
ft detes rotę pducte .D. fuit ig dia^t huius izegnis .12^a. ps dia^t rotę
.D. sic duo poui & aptaui ut detes ei iserāt detibz dictę rotae. Attende
at qd istius izegonis detricti no processerut ptz q cessu axis sz ipuz alighe
cruciarut nd istu modu

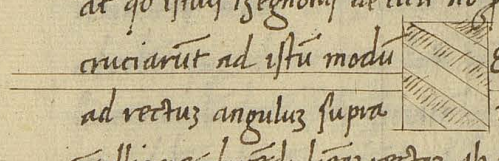

& ca: qm axis ille no cadit directe
ad rectuz angulu supra rotā .d. sz ad āgtos iequales qd potes
itelligere ducendo lineaz rectaz ab uno angto septagoni ad medium 3^ii la-
teris ab eode ut potes ex ista figura itelligere. Sic .11. precedet axis
pducta. Quare ut hui detricti debite i sant detibz rote .d. opotet
ut forma huiusmoi disponat & tuc optime rotabit rotā .d. qp die
nali p detes .36. ad ories i supmo salz ad sinistraz. Qd sic itelligi
pot cu rota pmi mobilis tota i die naturali rotet ad occides .1. a si
nistra usus dextra: & adhuc unus detictus eius q. e 365^a. ps ipius ut
patuit sup rotabit ipaz rotula 61. detictoz que est i axe loga sex
uicibz i die nali ad ories lateris solis .s. ad sinistra i supiori pte:
quare & izegno .6. detictoz gsimiter .6. uicibz rotabr i supiori ad occi-
des lateris lucę: & io i inferiori ad ories, quare reuoluq; de supioi

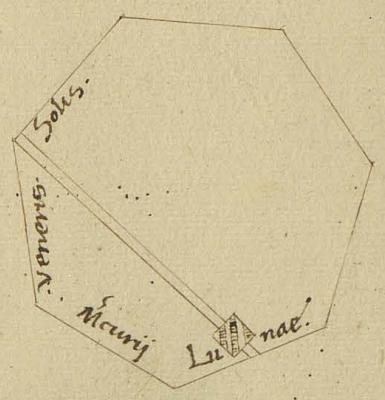

cũcuferetia rotę. D. sex uicib; sex dẽtes ad oriẽs 2.36. qđ erat ꝓpositus. Critq; hic motus cõmunis sic motꝰ ꝑmi mobilis á qꝰ ꝑdeꝛ. Et cũ hoc cõpleta fuit istrumti motuũ luę ꝓpositio quę aptaui i latere suo mo supscripto sachis foraminib; tfolioꝝ i anglis tabulę exª orbem ꝓ ut i alijs istrumẽtis & ut ꝑscripta ondit figura. Fuerũt q; huic istrumto luę speciaľ ptinẽtes si bñ ꝓputaũs rotę 12.

Onsequs est at ꝓz ñale ordinẽ istrumti mõtuũ satñi fabricã demostre. Sic 11. sequr satnus i opę nostꝰ post luaz. Sciẽdũ ig; qđ satnus & alij duo supioves supiter s. & mãs duos solumodo logitudinales motus heve dicũt: q ſt motus cẽt epi i cũcuferetia desferetis eccẽtri nõ aequr sup cẽtꝰ eiusdẽ eccẽtri desferẽtis. s3 sup cẽtꝰ alterius eccẽtri cũctꝰ q; equs dr cuius eglis cẽty distat á cẽtꝰ orbis ꝓ duplũ distatię cẽt desferẽtis i eadẽ tn luea á cẽtꝰ orbis ꝓtesa. Alter est motus cõporis planetę i cũcuferetia epi i ꝓte supioꝛi ad oriẽs gsthr ut sup i uenere iusu ẽ. Est at ꝑmus horꝝ motuũ i satuno quaq; die m. 2. ẽ. 3. 36. ꝓz tabłas alphõsi quus ꝓz ãtiquas sit m. 2. ẽ. 28. In ioue at est. m. 5. ferẽ. Est naq; ꝓz tablas alphõsi m. 4. ẽ. 59. ẽ. 16. q; die ꝓz ãtiquas at tablas ẽ cica m. 4. ẽ. 59. ẽ. 14. In mãte uo est m. 31. ẽ. 26. ẽ. 38. ꝓz tablas alphõsi ꝓz uo antiquas est m. 31. ẽ. 26. ẽ. 38. 32. Motus uo cõpõis planetę i epiclo cuiusq; ꝓductoꝝ est illud qđ desficit motꝰ cẽt epi eius á mẽ motu solis ꝑp. qđ si sbtrahat motus ꝑscripti q ſt motus cẽt epi i una die de motu solis i una die restabit motus cõpoꝝ planoꝝ i suis epiclis q dicũt argumta & hꝫ est causa quare i tabulis nõ scribũt. Sut ig; hij motus diuisi ꝓz ãtiquas tablas ab hijs q ꝓz alphõsi tu ꝑp. duẽstate motuũ mediorꝝ tu & ꝑp. duẽstate medij motus solis. Est naq; meduis motus solis ꝓz tablas alphõsi quaq; die m. 59. ẽ. 8. ẽ. 20. ut tã i eo qđ ꝑierit notũ fuit. Secũdũ antiquas uo tablas est hic motus m. 59. ẽ. 8. ẽ. 10. Si ig; sbtraxis

motu cet epi satñi ſ̄dz alphoſu. q eſt m.2.ꝝ.0.ꝫ.36. de me motu ſolis ſ̄dz
eude reſtabit m.47.ꝝ.7.ꝫ.44. & tatus eſt motus cōporis satñi quaq die
i cā cumferetia epi ſ̄dz tabtas anducas. Et ſi cōſiliter feceris i ioue
reſtabit m 44.ꝝ.9.ꝫ.4. & tatus e diurnus motus cōporis iouis i cūferā
epi. Q d ſi ide ſbtraxis de motu mātis ſupſcripto ſ̄dz alphoſu reſtabit
m.27.ꝝ.41.ꝫ.42. q eſt motus cōporis mātis i epi cūferetia q̄q die
Si uō antiquas tabtas i ſequaris ex ſi de mo ſolis i die ſ̄dz illas ſb-
traxis motus pſcriptos. ſ̄dz illas tabtas toletanas inuenies hūc motū
planete i epo quaq die i satño. m.47.ꝝ.7.ꝫ.42. In ioue uō m.44.
ꝝ.8.ꝫ.36. Et i māte m.27.ꝝ.41.ꝫ.38. Nō mītū at itereſt q̄tum
ad opus noſtrū quas de pductis tabtis i ſequam q̄tū ad ꝓpoitoem
iſtrumetoꝝ. ut exſequēdis apparebit: ſz q̄tū ad cōrectionē erroꝝ
cotingetiū i pcessu tp̄is. ut scies poſtmodū ptinēs hoc scire. quā
ſ. uiaz ſūs i ſequutus. Ego at i hoc ſequor magis tabtas nouas
tū pp nouitatē. uū correctiores ꝓſiliter exiſtimāde ſt. tū etiaz
q̄a cōtas hodie approbat pluſ eas de. In cōſtructiōe at iſtrumti
satñi hoc modo ꝓceſſi. Fabricaui pmo tabtas ex auricalcho q̄-
drata ad ſtitudiez ōio illāp exq̄bz alia iſtrumēta pcedetia fa-
ta ſt. quā feci cū Tōno optime polita p̄pti ab una ſupficie ap-
tauiq̄ ea in latere q̄ꝰ opis. qd eſt latus satñi. deſcripſiq̄ orbē cū
ſuis cīclis. diuiſiōibz nūis & ſeptuis penitus ſic i tribz pcedetib
factū eſt. Deide inueſtigaui gradu.12. ſagittarij ibi. n. ſt auges
ſunt.11. auges satñi ad pns tp̄s qd eſt 1364ō ān xpi pfecto ſ̄dz
tabtas alphoſi. Fuit nāq̄ aux satñi tēpore huius ꝓpoſitiōis. f. 1364ō.
christi āno pfecto i ſagittario g. 11. m 46. ꝝ.23. Duxiq̄ a billo
gradu ad cētrū orbis lineaz rectā tenūe iqua erūt auges & cē
ēgtis & deffectus satñi. Deide pōui notā ſup cētrō orbis. A. & li-
neaz pdictā quae eſt semidia orbis diuiſi i ptes equales.10. & i
tertio nonę ptis iſus orbē pōui notā .b. fuit g. a.b. liā. nouē de
pductis pātibz. & liā que cadit iter iteriorē cīclū ōbis & pductū

b. e deaa

.b. est decima ps diat pdicti. Nō sbtraxi illā .10am. ptē de semidiatō put scptū est. ꝫ totā illā semidiatm diuisi i .80. ptes ut fieret maior desferes. & aequatē quē designauerā i latere scti i spacio illū .10. ptis posui itra rotā aeqtis sic feci i uenere. & hoc melius est. qm rotule mot epi possut ee maiores & i effectu idē est. Postea diuisi totā lam a.b. i .80. ptes qđ fuit factū diuidēdo i .8. postea diuidēdo unum quis ptū i .10. de qb⁹ ptib⁹ accepi sup̄ pūctū .A. pātes .b. & .h. sexta unius pātis posuiq; i termino .d. & diuisi lineā .a.d. p. equalia i pūcto .c. fuitq; .c. cētrp defferētis & .d. cētrp aeqtis. Deīde ā pūcto .c. qđ est cētrp defferētis accepi ūsus .b. 60. de ptib⁹ pductis & i tēmino posui .e. fuitq; lia .c.e. semidiametē defferētis. ꝓp quis qtitatē descripsi sup̄ ipo .c. cīctuz tenuē q. fuit defferēs satm. Deīde ā pūcto .e. ūsus .b. accepi de dicta lia de ptib⁹ supductis .b. & medietatē unius & i tēmino posui .f. & ꝓp qtitatē lie .e.f. sup̄ ipo .c. descripsi cīctuz q. fuit epicyclus satm. Post hec uō sup̄ pūcto .D. qđ est cētrp aeqtis descripsi i spacio qđ est iter .b. & minorē de cīctis orbis aeqte satm cu q. cīctis i cludētib⁹ spacia .3ª. quē diuisi ad signa & gradus incipiēdo ab auge & pcedēdo ad sinistra. i scripsiq; nūos & sigīp & gradū sic i aeqtib⁹ ueneris & mercurij i pcedētib⁹ factū fuit. Deīde posui pedē cīcini fixuz i pūcto .d. qđ est cētrp aeqtis et mobilē extēdi usq; tm uf ultra .a. qtū possit occupare grossitū axis situādē circa ipuz pūctuz .A. & descripsi ꝓp illā qtitatē cīctuz pūi sup̄ .D. Postea posui uterp pedē fixu i .c. qđ est cētrp defferētis & mobilē extēdi usq; ex̄ cīctuz mo descriptū ex pte .e. & ꝓp illā qtitatē descripsi cīctuz sup̄ .c. Et hoc totū clarp facit seq̄s figuratio.

Deīde fabricaui duas tabellas rotūdas seu rotellas ad istar duorp cīctorp mo descriptorp que fuerūt sicut iste figurelle. Feciq; mate rē earp tenuiorē .s. ad spissitudinē tenuis coste cultelli. A lia aut .s. minorē feci spissiorē ad spissitudiē .s. grosse coste cultelli uel ad duplū maioris. Maiorē at harp tabellarp fixi firmiter sup̄ tabulam

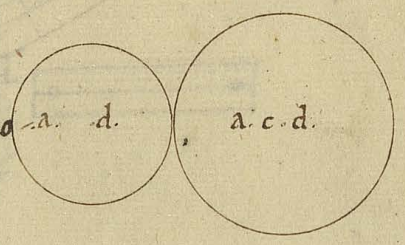

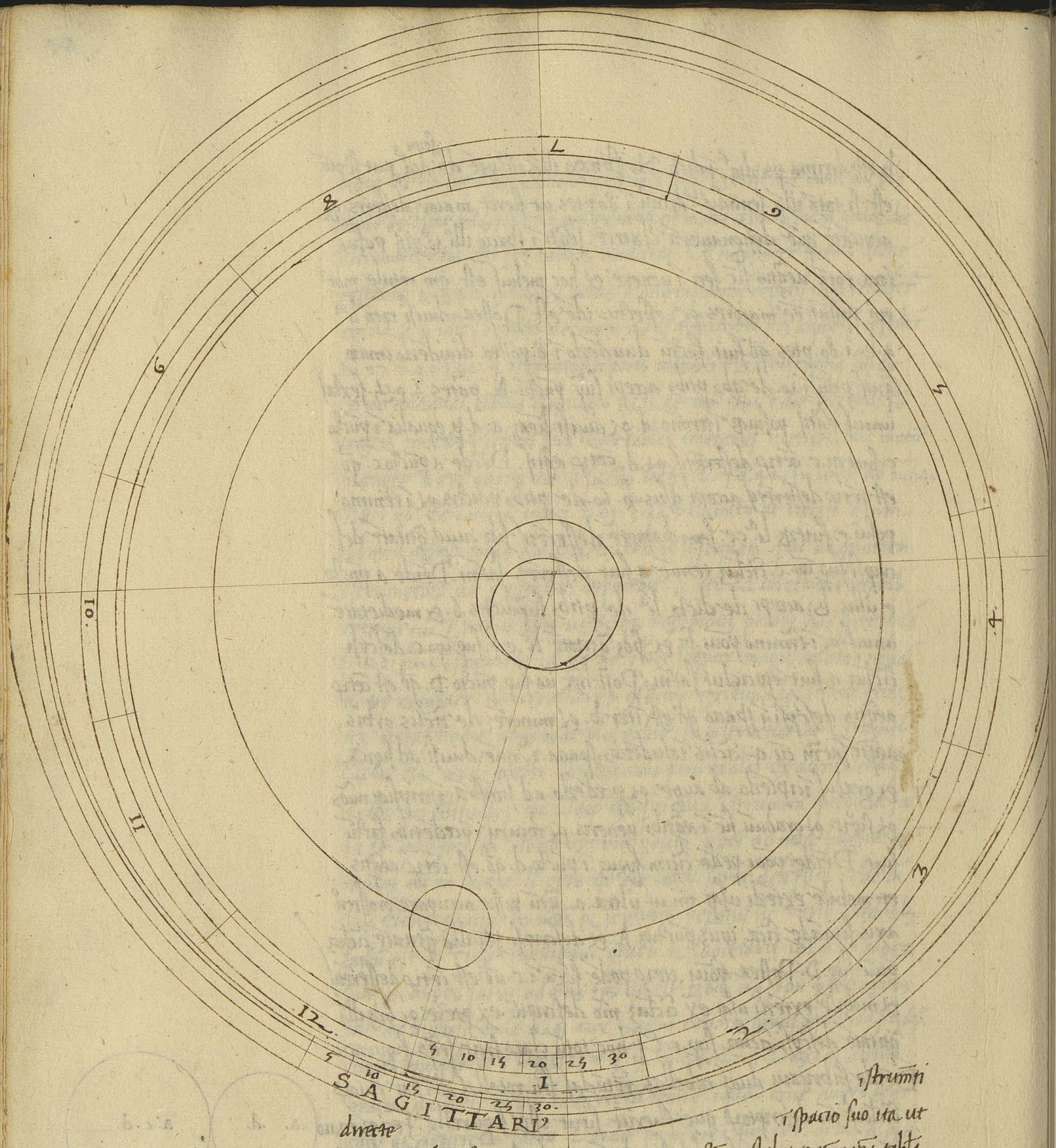


istrumti

ispacio suo ita ut

dirrecte

cetus ipius oio sit

punctu. c. stabitq; tunc ipa tabla

pcet° desserentis. Deinde ipa inuenit punctu d. ex sup ipo descripsi cictus

sbz gritate alterius tablę ex ispacio huius cicti firmaui aliā tabulam

minorē leuitē ut possit leuari qn uolo stetitq; ipa p̄ cēt° aeq̄tis eqdistās cīcu
ferētiātr ab eode ī qua iuestigaui p̄ctū a. qđ est cētrū orbis signoz. expū
ctū. c. qđ est cētrū maioris tablē & defferētis. Deīde fabricaui armillaz
illius penitus spissitudinis cuius fuit tabla maior. quē armilla pfectē ī
cularitatis extitit ita ut caderēt ex cīcuferētiaz tabulæ maioris. & eo
cauā ipi cīculato ēet penitus sīc quexa tablē. cecidit ig ex illa exro
tari absq; ipedimēto potuit cīca ipaz. Huic āt armillæ sollidaui unā
regulā eusdē spissitudinis cū ea. extēsa usq; ad cīctuz defferētem
& aliq̄to plus. duxiq; p mediū huī regulē. à p̄ncto. c. qđ est cētrū defferē
tis lineaz rectā. & ab ipo. c. accepi de ista lā p̄tez aequalē. c. e. quē
est semidiaᵗ defferētis. & ī tēmo posui. e. fuitq; e. p̄ctus cēt epicicli
ī quo p̄ncto feci foramē & ī ipo foramīe firmaui axiculā quē axis
epi fuit. Q̄ axicula ducta regula p̄cedet gtiᵉ sup cīcuferētia def
ferētis. fuit āt huius regulē dispositio sīc ostituz factazq; ī aliis ī strum
tis tribz factis & fīēdazq; & ī fīēdis cuius fuit talis fōma. & ipaz
apello regulaz defferētis. Post hec uō cīca tablaz minorē. quē stat
p̄cēt° aeq̄tis fabricaui alia armillā spissā ꝑ̄z mediētatē spissitudis
illius tablē. cui armillae sollidaui .4. brachia ī modū crucis. loga
& extēsa usq; ad ī teriorē ācton aeq̄tis. Feci āt unū ductoz
brachioz aliq̄to latius aliis tbz pp̄ caz quā intelliges ex dicēdis.
feciq; ī ipo brachio latiori fenestrā latā q̄ta est latⁱ° ducaz costaz
cultelli & loga q̄tū est à meᵒ liⁿ. d. e. usq; ad f. & aliq̄to plus. fuitq;

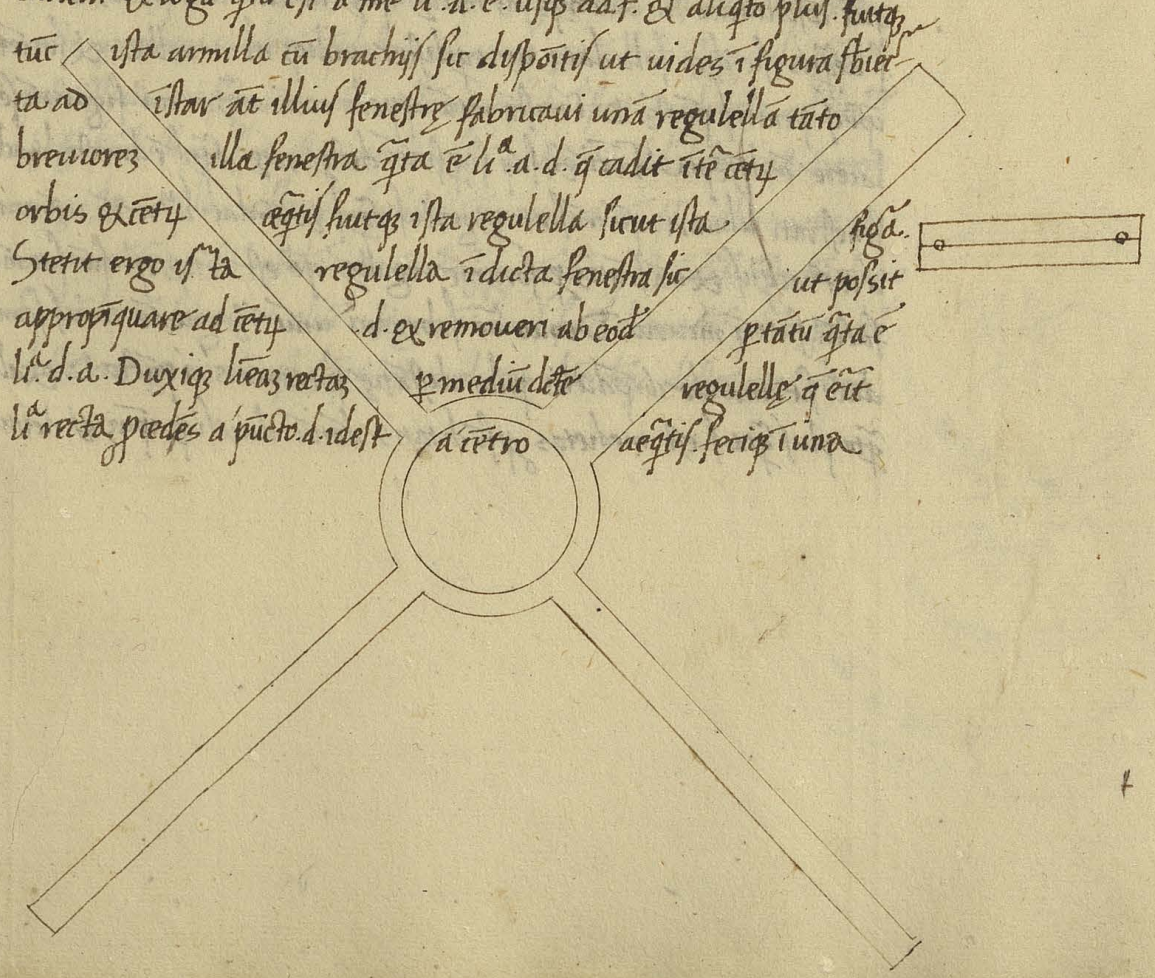

ei⁹ extremitate sup dicta li⁹ foram̄ i quo possit igredi axis epi q̄ in regla desse-
rētis. & tūc si posueris axem pdicta i foramie hoc & regulellā i fenestra. &
& armillā. q. brachioꝝ circa tablaꝫ. d. cet aeqtis duxerisq; ea ñclariter
asce de & regulella i fenestra. qn cetꝰ epi ueiit ad oppo⁹ augis desseretis:
& desce de & usꝫ cetꝰ qn veniet ad auge: & hoc accidit qa cetꝰ aeqtis
est uicinius augi desseretis q̄. oppo⁹ eiusde. Demū ño secui liteaꝫ c. e.
q̄ est semidia⁹ desseretis i duas medietates i pūcto g. & pꝓ q̄titate illi
medietatis accepi liteaꝫ i regulella a foramie axis epi usus alia exmi-
tate: & i tēmino feci aliud foramē gsite pori. hiis yactis fabricaui rotā
60 dētiū aequaliū dētib⁹ rotę am: & tōto sitez & equale illis quas feci
i uenis & mcurij istrumētis: quā aptaui cū sua cruce & axe retro ta-
bulā istrumēti sat mi: in suo latere peritus sic i ueneꝰ & mcurio. ita ut
dētes illi rotę iserāt dētib⁹ rotę am: & axis ipius attingat usq; ad
supficie tablę istrumēti itrisecā: qn tabla ipa pōta fuit i latere suo:
fuitq; tōto sic an tuenere dictu fuit & hāc rotā uoco. M. Deinde osi-
deraui locū tablę istrumti i directo cuius attingit cetꝰ axis dictę rotę
qn poit istrumetuz i latere suo opis: feciq; ibi foramē qd fuit i directo
capitōm: diuisiq; totū spaciū qd est iter hoc foram̄ & pūctū. d. qd est
cetꝰ aeqtis i pres. 16. & fabricaui rotā cuius semidia⁹ fuit 16. de pa-
tib⁹ illis & tāto plus qta est dētiū media gsuditas: qa rotā diuisi
& dētiū ad dētes. 180. quoꝝ qlibet ualeꝫ ℔. 2. fuitq; hec rota tenuis
qua cōsollidaui cū brachijs armillę que uoluit circa tablaꝫ. D. cet
s. aeqtis: sic dico sollidaui ut eq distet undiq; ab armilla: & sit cetꝰ
ipius pemitus pūctꝫ D. Et ista rotā appello rotā aeqtis: cui figura i seqti
latere ē descripta. Feci & sup supficie dicte rotę eqtis i directo brachij
fenestrati almuri: qd trāseat p gradus eqtis & ondat li⁹ recta ueniente
a cet⁹ aeqtis & trāseuntez p foramē regulle: qd est cetꝰ epi: sic suo mo
factu fuit i mcurio. Demuo ño fabricaui unū i ꝓgnorie cuius semi-
dia⁹ sit una de 16. pdictis ptib⁹ distātię foraminis a pūcto D. & ali-
qto plus qta s. est medietas pfunditatis dētiū diuisiq; ipuz & dētium

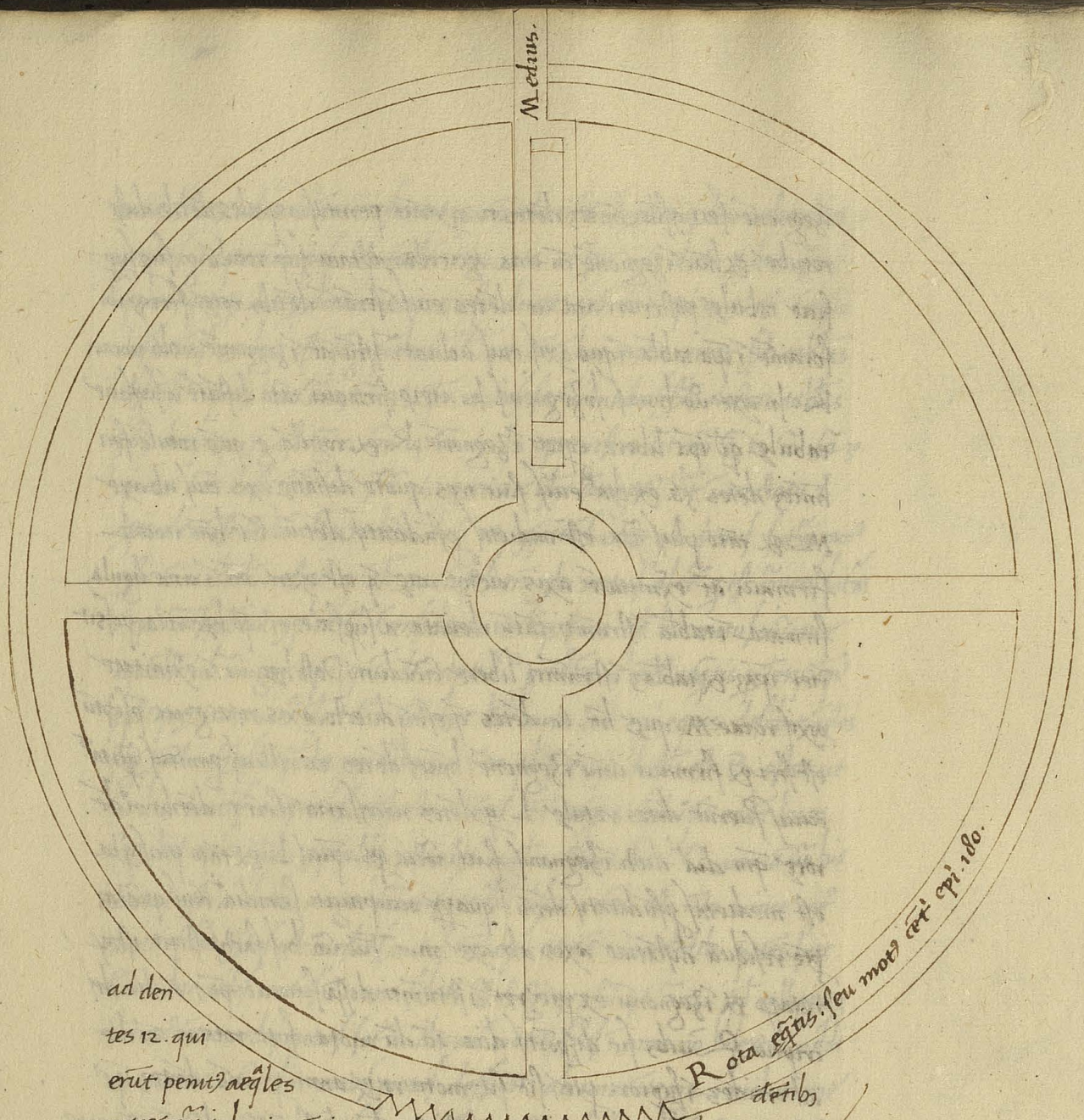


ad den
tes 12. qui
erut penit⁹ aeq̃les
rotae ęgris. huic at̄ inzegnoni feci dētib⁹
axem solidatā i cētro eius
penetrātez p forame tablę anductū. h. 12 que axi obuiabit ex di-
recto axi rotę. 60. dētiū pdicta. i ipa rotaq; axe pdicti izegnoni a pte
post istrumēti firmaui unā rotellā cuius diat̄ fuit quadrupla ad diat̄
izegnis pdicti: et fuit ista rota diuisa et dētata ad dētes. qd. Stetit
ergo ista rotula adherēs superficiei anteriori: ita tn̄ qd ambo motu uni-
co moueāt̄: et ista rotulā uoco. G. Inzegnone suo q est i dorso istrumti uoco
h. deide suo fabricaui aliū inzegnone cuius fuit diametē quāta ps diat̄
dictę rotę. g. et tāto plus qta est medietas dētiū dictę rotę: quem

izegnone fieri ꝯsitr lintez dētes .12. q erūt penitus aequales dētibꝫ ductę
rotulę: & huic izegnone cū una axicula aptaui sup rotulā .g. sup sup-
ficie tabulę posteriori: ita ut dētes eius iserāt dētibꝫ rotę: feciq; ibi
foramē i ipa tabla iquo axis eius uoluat. Istu at izegnone uolo uocari
K. In axe uō huius izegnonis .k. iterū firmaui tāto distātię a supficie
tabulę qđ ipa libere eqtet izegnone .k. & rotulā .g. quā rotulā feci
lintez dētes .36. & dia eius fuit tres quātę distātię axis eius ab axe
M. & tāto plus ꝙta est medietas pfunditatis dētiū. Et hāc uocō .L.
firmaui at extremitatē axis dictę rotę q est extra eā i una ungula
firmata i tabla istrumti: tātū eleuata a supficie eī: qđ hęc rota posit
iter ipas & tablas istrumti libere circuduci. Post hęc uō i extremitatē
axis rotae .M. quę hr .60. dētes q est i directo axis rotę .g. ut pcepīu
est fieri & firmaui unū izegnone lintez dētes .12. illius penitus ꝙtitatis
cuius fuerūt dētes rotulę .L. q dētes necessario iserēt dētibꝫ eī de
rotę qm dia ducti izegnonis fuit tertia ps ipius .L. & tāto plus ꝙta
est medietas pfunditatis dētiū: quapp occupauit semidia eius quātas
ptē residuā distatiae axis ab axe .m. Tuc uō his factis sterit istud
rotarū & izegnoniū expte rei istrumti dispositio: ut pns ondit des-
criptio. Quibꝫ sic dispositis dico: qđ dū mota fuit rota .m. ui die
ad occidēs i supiori ptē sic fit motu rotę anni p unū dētem ipi:
qđ tūc mouebr axis epi: quę est i regula defferētis ad orięs qtitate
duoꝝ minutoꝝ. Hoc sic itellige. hęc rota .M. i .60. diebꝫ pficit cur-
sum: cū hēat dētes .60. & izegnonus q est i axe eī ꝓsituter: qre i hoc
spacio rotabit de rota .L. ad orięs .12. dētes q st tertia ps eius
& io tertia ps izegnonis .k. q est i axe ductę rotę .L. Consitr i hoc
spacio rotabr ad orięs q est dētes .4. quare rotabit de rota .g. ꝓsitr
dētes .4. ad occidēs: qbꝫ cōrespōdet unus dēs izegnonis q est
i axe eiusdē i dorso istrumti. Quare ipi unus dēs ibit
ad occidēs ispacio pducto: & p. ꝓsequēs ducet rotā sequtis per

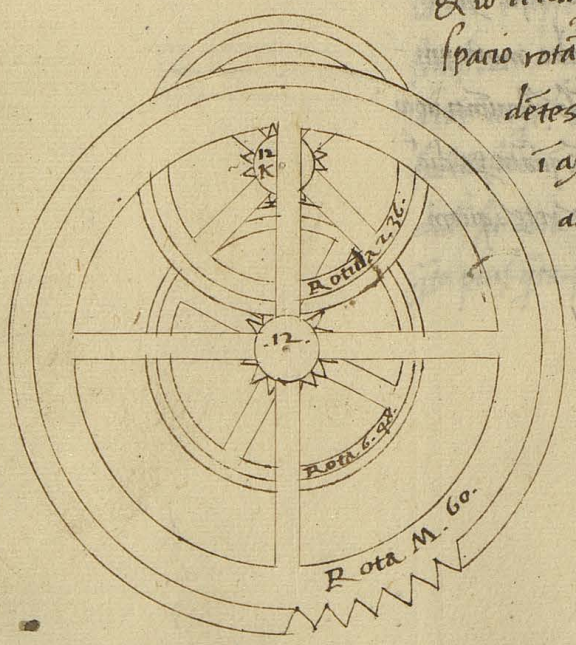

unū dētes ad occidēs ī īferiori: ex īo ad orientes ī supiori q dēs ualet duos
gradus: ut patuit ꝓus. Mouebit ergo rota aeqtis ī. 60. diebus ꝑ duos ḡdus:
quare quaq die ꝑ duo minuta: ex sic ducet axē cēt epi que est ī regula
desserētis: ex hoc est qd ꝓpoebat. Erit aūt ī hoc motu error ſbz tabulas
alphonsi ī quodz āno m. 3. ℔. 34. qm motus saturni mediꝰ ſbz ductas tabulas
365. dierū ex ¼. est ḡ. 12. m. 14. ℔. 4. In opere nostro erit tm ḡ. 12. m. 10. ℔. 30.
quare erit defectus m. 3. ℔. 34. q error qui corrigat erit ī tractatu. 3.
opis demōstrādi. Expedita doctrina ꝓpositoꝝ eorū qbus ꝓmus saturni motꝰ
ꝓficit uidelicet restat quatr ea cōponere qbus motus alterius q est cōpositus saturni
ī epicyclo differentia ꝓpleat. Considerauī nāq ꝓmo qd hic motus nūquatr
equatr ab auge epi que denotat li. ꝓcedēs a cēto aeqtis ꝑ cētrū ipi
epi que aux medietatr. Et qm hec lia motu cēt epi equos describit āgulos
sup cētō aeqtis ī tpibus equalibus ut ī eo qd ꝓcessit ductu est. Restat ut
sit hic motus aequalis respectu ipius cēt aeqtis: qm ipa cade linea
sup cētō epi ī tpibus equalibus equales angulos terminabit. Quoniā uō hic
motus est a ducta auge nūquatus aeqtr usus orientes est tāto minor mō
motu solis, qtus est mediꝰ motus cēt epi, ut ia ī antecedētibus patēs fuit.
Erit hic talis motus ī anno solari: s. 4. ḡ. 47. m. 46. ℔. 21. qd colligitur ex
ſbtractiōe mediꝰ motus saturni de mō motu solis ī anno nō bisextili addi
ta quarta. Et hic totus motus defficit ab una integra reuolutione
ꝑ ḡ. 12. m. 13. ℔. 39. Considerauī ī sup qm mediꝰ motus saturni quo cētrū
epi eius totū decurrit differētez ab auge uidelz donec ad auge reuertatr
ꝓpletꝰ ī annis 29. mensibus 4. di. 4. hō. 7. Ascendit. 11. motus ille ī hoc tpe
ad sig. 4. physica ḡ. 19. m. 19. ℔. 57. ut ex ipis tabulis dependes. In hoc uō
tpe toto quo mediꝰ motus ꝓficit argumtū saturni qd est motus cōpositus
planete ī epicyclo ascendit ad 28. reuolutiones integras & medias & ḡ. 11. m. 27.
℔. 48. qd colligitur ex ſbtractiōe dicti mediꝰ motus saturni ī dicto tpe de
dicto solis motu mō ī eodē. Hūc ḡ motū tātr ī nostro dispositiō artificio.
Ego diuisi lineaz. c. e. que est semidiametr differētis ī. 4. qd feci qa ēgtem
poui ītra rotā aeqtis ut supra actū est, & nō ꝓut erat designatum.

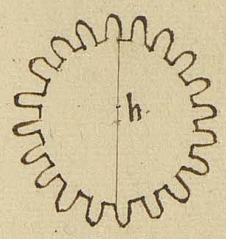


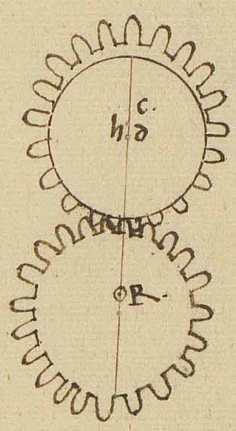


Diuisi ꝓmo li3 d. b. que est semidiaꝫ aeqtis i ptes 7. aequales: & ꝑ hoꝝ ꝗtuor
unius illaꝝ partiū fabricaui duas rotulas quaꝝ uidelz semidiaꝫ fuit
una de dictis 7. ꝑtib⁹ ꝑdiuisis ex tāto plus ꝗta est cōgrue ꝓfuderant
dēticlos medietas. Feciq3 has rotulas spissas sic̄ medietas cultelli dē-
tauiq3 eas ad dēticlos .20. ꝓ sigla factāꝫ ad istar illoꝝ q facti ft i tabli
motus epi lūe. fuerūtq3 tūc iste duae rotule sic̄ ista figura dispōit.
Duxi go diaꝫ ꝑ cētra ipaꝝ i qbꝫ diaꝫ a cētris ipaꝝ accepi ptē aequale mēti
li que est. c. d. que ſ. est distātia cēt aeqtis a cēto defferētis: & i tēmino
poui i una dictaꝝ rotularꝝ. h. & i alia & i alia .R. Illā at ꝙ ht. h.
statui ifra tablaꝫ cēt aeqtis que est. d. ita uidelz ut ꝑdicta rotula. h.
cēt iter duas tablas .ſ. c. cēt defferētis: & .d. cēt aeqtis: & staret diaꝫ
rotule ꝺ̄o i directo .a. b. diaꝫ. ex puncto. h. i puncto .d. & tūc ex necessitate
cecidit cētrū dicte rotule i ꝑdicta diaꝫ .a. bꝫ i mēo duoꝝ cētroꝝ ſalz
.c. d. Conclauauiq3 i hac dispositiōe ipas tablas cū dicta rotula super
tabla istrūti. Et ic stetit earū dispositio sic̄ patefacit hec figura.
A lia at rotula iqua scriptū fuit .R. ꝑforaui sup .R. & firmaui i
dicto foramine axicula logitudinis unius digiti i latitū. Et tūc aptaui
ea ꝑpe rotula .h. ꝑdicta ut diaꝫ eius caderet i directo diaꝫ .a. b. & ise-
reret dētes ut usq3 rotule: sic ut dēs q est i directo .R. ꝓximior eide
iseratur cū dēte q est i directo .h. ꝓxi eidē accepiq3 tūc distātiā que est
h. R. que fuit tāto minor duab⁹ ſeptimis diaꝫ .a. b. ꝑdiuisis ꝗta est linea
d. c. ut pot colligi ex ꝑdictis. Signauiq3 hāc distātiaz i lia .a. b. a ꝑncto .d.
uersus .e. & poui i tēmio .g. & accepi distātiā q est .g. e. ꝓz quā accepi
i lia regulelle que est in fenestra supscripta a cētro foramīs supscripti
axis epi lieaz aequalē & i tēmino feci foramē aequale axi rotule .R.
qd foramē fuit circa extremitatē ꝑdicte regulelle que est ꝝsus cētro
eqtis. Tūc ergo poitis regla defferētis circa tabellā sua & rota aeqtis
circa tabellā defferētis: & regulella i fenestra sua: & foramē circa axi-
culā epi que est i regla defferētis: cecidit aliud foramē regulelle circa
axiculā rotule .R. i ſtis coꝝ dēticlis cū dētib⁹ rotule .h. ut ꝓscriptū est.

Stetitq; totius huius aggregatois dispositio ut mostrat figuratio sbscripta
Quibs sic statibs du ducta fuit R ota aeqtis ad oriēs uidelz ad sinis
traz ducebat rotula R. s cita rotula h. snstisq; 9time detrictis eaq;
de rotab rotabut rotula R. cita rotula h. ad oriēs pte supiōr.
ascedete tn regulella pfenestra brachij rotæ aeqtis ut pscriptu fuit
qd intelligi sic qn a li augis eqtis que est a b recedit brachiū fenest.
tu rotæ eqtis stati incipit regulella ascedere pfenestra & 9t magis
& magis ascedit donec ductu brachiu uenit i oppoc augis & tuc est
i maxio ascesu ducta regulella. Quare axis rotule r. q est isforamie
pducte regulelle tuc maxie remota est apūcto d. qd est cetrp aeqtis.
eqm ipa axis rotule h. sep est i aequali distatia ab axe epi mota per
circiferetia defferetis. uti ex prentis scitu est expedit oio ut ista remo
tio sit eqta e distatia cet defferetis a cet eqtis duplicata. na ipa li que
a cetro eqtis dirigit ad opp augis defferetis est tato maior q li q ab
eode cet dirigit ad auge
extremitas deducti
lg h. q res
pcit
eius de. Cuq;
rotu

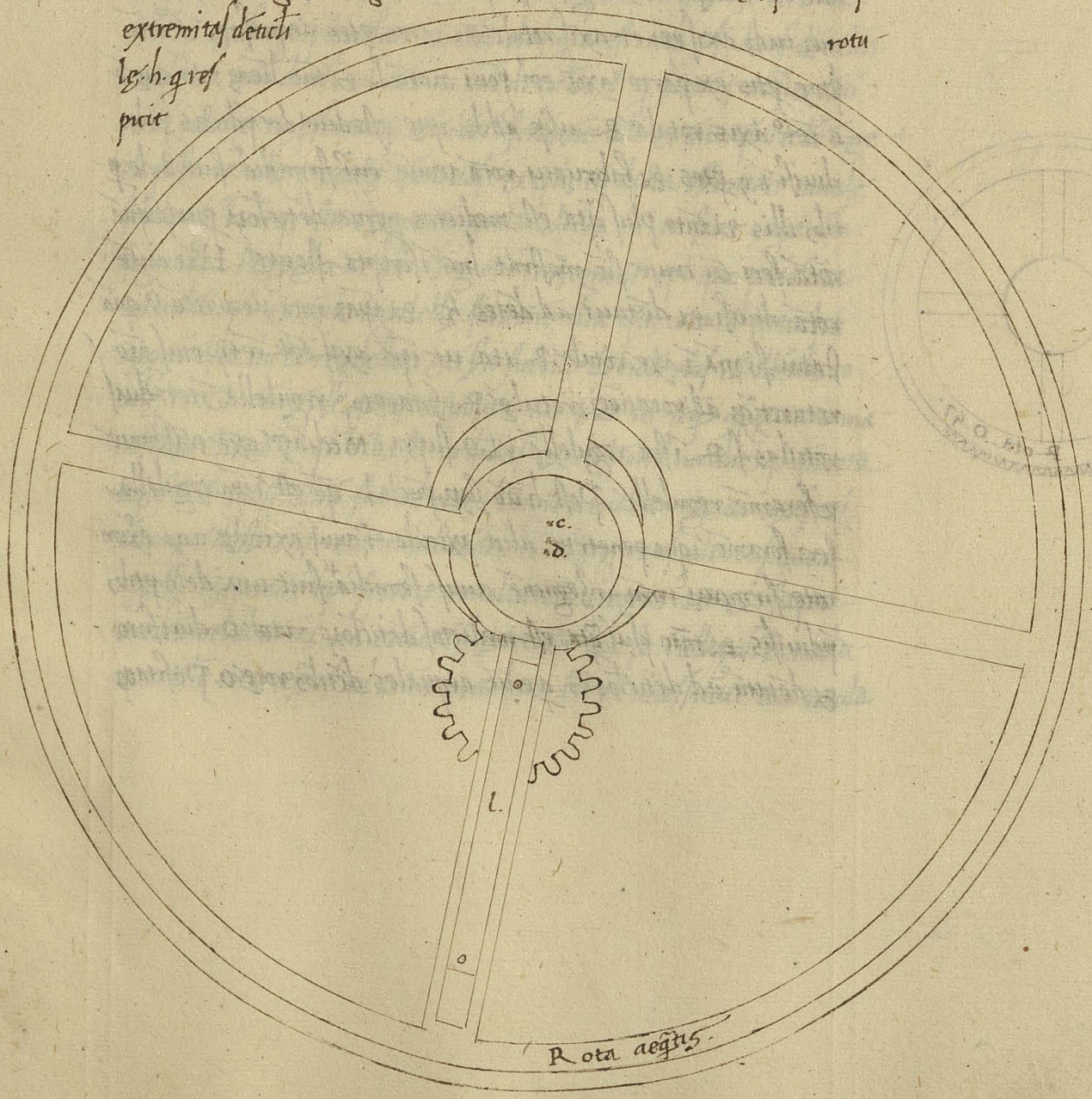

oppoez augis distet a pncto d. seu cet° aegtis qtu exmitas detncti eide
que respicit auge & adhuc tato plus qta ē lia d. c. q est ite duo cta
cuius oio site est de rotula R. opotq oio ut cu rotula ipa R. puenit
rotando ad directu oppos augis ipsto tc eius detncto remotiori a puc-
to R. cu dete rotule h. q respicit oppm augis cadat axis r. ductr ro-
tule i ipo foramie regulelle. & cu i medijs locis mediocrite sit qtu
ad oia precedt illi detncti se gtinue iseredo. Rotabrq gti rotula
R. ōia rotula h. ab auge aegtu usq ad eius oppm. qd gsiter accidt
i reliqua medietate. Cuiusq huius rotatois motus aequalis respectu
cet d. seu cet aegtis. qm sic se hr d. ad rotula h. sicut R. ad
rotula R. cuiusq de cauferetius ambaz equatr secet gtm lia que tra
sit p mediu regulelle. que est dua aegtis, & ipa sup. d. i aequalibz
tpoibz egales gtineat anglos cositr faciet sup. r. Rotabr & axis
R. uniformiter sic rota aegtus & hoc fuerat ppositus facere. De-
mu uo diuisi lineaz regulelle quae radit iter cta duoz forami
nuz uidz axis epi et axis rotule R. i tres ptes aequas. & i termio
pmę ptis ex parte axis epi poui nota. L. & tuc lineaz tota que se
a cto axis rotule R. usq ad. L. que est due de pdictis ptibz
diuisi i. 9. ptes. & fabricaui rota tenue cui semidia fuit. 8. de 9
tibz illis & tato plus qta est medietas 9grua detnctoz priorq qua
rota feci cu cruce sic mostrat hic iscripta figura. Hac aute
rota diuisi ex detaui ad detes. 57. & ipaz rota uoco rota. O. qua
statui firma i axe rotule R. ita ut ipa axis eet cetro eius oio
rotaret qz ad rotatioez rotule R. Starq qz regulella iter duas
rotulas. s. R. ifra regulella & O. supra: Mediate axe trasemue
p foramē regulelle. Post h uo sup pncto. L. qd est i ipa regulella
feci foramē iquo penetret alia axicula. i cuius axicule una ex
mitate firmaui unu ingegnone cuius semidia fuit una de. 9. ptibz
pdiuisis. & tato plus qta est medietas detnctoz rotae. O. diuisum
ex detatu ad detnctos. 7. q erut aequales detibz rote. O. Positaq

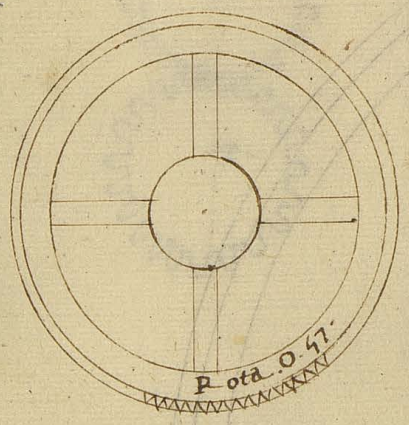

tuc axicla i foramē L. stāte i ẓegnone pducto á pte rotę .O. isti fuerūt dētes eī cū dētib⁹ rotæ pductę. Postea uō liueaz quę est i ter L. & cētrō axis epi diuisi i ptes .4. & hōz ḡtitatē 4. ptū fabricauit rotellā quaz ad mouz ẓegnonis cuius .f. semidiaᵗ eēt .4ᵒʳ. de ductis ptib⁹ poſſe: quā & diuisi & dētaui ad dētes .28. & fuit ista rotella seu ẓegnon sic ista figurella i telligere facit: & hāc uocō .N. hāc at rotellā firmauī i alia ex̄mitate sup̄dictę axiculæ quę est i foramine .L. ista regulellam: ita ut sit ẓegnon á pte superiori seu exteriori & rotella ab inferiori seu iteriori & mediet iter eas axis pōcta trāsies p foramē .L. sitq; una amboꝝ rotatio. Q. uę ōia dū pacta fuerūt fabricauī unā camulā pforatā i cuius foramē igredi possit axis epi/ & sit hęc lōgitudinis duaz costaz cultelli aut paulo plus dilatauitq; foramē regulellæ i quo igrediebat axis epi tāta ḡtitate ut pducta camula possit igredi. Vlteriꝰ fabricauī aliuz ẓegnonē cuius fuit semidiaᵗ una de .4. ptib⁹ liᵉ quę est iter .L. & cētrū axis epi p diuisas & tāto plus ḡta est tota p fudituꝰ dentiū rotulę .N. quē diuisi & dētaui ad dēticlos .8. q fuerūt aeq̄les deticulis rotulæ .N. pforauiq; eū i cētᵒ foramē tali & tāto qđ i eodē igredi posſit camulę prędictę ex̄mitas: ex ipuz cū dicta ex̄mitate camulę soldaui. Fuitq; iste ẓegnō cū camula dicta sic te facit gnipe ista figurella. Appello at hūc ẓegnonē mẓegnonē epi quo ponto ōca axiculā epi. & ponto regulellę foramē ōca ipaz camulā stetit hūc ẓegnō ista dicta regulellaz: & isti fuerūt dēticli eius cū dētib⁹ rotulę .N. Et ōniz p̄scriptoꝝ dispositio tūc fuit ut seq̄s ḡfiguratio manifestat. Dico ḡ qđ oīb⁹ sic ordiatis & dispōtis accidit, qđ qn rota aeq̄lis fuit ad sinistrā seu ad oriēs i tegre reuoluta ita ut axis epi ab auge defferēs reūtat ad eadez tūc ẓegnonus ultimus. quem appello ẓegnonē epi fecerit reuolutiones itegras .28. & i super media reuolutioez ad oriēs i superi. Et hoc sic i telligaſ. Reuoluta totaliꝰ rota aeq̄lis ad oriēs reuoluta erit ex necessitate tota rotula

.N. 28.

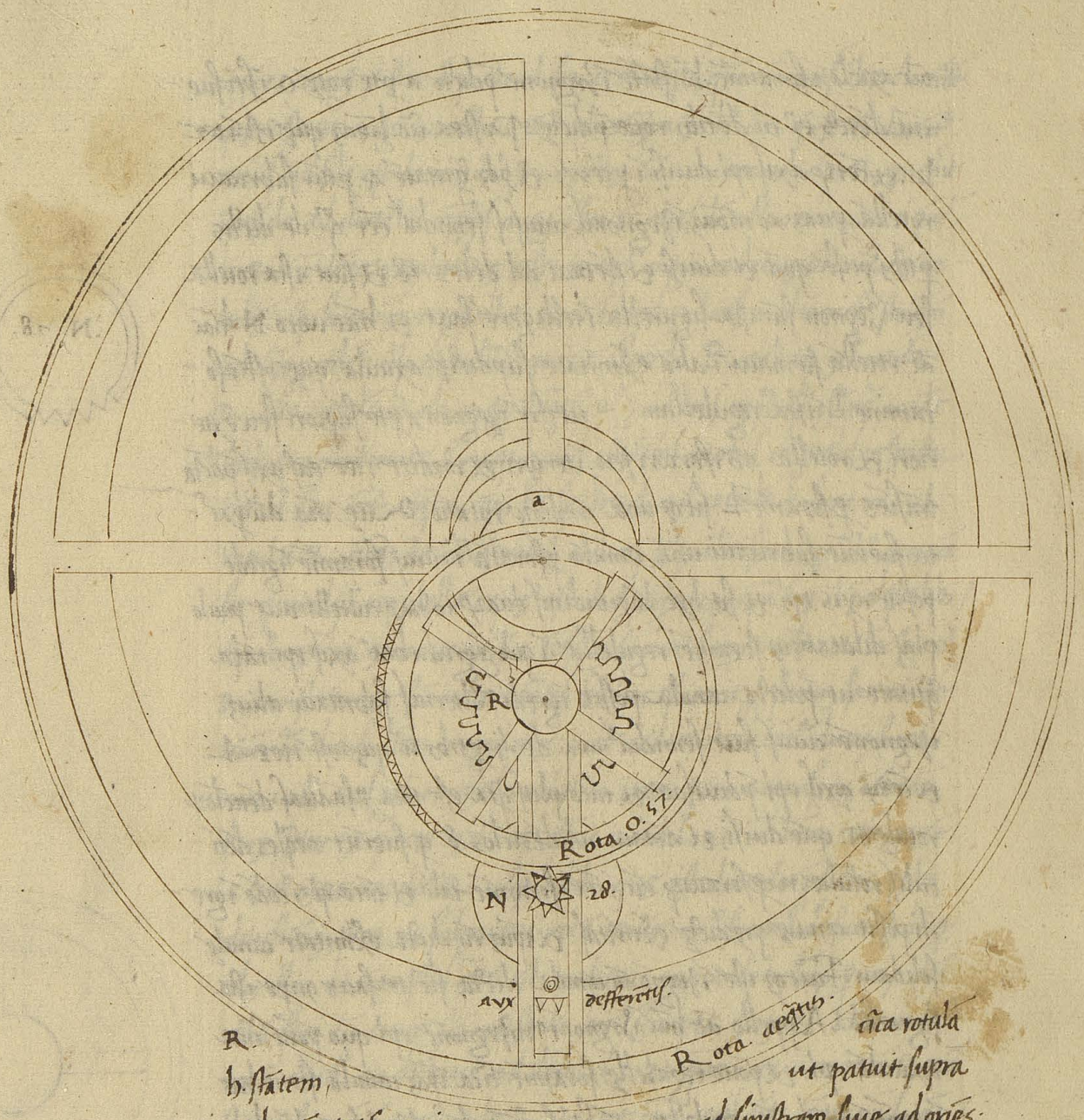


R.

h. statem,

ex hoc ipte supiori

Rota. aeqtis.

cĩca rotula

ut patuit supra

ad sinistram suę ad oriẽs:

quapp consitr ex rota. o. quę unita est cũ illa: quę qa hr detes. 47.

uoluet izegonę. 7. detiũ. 8. uicibs ex i sup unũ eius dẽtem ad orientes

i supiori cui coresp̃odet detes. 9. rotule. N. quę unita est eidẽ: ex

quę hr. 28. mouet g̃ hoc ipe rotula. N. 8. uicibs ex i sup. 9. eĩ detes.

Cuiq; ipa rotula. N. ducat i Zegonę epi. 8. detrctoy tribs uicibs ex eĩ

i sup medietatẽ. 1. 8. ipius revolutionibs revoluę eidẽ ad oriẽs i sup

mo ter. 8. uicibs qđ ualẽ. 24. ex. 8. medietates quę ualẽ 4or integras

reuolutiões & p. 9 seq̃s. 28. reuolutiões & tatus plus q̃tū ſt. 9. dētes qui
ſunt media reuolutō. ſic g̃ i una itegra reuolutiõe rotæ æq̃tis q̃ axis
epi cũcuit totū deſſerētes facit izegnomus epi 28. reuolutiões itegras
& mediã ad oriẽs i ſupmo & hoc ꝓpoitus fuit. Feci at poſt haec epi
ſatm̃. fabricaui nãq; tabłaz tenuẽ cũctarẽ cuius ſemt fuit q̃tū eſt á
cẽtº axis epi uſq; ad exmitatẽ derictoꝝ izegnonis 7. dētiũ & ſup cẽtº
huius tabłę deſcripſi i cuius ſuppficie uel ſatm̃ epi. 5dz q̃titatẽ ſupra
deſcripta i ſuppficie tabłę iſtrumẽti. & ſup eode cẽtº i exmo ſuppficiei
ducte tabłę deſcripſi cũctus & itra illũ duos alios gradꝰ ludẽtes cũ ꝓducto
duo ſpacia i quoꝝ uno feci diuiſiões ſigñoꝝ i alio graduũ ꝑ 10. & 10. deſ-
cripſiq; lr̃s nũoꝝ i eiſdẽ ꝓcedẽ á ſiniſtra uſus dextrã ut i uenerẽ &
mcurio ãnea factũ fuit. Indiº at á qua i cip̃ dictoꝝ nũoꝝ nũatio &
i circuferẽtia & i circuferẽtia ueri epi feci foramẽ i quo ſtatui caulłaz
erectã ſup ſuppficie ipius tabłę epi: quae ſtabit ꝑ cẽtº cõpõis ſatm̃: ſicut
i aliſſ factũ eſt. Deide ꝓpoſui i cẽtº ducti epi foramẽ i quo i gredi poſſet
exmitas caule izegnis epi/ quę emineꝫ ſup̃ regulellã fuit ergo tũc ducte
tabłę epi taliſ diſpoſitio ſic pns figura declarat. Poſui ig̃ hũc epiacluz
ſup̃ regulellã ita ut exmitas caule quae emineꝫ ſup̃ regulellã i grederet̃ur
i dcto foramẽ epi: & caderet ipa tabła epi ſup̃ regulellã & izegno epi itra
eã & regulella i mẽ trãſeũte caula ꝓforamẽ ei firmauiq; dctaz caule exmitatẽ
i dcto foramẽ epi ita ut mõ izegnis mouẽt & ipe axe epi q firmatꝰ eſt i regla deſſer-
uacuitatẽ caule trãſeũte. Fiet g̃ ut exphitus clarꝫ q̃ dū axis epi mõ rotę eq̃tis
totũ paq̃ẽt deſſerẽte & epi. 28. uicibꝫ itegꝝ cũctatꝰ eũt & media. Cit at i hoc motu
error i q̃lz reuolutõe rotę eq̃tis q̃ d̃ i tpe ſupſto g. 11. m. 27. ſ. 48. cui erroris cõrectiões
z declarabi i tractatu. Tũc uo ex ꝓductis ſupſtis fabricaui regłaz uei loci ſatm̃. feci nãq;
ſup ꝓducta. q̃ ſup̃ tabłaz cẽt eq̃tis. & q̃ cẽtr obis foramẽ latũ i quo firmaui axẽ rotũdã
q ſtent ꝑ cẽtº orbis. feciq; regłaz uei loci ad ſitũz illaꝝ q i aliſſ fcte fuert. cui foramẽ
i una exmitatũ i qua igrederet ducta axis & cui rimula ꝑ quã penet̃ & caulła cõpõis
ſatm̃ a maxia remotione a cẽtº orbis uſq; ad mtaz ſic i aliſſ ſuo mõ ita ãnea factũ fuit.
& cui exmitatẽ & altera ꝓcedẽte ꝑ g̃d orbis ſigñoꝝ cui regłe fuit diſpoſo ut h̃ figã d̃monſtrat.

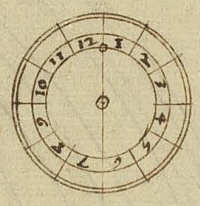

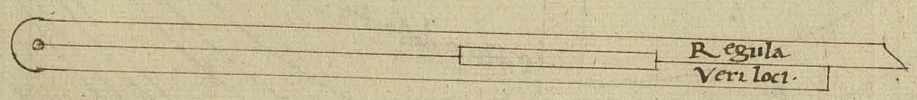

Et hac uocaui regaz uei loci: Porta g ipa i lo suo cu aliis supstis sic ut foram ei aptat circa axe orbis & axis epi i rimula ipi: Et facto foramie i dicto axe orbis portaz cauicta i eo ita ut possit dicta regula circudari & no egredi. Stetit tuc toti instrumti facies & ostructio sic t mostrat figuratio subscripta. Tuc at frei i angulis tableti istiusmeti hui tfolia sic i aliis pp cauaz q i aliis & factu fuit & i hoc finita fuit istius meti satis ypo tota: cui si bn yputauis ft rote yputari maior & pius uno quatuodecim

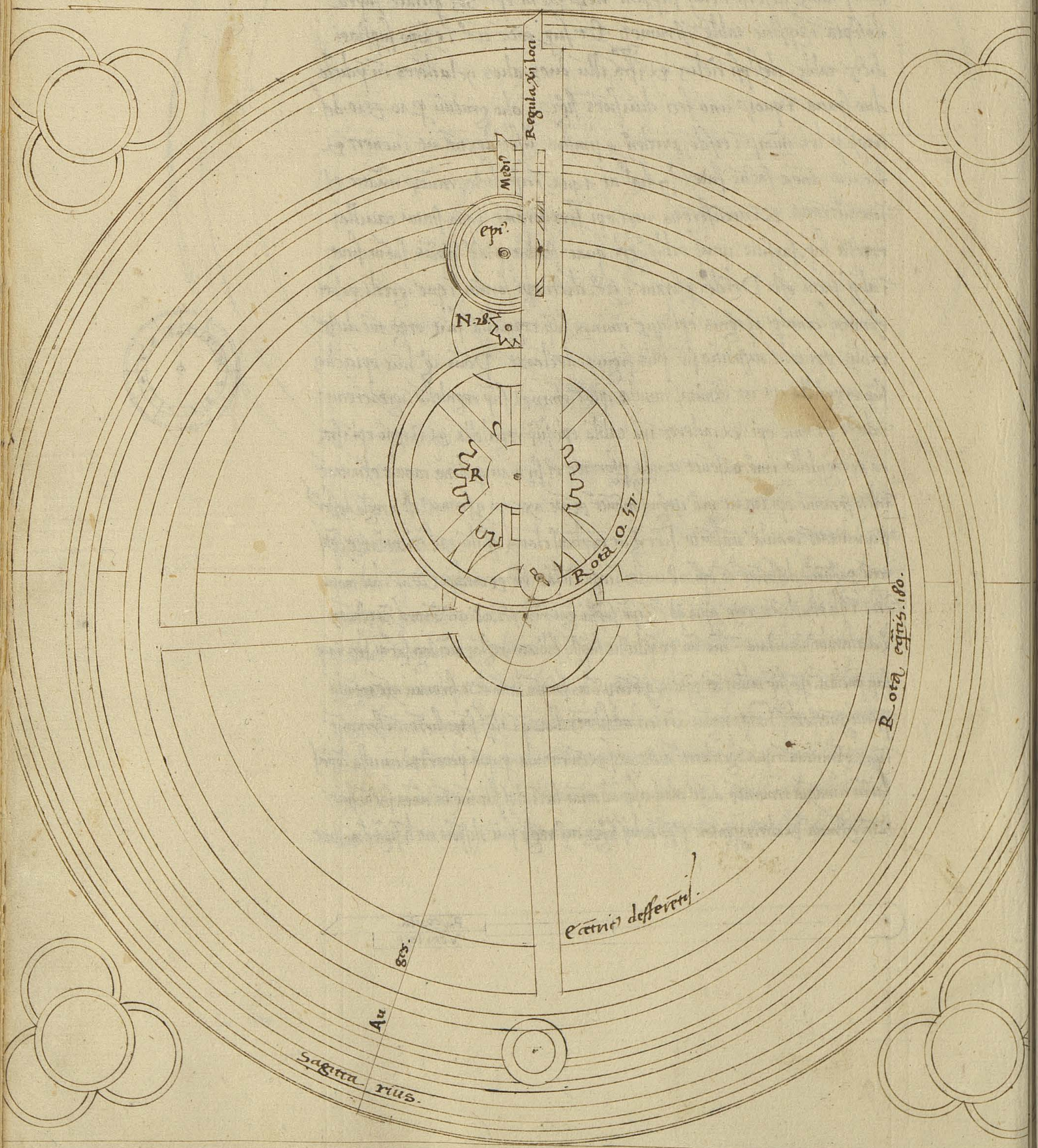

Estat nūc ꝓz ꝓpoītuz orlieꝫ ĩstrumēti Iouiſ ĩſtructioēz ōndere: cuiuſ qdē
ꝓpoītioēz ſitēz opōtebat ee ĩ instrumto ſatīi q̄ritatīb rotarꝫ & c̄ictoꝝ &
cētroꝝ diſtātiſſ nūuſq; dēsiū ꝑmutatiſ. Nā ex fōma motuū & diſpō ōbiū
est ꝓſitis ĩ utiſq; cū diſſa q̄ritatū. Facta ig̃ tabla & polita ad ĩſtar alarꝫ
& aptata ĩ latere opis. 6°. qđ ĩtitulatū est latus Iouiſ deſc̄pſi ĩ ea ōbem
ſignoꝝ cū ſuis c̄ictis diuiſioīb⁹ & ſc̄ipturis ōio ꝑmouz q̄ ĩ aliis ſc̄ipturis e-
pouiqz ſup cēt° ipius nota A. duxiqz ad g̃ zi. m. hg. ē. qi uīginiſ lieaz
temem ĩ qua ſt auges & cētra Iouiſ tpe ſupſto diuiſiqz tota hāc li$^{as}$
quę est ĩter A. & ĩteriore c̄ictoꝝ orbis ĩ partes. 80. equales de qbus
ſup. a. accepi partes. h. & medietate partis. Poſuiqz ĩ tēmino D. ſtentqz
d.ꝑ cēt° ęqtis Iouiſ ꝓz doctrinā ītapani. Nec cures qa ipe tota li$^{as}$ quae
est ab. a. uſqz ad ōbē diuidat ĩ. 96. ptes. ego āt ĩ. 80. tm q̄m mhl ad
opus reſſert. & est ad ꝓpoītuz mēu meliuſ: ut diuidat ĩ. 80. ſolū. ut deſ-
ferēs & ēgs ſit maiores & magis appꝓpiquet orbi. Poſt uō diuiſi lieaz
a. d. ꝑ equalia ĩ pūcto. c. fuitqz. c. cētꝝ deſſereris Iouiſ a quo uſus ōbē ĩ data
li$^{a}$ accepi ptes. 60. de ꝑdictis, ĩ tēmo pōu. e. et ꝓz q̄itatē. c. e. ſup ipo
c. deſc̄ipſi c̄ictuz tenuē q fuit deſſerēs Iouiſ. ſtē á pūcto. e. uſus ōbē acce-
pi de ꝑdictis ptibꝫ. 11. & medietate ptis. & ĩ tēmo pōu. f. et ꝓz q̄itatis
e. f. ſup ipo. e. deſc̄ipſi c̄ictuz q. fuit ueruſ Iouiſ epiciclus. ſnē ipuz aut
f. & orbē ſigꝝ reſtauerit de. 80. ptibꝫ ꝑdictis. h. & tres quārē unus
ptis. Poſui g° pede c̄icini fixuz ĩ. d. qđ est cētꝝ aeq̄ris & mobile extedi
uſqz ꝓpe ĩteriore c̄ictoꝝ orbis. Deſcripſiqz c̄ictuz ſup ipo pūcto. d. q ſtetit
loco aeq̄ris Iouiſ. & ĩtra illū deſc̄ipſi. 3. alios ꝛcludetes. 3$^{a}$. ſpacia cū pūcto
ĩqbꝫ feci diuiſiones & ĩſc̄ipſi mīos ĩapiē$^{s}$ ab auge & ꝓcedendo uſus
ſiniſtraz ſic ĩ ſatīno penitus ān feci. Deīde uō feci tabellas rotūdas ꝓ
cēt° deſſereris & aeq̄ris ad imagīne illaꝝ quas feci ĩ ſatīno aptauiqz eas
ſic illas feriqz regulā deſſereris cū armilla quę c̄icuſtet tabulę deſ-
ſereris cū axicula ĩ directo deſſereris deſcripti ſic penitus fercra ĩ ſatīno.
Compoſui & armillā c̄ica tablaz cēt aeq̄ris cuz 4$^{or}$ brachiiſ ad modū aurif

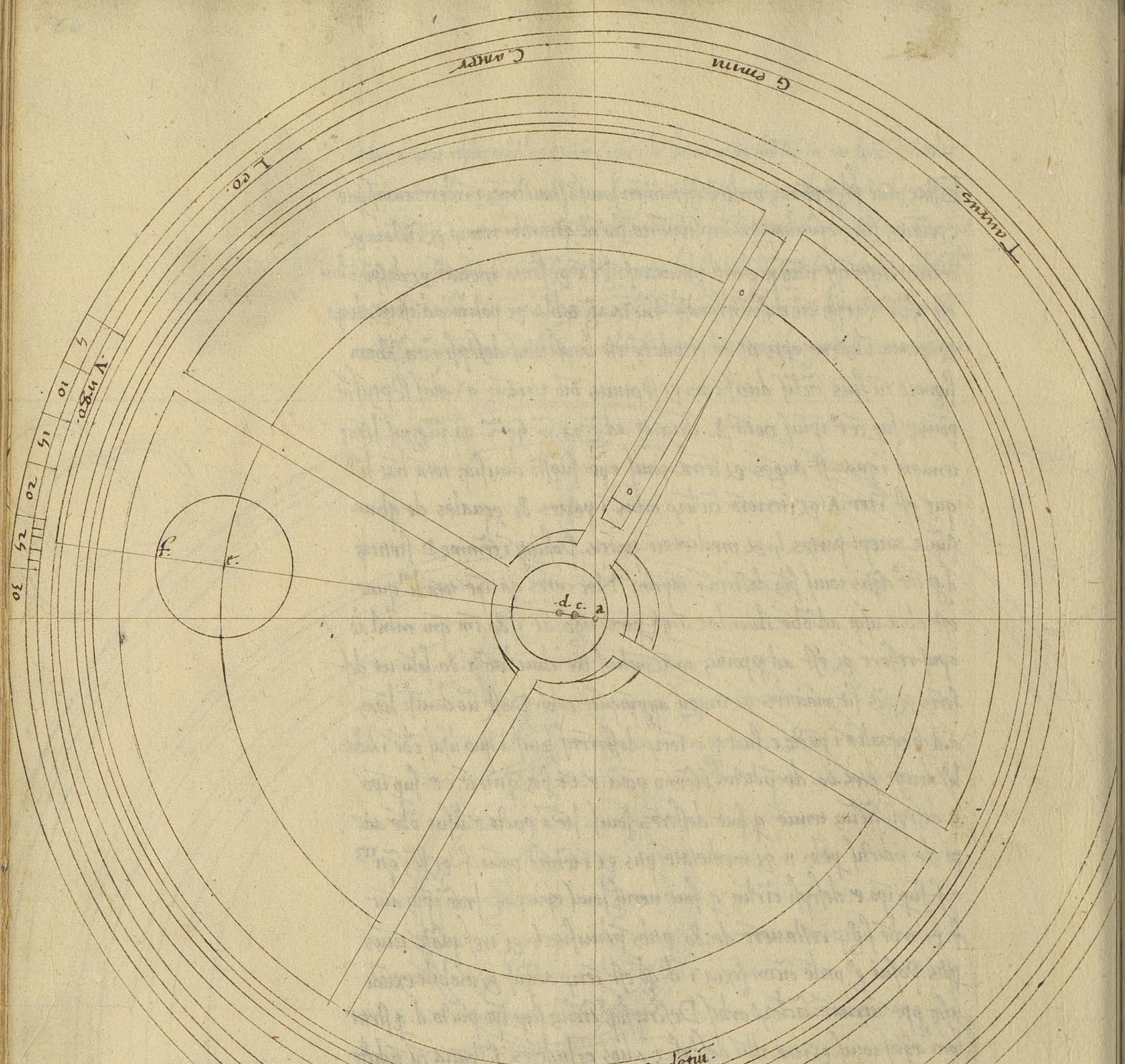


lato ex
fenestrato ōio sit ibi:
ex
uno illoq

fecisq; illa fenestrella brachij pducti regulella ascendetem ex descende-
tez pipus pforataz i superiori extremitate: i cuius foramine penetrz

axis regule desseretis sic ia i precedentib notu fuit. & tu hoc ex dlis itelligis
lucx. Tuc uo fabricaui rota .M. .72. detiu aequaliu detib rotx am. quc
fuit p .6ª pte maior illis q i sat̃no uenere ex mauio fuerat an factc qm
undeb fuerut illc tm .60. detiu. Hac aptaui cu axe sua cca medu laris
iouis i casamcto opis. sic ut detes ei iserat detib rotx am. sic & alic
aptatc fuert p pus. & extmitas axis huius rotæ penetraret tablam
strumeti facto foramine i ea. penetraret duo usq ad exteriore superfi-
ciez ductc table p spaciu duaq costaq cultelli. ceciditq istud foram ex
ista axis i duª capcom. Demu uo tota distana quc est a cetº p ductc axis
rotx m. usq ad d. qº est cetq aeqis diuisi i ptes .60. & sb̃z qtitate .60.
illaq ptiu fabricaui una rota temic quae sit rota aeqis diuisa ex de-
tata ad detes .180. qq qbz ualc ꝙd .2. hac at rota coiugi cu brachijs
crucis p ductæ. ita ut cetq armillc crucis sit cetq ductc rotx p ut
i sat̃no ia fci. Extremitate at axis rotæ .M. quc omino ex̃ superficie
extrisecꝰ strumeti & quc occurrit extmitati circuferetiae ductc ro-
tae eqis elimaui ad istar uniꝰ izegonis triu detcꝰ sic. qui
i trates p detes p ductc rotæ rotabut ipuz ad orics ducedo cetq
epi qtitate qua debc. Q d sic itelligc. Q m. n rota .M. .72. detiu
ducit ut dctu est prota am uno dete p duc ad occides i mferioi
pte: quare ad orics i supiori opotc cu ipa breat .72. ut i .24.
dieb rotet p .3ª parte eius Na ter .24. ualc .72. ex p qsq̃s i hoc
spacio rotabitur unus de denctis tbz q ft i extmitate axis eius. &
rotabit unu de detib rotc eqis i pte i feriori ad occides. quare i sup-
riori ad orics. q des ut p dctu est ualc ḡ .2. sic gº i .24. dieb mo-
uebit rota eqis p .2 ḡ. ex i .12. p unu ⁊ ff sigis dieb nãb ḡtr
h. mi. na grges .12. ualc .60. q ualet ḡ .1. ex tatus est mediꝰ motus
iouis quaq die fere ut ex pteritis patcs erat. Crit attam i hoc
motu aligꝰ error. qplebitur naq motus hic i oge nosto ut facile
coligibile est ex dctis i dieb .12ºs .360. qa i .12. dieb una de .360. ptib
q est ḡ .1. q dies ft .4320. ex ualet anos undeci dies .302. ex ¼. q ft

hore. 6. Hoc aũ totũ tps defficit ab eo quo sẽz ĩtate pficit p dies. 11. hõ. 11.
sic ex tabla medij motus Iouis sẽz alphosi elicias qm ĩ annis. 11. ĩcoatis á
pmo post bisextũ msibz. 10. diebz. 9. hor. 17. m hõ. 20 q mesis cũ diebz &
horis ualet dies. 313. hic motz pficit qm ascẽdit ad signa. 6. phisica.
Hoc itaqz tps plus est q̃ pductus p dies. 11. hor. 11. cui tpi ferẽ cõrespodet
de ipo mẽ motu Iouis g. 1. eitaqz ex hoc ĩtpe toti revolutois eqtis. qd e
ãn. 11. mes. 10. dies. 9. hor 17. ẽror unius g. ferẽ. quẽ errorẽ cõgere mostabo.
ĩ hiis quæ sequt. Hiis aũ expeditis q pscripta st̃ pcessi ad cõpositoẽz eorũ qbz
motus cõpois Iouis ĩ epi cũ referẽtia ipleat q motus dr argumtũ. Erat aũ
hic motus quaqz die ut ondebat ĩ eo qd pscriptũ est m. 54. ″. 9. ‴. 34. ferẽ.
q motus ĩ tpe pscripto cũ latatois medij motus ascẽdit ad revolutioẽs ĩtegras
10. & signa ferẽ. 10. ut ĩtelligibile facta ĩ sequti. Hũc g motũ cio ea fõ
ma disposui qua ĩ satno pscriptũ est & rotis ppõtoalibz illis pmutatis cũ
detũ nũo & ppõtioe rotarũ. Fabricaui ĩq rotulas. h. & R. cio & sites
& equales illis satm. disposuiqz eas pemtus sic ibi. & tu ĩtelligẽ ex illo.
Deide spacium qd est ĩ regulella quæ cũrit p fenestra brachij rotæ eqtis
ĩter certũ axẽ epi & certũ axẽ rotule. R. diuisi ĩ pates. h. & ubi remi
nat̃ due de dictis ptibz ex pãte axis epi posui notã. L. feciqz foram
ĩ tpo puncto. L. ste totũ qd est ĩter & certũ axẽ rotule. R. diuisi ĩ ptes
. h. fabricauiqz rotã cuius fuit semidia pãtes. q. de pductis & plus ẽqua
ẽet pfudita detrictoẽ. quã diuisi & detraui ad dẽtes. hh. & hec fuit
Rota. o. quã firmaui ĩ axe rotule. R. sic ĩ satno penitus factũ fuit.
Deide fabricaui ĩzegnoriẽ cuius fuit semidia una de. h. pductis pã
tibz diuisũ & detractũ ad dẽtes. ih. cui feci axiclaz penetrãtez ĩ foramẽ. L. dẽtibz cuius ipis cũ dẽtibz pducte rotæ. M. Denũ diuisi dstãtiã quæ est ĩter. L. qd est certũ pducti ĩzegnis & certũ axis epi ĩ pte
7. feciqz rotellã cuius semidr ẽet. h. de pductis ptibz ex tãto plus ẽqũ
sit ẽgrua meducta pfudi detrictoẽ. quã diuisi & detraui ad dẽtes
30. & ista fuit rotula. N. quã firmaui ĩ axe ĩzegnaris ĩfra supsti
ĩfra regulellã sic penitus ĩ satno. Post cũo feci ĩzegnoriẽ epi cuius

fuit semidiā duę de pdictis prtib; & medietas pfatę diēi detenta p rotulę .N. dimissa & detenta ad denctos .12. q fuerūt pertinentes illi q̄ tunc cui fuerit deticta pdicte rotule .N. pforamiq; huic ingegnone i cētro ponitq; camula i foramine quā sollicitanti cū eo sicuti antea fecerā i sat̄no & quā ingredit axis epi. & circa ipsā camulā cadat foramen regulellę: inserant ip̄ dentes huius ingēnij cū dentib; rotule .N. sic penitus i opę sat̄ni mōstratū est. Stetit g̊ tunc totius hui aggregatōis dispō sic i sat̄no: & q̄titates rotularū sic aspicies do colliges ex inscripta figura. Q uibus sic dispositis dico q̄ i una revolutione integra rotę ęgtis qua ducit centrū epi ab auge deferentis usq; quod reuertatur ad eandē ad ortes suię a dextis ad sinistra .R. otabit ingenū epiacli .10. integris revolutionib; ex isup .10. dentes eiusdē q ualēt signa .10. Naz i hoc tpe rotabit tota rotula .r. circa rotulaz .H. fixā & hoc ad occidēs quare ḡsitr ex rota .O. quę

pp q̄d ipa rotabit

ingegnes

.14.

hr. 64.

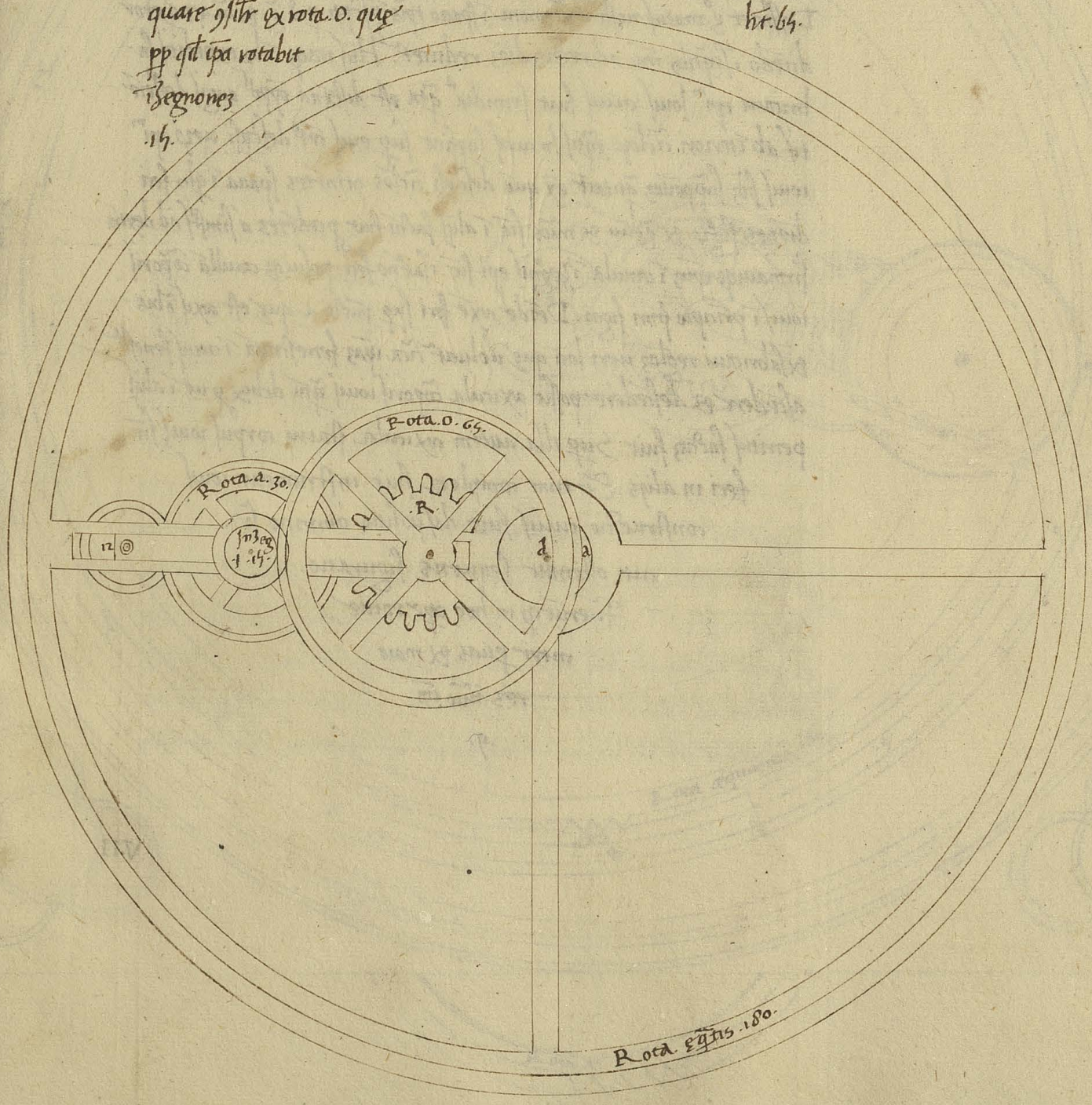

detiũ .q. uicib⁹ ex p̄gsegs̄ rotulã N. que ḡtinuata est cũ inzegne pducto
ex isup .h. detes pducti i zegnonis qb⁹ cõrespodet .10. de detib⁹ rotule N.
Rotabit g̃ i hoc tẽpore rotula .N. q. uicib⁹ ad ortẽz ex isup decẽ eẽ dete
cuiꝰ ipa rotex i zegnone epi q hꝫ .12. duab⁹ uicib⁹ ex media i. q. reuolu
cioib⁹ rotabit eũdẽ ad occidẽz i inferiori ex io ad ortẽz i supmo .10.
uicib⁹. ex p decẽ detib⁹ .10. ipi detes .q ualet .10. sigã. ex hoc eãt ꝓportum.
Hic tñ erit ẽror aliq̃ꝰ uidelz fere .8. g̃dus i tpe pducto motus cẽt epicycli
p totã ñãsferẽtã desferẽtis. qđ itelligere potis si sbtrahãtis mediũ motũ iouis
i pducto tpe .s. i xi. ãnis dieb⁹ 313. hor .17. q est sig̃. h. phisica .g. 49. m. 59. ẽ. 56.
de mẽ motu solis i eodẽ tpe. q mediꝰ motꝰ solis i ducto tpe est reuolutiões .11.
sig̃. h. g̃. 8. m̃ 47. ẽ. 10. Restabũt ñaq ex tali sbtractiõe reuolutiões .10. itegre
signa. h. ptiã. q ualet .10. ex g̃. 8. m̃ 47. ẽ. 14. ex tm est angꝰ iouis i ducto tẽpore.
Deficiet g̃ motus noste a uõ motu i spacio tpis p̄scripti p. 8. g̃. ex m̃. 47. q ẽror
dicẽdo i seq̃ntib⁹ mõ ad rectitudiẽz reducet. Hiis itaq⁹ oib⁹ expeditis fa
bricam epi iouis. cuius fuit semidiã q̃ta est distãna oppõ augis desferẽ
tis ab i teriori ãctoꝝ ẽgtris. in cuius supficie sup eius cẽtꝝ descripsi uezo epi
iouis ꝓz suppositaz q̃itatẽ. ex qua descripsi ãctos ptinẽtes spacia i qb⁹ feri
dionẽs sigõꝝ ex g̃dum ex mãos sic i aliis factũ fuit p̄cedẽtes a simistis ad dextra
firmauiq⁹ ipaz i canula zegnis epi sic i sat̃no feci: posuiq⁹ cauilla cõporis
iouis i pncipio pmi signi. Deide axẽ feci sup puncto .a. que est axis ob⁹
ex fabricaui rotaz ueri loci que uoluat circa ipaz fenestratã. i cuius fenestra
asscẽdere ex descẽdere possit axicula cõporis iouis q̃tũ debet ex p ut i aliis
peritus factus fuit. Sup illa autem axicula statui corpus iouis sic
feci in aliis. Et tunc completa fuit instrumenti iouis
constructio cuius fuit dispositio ommino si
cut ostendit sequens figuratio.
Fuerũt q̃ in hoc opẽ rotae
inter puas et maio
res nũo tm
.9.

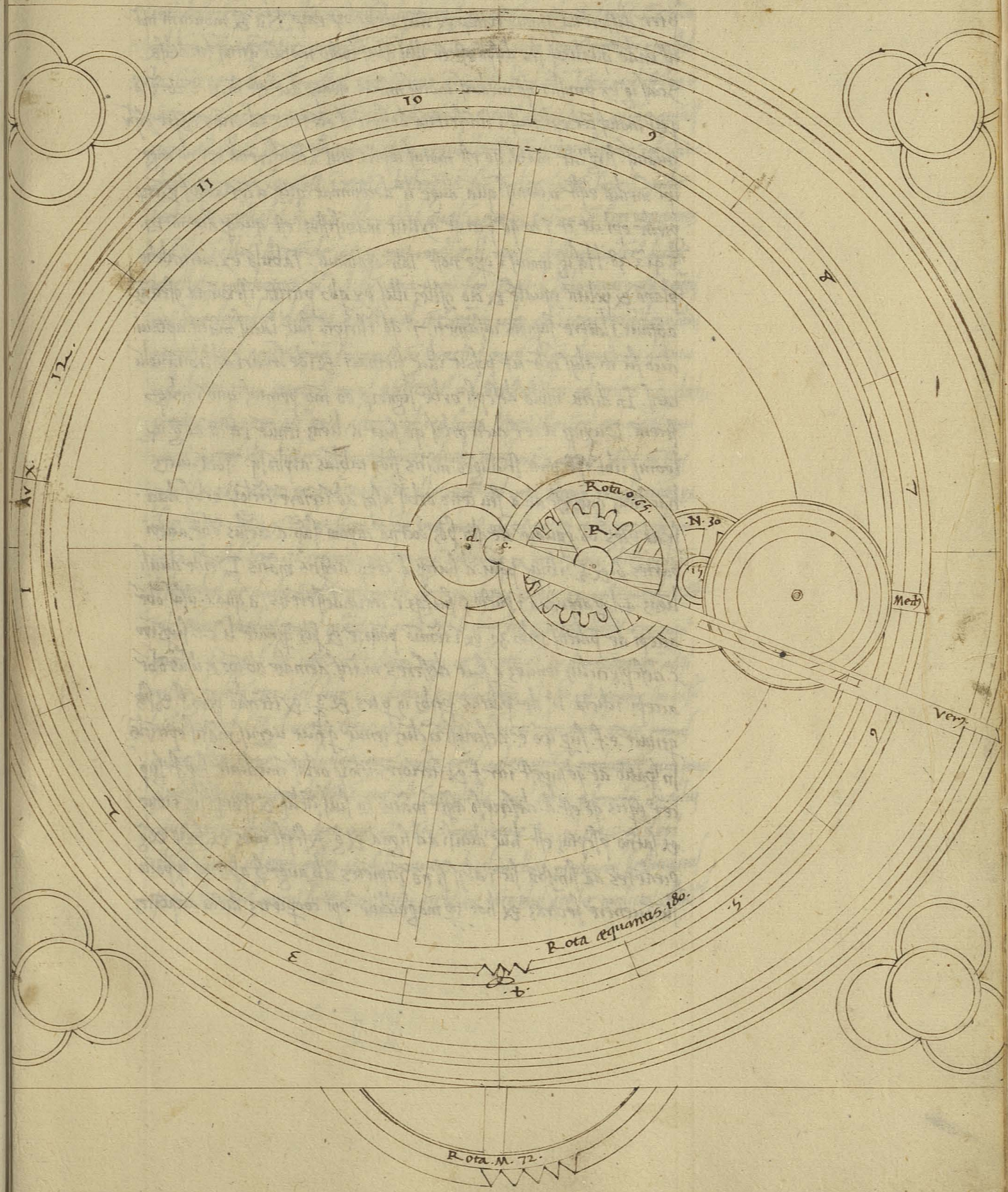
10
9
11
8
12.
X.
Rota. o. 6h.
R.
N. 30
d.
c.
Merj
Verj
7
9
Rota æquantis. 180.
b.
Rota. M. 72.

Ost ꝓterita reliquū est ex ultimus cōpositiōis istrumti motuū mātis ꝓtra-
ctate doctrīa iter qđ ex duo ānecedētia ḡtū ad formā paululū iterest
ꝓter differētiā ḡtitatis velocitatis ex nūs detectos exp. Nā ex motuum mā-
tis eadē qualitas seu dispō est cū illis ḡuis ipos motuū ḡtitas sit diuisa.
Scias ig ex ꝓmissis qđ medius motus mātis quaqs die est m. 31. ☌ 26. 3. 38.
q est motus cēt epi eius i circūferētia deferētis ecētrici ad ories i egtr egtr
nūatus. Arg ar mātis qđ est motus cōpōis eius i circūferētia epi ab auge
ipi media egtr nūatis. quā auge la determinat que a cēt aegtis p cētr
ptecti epi ut cēt i eo qđ ꝓterijt extitit manifestus est quaqs die m. 27.
☌ 41 3. 38. Hos ig motus i ope nost Tātr ordinaui. Tabulā ex auricalcho
planā ex politā equalē ex cio ositez illis ex qbs ꝓterita istrumta ostendaz
aptaui i latere supiois cassameti. 7°. qđ i scriptu fuit Latus mātis: aptaui
dico sic in aliis tātr ut posit illic firmari: ex inde leuari ad libitū uolū
tatis. In dicta tabla descripsi orbē signoz eo mo penitus quo i reliqs
fecerā. Duxiqs a cēt° dicti orbis qđ fuit. a. lineaz tenuē rectā ad ḡ. 14.
leonis ubi tpe pnti st auges mātis spos tabulas alphonsij. Totā autez
hāc lineaz que est ab. a. seu cētro orbis usqs ad iteriorē circulū orbis dimi-
si ad ptes. 60. equales de qbs spos doctrīa capam sup. a. cepi
partes. 6. ex ½. ibiqs posui. d. finiqs. d. cētū aegtis mātis Deinde dimisi
lineaz. a. d. p aequalia i puncto. c. finiqs. c. cētro deferētis: a quo. c. usus ōbe
accepi de ꝓdictis ptibus 30. ex i termio posui. e. ex spos gtitate lie. c. e. sup ipo
c. descripsi circulū tenuez q fuit deferēs mātis. deinde ab ipo. e. usus ōbe
accepi i dicta lia de ꝓdictis ptibus 19 ptes. & 3/4. ex i termio posui. f. ex spos
gtitate. e. f. sup ipo e. descripsi circulū tenuē q fuit uerus mātis epicicli.
In spatio at qđ supest inter. f. ex iteriorē circulū orbis imediate sup. f. sup
cēt° egtis qđ est. d. descripsi aegtē mātis cū suis circulis ex spacijs sic i ioue
ex satno ꝓscriptus est hūc diuisi ad signa ex. g. ex scripsi nūos ex sugs ex. g.
gredētes ad sinistra sic i alijs qs nō incipiētes ab auge qs ab eius oppōito
sic i uenere feceraz: ex hoc ꝓp magnitudinē epi cooperiētes dictū aequātes

un no posz expte epi motus i ẽgte ggrue nuari sic i ueñe ducebat. Deide uo fabricaui tabellas p cet aeqis & p cet defferetis quas aptaui sup supficie table i locis suis sic feci i ueñe & satno & ioue. Feciq; ĩ ca tablam cet defferetis armillã cu regla defferetis & axicla epi ut i aliis. Et ĩ ca tablaz cet aeqtis feci armilla cu brachijs. q. & uno fenestrato cu regulella cuirete p ducta fenestra tato spacio qtus est li. a. d. Tata u. distatia ĩter maxias remotioez cet epi uel axicle a cet aeqtis & maxias appiatioez ad illud feciq; foramẽ i ducta regulella i exmitate supiori i q igr diat axis epi sque est i regla defferetis sic i aliis factu fuit. Deide feci duas rotellas. s. h. & r. sites illis quas i ioue & satno ita feci aptauiq; eas sic i illis. A tre de ac q axis rotellae H. uult distare a cet ducte rotelle p medietate li. c. d. sic ana notu feci. Post h fabricaui rota aeqtis cui fuit semidia distatia q est a. d. cet aeqtis usq; ad i teriore cortop obus expte augis aeqtis qua firmaui cu brachijs cruc. Hac diuisi & detaui ad detes. 172. quoq; si unus trasferat ad sinistra seu ad ortes i q. dieb, pred & cetq epi qti qua debet, qd ita scias. Motꝰ ille cet epi mãis qui medi motus dr coplet i spacio miori duob, anis. na i duob, anis cu sus quatis. i. 364. dieq & quata ascedit ille motꝰ ad una integra reuolutioez & i sup g. 22. m. 49. s. 54. sic i tabla me motꝰ mãis potes colligere. q g. m. & s. ft. illa fere qd respodet de hoc mo dieb, 93. & hor. 17. quos dies & hor si subtrahas de duob, anis integris uidelz de. 730. dieb, & hor. 12. restabut dies. 687. igb, phirit medius motus mãis qd totu tps si diuiseris p girtaz hebis. 172. min quata quapp si hec rota q ht detes. 172. ut pscriptu est oi die apponat ad sinistra p quata ptes detis siue i. q. diebus p unu detez qd ide est gplebur ipa cursus sui i diebus. 688. ducetq; cetq epi sic debet. Critq; i hoc motu error unius quate detis i tota reuolutioe. que quata detis ualet uni g. medietate aut paup plus. Post uo accepi dustatia que est i regulella que curit p fenestra brachij cruc aeqtis. dustatiaz dico que est cetq axis rotule H. & cetq axis epi. illaq; diuisi ad ptes aeqles. 12. fabricauiq; duas rotellas. mediocris grossitudinis quaq; semidia unius fuit. h. de ptib, ducis. & tato plus q to sut medietas pfudi

pue detictoꝝ minutoꝝ. Alterius at semidiaᵗ fuit q. de pdictis pātibꝫ & mā & tato plus gta est tota pfudtas suoꝝ detictoꝝ quoꝝ pma hanc diuisi & detaui ad detictos. 60. hanc uo ad. 53. detictos pforauiqꝫ pma sup ei cētᵉ foramē iquo igrediat axis epi. alia uo firmaui i exīmitate exteriori axis rotule. R. Deide fabricaui igenone cuius tota diaᵗ fuit. 2. de pribꝫ anductis & media ex parꝫ plus. diuisiqꝫ & detaui eūdē ad detictos. 1h. aptauiqꝫ eūdē i mō iter duas rotellas illas: ita ut dētes eius utrinqꝫ iserēt detibꝫ earpdem cū axicla firmata i regtela fīta qua facilitē uolui possit. Et stetit tuc istarꝫ rotularꝫ cū ipa regulella dispo ut fatasiari pot i figura sequēti. Rotula at. 53. detictoꝝ uocꝫ rotula. N. Tuc uo dico qd du motu rotē & quatus ducta fuit axis epi p totū desserētez qd erat i spacio tpis supposito tuc rotata erat rotula. N. tota ad sinistra & p oseqꝫ de rotula epi dētes. 53. stāt ad sinistra i supmo & sic ad ortes q dētes ualēt. g. 318. Nā glibꝫ eorpdēti culus ualeꝫ. g. 6. & hic est motus cōpōs mātis i circūferētia epi i tepore q̄ cētꝝ epi totū pambulat desserētez scē. Nā ille motus q̄ arg̃ diat i tē pore quo cētꝝ epi totū pambulat desserētez qd est i anno uno & diebꝫ 322. qd totū est dies. 687. asceditᵗ ad S. h. g. 17. scē qd totū ualeꝫ g. 317. hoc at colligᵉ sbtrahēdo mediū motū mātis qui est una tota reuolutio i tpe pscripto de mō motu solis i eode tpe. Qui mediꝰ motꝰ solis i pscripto tpe ē S. 11. phᵃ. g. 16. m. 46. s. 2. q. m. & s. si p uno. g. ponat erit hic motus sig. 11. g. 17. de quo sbtrahas mediū motū martis i pdicto tpe q est S. 6. sīlꝫ una tota circulatio. & restabit sig. h. g. 17. qd totū ualeꝫ g. 317. & tātū est mātis arg̃ i dicto tpe quo mediꝰ mātis pficit motus. Erit g i nro ope ptor i hoc mō arg i tpe q mediꝰ pficit motus. s. i dieb. 687. i uno fermē g. quo epⁱ plus rotabit q debeꝝ. Hīs itaqꝫ pactis fabricaui tabulaꝫ epi rotūdā & planā paulo latiorē uero epi. i supficie istrumti descripto. descripsiqꝫ i eius supficie uelꝫ mātis epi. hoꝝ p positaꝫ qtitate i tra quē descripsi alios circulos. 3. spacia pphe deres. i qbꝰ frei diuisiones & ad gdus & ad signa distinctos p. h. & h. aut p. 10. & 10. sic i alijs. i scripsiqꝫ nūos & sigꝰ & gdūm mō q i alijs est suatus. In pncō at pmi sig i upo uero epi firmaui axiculā

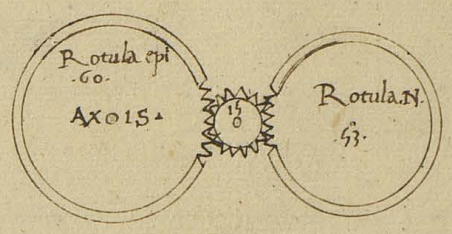

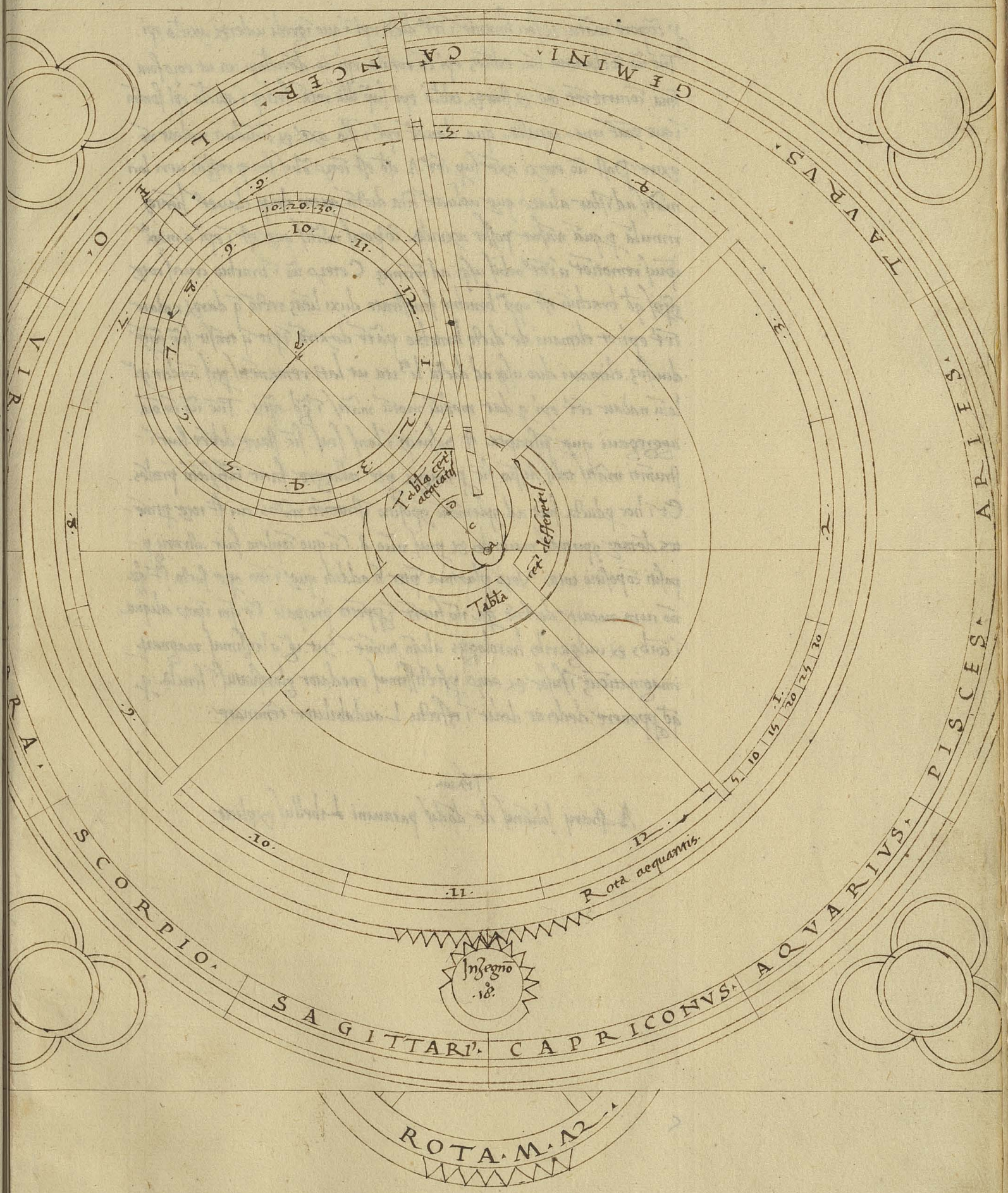
GEMINI. CANCER. LEO. VIRGO.
TAVRVS. ARIES. PISCES. AQVARIVS. CAPPRICONVS. SAGITTARIVS. SCORPIO. LIBRA.
Tabula ceti aequatis
Tabula
ceti differentiæ
Rota aequatis.
Ingegno
18.
ROTA. M. A2

p cõpore mãtis & sec forame i cẽt° ducti epi i quo igredi uidet axicla epi. Tũc ño cõclauaui hãc tabtaz epi cũ rotula epi. 60. dentiũ ita ut eoꝝ fora mia cõcurrerẽt ono: & starꝫ tabta epi sup illã rotã: feciqz i axicla epi foramẽ i quo poat una cauilla. qua clauet epi° i illa axẽ: & cõcludat: ualeat ño exire. Post ño erexi axẽ sup cẽt°. A. qđ est cẽtꝝ obis feciqz rogtaz ueri loci mãtis ad istar aliaꝝ quę uoluat cũcta ducta axem ibiqz clauet hentqz rimula p quã trasire possit axicula cõporis mãtis quę est i epi a maxa ipius remotione a cẽt° orbis usqz ad mimaz. Cetꝝ ño i brachio crucis rotę ẽgtis qđ brachiũ est opp brachio fenestrato duxi lineaz rectã q dauꝫ nabair cẽt epi: et elimaui de ducto brachio pãtẽ dextrã i pte q trasit sup ẽgtę diuisuz. elimaui duo usqz ad ductã lin ita ut latꝰ remaneꝝ pris oncat pin locũ nabair cẽt epi q dat medium motũ mãtis i qđ. ẽgtis. Tũc ño cũ oia aggregaui quę pscripta st posuiqz i loꝝ suos sic stare debẽt fuit i strumti mãtis talis dispo sic p magna pte colligere facit cõfigãto prelẽs. Et i hoc pducta fuit ad opleme cũ oppositio istrumẽti mãtis: cui st rotę pmi tes dentaz oputatis maioribꝰ ex puis nũo .8. Cũ quo copleta fuit astrarij p positi copositio tota. Vetꝝ plurima pter h addidi quę i ipo ope facta st qđ no cura notare doctrinã qa no fuerit i ppolito pncipali Et qm ipoꝝ aliqua i coꝝ ex uulgaribꝰ horologijs alicũ ponũt. Sit igr alassimus magnaꝝ imaginatiouꝝ ifusor & eaꝝ pfectissimus enodator glorificatus i seculã: q qđ ꝓponere dederat dedit i effectu Laudabiliter tẽminare.

Τέλως.

Astrarij Johãnis de dõdis patauini Libellus explicit.

16

9 Bell
209